LEXICON AETHIOPICUM AD EMINENTISS. PRINCIPEM S. R. E. CARD. ANTONIUM...

Jacobus Wemmers, Josè Maria Fonseca de Evora



ዝንቱ፡ መጽሐፍ፡ ዘልሳነ፡ ግዕዝ፡ ዘይሰመይ፡ ከሌዳዊ፡ ዘያአምሩ፡
ኰሎሙ፡ ሰብአ፡ ኢቲዮጵያ፡ ተገብረ፡ በእደ፡ አባ፡
ያዕቆብ፡ ዌምሜርስ፡ አንትዌርጲያዊ።

LEXICON
AETHIOPICVM

AD

EMINENTISS. PRINCIPEM S. R. E. CARD.

ANTONIVM BARBERINVM

In quo omnes voces linguæ ግዕዝ፡ *quæ & Chaldæa dicitur, ex Aethiopum libris, & monumentis nunc primùm collectæ, ordine alphabetico, ſub ſuis ſingulæ radicibus digeſtæ, continentur, & explicantur.*

Cum eiuſdem linguæ Inſtitutionibus Grammat. & Indice vocum latinarum.

Authore R. P. M. IACOBO WEMMERS *Antverpiano Ordinis Carmelitarum Regul. Obſeru.*



R O M AE.

Typis & impenſis Sac. Congreg. de Propaganda Fide. 1638.

SVPERIORVM PERMISSV.

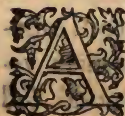


EMINENTISS. PRINCIPI

ANTONIO BARBERINO

S. R. E. CARDINALI

Sacræ Congregationis de Propaganda Fide Præfecto.



LEXANDER ille Macedo cuius virtutibus, quod rarum, reſpondit fortuna, edicto vetuerat

Ne quis ſe præter Apellem
Pingeret; aut alius Lyſippo duceret ære.

Quo ego exemplo deterritus (*Eminentiſſime Princeps*) cunctabar Eminentiæ tuæ offerre quidquam rerum mearũ, quas agnoſco prorſus impares, & indignas tanto ſplendore. Sed

eadem hiſtoria fuit mihi Pelias haſta, aiunt enim ab eodem Alexandro Chærilum quendam frigidum, & ineptum poetam, pro *incultis, & malè natis verſibus retuliſſe acceptos regale nomiſma Philippos:* quo poſteriori paradigmate recreatus; Volumen hoc (quod à me ad Aethiopum monumēta aliqualiter cognoſcenda confectum eſt) Eminentiſſ. tuæ claritati illuſtrandum arripui, nec immeritò, æquum quippe eſt, vt ſi ego labores hos fidei propagandæ (cui tu præſides) impenderim, eoſdem quoque tibi venerabundus offeram, maximè cùm atrum hoc nigrantium Aethiopicarum litterarum opus, naturam ſuæ gentis imitans, ſplendore aliquo poſtulet illuminari, quem ſanè in tutela Clariſſimi Patroni inuenire ſperat, dum ſolem iſtum ſtemmata veſtra irradiantem, non propinquis modò, ſed etiam longiſſimè diſſitis, obſcuritatis nebulas detergentem intuetur, vt vel eo benignitatis allectum fulgore, nigrediniſque ſuæ oblitum (quod hoc ſeculo minimè auſum fuerat) in lucem prodire non dubitauerit; eo igitur benignitatis fauore quo allicere, blandè dignatus

es

es ſuſcipe, foue, protege, nec tam munus ipſum, quàm addictiſſimum offerentis animum conſideres velim, quo Eminentiæ tuæ perennem beatitudinem, felicitatemque perpetuam ſemper exoptat.

Fr. Iacobus Wemmers Carmelita.

AD LECTOREM.

CVm elegantissimam, & vetustissimam linguã, qua Aethiopes, siue Abyssini in suis libris sacris, & profanis conscribendis vtuntur, quæquè apud illos ea in veneratione & vsu est, qua apud nos lingua Latina, ad peramplæ Ecclesię Aethiopicæ vnionem procurandam, vnicè animaduerterem necessariam, eamque annis ab hinc centum & amplius, in Europam vix importari ceptam, modo quasi incognitam, & obliuioni traditam conspicerem: animum induxi meum aliquale Deo, & ministris fidei propagationis obsequium præstiturum si ex omnibus, quos hìc habere poteram Aethiopum libris, & monumentis (ad huius linguæ notitiam facilè adipiscendam) Lexicon, & Grammaticas institutiones *colligerem; Verùm cùm libri tam impressi, quàm manuscripti perpauci sint, hinc etiam præsens Opus non adeo limatum, nec ea verborum copia (qua forsan par erat) adornatum, pro nunc in lucem edere cogor: nihilominus voces omnes quæ in toto nouo Testamento, Psalterio, Canticis Canticorum, atque Missali Aethiopico continentur, excerptis etiam ijs quas in multis manuscriptis adnotaueram, ad suas singulæ radices relatas, quàm fideliter potui interpretari, & explicare studui. Si quid autem alibi erratum est, id doctiorum iudicio semper subiectum esse volo. Vale.*

FR.

FR. THEODORVS STRATIVS Mag. Generalis Ord. B. Virginis Dei Genetricis MARIAE de monte Carmelo antiquæ obſeruantiæ regularis.

Tenore præſentium facultatem damus R. P. M. Iacobo Wemmers noſtræ Prouinciæ Belgij profeſſo Sacerdoti typis mandandi Lexicon Aethiopicum *ab ipſo compactum; Si tamen priùs licentiam obtinuerit ab ijs, ad quos ſpectat, & eiuſmodi* Lexicon *fuerit approbatum ab illis, quibus ab Reuerendiſſ. P. Mag. Sac. Palatij eius reuiſio demandabitur. Horum fide, &c. Datum Romæ die 3. Februarij. 1637.*

Fr. Theodorus Stratius Gñlis Carmelit. antiquæ regularis obſeruantiæ.

Locus ✠ ſigilli.

Fr. Franciſcus Montius Secretarius Ord.

Impri-

Imprimatur, ſi videbitur Reuerendiſſ. P. Mag. Sac. Pal. Apoſt.

A. Torniellus Epiſc. Nouar. Viceſg.

IVſſu Reuerendiſſ. P. Fr. Nicolai Riccardij Sac. Palat. Apoſt. Mag. *Dictionarium Aethiopicum* Adm. R.P.M. Fr. Iacobi Wemmers Carmelitæ examinatum, ſingulas voces cum ijs, è quibus depromptæ fuerant locis, ſingulari ſtudio conferendo, ritè & ordine cenſui. In eo non ſolùm non offendi errores, ſed potius omnia verba, voceſque tanta diligentia, & induſtria collectas, tàm exquiſita metodo digeſtas, ita fideliter è libris, & monumentis Aethiopicis allegatas inueni, vt vel inde opus hucuſque deſideratum, tantoque ſtudio elaboratum digniſsimum iudicem, quod in gratiam eorum, qui exterarum linguarum vti & ſacræ Scripturæ ſtudio delectantur, prælo ſubditum mox publici iuris fiat. Ita cenſeo Romæ è domo profeſſa. 20. Februarij. Anno 1637.

Athanaſius Kircherius è Soc. Ieſu.

Imprimatur

Fr. Nicolaus Riccardius Sac. Palatij Apoſt. Mag. Ord. Prædic.

S A-

SACERDOTVM ÆTHIOPVM.

Domus S. Stephani.

CARMINA.

Ad Adm. R. P. M. Iacobum Wemmers Carmelitam Primum Lexici Aethiopici Authorem.

ወናሁ ፡ ንሕነ ፡ ኢትዮጲያውያን ፡ ናኤምር፡ ወናሰምዕ፡ ሎቱ ፡
በኣንተ፡ ኂሩቱ ።
ለአበ፡ ያእቆብ፡ መንኮስ፡ ዘቅድስት፡ ማርያም ፡ ዘደብረ ።
ቀርሜሎስ ።
ዘጸሐፈ፡ ክሌኤቱ ፡ ስልት፡ ዘኢትዮጲያ፡ ወሮማይሥጥ፡ ል-
ስናት ።
እንዘ፡ የሐሥሥ፡ ሌሊት ፡ ወመአልት፡ እምቅዱሳት፡መጻሕፍት።
ኤንበለ፡ ይርከብ፡ እረፍት፡ በበኦለት፡ ወበሰናብት ።
እንዘ፡ ይቀድሕ፡ እምአፍለገ፡ መጻሕፍት ።
ከመ፡ ዘይትቀዳሕ፡ ባሕር፡ እምአፍላጋት ።
ሠርሐ፡በብዙኀ፡ ገአራት፡ እንበለ፡የአምር፡ ዘኢትዮጲያ፡ ልሳናት።
ዘንተ፡ ኵሎ፡ ሕእሚረነ፡ ድካሞ፡ ዘአባ፡ ያእቆብ፡ በትግኀት ።
ጸሐፍነ ፡ ኅዳጣን፡ ቃለት፡ከመ፡ ንኩኖ፡ ሰማእታት ።
እስም፡ በከመ፡ጸሐፎ፡ ለዝንቱ፡ መጽሐፍ፡ በልብ፡ ትግኀት ።
ንሕነኒ፡ ኢጸሐፍነ፡ በሐሰት፡ ከመ፡ ንኩኖ፡ ሰማእታት ።
አለ፡ ጸሐፍነ፡ በጽድቅ፡ ወበእምነት ።
አዲሂ፡ እለ፡ ኮንከሙ፡ አጋእዝት፡ አው፡ ካህናት፡ወክርስቲያናት ።
ኢተዮርስእዎ፡ ለአበ ፡ ያእቆብ፡ ከመ፡ ዘየሀልፉ፡ በለእለ፡ ባሕር፡
ማእበለት።



አለ፡

እሉ፡ ተዘከርዎ፡ በጸሎታት፡ ወበኵሉ፡ ነገረት፡ እስመ፡ ለዘጸሐፎ።
ወለዘፈተቶ፡ ወለዘሜጦ ።
ይጸልዎ ፡ በብዙኍ፡ ይሁብዎ፡ አስበ ።
በቅዳሴያት ፡ በእማን፡ በጸሎታት፡ ወበማሕበራት ።
በእንተ፡ ዘገብረ፡ ለዝንቱ፡ መጽሐፍ፡ ለበቍኤት ።
ከመ፡ ይትመሐሩ፡ ቦቱ፡ ካህናት፡ ውእጻናት ።
ከማሁ፡ ገብረ፡ ዐቢይ፡ ኂሩታት፡ በእንተ፡ ፍቅረ፡ መለኮት ።
እእሚሮ፡ ከመ፡ ይርከብ፡ እሴተ፡ በሰማያት ።
በእለ፡ አሐቲ፡ እለት፡ በሌ፱ዳ፡ ፍትሐ፡ ቅውምት ።
ኔመ ፡ ይመክእ፡ ክርስቶስ፡ ንጉሠ፡ ስብሐት ።
እምለከ፡ እማልክት፡ ንጉሠ፡ ነገሥት፡ ወልደ፡ መለኮት ።
መሀቤ፡ እሴት፡ ለእለ፡ ይትለአከዎ፡ በርቱዕ፡ ፍኖት ።
ዘየአቅቡ፡ ለኵሊ፡ ትእዛዛት ።
ወለእለ፡ ይተልዉ፡ በፍኖተ፡ ቅዱሳት፡ መጻሕፍት ።
አማን ፡ ንትናገር፡ ከመ፡ ንከዉኖ፡ ለዝ፡ ገባሬ፡ ሠናይ፡ መነኮስ ።
ዘደብረ ፡ ቀርሜሌዮስ ፡ ወቀኖናሁ ፡ ዘቅድስት፡ ማርያም ፡ መነኮስ ።
እስመ፡ በእንተ፡ በዝኍ፡ ቦቱ፡ ሥራኍ፡ ወትጋኍ ።
በዕርከ ፡ ወበነግሁ፡ እንዘ፡ ጊዜ፡ ያቅየሐይሕ፡ ኅኍ ።
ንሕነሂ ፡ ኢሰማዕነ ፡ ከመዝ ፡ ትጉኍ ፡ ዘይትግኍ ፡ በእንተ፡ ረብሕ ።
ለጽሒፈ፡ ዝንቱ፡ መጽሐፍ፡ መንፈስዊ፡ ዘሰማያዊ ።
ዘኢኮነ፡ ምድራዊ፡ ወሥጋዊ ።
ከመ፡ ዘይገብር፡ ጸሐፊ፡ ወፈሪሳዊ፡ ወመጸብዓዊ ።
እለ፡ በእንተ፡ ምጽዋዕት፡ ውስጣዊ፡ ወመንፈሳዊ ።
እንከሰ፡ ይኩን፡ ዝመነኮስ፡ አርከ፡ መርአዊ፡ ዘሰማያዊ ።
እስመ፡ በእንተ፡ ዘገብረ፡ ለነፍሱ፡ ተዘከረ ።

ዘኢይት-

ዘኢይትረሳዕ፡ ለዓለም፡ ጦትረ፡ እስከ፡ የሀልፉ፡ ሰማያት፡ ወዖድረ።
ወይፍልሱ፡ እድባረ፡ ወአወግረ ።
እስከ፡ የበጻኅ፡ ዘምጽአት፡ ቀመረ ።
እዲሂ፡ ክማሁ፡ ዝከርዎ፡ ለዝ፡ መነ ክስ፡ ዐቢይ፡ ወንኡስ ።
እለ ፡ ንሰእክሙ፡ ወአንበብክሙ፡ ለመጽሐፉ፡ ዘዝንቱ፡ መነካስ ።
እስመ፡ ከመ፡ ይረድ፡ በላዕሌሁ፡ ዘእግዚአብሔር፡ ምኅረት ።
ወይትክሰት፡ ሎቱ፡ ሠንፈሰዊ፡ ትምሕርት ።
በከመ፡ ወረደ ፡ ሎመ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ለቅዱሳን፡ ሐዋርያት ።
በእምሳለ፡ እሳት፡ ወነበልባለት፡ በግብረ፡ መለኮት ።
ከመ፡ ያዕትት፡ እመዓለም፡ ጽልመታት ።
ወይስብኩ፡ ወንጌለ፡ ለኵሉ፡ ፍጥረታት ።
እንዘ ፡ ያበርሁ፡ ሎሙ፡ ብርሃናት፡ ዐበይት ።
ከመ፡ ያእምሩ፡ ለኵሉ፡ ልሳናት ።
ወይትናገሩ፡ እርብአ፡ ወኮልእቱ፡ ልሳናት ።
ንበዝ፡ ይቁሙ፡ እሉ ፡ ሕዳጣን፡ ቃለት ።
ቀዳሲ፡ ጳጳስ፡ ሐናጺ፡ ንጉሥ፡ ይእዘዝ፡ ለቲ፡ ለዛቲ ፡ ቤተክርስቲያን።
እግዚአብሔር፡ ይሚጥ፡ ልቦሙ፡ ለመርፍቃን፡ ወለአረማውያን ፡
እግዚአብሔር፡ ማኅጸሮ፡ ይሬሲ፡ በላዕለ፡ ኵሎን፡ ብተ፡ ክርስቲያን።
አሜን፡ ለይኩን፡ ለይኩን ።

አባ፡ አጽፈ፡ ማርያም ።	Aba Azfa Mariam .
አባ፡ ኀብተ፡ ማርያም ።	Aba Chabta Mariam .
አባ፡ ማሕጸንተ፡ ማርያም ።	Aba Machzanta Mariam ,
ተንስአ፡ ክርስቶስ ።	Tanſa Chriſtos .



ABRAHAMI ECCHELLENSIS

Maronitæ Philoſophiæ, & ſacræ Theologiæ profeſſoris, & Syriacarum, Arabicarumque litterarum in almo Vrbis Gymnaſio publici Lectoris.

Ad Authorem Syriacum Epigramma.

ܢܗܪ ܟܘܫܝ̈ܐ ܕܠܡܨܪ̈ܝܐ ܒܠܚܘܕ ܡܥܕܪ܆
ܘܡܦܫܛܘܗܝ ܘܡ̈ܝܐ ܒܐܪܥܐ ܨܗܝܐ ܡܟܡܫ ܟܪܙ܆
ܠܥܠܡܐ ܟܠܗ ܒܡ̈ܝܐ ܡܫܡܪ̈ܐ ܗܐ ܡܥܬܪ܆
ܟܕ ܒܟܬܒܟ ܐܒܐ ܡܝܩܪܐ ܒܟܠܕܘܟ ܡܬܒܥ܆
ܡܕܝܢ ܫܘܒ̈ܚܐ ܐܦ ܩܘܠܣܐ ܠܟ ܒܠܚܘܕ܆
ܘܡܒܘܥܐ ܕܡܠܦܢܘܬܟ ܡܬܕܡܪܐ ܝܬܝܪ܆

Idem latinè.

FLuuius Aethiopum, qui ſolis proderat Aegyptijs,
Suaſque vndas ſitibundum per ſolum explicabat, corripiebatque:
En totum terrarum orbem vberrimis ditat vndis,
Tuo ſiquidem Libro honorande Pater vbique modo ſpatiatur.
Laudes ergo, & tot Encomia Nili tibi ſoli debentur,
Tuæque doctrinæ ſcaturigo nobis ſatius admirãda.

Eiuſdem

Eiuſdem ABRAHAMI ECCHELLENSIS Arabicum.

انظر الى القافلـه وتامـل المقامـات
تجد عواطف من الحبشة بالكنادر والياقوت
والعقيق الاحمـر والزمـرّد الاخضـر
والذر المنظـوم والذهـب المتبـوت
كل ذلك يفنى وتفنى عجايبـه وجالبـه
وغير ما اتي به يعقـوب يبقى رثـوت

Idem latinè;

ASpice mercatorum turmas, attende cuiuſq. ſtatum.
Comperies reuertentes ex Aethiopia, afferentes thura, & Pyropos,
Achatemque rubrum, viridemque ſmaragdum
Et optimos vniones, aurumque probatum;
At hæc omnia peribunt, peribuntque mirabilia eorum, afferenteſque.
Nihilque æternum permanebit, niſi, quod inde attulit Iacobus.

Aliud Chaldaicum eiusdem ABRAHAMI ECCHELLENSIS.

ܐܘ ܕܪܓܝܓ ܐܢܬ ܠܡܐܠܦ ܗܘܦܟܐ ܟܠܕܝܘܬܐ
ܠܐ ܬܬܟܪܐ ܠܟ ܘܬܬܕܚܠ ܫܡܥܐ ܡܢ ܥܣܩܘܬܐ
ܗܐ ܒܝܬ ܐܝܕܝܟ ܟܬܒܐ ܕܦܫܝܩܘܬܐ
ܕܨܒܬܗ ܘܒܢܝܗ ܒܛܘܒ ܡܗܝܪܐ ܝܥܩܘܒ
ܘܐܝܟ ܕܗܘܐ ܡܓܕܠܐ ܗܘܐ ܠܗ ܥܠܬܐ
ܕܒܘܠܒܠܘܬܐ
ܗܢܘ ܐܝܬܘܗܝ ܣܝܡܬܐ ܘܒܝܬ ܝܘܠܦܢܐ ܕܟܠ ܝܕ̈ܥܬܐ

Idem latinè.

Qvicunque cupis linguam addiscere Chaldæam non te pigeat, aut difficultatis terreris fama,
Nam ecce est inter manus tuas liber facilitatis,
Quem exornauit, & extruxit fæliciter doctissimus Iacobus;
Et quemadmodum Turris Chaldæorum fuit causa confusionis:
Iste est thesaurus, & Musæum omnium scientiarum.



Ad

Ad eundem

D. IOANNIS MOLINI ARMENI,
linguæ Armenæ Interpretis,

Rythmus Armenicus.

Փիլիպոս տարածեալ զբանսն ած̄ային.
Մինչորդութէ կանդակա՛ ներքինին.
Իսերկերն այնմիկ որ այժմ Հապաշ կոչին.
Որով լուսաւորեցաւ այրն եթովպացին.
Յետերագու-մ ժամանակ մնացին խաւարեալ.
Այժմ ծագեալ նոցին լոյս աւրհնաբանեալ.
Այլ խոստովանեցէ ած̄ աբանսն յակոբէ կոչեալ.
Այր համաշարեղ իմաստութեամբ երանեալ.

R. PETRI WEMMERS CARMELITAE
Antverpiensis S.T.L. Germano fratri suo huius Operis Authori,

Rythmus Hebraicus.

הוי אחי יעקב ראיתי פועליך
ומאד שמם לבבי על כל–מעשיך
כי ביגיע ובהאגה הוי איש אלהים
כתכת ספרך לפתר דברי חכמים
אמרת פיך כריח נחח ושושן
ידעת את לשונות הקדם וכושן
על–כן תשרש ותפרח כתמר בבית אל
אן תמיד רענן שמך אביר בכרמל

Reu:

Reu. Adm. P. IACOBO WEMMERS, S.T.D.
Apoſtolicis Abaſſynorum miſsionibus
hac Opera ſua commodanti

EVGE

à Fr. AMANDO FABIO Canonico Norbertino
Belga.

ERgo poteſt aditos nunquã ſibi, nunquam auditos
Aethiopes linguam Belga docere ſuam?
Audax & felix facinus! Labor arte, labore
Ars adiuta patrant: vrget & audet amor.
Matthæi populos miſerans Iacobus abactos,
Ad caulam reduces hac fore ſperat ope.
Pectora cœleſtis ſuccenſa cupidine lucri
Hic Liber ad ſanctum, dum docet, aptat opus.
Macte magiſterio, Iacobe! Didactron habebis
Grande: quot hinc ibunt, miſeris ipſe viros.
Conciliata, tuus fuerint, tot millia, quæſtus;
Dum, quæ concilient, ora ſonare facis.



LEXI-

LEXICON AETHIOPICVM

LITERA ሀ H.

ሀለወ : ሃለወ : ሃሎ : *primo significat*, oportuit, conuenit, æquum fuit: *Luc.* 2.49. in his quæ patris mei ſunt, ሃለ ውኩ : oportet me eſſe. *Ioan.* 3.7. ሃለውክሙ : oportet vos, naſci, &c. *Secundo significat*, fuit, præſens fuit, *Pſalm.* 90.15. cum ipſo ሀሎኩ : ſum in tribulatione. *Marc.* 9.15. quàm diu apud vos እሄሉ : eró. 1. *Cor.* 5. Ego quidem ኢሀለውኩ non præſens, *ſeu* abſens corpore. ¶ *Notandum, additum præſenti, dum pro participio venit, præteritum imperfectum denotare, ac (vt Hebr.* הוה *) perſeuerantiam importare.* *Marc.* 1.4. ሃለወ : ዮሐንስ ያጠምቅ : fuit Ioannes baptizans, *id eſt*, baptizabat.

Nom. ሀላው : & ሀለዌ : *plur.* ሀላዋን : ens, ſubſtantia:

essentia, existētia, præsentia. *in Missa Aethiop. fol.* 160. *col.* 1. ዘኢተገብረ ፡ ህላዌሁ ፡ cuius substantia creata non est. 2. *Cor.* 10. 10. ህላዌ ፡ በሥጋሁ ፡ præsentia corporis infirma.

ሄርሜስ ፡ Mercurius, Hermes. *Act.* 14. 12. Paulum vero, ሄርሜስ ፡ *Mercurium*.

ሄርማን ፡ Hermas. *Nom. prop. vir. Rom.* 16. 14.

ሄርሜን ፡ Hermen. *Nom. prop. Rom.* 16. 14.

ሄሬብ ፡ Horeb. *Nom. prop. mon. Psalm.* 82. 12.

ሄርድስ ፡ Herodes. *Nom. prop. vir. Matt.* 2. 1.

ሄርድያስ ፡ Herodias. *Nom. prop. mul. Matt.* 1. 43.

ሆሳዕና ፡ hosanna. *Ioan.* 12. 13. *sed est Hebraicum.*

ሁሶጱ ፡ hysopus. *Ioan.* 19. 29.

ሀበ ፡ ad. *quere* ኀበ ፡

ሀበወ *vide* ፡ ወሀበ፡ dedit.

ሀቤ ፡ ምእት ፡ Centurio, *Act.* 10. 1. *alibi*, ሐቤ ፡ ሐ ፡ *loco* ሀ ፡

ሁከከ ፡ seditio, tumultus. *Mar.* 15. 7. Qui in ሁከከ ፡ seditione, &c. *ibidem.* Qui cum ገብረ ፡ ሁከከ ፡ seditiosis.

ሄኖክ ፡ Henoch: *Nom. prop. vir. Luc.* 3. 37.

ሄኔሲፎሩ ፡ Onesiphorus. *Nom. prop. vir.* 2. *Tim.* 1. 16.

ሀከየ ፡ *hinc.* ተሀከየ ፡ piguit, negligens fuit, neglexit, fastidiuit, tædio affectus est, ab opere cessauit, cunctatus est. *Luc.* 18. 1. vt semper orarent, & ኢተሀከዩ ፡ non deficerent, *seu*, ne tædio afficerentur. *Act.* 9. 38. ኢይትሀከይ ፡ ne pigriteris.

Nom. ሀካይ ፡ piger, negligens. *Mat.* 25. 26. serue male, & ሀካይ ፡ piger.

ሀጥር: *plur.* ሀጥራት: porticus. *Ioan.*5.2.quinque ሀጥራት: porticus habens. *ibid.*10.23. በሀጥር: in porticu Salomonis.

ሀመስ: *inde* ተሀመስ: repsit. *Ps.*103.25. illic ዘይትሀመስ: reptilia. *videlicet*, id quod repit.

ሀውክ: mouit, commouit, turbauit, concitauit. *Marc.* 15.10. Pontifices autem ሆክዎሙ: cōcitauerunt turbam. *Ioan.*11.34. Infremuit spiritu, & ሆከ: ርእሶ: turbauit se.

ተሀውክ: motus, turbatus, conturbatus est. *Ps.*6.4. anima mea ተሀውከት: turbata est valdè. *Ps.*12.5. exultabunt; si ተሀውከ: motus fuero. *pro* ተሀውከኩ:

N*om.* ሁከት: commotio, conturbatio, fluctuatio. *Ps.*54.23. nō dabis ሁከት: fluctuationē iusto. *Ioan.*5.4. & expectabant ሁከት: ማይ: motum aquæ.

ሀየ: illic, ibi, ibidem. *Ps.*49.23. & ሀየ: illic iter.

ሃይማኖት: fides. *vide* አመነ: credidit.

ሃይስ: *quere* ኀይስ:

ሃየት: & ሀየንት: pro. *Ps.*89.15. lætati sumus ሀየንት: pro diebus &c. *Luc.*11. numquid ሀየት: prō pice &c.

ሃየየ: *hinc.* ተሃየየ: neglexit, spreuit, abiecit. *Psal.*54.1. ኢትትሃየየኒ: ne negligas deprecationem meam. *Matt.* 22.5. illi autem ተሃየዩ: neglexerunt. *Heb.*8.9. Ego ተሃየይክዎሙ: neglexi eos.

ሃይደ: rapuit, abstulit, sustulit, apprehendit. *Luc.*9.39. ecce spiritus የሃይዶ: apprehendit eum.

ተሀየደ: *idem Mat.*11.12. violenti ይትሃየድዎ; rapiunt

piunt illud.

ተሀየደ : *paſsiuè*, raptus eſt, ablatus eſt. *Significat præterea* Iudaiſare. *Rom.* 2. 38. ይትሁደ : Iudæus eſt. *ſed potiùs ad* ይሁደ : *referendum eſt.*

Nom. ሀይድ : & ሃይደ : rapina. *Ps.* 61. 11. nolite concupiſcere ሀይድ : rapinam. *Luc.* 13. 39. plenum eſt ሃይደ : rapina.

ሀየድ : rapax, *plur.* ሀየድያን : rapaces. 1. *Cor.* 6. 10. ኢሀየድያን : neque rapaces.

ህድር : *nomen menſis* Nouember.

ሀገለ : *vide* ሐገለ :

ሀገረ : *plur.* አህጉረ : & ሀገራት : ciuitas, oppidum, caſtellum. *Ps.* 9. 7. አህጉሪሆሙ : ciuitates eorum deſtruxerunt. *Mar.* 11. 2. ite in ሃገረ : caſtellum.

ሃገረ፡ኢየሩ : Hierapolis. *Nom. prop. ciuit.* *Coll.* 4. 13.

ሀፈወ : ſudauit.

Nomen. ሃፍ : ſudor. *Luc.* 22. 44. factus ሃፉ : ſudor eius, &c.

LITERA ለ : L.

ለ : *litera* ለ : *Datiuo præponitur, aliquando etiam Genitiuo, & Accuſatiuo. Vide Inſtitutiones.*

ላህም : bos, taurus. *plur.* አልህምት : boues, tauri. *Ps.* 8. 8. Oues, & አልህምት : boues vniuerſas. *Ps.* 21. 13. &c

ልህቀ : creuit, adoleuit, profecit, ſenuit, magnus fuit.

Luc.1.80. ወልሀቀ: crescebat autem puer. Mar.9.35. Si quis vult ልሂቀ: primus, magnus esse.

አልሀቀ: augmentauit, crescere fecit. 1.Cor.3.6. Deus አልሀቀ: incrementum dedit, augmentauit.

Nom. ልሀቅ: ልሂቅ: & ሊቅ: plur. ሊቃን: & ሊቃውንት: senex, grandeuus, præceptor, gubernator, princeps, summus, supremus, Patriarcha. Luc.22.66. ሊቃነ: ካህናት: principes sacerdotum. ibid. ሊቃናት: ሕዝብ: seniores populi. in Miss.fol.64.4. da gratiosè honorē ሊቃውንት: principibus Ecclesiæ. ibid. ሊቀ: ጳጳስ: summus Pontifex, Patriarcha. Actor.21.11. ሊቀ: ሐመር: gubernator nauis, nauclerus.

ሊቃናት: & ልሒቃናት: anus, vetula. 1.Tim.5.2. ወለልሒቃናትኒ: anus vt matres Tit. 2.2. ሊቃናትኒ: anus similiter.

ልህቃናት: senectus.

ለሀበ: æstuauit.

Nom. ላህብ. ላሕብ: æstus, calor. Dan.3.66. ignis, & ላሕብ: æstus, Domino. Mat.20.12. pondus diei & ላህብ: æstus.

ለ: distributiuè nominibus præponitur. Mar.15.5. ለለ: በዓል: singulis festiuitatibus. in Miss.fol.164.col.4. ከሢሶ: ለለ: ፩፩: በበ: አስማቲሆሙ: singulis eorum iuxta nomina eorum. 1.Cor.3.5. ለለ: አሐዱ: vnicuique sicut Dominus dedit.

ለሐሰ: linxit. Luc.16.21. canes veniebant, & ይልሕሱ: lingebant vlcera eius.

ለሐቀ: inde መልሕቅ: anchora. Actor.27.29. de puppi mit-

mittentes quatuor መልሕቀ : anchoras.

ለሐሰ:plasmauit;formauit, *in Miſ.* 163.4 ዘለሐሰ፡ ለሰብእ: qui plasmauit hominem.

Nom. ለሐሱት : tener, fragilis. 2.*Cor*.4. 6. habentes theſaurum iſtum in vaſis ለሐሱት : fictilibus. *Miſſa. fol.* 158.*col*.4. propter, ልኅሱት : fragile opus manum tuarum.

ለሐወ : luxit, doluit, triſtis fuit. *Pſ.* 34. 14. ſicut qui ይላሑ : lugit. 2. *Cor.* 12. 21. & እላሕዎሙ : lugeam multos ex eis.

Nom. ላሕ : luctus, dolor, triſtitia, planctus, *act*.8. 2. & luxerunt eum, ላሐ : luctu magno.

ለምለመ : tener, mollis, lenis fuit. *Matt.* 23.42. iam ramus eius ልምልመ : tener fuerit. *Marc.* 13.28. ለምለመ tener fuerit.

ለሜኅ : Lamech. *Nom.prop. vir.Luc.*3.36.

ለመደ : *aſſueuit, conſueuit, ſolitus. fuit *Matth.* 26. 15. ያለምድ : conſueuerat Præſeſ. 1.*Cor.* 11.16. nos non ናለምድ : ከመዝ : conſueuimus ita : *ſeu* talemconſuetudinem non habemus. *ſemper reperitur formà* እልመደ :

ለምጽ : lepra. *Matt*.8.3. mundata eſt, ለምጹ : lepra eius *ibidem* ዘለምጽ: leproſus. *Luc*.4.27. multi እለ : ለምጽ : leproſi erant in Iſrael.

ለሰነ : perijt, euanuit, deſijt. *Marc*.9. 50. ſi Sal. ለሰነ : euanuerit *Luc.* 14.34.*idem*.

ልሳን : *lingua plur.* ልሳናት : linguę, *pſ*.44.2. calamus ſcribæ

bæ ልሳንየ : lingua mea. *pſ.* 54. 10. diuide ልሳናቲሆሙ: linguas eorum.

ለቀለቀ: Mouit, commouit ,turbauit. *ſed non eſt in vſu, niſi in forma ſequenti*

እድለቀለቀ· motus eſt, *pſ.* 45.7. & እድለቀለቀት : mota eſt terra *pſ.* & ይድለቀልቀ : mouebuntur , omnia funda-menta, &c.

ድልቅልቀ : plur: ድልቅልቃት: terræmotus *Matt.* 27. 54. viſo ድልቅልቀ : terræmotu *Apoc.* 6. 12. facti ſunt iterũ magni, ድልቅልቃት. terræmotus. *idem dicitur de motu maris Matt.* 8.24. ecce ድልቅልቀ : motus magnus fa-ctus eſt in mari .

ለቀሐ : mutuauit, commodauit, mutuum dedit. *pſ.* 14. 5. qui non ለቅሐ : mutuum dedit &c. *Luc.* 6.34. & ſi ለቃሕክሙ: mutuum dederitis his. *ibidem.* Nam & pec-catores ይሌቅሕዎሙ : fenerantur peccatoribus.

ተለቀሐ : *Paſsiuum. pſ.* 36.21. ይትሌቀሕ : mutuabitur peccator. *Matt.* 5.42. volenti ይትለቃሕ: mutuari, à te.

ለቀሰ : *indè* አልቀሰ : Conſolatus, exhortatus fuit *Ioannis* 11. 19. venerant ad Mariam : & Martam, vt, ያለቅ-ስዎን : Cõſolarentur eas. *ibidem V.* 31. qui, ያለቅስዋ : Conſolabantur eam.

ለብሐ : fictile , teſta, *pſ.* 2. 9. & tamquam vas ለብሐ : fi-ctile confring.

ለብሓዊ : figulus *Matt.* 27. 7. emerunt ex illis agrum ለብሓዊ : figuli.

ለብሰ : Induit , veſtijt , amictus, indutus , veſtitus fuit. *pſ.*

*ps.*92.1 ለበሰ : indutus eſt Dominus fort. *Cant.* 5.3. quomodo እለብሶ : induar illa.

አልበሰ : veſtiuit *Matt.*6: 30. Deus ſic, ያለብሶ : veſtit.

Nom. ልብስ : *plur.* አልባስ : veſtis, tunica, indumentum, veſtimentum. *ps.* 21.19. diuiſerunt አልባስየ: veſtimenta mea. *Cant*: 53. exui me ልብስየ : tunica mea.

ሊባኖስ : Libanus *Nom. prop. mon. ps.* 28.5.

ለበወ : intellexit, corde percepit. *ps.* 2. 10. & nunc reges ለብዉ : intelligite *ps.* 18. 13. deliƈta quis, ይሌብዎ : intelligit. *Ioannis* 12.40: & non, ይሌብዉ : intelligant corde.

Nom. ለባዊ : intelligens plur: ለባዊያን : intelligentes. *Matt.* 15.16. adhuc vos, ኢለባዊያን : non intelligentes *hoc eſt*; ſine intelleƈtu.

አልበወ : intelligere fecit, intelleƈtum dedit *ps.* 15. 7. qui አለበወኒ : tribuit intelleƈtum mihi.

Nom. ልብ : cor. *plur.* አልባብ : corda *ps.* 44. 2. eruƈtauit ልብየ : Cor meum *Matt.* 9. 4. Cogitatis mala in አልባቢክሙ : Cordibus veſtris.

ለተነ : Lacerauit, rupit, diuiſit *Ioannis* 19.24. partes tunicę እለትኖ : diuidam.

ሊቶስጥሮስ : lithoſtrotos. *Nom. prop. loc. Ioannis* 19. 13.

ለንጸ : linteum abſterſiuum. *Ioannis*, 13 4. & exterſit በለንጸ : linteo.

ለአከ : miſit, *Ioannis* 5. 33. vos, ለአክሙ : miſiſtis ad

Ioan.

Ioã. *&* *cap.7.V.*32. & ለአኩ : miſerunt Principes.
ተለአከ:*Paſſ.for.* Miniſtrauit, ſeruiuit, miniſter fuit, miſſus eſt, *Marci* 1.14. & ይትለአክዎ : miniſtrabant illi angeli *Ioannis* 12.26. ſi quis ተለአከኒ : miniſtrauerit, mihi.

Nom. ላእክ : ለአኩ : miniſter : *Mar.* 9.35. erit ላእኬ miniſter omnium. *Coloſ.* 1.7. ላእክ : Miniſter Chriſti.

መልአክ : Angelus, Princeps, magnus, plur. መላእክት : Angeli, Princepes magni. *pſ.* 34.6. & መልአክ : Angelus Domini perſequens eos. *pſ.* 90. 11. quoniam, መላእክቲሁ : Angelis ſuis, mandauit de te. *Ioannis* 3.1. Nicodemus nomine መልአኮሙ : ለአይሁድ : Princeps Iudęorum. *Iudę*, 9 : ሊቀ : መላእክት : archangelus.

መልእክት : miniſterium, adminiſtratio, miniſtratio, epiſtola. *act.* 1.17. ſortitus eſt ſortem huius መልእክት : miniſterij. 2. *Cor.* 3.7. ſi መልእክተ : ሞት : miniſtratio mortis.

መልእክተ : ያዕቆብ : epiſtola S. Iacobi, &c.

ከየ : *hinc* ተላከየ : litigauit, bellauit, tumultuauit, diſſenſiit. *act.* 23.9. quidam Phariſæorum, ተላከዩ : pugnabant; contradicebant. 1. *Cor.* 11.18. *quod* ትትላከዩ : diſcentiatis audio.

ከፈ : tetigit, palpauit, manibus tractauit, contrectauit. *Mat.* 23.4. ipſi autem non ይለክፍዎ : tangunt ea digito ſuo. *Ioannis* 20.17. ne ትልክፈኒ : tangas me. 1. *Cor.* 5.13. quid, ተለሐልየ : tangit me.

ሌዊ : leui *Nom.prop.vir.Luc.* 3. 24.

ሉቃስ : Lucas *num.prop.vir.*

ሌዋዊ : leuita *plur.* ሌዋውያን : leuitæ. *Ioannis* 1. 19. misserunt Sacerdotes & ሌዋውያን : Leuitæ. *act.* 4. 36. Barnabas ሌዋዊ : Leuites.

ለዐለ : excelsus fuit. *ps.* 98. 2. ልዑል : excelsus super omnes gentes. *Dan.* 3. 1. laudabilis, & ልዑል : super exaltatus.

Nom. ልዑል : altus, summus, supereminens, summitas, altitudo. *Ps* 20. 8. in misericordia ለልዑል : altissimi : & *ps.* 102. 11. secundum ልዑል : altitudinem cęli : & c.

ላዕለ : & ላዕል : *præpositio quæ pro natura orationis exponitur.* super, supra, iuxta, contra, apud, ad, versus, *ps.* 2. 2. ላዕለ : aduersus Dominum, & ላዕለ : aduersus Christum eius. *ps.* 73. 1. ላዕለ : super oues pascuæ tuę. *Marc.* 9. 26. præcipio tibi exi እምላዕሌሁ : ab eo, *Luc.* 13. 18. quæ fiebant, በላዕሌሁ : *ab eo*, per eum *Ioannis* 19. 38. nullam culpam inuenio በላዕሌሁ : in eo *Ioannis* 21. 22. ምላዕሌከ : quid ad te.

ልዕልን : & መልዕልት : altitudo, eminentia, sublimitas. *psalm.* 11. 9. secundum, ልዕልናከ : altitudinem tuam.

Deinde መልዕልተ : supra, vltra : *Quātitatis & temporis. Matt.* 5. 15. non potest ciuitas abscōdi, መልዕልተ : supra montem posita. *act.* 10. 9. ascendit Petrus in መልእልት : superiora.

:መልዕልተ:ሰማያት : firmamentum cæli.

አልዐለ : exaltauit , eleuauit , extulit. ps. 9. 15. qui ያሌዕለኒ : exaltat me de portis mortis. Psalm. 26. 6. in petra አልዐለኒ : exaltauit me. ps. 88. 20. ዐለዐልክዎ : exaltaui, electum: &c.

መልዕል : particip. ps. 3. 4. & መልዕል : exaltans, caput meum.

ተለዐለ : pass. eleuatus, exaltatus est. ps. 63. 8. & ይትሌዐል : exaltabitur Deus. ps. 107. 5. ተለዐል : exaltare, Domine, መልዕልተ : ሰማያት : super cęlos.

ለይለየ : nox fuit.

አሌለ : pernoctauit, noctem egit. Luc. 6. 12. ወያሌሊ : & pernoctabat in oratione.

Nom. ሌሊት : ለይለየ : & ሊት : nox ps. 1. 2. die ac ሌሊት : nocte. Cant. 3. 1. በለይለየ : per noctem.

ሊበርጢኖን : Libertini act. 6.

ሊብያ : Libia Nom. prop. reg. act. 6.

ልጓም : ልጓም : & ልጓም : frænum gubernaculum plur. & ልጓማት : freni, gubernacula. ps. 31. 9. in Camo &, ልጓም : fræno. act. 27. & ልጓማት : gubernacula Apoc. 14. 20. vsque ad, ልጓም : frænos equorum.

Verb. አልጓመ : refręnauit, fręno cohibuit. Iacobi 1. 26. & non ያለጕሞ : refręnat linguam suam.

ልጕት : profundum, imum, abyssus. Matt. 28. 6. demergatur in ልጕት : profundum maris.

ሌጌዎን : Legio. luc. 8.

ልጥራ : libra, pondo, Ioannis 12. 3. accepit, ልጥራ : libram

bram vnguenti. & 19. 39. quasi centum ልጥረ፡ libras.

ሎጥ፡ Lot. *nom.prop.vir. ps.*82.9.

ለጸቀ፡ *inde*, አልጸቀ፡ Incepit, appropinquauit, propè proximus fuit. *Marci*, 5.23. quoniam filia mea, አልጸቀት፡ incipit mori. *Ioan.* 6. 4. & አልጸቀ፡ appropinquauit, *seu* proximũ erat, Pascha *Ioan.* 16.21. mulier dũm አልጸቀት፡ incipit parere. *dum vicina est.*

ለጸየ፡ rasit totondit.

ተለጸየ፡ *pass.* tonsus est. *Act.* 18. 18. & ተለጸዩ፡ rasa erãt capita eorum. 1. *Cor.* 11.6. Si non velatur mulier. ለትትለጸይ፡ tondeatur.

ለኮ፡ latus. *act.* 27.15. እምለኮ፡ ለለኮ፡ à latere ad latus. *hinc inde.*

LITERA ሐ፡ H.

ሐለመ፡ sumniauit, dormiuit, *act.* 2.17. seniores vestri ሕልመ፡ sumnia, የሐልሙ፡ somniabunt.

Nom. ሐለመ፡ sumnus, sumnia *Psalm.* 75. 6. ሐልሙ፡ ሕልመ፡ dormierunt somnum.

ሐለቀ፡ *inde*, ማሕለቅት፡ finis, extremum. *psal.* 138. *ver.* 9. vsque *in* ማሕለቅት፡ባሕር፡ extremum maris *vide*. ኀለቀ፡ ሕልቀት፡ annulus. *Luc.* 15.22. immittite, ሕልቀት፡ annulũ in digitos eius *Iacobi* 2.2. vir habens, ሕልቀት፡ ወርቅ፡ annulum aureum.

ሐሊብ፡ lac. *Ps.* 118.70. coagulatum est sicut ሐሊብ፡ lac

cor

cor eorum.

ሐለየ። meditatus, imaginatus, intentus fuit, sapuit, cogitauit, diligenter, & attentè considerauit. *ps.* 35.5. & ሐለየ፡ meditatus est iniquitatē *ps.* 76.5. ሐለይኩ፡ cogitaui dies antiquos. R*om.* 8.5. quæ huius mundi sunt የሐልዩ፡ sapiunt. & *Rom.* 8.18. verumtamen ሐልዩ፡ considerate, hoc, 2. *Cor.* 11.18. omni die dum እሔሊ፡ considero Ecclesias.

Nom. ሕሊና፡ meditatio, cura, solicitudo, cogitatio. *ps.* 18.15. & ሕሊና፡ meditatio cordis mei *Marc.* 4.19. qui audiunt verbum, & ሕሊና፡ *curæ*, ærumnę seculi.

ሐምሌ፡ Nomen *mensis vndecimi, qui nobis est* Iulius.

ሐመልሚል፡ viridus, coloris viridi *Apoc.* 6.8.

ሐሙ፡ Socer. I*oannis* 18.13. quia ሐሙሁ፡ socer erat Caifæ.

ሐማት፡ Socrus *Mar.* 1.30. ሐማቱ፡ ለስምዖን፡ Socrus Simonis.

ሐመመ፡ cruciatus, afflictus fuit, vexatus, passus est, humiliatus est *ps.* 105.32. ሐመ፡ vexatus est Moyses propter illos. *in Miss. fol.* 163.3. ሐመ፡ ወሞተ፡ passus, & mortuus *ps.* 115.1. Ego autem nimis ሐመምኩ፡ humiliatus sum *Luc.* 16.26. tu verò ተሐምም፡ cruciaris.

አሕመመ፡ afflixit, humiliauit, vexauit, nocuit dolore affecit. *Mar.* 6.48. & የሐምሞሙ፡ affligebat eos ventus. *Apoc.* 7.3. ne ትሕምሙ፡ ne noceatis.

አስተሐመመ፡ attentè perpendit, rem anxiè considerauit

rauit.

Nom. ሕማም : & ሕማም : dolor, cruciatus, afflictio, tormentum, humilitas, *plur.* ሕማማት : dolores, cruciatus, afflictiones &c. *ps.* 24. 19. vide ሕማምየ : humilitatem meam. *ps.* 30. 11. defecit in ሕማም : dolore vita mea, *ps.* 93. 19. secundum mult. ሕማምየ : dolorum, meorum. R*om.* 1.29 plenos inuidia, ሕማማት : afflictionibus, *seu* nequitiis &c.

መሕመም : *idem* Thes. 1. 5. 3. sicuti pregnans, quæ est in መሕመም : dolore.

ሕሙም : *plur.* ሕሙማን : dolorosus, tormentatus, afflictus *Marc.* 3. 10. omnes, ሕሙማን : afflicti, *plagas habentes* *Luc.* 4. 40. omnes qui habebant infirmos & ሀሙማነ : dolore afflictos: *vbi* ሀ: *est pro* ሐ:

ሐመር : nauis, nauicula, *plur.* አሕማር : naues nauiculæ. *Luc.* 5.2. & vidit duas አሕማረ : naues *ibid. ver.* 3. & sedens in ሐመር : nauicula.

ሐመረ : *Nom. prop. arboris & fructus.* siliqua *Luc.* 15. 16. & cupiebat saturari de ሐመረ : ጸሩ ኢ : fili quis.

ሐመየ : & ተሐመየ : susurrauit, detraxit alicui, vituperauit, calumniatus fuit, *ps.* 100. 5. ዘየሐምዮ : ቢጾ : qui detrahit proximo suo 2. *Cor.* 12. 20. ne forte &c. & ተተሐመዩ : susurratis, *hoc est susurrationes sint inter vos. Iacob.* 4. 11. ኢትተሐመዩ : ne detrahatis &c.

ሐማዪ *plur.* ሐማይያን : resurro, calumniator *Rom.* 1. 29. plenos inuidia, ሐማይያን : susurrones.

ሐመደ

ሐመድ cinis, puluis, *ps*.101.10. Quia ሐመደ: cinerem tāquam panem manducabam. *Luc*.10.13.

ሐሠር: Stipula, festuca, palea. *Matt*.3.12. ሐሠሮ: paleas autem, cōburet igni. *Matt*.7.4. quid vides ሐሠረ: festucam in oculo fratris tui.

ሐሠየ: fricauit, confricauit. *Luc*.6.1. & ሐሠዩ: confricabant eas manibus.

ተሐሠየ: exultauit, exhilaratus fuit, gauisus, congratulatus &c. *ps*.15.8. & ተሐሠየ: exultauit lingua mea *apoc*.19.17. gaudeamus & ንትሐሰይ: exultemus ሰ *pro* ሠ.

Nom. ሐሤት: solatiuum, consolatio, gaudium, *act*.3.31. in timore Domini, & ሐሤት: consolatione Spiritus sancti. 2.*Cor*.7.4. superabundat, ሐሤትየ: gaudiū meum.

ሐረመ: *primo significat vt apud Arabes* حرم illicitum fuit, prohibitum, vetitum 1. *Tim*. 4. 3. qui ይሐርሙ: prohibent nubere.

አሐረመ: illicitum statuit, prohibuit. 1.*Cor*.9.6. mihi solum & Barnabę: አሐረሙ: illicitum statuerūt.

Secunda vt Hebræos חרם deuouit deodicauit.

ተሐረመ: Deo dicatus est, religiosè coluit. *Iacobi* 1.26. qui ይትሐረም: religiosus, Deo dicatus est.

ሐርሞት: religio. *Iac*. 1. 26. huius vana est ሐርሞት: religio *Ioan*. 4.8. *act*.26.6. secūdum sectam ሃርሞትነ: religionis nostræ. ሃ: *pro* ሐ.

ሐረረ: æstuauit, æstus, calor, vehemens fuit.

Nom. ሐሩር: æstus, calor, *apoc*.16. 9. datum est ei

ሐሩር:

ሐረረ : æstu affligere homines.

ሐረሰ : arauit, *Luc*.9.62.nemo apprehendens ararrum & ይሐርስ: arat.

አሐረሰ : *idem* 1. *Cor*.9.10.qui autem ይሐርስ : arat, sperans mercedem ይሐርስ arat.

Nom. ሐራሲ : ሐረሲ:& ሐራሲ agricola *plur*. ሐረስት: agricolæ. *Matt*. 21. 33.& locauit eam ለሐረስት : agricolis. *Iacob*. 5. 7. sicut ሐረሲ : agricola expectat fruct.

ሐረው: porcus.*plur*. አሕርው porci. *Matt*. 7. 6. neque mittatis Margaritas vestras ante አሕርው: porcos.

ሐራውያ:aper.*ps*.79.14. exterminauit eā ሐራውያ : aper.

ሐራዊ: miles *plur*. ሐራ: milites,exercitus. *Ioannis* 19. 23. vnicuique ሐራዊ : militi partem. *ibid*. *V*.32. venerunt autem ሐራ : milites. *apoc*. 19.14.& ሐራ: exercitus, qui sunt in cęlo.

ሐርጌ: aries, hircus. *plur*. ሐራጊት : arietes,hirci. *ps*.39. 9. ኢሐራጊት: neque hircos.

ሐሳል : chamus. *ps*. 31.9.in ሐሳል:chamo,& freno.

ሐሰበ: reputauit, conputauit. *ps*.143.3.aut filius hominis ዘትሐስቦ : quod reputas eum *Luc*. 14.28.nonne prius sedet & ይሐስብ: computat.

ተሐሰበ: rationem posuit, supputauit. *Matt*.18.24.& cum cepisset. ይትሐሰብ: rationem ponere. *Luc*. 16.2. Hebr.13.17.2.*Cor*.12.19.&c.

Nomen. ሐሳብ: supputatio, computus. *Matt*. 18. 23. qui voluit facere ሐሳብ : computum.

ሐሰሰ

ሐስዕ : *inde* መሐስዕ : agnus, iuuencus, *ouis, vel hædi. plur.* መሓስዕ : agni. *Ps.* 113.4. ſicut, መሓስዕ : አባግዕ : agni ouium. *Cant.* 1.8. paſce, መሓስዕ : አጣሊኪ : hædos tuos.

ሐሰወ : mentitus fuit, fefellit, decepit *Pſal.* 88.36. Dauidi non ኢይሔስዎ : mentiar *act.* 5.3. vt ተሐስዎ : mentiaris ſpiritui ſancto. *Rom.* 9.1. non ኢይሔሱ : mentior 2.*Cor.* 11.31. ſcit quod non ከመ : ኢይሔሱ : mentior. *Apoc.* 3.9. & non ſunt, ſed የኀስዉ : mentiuntur, ኀ : *loco* ሐ : ተሐሰወ : *idem. Ioan.* 10.36. non poteſt ይትሐሰዉ : ſolui *mentiri*, ſcriptura.

ሐሳዊ : mendax, perfidus, fallax, *plur.* ሐሳውያን : mendaces, perfidi, fallaces *Pſ.* 115. 2. omnis homo ሐሳዊ : mendax. *Mat.* 24.11. multi ሐሳውያን : ነቢያት : pſeudo Prophetę, *mendaces proph. 1. Ioan.* 1.10. ሐሳዌ : mendacem facimus. 1. *Ioan.* 2.18. ሐሳዌ : መሲሕ : Anti Chriſtus. *falſus Chriſtus.*

ሐሰት : mendacium, fallacia, fallax, *Ps.* 32.17. equus ሐሰት : fallax ad ſalutem *Marc.* 14.56. ferebant ስምዐ : ሐሰት : teſtimonium falſum. *Ioan.* 8.44. cum loquitur, ሐሰተ : mendacium.

ሐሰ : abſit, parce. *Matt.* 16. 22. ሐሰ : ለከ : abſit à te Domine, *Galat.* 6. 14. mihi autem ሐሰ . ሊተ : abſit, mihi.

ሕቀ : paululum, puſillum, penè *Ps.* 72. 2. ሊተሰ : ሕቀ : mihi autem penè. *Marc.* 14. 35. & cum proceſsiſſet ሕቀ : paululum. *Luc.* 5.3. reducere ሕቀ : piſillum à

terra.

ሐቌ : lumbi. *Marc.* 1. 6. ſona pellicea circa ሐቌሁ፡ lumbos ſuos. *Luc.* 12. 35. ſint præcincti ሐቌክሙ : lumbi veſtri.

ሐቅል: deſertum, ſolitudo, villa, rus, locus ſolitarius. *Marc.* 1. 13. & erant, in ሐቅል : deſerto. *Luc.* 15. 25. erat autem filius eius ſenior ሐቅል:in agro. *Luc.* 25. 26. Cyrenenſem venientem de ሐቅል : villa.

ንዋየ: ሐቅል : arma, *Ioan.* 18. 3. cum laternis, & facibus, & ንዋየ: ሐቅል: armis. *vide*, ንዋየ :

ሐቃል : barbarus, barbari *Act.* 28. 4. vt vero viderunt, ሐቃል : barbari &c.

ሐቀረ: *indè* አስተሐቀረ : contempſit, vilependit, inhonorauit. *Ioan.* 8. 49. vos autẽ ተስተሐቅሩኒ: inhonoraſtis me. *act.* 13. 41. videte, እለ: ታስተሐቅሩ : contemptores, *ſeu* qui contemnitis. *Rom.* 2. 24. & ታስተሐቅሮ፡ ለ: inhonoras Deum.

ሐቀየ : fremuit, frenduit, murmurauit. *Ps.* 34 16. ሐቀዩ: frenduerunt dentibus ſuper me. & *Ps.* 36. 12. የሐቂ: ſtridebit dentibus ſuper eum.

Nom. ሐቂየ : ſtridor dentium *Matt.* 8. 12. ibi erit fletus & ሐቂየ ፡ ስነ: ſtridor dentium.

ሐቀፈ : amplexus, amplexatus fuit. *Ps.* 47. 13. & ሐቅፍዋ: amplectimi eam *Cant.* 2. 6. & 8. 3. dextra illius. ተሐቅፈኒ ፡ amplexabitur me. *Luc.* 15. 21. & ሐቀፎ፡ amplexatus eſt, collum eius *act.* 20. 37. &c.

ሐብል: funis. *pl.* አሕባል: & አሕባላት : funes. *pſ.* 15. 6. አሕባል: funes.

funes ceciderunt mihi. *ps.*139.6. extenderunt አሕባለ: funes. ሳ: *loco* ሐ: *act*:27. 32. absciderunt milites, አሕ-ባለተ : funes.& *ps.* 104.11. ሀብለ : funiculum hereditatis vestræ.

ሕብል : dolus,fraus. *ps.* 51.4. ſicut nouacula acuta, ገበ-ርከ: ሕብለ: feciſti dolum.

ሐበለ: *Verbum vide* ኀበለ: auſus fuit.

ሕብት : velum, pallium.

ሐብእ : *vide* ኀብእ: abſcondit, occultauit.

ሐቢ : & ሐቤ : Centurio. *act*. 22.25. quo audito, ሐቢ: Centurio acceſsit &c.

ሐተተ : interrogauit, inquiſiuit, ſcrutatus, percunctatus fuit. *ps.* 10. 6. Dominus, የሐቱ : ለጻድቅ : interrogat iuſtum. *Marc*.14.60. ſummus Sacerdos ሐተቶ : interrogauit eum. *verſ.* 61. iterum ሐተቶ: interrogauit eũ. *Luc*.23.*verſ*.4. 9.& 14.&c.

ሐሰሰ : ſentit, ſenſu percepit. *Luc*.9.44. ከመ: ኢየሐሥሥዎ : vt non ſentirent eum.

ሐንከሰ : claudicauit, claudus fuit. *ps.*17. 46. ሐንከሱ claudicauerunt in ſemitis ſuis.

ሐንካሳን : claudi. *Matth*.11. 5. ሐንካሳን: የሐውሩ: claudi ambulant. *Heb*.12. 13. vt ſanentur. ሐንካሳኒክሙ : claudi veſtri.

ሐና : Anna. *Nom. prop. mul.* Luc. 2. 36. *item Nom. prop. vir.* ሐና:Annas *luc*.3.2. &c.

ሐነጸ: ædificauit,reædificauit, conſtruxit, extruxit. *ps.* 27. 5. & non ተሐንጾሙ : ædificabis eos. *act*. 7. 49.

domum ተሐንጹ ፡ ædificabitis mihi. ሐ ፡ *pro* ሕ፡ & *paulò superius vers.* 47. ኀነፀ ፡ *loco* ሐነጸ ፡

ተሐንጸ፡ constructum, ædificatum fuit. *ps.* 50. 20. vt ይትሐነጸ፡ ædificentur muri Ierus. *Ioan.* 2. 20. ተሐንጸ፡ ædificatum est templum hoc &c.

ሔዋ: Heua. *Nom. prop. mul.*

ሐወለ: *indè* ተሐወለ : communicauit, socius fuit, conuiuatus fuit. *ps.* 100. 5. insatiabile cor, non ይትሀወል: cōuiuatum est mecum. *Ioan.* 4. 8. Iudei non ይትሐወሉ: communicant, cum Samaritanis *act.* 10. 28. accedere, & ይትሀወል : communicare cum alienigena.

ሐወረ : & ሖረ: iuit, abiuit, decessit, ambulauit. *ps.* 11. 9. in circuitu. የሐውሩ : ambulant impij. *ps.* 80. 13. ሖሩ : ibunt, in adinuentionibus. *Matt.* 25. 41. ሑሩ: discedite à me. *Luc.* 18. 11. የሐውሩ: ብእሲተ: ብእሲ: adulteri. ¶ *scilicet, euntes ad mulierem, alterius viri vxorem.*

Nom. ሐዋርያ : Apostolus, missus. *plur.* ሐዋርያት: apostoli, missi. *Ioan.* 13. 16. neq; ሐዋርያ : apostolus maior est. *act.* 4. 33. reddebant ሐዋርያት : apostoli testim. *in Missa. fol.* 158. *col.* 4. in hac ecclesia tua ሐዋርያት : apostolica.

ሐወዘ : Iucundum, plausibilè, voluptuosè, delectabilè fuit. *ps.* 80. 3. psalterium ሐወዘ : iucundum, & *ps.* 146. 1. Deo nostro ሐወዘ : sit iucunda laudatio.

Nom. ሐዊዝ : voluptas, mundi deliciæ; sæculi voluptates, 2. *Tim.* 3. 4. qui elegerunt ሐዊዝ : voluptates. *vt. huius sæculis. Tit.* 3. 3. seruientes desiderijs &

ሐሕ-

ለሐውዝ : voluptatibus.

ኣስተሐወዘ: delitijs affluit, voluptatibus ſeſe dedit, libẽter, letè conuerſatus fuit, plauſibilibus verbis perſuaſit. *Act.* አስተሐወዘ : 19 .26. & ſuadendo ſeducit Paulus multam turbam. 2. *Petri* 2. 13. አስተኀውዝዮ: delicijs affluunt. ኀ: *pro* ሐ:

ሐዘለ: fouit. 1. *Theſſ.* 2.7.

ሕዝቅያስ : Ezechias. *Nom. prop. vir. Mat.* 1.9.

ሐዘበ : putauit, exiſtimauit, cenſuit, opinatus eſt. *pſ.* 49. 21. ሐዘብከ: exiſtimaſti iniquè. *luc.* 12. 40. hora non ትሐዝቡ : putatis.

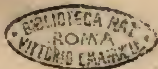
ተሐዘበ : *idem. act.* 2. 15. non ſicut ትትሐዘብዎሙ: exiſtimatis vos. 2. *Cor.* 11. 5. እትሐዘብስ : exiſtimo autem &c.

Nom. ሕዝብ: gens, populus, natio, turba. *plur.* አሕዛብ: gentes, populi, gentiles. ❡ *Nota, dum ſingulariter vſurpatur, populum fidelem denotare. ſicut pluraliter, infidelem ſeu gentilem. pſ.* 116. 1. laudate Dominum omnes, አሕዛብ ; gentes : laudate eum omnes ሕዝብ: populi.

ሐዘነ : mẹſtus, triſtis, afflictus fuit, nauſeauit, tẹdio affectus eſt. *Mar.* 14. 33. cœpit pauere, & የሐዝን: tœdere. *act.* 27. 22. vt non ትሕዝኑ : paueatis.

ሐዘን: triſtitia, tœdium. *pſ.* 118. 28. dormitauit anima mea præ ሐዘን : tœdio. *Luc.* 22. 46. inuenit eos dormientes præ ሐዘን : triſtitia. *Ioannis* 16. 6. ሐዘን: triſtitia, impleuit cor veſtrum.

አሐ-



አሐዘነ: pertinet, attinet, ſpectat. *Mar.* 5. 38. magiſter non የሐዝነከሁ: pertinet ad te &c. *Ioan.* 10. 13. nó የሐዝና: pertinet ad eum de ouibus.

ሐር: bonus *vide* ኄር:

ሐሬት: bonitas. *in Miſſ.* 163. 1. Rogamus. እምነ: ሐሬትከ: à bonitate tua.

ሐይመት: tentorium, tabernaculum, papilio. *plur.* ሐይመታት: tentoria, *Cant.* 15. ወሐይመታቲሁ: ለሰሎሞን: & pelles Salomonis. *q tentoria ex pellibus fiebant.*

ሐይቅ: littus, ripa. *Ioan.* 21. 5. ſtetit Ieſus in ሐይቅ: littore. *act.* 21. 5. & poſitis genibus in ሐይቅ: littore.

ሐይወ: vixit, ſanus fuit. *pſ.* 68. 35. & ትሐዩ: viuet anima veſtra. *Ioan.* 5. 6. vis ትሕየው: ſanus fieri. *Rom.* 1. 17. Iuſtus ex fide የሐዩ: viuit *Cor.* 15. 32. ſi non የሐይዉ: viuunt mortui.

Nom. ሕያው: viuus *plur.* ሕያዋን: *pſ.* 13. ad Deum meũ ሕያው: viuum. *Luc.* 20. 38. ſed Deus ሕያዋን: viuorum eſt. *Act.* 9. 41. aſsignauit eam ሕያዋ: viuam.

ሕይወት: vita *pſ.* 15. 11. notas mihi feciſti vias ሕይወት: vitę. ሕይወት: ዘለዓለም: vita æterna. ሕይወት: ዘይመጽእ: ለዓለም: vita venturi ſæculi.

አሕየወ: viuificauit, ſanum effecit. *Pſalm.* 70. 20. & conuerſus አሕየውከኒ: viuificaſti me. *Ioan.* 5. 11. ዘአሕየወኒ: qui me ſanum fecit. 1. *Tim.* 6. 13. qui omnia, የሐዩ: viuificat.

Nom. መሕየዊ: viuificans, viuificator, vitalis. ማሕየዊት: *femininum. in miſſa fol.* 160. *col.* 2. per tuam paſſio-

ſionem ſalutiferam, & ማሕየዊት: vitalem. *ibid. fol.* 163. 4. credimus in Spiritum Sanctum Dominum ማሕየዊ: viuificantem.

ሐየዘ: *vide* ውኅዘ: fluxit.

ሐየጸ: *indè* አስተሐየጸ: obſeruauit, explorauit, circumdedit, inſidiatus fuit. *pſ.*16.11. inimici mei አስተሐየጹኒ: circumdederunt animam meam. *pſ.* 36.12. ያስተሐይጽ: obſeruabit peccator iuſtum. *pſ.* 55.7 ipſi calcaneum meum ያስተኃይጹኒ: obſeruabunt.

ሐደሰ: nouauit, innouauit, renouauit. *pſ.* 50.12. ſpiritum rectum, ሐድስ: innoua in &c. *pſ.*103. 30 & ተሐድሶ: renouabis, faciem terræ. *pſ.*102. 5. ዘይትሐደስ: qui renouat, vt aquila.

Nom. ሐዲስ: nouus, nouum, nouitas. *plur.* ሐዲሳት: noua *pſ.*149.1. cantate Domino canticum ሐዲስ: nouum. *Act.* 17.18. doctrinam dęmoniorum ሐዲሳት: nouorum docet.

P*aſſ.* ተሐደሰ: factum nouum, innouatum, renouatũ fuit *pſ.* 38.3. ተሐደሰኒ: renouatus eſt vulnus meum. 2. *Cor.* 5. 17. nunc autem ተሐደስኩ: innouati eſtis in Chriſto.

ሕዳጥ: breuis, modicus, paucus, breuè, modicum, parum. *plur.* ሕዳጣን: pauci. *Matt.* 20.16. multi ſunt vocati, & ሕዳጣን: pauci electi. *Ioan.* 16.16. ሕዳጠ: modicum & non videbitis me.

ሕጠት: granum, grana. *Luc.*13.19. ſimile eſt regnum Dei, ሕጠተ ሰናፔ: grano ſinapis. *Ioan.*12. 24. *niſi*, ሕጠት:

ሰርናይ:

ሰርናይ: granum frumenti.
ሐዳፊ: Ceruix, collum. *ps.* 128. 4. concidit ሐዳፊሆሙ: ceruices peccatorum.
መሐዳፍ: velum nauis, *Act.* 27. 40. eleuauerunt መሐዳፍ: ዐቢይ: velum maius. ¶ *leuato artemone.*
ሐዳፌ: Nauclerus, gubernator, Rector. *act.* 27. 11. & ለሐዳፌ: nauclero magis credebat. *in Mis. fol.* 167. 2. Domine ሐዳፌ: ነፍስ: rector animarum.
ሐገግ: ሕግ: ሕገ: & ሐጎ: lex, norma, regula, mos, præceptum testamentum. *ps.* 1. 2. sed in ሕገ: lege Domini &c. *ps.* 18. 9. ሕጉ: ለእግዚአብሔር: præceptum Domini lucidum. 2. *Cor.* 3. 6. nos fecit ministros, ለሐዲስ: ሕግ: noui testamenti. *ibidem.* v. 14. manet in ሕግ: ብሉይ: testamento veteri &c.
ሐጕለ: perijt, perdidit. *ps.* 9. 19 non ይሐጕሉ: peribunt. *Luc.* 9. 25. animam autem suam, ሐጕለ: perdat.
ተሐጕለ: perijt, perdidit, deperditum fuit, ¶ *atque hęc forma pass. frequentior est. ps.* 2. 12. ወኢትትሐጐሉ: & non pereatis, de via &c. *ps.* 36. 20. quia peccatores ይትሐጐሉ: peribunt. 2. *Cor.* 4. 9. deijcimur, sed non ንትሐጐል: perimus.
ሐጕል: & አሕጐልት: perditio. *Matt.* 7. 13. via est quæ ducit in ሐጕል: perditionẽ. & *cap.* 26. 8. vt quid hæc አሕጐልት: perditio.
ሐጸበ: *vide* ኀፀበ: lauit.
ሐፀነ: lactauit; nutriuit, educauit, fouit. *ps.* 22. 2. super aquam refectionis ሐፀነኒ: educauit me. *Luc.* 23. 29.

quæ

quæ non, ሐፀና: lactauerunt. *act*. 7. 21. ወሐፀነቶ : & nutriuit eum.

ሕፅን: sinus. *Luc*. 16.22. & Lazarum in ሕፅኑ: sinu eius.

ሕፃን: puer, paruulus, puerulus, infans, puella, lactens. *plur*. ሕፃናት : pueri, paruuli, lactentes, &c. *ps*. 8. 3. ex ore infantium, & ሕፃናት: lactentium. *Luc*. 8. 50. dixit patri, ለሕፃን: puellæ.

ሕፅነ : ርእስ: supercilium, cacumen. *Luc*. 4. 29. in ሕፅነ : ርእስ : ደብር : supercilio montis.

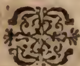
ሐፃኒት : nutrix *act*. 13. 2. filius ሐፃኒቱ : nutricis Herodis. I. *Thess*. 2. 7. tamquam si, ሐፃኒት : nutrix, foueat. &c.

ማሕፀን : venter, vterus *ps*. 57. 3. ab alienati sunt peccatores, ab እማሕፀን: vtero.

ተሐፅነ: nutritus, educatus fuit. *Luc*. 4.16. vbi ተሐፅነ : fuerat nutritus.

ሐፅ: sagitta. *plur*. አሕፃት : & አሕፃ : sagittę. *ps*. 90.6. à ሐፅ: sagitta volante in die. *psalm*. 10. 3. parauerunt አሕጻቲሆሙ : sagittas suas *ps*. 126. 4. sicut አሕፃ : sagittę.

ሐፈደ : *indè*, ማሐፈድ: turris. *Marc*. 12. 1. & edificauit, መሐፈደ : turrim *Luc*. 13. 4. cecidit, መሐፈድ : turris super eos.



LITERA ም፡ M.

መሀለለ፡ *indè* ተመሀለለ፡ supplicauit, deprecatus fuit. *ps.* 44.13. faciem tuam ይትመሀለሉ፡ deprecabuntur.

መሀረ፡ docuit, erudiuit. *ps.* 17.36. disciplina tua ዘይሜ-ሀረኒ፡ quæ docebit me. *Matt.* 11.1. transijt inde vt ይመሀር፡ doceret. 1.*Cor.* 15.3. ecce, መሀርኩክሙ፡ docui vos. *Tradidi vobis.*

Nom. መሁር፡ doctus, eruditus. *plur.* መሁራን፡ docti, eruditi. *Ioan.* 6. 45. erunt omnes. ምሁራን፡ docti. *Docibiles Dei.*

መምህር፡ Doctor, Magister, preceptor. *plur.* መምሁ-ራን፡ doctores, magistri. *Ioannis* 3. 2. quia à Deo venisti, መምህር፡ magister.

ተመሀረ፡ didicit, peritus, eruditus fuit. *ps.* 105. 35. & ተመሀሩ፡ didicerunt opera eorum. *Ps.* 118.71. & እትመሀር፡ discam mandata tua. 1.*Cor.* 15.3. id quod, ተመሀርኩ፡ didici. *accepi.*

ትምህርት፡ doctrina, eruditio. *ps.* 59.1. *in titulo*: ipsi Dauid, in ትምህርት፡ doctrinam. *act.* 2.42. in ትም-ህርት፡ doctrina Apostolorum.

መሃይምን፡ fidelis, religiosus, *act.* 10.2. *vir.* ምሃይምን፡ religiosus. *vide.* አምነ፡

መኃጽብ፡ fullo. *Mar.* 9. 3. qualia non potest, መኃጽብ፡ fullo, super terram &c.

ማላልኤል፡ Malaleel *Nom.prop.Luc.* 3.37.

መለከ፡

መለሐ : saliuit, sale conspersit. *Mar.* 9.48. omnis enim igne ይሜልሕም : saliet &c.

ተመለሐ : salitum, sale conspersum fuit. *Mar.* 9. 48. omnis victima ይትሜለሕ: salietur sale.

መለሰ : leuigauit, poliuit, vibrauit. *ps.* 7. 13. gladium suum ይመልስ vibrabit.

ሜጸላት : purpura *Cant.* 3. 10. assensum eius ዘሜጸላት : purpureum. *Marc.* 15. 17. induunt eum ሜጸላት : purpura.

መላትሕ : maxilla, gena, tempus capitis. *plur.* መላትሕ: tempora, genæ. *ps.* 131.4. & requiem, መላትሕየ: temporibus meis. *Cant.* 4. 5. መላትሒክ genæ tuæ.

መለነ : euaginauit, eruit, euulsit. *Matt.* 18.9. si oculus scandalisat te ምልኖ : erue eum. *Ioan.* 18.10. & መለኖ: euaginauit gladium suum.

ሞሎክ : Moloch. *act.* 7.43.

መልአ : impleuit, repleuit. *ps.* 79. 10. & መልአት : impleuit, *fem.* terram. *ps.* 71. 19. & ይምላእ : replebitur maiestate eius omnis terra.

Nom. ምሉእ : plenus, repletus. *plur.* ምሉኣን : pleni, repleti. *act.* 6.8. Stephanus autem ምሉእ: plenus gratia. *ibid. ver.* 3. ምሉኣነ : plenos Spiritu Sancto.

መለከ : አምለከ : coluit, adorauit, imperauit, dominatus fuit. *Marc.* 7.7. in vanum autem የመልኩኒ : colũt me. *Rom.* 1. 25. cõmutauerunt veritatem Dei, & አምለኩ : coluerunt &c. 2. *Cor.* 6. 18. Dominus ዘኵሎ : ይመልክ ; omnipotens. *Ap.* 1.8. ዘውእቱ : ይመልክ : ኵሎ :

 qui

qui eſt dominator omnium.

Nom. አምላክ ፡ Deus *plur.* አማልክት ፡ Dij. *pſ.* 49. 1. አምላክ ፡ አማልክት ፡ Deus. Deorum Dominus locutus eſt.

መለኮት ፡ Diuinitas, dominatio. *pſ.* 102. 22. in omni loco መለኮቱ ፡ dominationis eius. 2. *Petri.* 1. 3. quomodo omnia nobis መለኮቱ ፡ diuinitatis ſuæ.

ማልኮስ ፡ Malcus. *Nom. prop. vir.* *Ioannis* 18. 10.

ሜልኪ ፡ Melchi. *nom. prop. vir. Luc.* 3. 24.

መልከ ፡ ጼዴቅ ፡ Melchiſedech. *nom. prop. vir. pſ.* 19. 4.

መልክዕ ፡ imago, figura, *Mar.* 12. 16. cuius eſt, መልክዑ ፡ imago hæc. *Luc.* 20. 24. cuius eſt, መልክዑ ፡ imago.

መሌሌት ፡ መሌሌያት ፡ መለያልይ ፡ መለያልያት ፡ membrum, membra. 1. *Cor.* 12. 12. 13. 20. &c.

ሜሌያ ፡ Melea. *nom. prop. vir. Luc.* 3. 31.

ሜሊጥን ፡ Melita. *nom. prop. inſ. act.* 28. 1.

መላጼ ፡ Nouacula. *pſ.* 51. 4. ſicut መላጼ ፡ nouacula acuta.

መሐለ ፡ iurauit, adiurauit. *pſ.* 62. 12. laudabitur omnis qui ይምሕል ፡ iurat in eo. *pſ.* 88. 4. &, መሐልኩ ፡ iuraui Dauid ſeruo meo.

አምሐለ ፡ adiurauit. *Marc.* 5. 7. አምሕለ ፡ adiuro te.

መሐረ ፡ miſertus fuit, benignus fuit. *Rom.* 9. 15. ei cui ምሐርክዎ ፡ miſertus fui, አምሕር ፡ miſerebor. *Ioannis* 12. 6. non በምሒረ ፡ miſerendo.

መሐረ ፡

መሐሪ : misericors, benignus. *ps.* 85. 15. tu autem Domine መሐሪ : misericors.

ምሕረት : misericordia. *ps.* 85. 15. patiens & multum ምሕረት : misericordiæ. *ps.* 88. 2. ምሕረትከ : misericordias tuas cantabo Domine.

አስተምሐረ : ingemuit, condoluit, benignus fuit. *Marc.* 7. 34. suspiciēs in Cœlum አስተምሐረ : ingemuit. 1. *Corint.* 13. 4. charitas, ያስተምሕር : benigna est.

አመሐረ : *idem. Marc.* 8. 2. ያምሕሩኒ : misereor super turbam, ❡ *vel, misericordem me reddunt.*

ማሕቶት : lucerna. *ps.* 118. 103. ማሕቶት : lucerna pedibus meis. *Ioannis.* 5. 35. ille erat, ማኅቶት : lucerna ardens.

ኅ : *pro* ሐ :

መሐከ : pepercit, condonauit. *ps.* 71. 13. & ይምሕክ : parcet pauperi. *act.* 20. 29. qui non ይምሕክዋ : parcent gregi.

መሐወ : Vellere, euellere. *ps.* 128. 6. quod exaruit, antequā : ይምሐውዎ : euellat illud. *Marc.* 2 3. & ceperūt, ይምሐዉ : vellere spicas.

መሐዛት : Iuuenes *ps.* 148. 12. senes & መሐዛት : iuuenes. *act.* 5. 6. & surgentes መሐዛት : Iuuenes &c.

መሐየብ : vas, amphora, hydria *Ioannis* 4. 11.

ማሕጼ : securis *ps.* 73. 5. in ማሕጼ : securi, & ascia. *Matt* 3. 10. Iam enim መሕጼ : securis ad radicem.

መሰንቆ : organum, citara. 150. 5. in psalterio, & መሰንቆ : citara. *ps.* 151. manus meæ fecerūt መሰንቆ : org.

መሠኰ :

መሥኢ ventilabrum, vannus. *Matt.* 3.12. cuius: መሥኢ: Ventilabrum in manu eius.

መርሐ: duxit, deduxit, iter oſtendit, docuit. *pſ.* 22. 3. & መርሐኒ: deduxit me ſuper ſemitas *pſ.* 59. 11. quis ይመርሐኒ: deducet me.

ተመርሐ: *for. paſſ. Rom.* 5. 2. Ieſus Chriſtus per quem ተመራሕነ: deducimur, *acceſſum habemus, &c.*

Nom. መራሒ: ductor, guida, pedagogus. *plur.* አመራሕት: ductores, pedagogi. *Matt.* 23. 16. Vę vobis አመራሕት: duces cæcorum.

መራሑት: & መራኁት: clauis. *Matt.* 16. 19. tibi dabo መራኁተ: claues. *Apoc.* 3. 7. habens, መራሑተ: clauē Dauid.

መረረ: amarum fuit.

Nom. መሪር: amarum, amarè, amaritudo *pſ.* 13. 3. መሪር: amarum os eorum *Luc.* 22. 63. egreſſus Petrus, fleuit መሪር: amarè. *Epheſ.* 4. 31. omnis መሪር: amaritudo.

አምረረ: exacerbauit, irritauit, concitauit. *pſ.* 5. 11. quoniam: ያምረሩከ: irritauerunt te Domine. *pſ.* 104. 28. & አምረርዎ: exacerbauerunt ſermones eius.

መራሪ: exaſperans, irritator. *plur.* ምራራን: irritatores, qui exaſperant. *pſ.* 67. 7. ſimiliter eos qui ለምራራን: exaſperant.

መራሪ: irritatio, exaſperans. *fem. pſ.* 77. 8. generatio praua, & መራሪ: exaſperans.

መርሶ: portus. *pſ.* 106. 30. & deduxit eos in መርሶ: portum.

tum voluntatis. *act*. 27.12. & cum non eſſet illic መርሶ : portus:

ማርቆስ : Marcus *Nomen prop. vir*.

መሬት : መሬት : & ሚሬ : puluis, terra, ſtercus. *pſ*. 82. itfacti ſunt vt መሬት : ſtercus terrę. *Matt*.13.5. non habebant, መሬት : terram.

መሬታዊ : terrenus. *plur*. መሬታውያን : terreni. 1. *Cor*. 15. *Verſ*. 58. qualis መሬታዊ : terrenus, tales መሬታውያን : terreni.

ማርታ : Martha. *Nom. prop. mul. Ioannis* 11.1.

ሜሮን : Criſma.

ምርዓት : luxuria, paſcua. *vide* ረዐየ:

መርያም : Maria. *Nom. prop. Virginis Deiparæ*. *Luc*. 1. 27. & nomen Virginis መርያም : Maria.

መርያ : Maria. *Nom. prop. Beatę Mariæ Magdalenæ, & aliarum*.

መርያ : Sacerdos gentilis. *act*. 14.12. መርያ : ዘድያስ : Sacerdos quoque Iouis.

መሬደ : properauit, accelerauit, vrſit, *pſ*. 18.9. ዘይሜርድ : ፍኖቶ : qui accelerat iter ſuum.

መርጐዘ : *indè* ተመርጐዘ : innixus fuit. *Cant*. 8.5. እንተ : ትትመርጐዘ: innixa ſuper dilec.

መርፍእ : acus. *Matt*.19.24. per foramen, መርፍእ: acus.

ሜስ : ſicera. *Luc*.1.15. vinum. & ሜሰ : ſiceram.

መሰለ : putauit, exiſtimauit, ſimilis fuit, parabolicè locutus eſt. *Matt*.5.17. nolite ይምስልክሙ : putare *Luc*.2. 44. & ይመስሎሙ : exiſtimabant, quod in via eſſet. *pſ*. 88.

88.7. ይመስሎ: ſimilis erit Deo. *Mar.* 12. 1. & cepit ይመስሊሎሙ: parabolicè loqui illis.

Nom.-መስል: prouerbium, parabola, enigma. *pſ.* 77. 2. aperiam በምስል: in parabolis os meum. *Ioan.* 10. 6. hoc መስል: prouerbium locutus eſt.

እምሳል: & ምስል: ſimilitudo, figura, imago. *plur.* ምስልያት: imagines, figuræ. *pſ.* 43. 15. in እምሳል: ſimilitudinem gentium. *Act.* 7. 43. ምስለ: figuras quas feciſtis. *Apoc.* 16. 2. & adorauerunt, ምስሎ: imaginem eius.

ምስለ: cùm, *præpoſitio. pſ.* 27. 4. ምስለ: cum operantibus iniquitatem. *Pſalm.* 90. 15. ſum, ምስሌሁ: cũ ipſo, in tribulatione. *Ioan.* 13. 8. non erit tibi pars, መስ-ሌየ: mecum.

ተመስለ: aſſimilatus fuit, transfiguratus, transformatus fuit. 2. *Cor.* 3. 18. & ንትሜሰል: transformamur à claritate in &c. 2. *Cor.* 11. 13. & ይትሜሰሉ: transfigurauerunt (ſe) Apoſtolos.

አምሰለ: conformis fuit. *in Miſſ.* 163. 2. & omnes አምሰለ: conformes &c.

አስተማሰለ: aſſimulauit. *Mar.* 4. 30. cui, ናስተማስለ: aſſimulabimus regnum Dei.

መሲሕ: Chriſtus, Meſſias. *at Hæbraicum eſt.*

ምስሕ: prandium, conuiuium. *plur.* ምስሓት: *Matt.* 22. 4. ecce መስሕየ: prandium meum paraui. *Luc.* 20. 46. primos accubitus in, መስሓት: conuiuijs.

መስሐ: *Verbum.* pranſus fuit. *Ioannis* 21. 12. venite

ነምሳሕ : prandemus. *ibid.ver.* 15. ከምድኀረ : መስሑ : cum prandissent.

መሰረት : fundamentum. *plur.* መሰረታት : fundamenta. *vide*, ሰረረ : fundatus fuit.

መሰሪይ : & መሰሪ : magus. *Act.* 8.9. qui fuerat in ciuitate, መሰሪ : magus, *vide*, ሠሪይ : & ሰሪይ :

መስጴጦምያ : Mesopotamia. *nom.prop.reg.*

መሶብ : arca, vrna, capsula. *Heb.* 9.4. in qua, መሶብ : ወርቅ : vrna aurea.

መሴት : vesper. à መሰየ :

መሰነ : corrupit, perdidit, interijt, desolatus fuit. *Luc.* 11.18. omne regnum in se diuisum, ተማሰነ : desolabitur. 1. *Cor.* 15.53. oportet enim hoc quod, ይማሰን : corrumpitur.

Nom. ሙስና : corruptio, desolatio. *Marc.* 13.14. cum videritis abominationem, ለሙስና : desolationis.

አምሰነ : desolauit, dissipauit, exterminauit, corrupit. *Luc.* 15.13. አማሰነ : dissipauit, omnem substantiam. 1. *Cor.* 15. 33. colloquia mala, bonos mores. ያማስኑ : corrumpunt.

መስከረም : September. *q primus mensis apud Aethiopes.*

መስኮት : መስኮው : fenestra. *act.* 20. 9. sedebat in መስኮት : fenestra. 2. *Cor.* 11.33. in sporta per, መስኮት : fenestram.

ምስኪን : miser, pauper mendicus. *Ps.* 108.17. hominē inopem, & ምስኪነ : mendicum.

ምስኪንት፡ inopia, paupertas. *in Miss. fol.* 160. *col.* 4.
&· ምስኪንትየ፡ ego pauperculus, paupertas mea.
ምስክይ፡ liberator.

መሰወ፡ fluxit, liquefecit, tabescere fecit. *ps.* 38. 12. & መሰውከ፡ tabescere fecisti sicut &c. *ps.* 148. 7. & ይመስዎ፡ liquefaciet ea.

ተመሰወ፡ *idem.* *Ps.* 96. 5. montes, ተመሰዉ፡ flxerunt. *Ps.* 111. 10. dentibus suis fremet, & ይትመሰወ፡ tabescet. *Pass. psalm.* 74. 4. ተመሰወት፡ liquefacta est terra.

መስዕ፡ & መስሕ፡ septemtrio, aquilo. *ps.* 47. 3. latera መስዕ፡ aquilonis. *psalm.* 106. 3. ab መስዕ፡ aquilone, & mari.

መሰየ፡ vesper, sero fuit. *Luc.* 24 29. quoniam, መሰየ፡ aduesperassit; vesper est. Ioan. 20. 19. ወመሰዮ፡ cum sero esset.

Nom. መሴት፡ vesper, tempus vespertinum. *ps.* 29. 6. ad, መሴት፡ vesperum demorabitur fletus.

አምሰየ፡ vesperam egit, requieuit, quieuit.

መሰጠ፡ rapuit, diripuit, deprędatus est. *ps.* 11: 10 9. vt ይምስጦ፡ rapiat pauperem. *Ioan.* 6. 14. vt, ይምሥጥዎ፡ raperent eum. *Ioan.* 10. 13. & ይመሥጦን፡ dispergit eas.

አምሰጠ፡ fugit. *Luc.* 4. 42. ne, ያምስጥ፡ fugeret ab illis. *Luc.* 3. 7. quis dixit vobis, ተምስጡ፡ fugite. *act.* 27. 42. vt non, *ne*, ያምስጥ፡ fugeret.

Nom: መሲጥ፡ præda, rapina. *Psalm.* 16. 12. peraus

ad

ad መሢጥ : prædam.

መሰግላን : Magi. *Matt.* 2.1.

ሞቅሐ : vinxit. *Marc.* 6.17. & ሞቅሖ : vinxit eum.

Nom. ሙቁሕ : vinctus. *plur.* ሙቁሓን : vincti. *ps.* 67. 7. & eduxit, ለሙቁሓን : vinctos. *Matt.* 27.16. habebat autem tunc. ሙቁሐ: vinctum.

ሞቅሕ : & ቤተ : ሞቅሕ : carcer. *act.* 12.5. Petrus, quidē seruabatur in ሞቅሕ : carcere. *Act.* 16.26. fundamenta ቤተ : ሞቅሕ : carceris.

ሞቅሕ : catena, cōpes, vinculum. *plur.* መዋቅሕት : catenæ, compedes, vincula. *ps.* 115.6. dirupisti መዋቅሕ-: ትየ : vincula mea.

አሞቅሐ : incarcerauit, in carcerem misit, vincire curauit. *Matth.* 18.30. & አሞቅሖ : incarcerauit eum.

ተሞቅሐ : vinctus, incarceratus fuit. *Matt.* 25. 36. ተሞቅሕኩ : in carcere fui, &c. incarceratus fui.

መቄዶንያ : Macedonia. *nom. prop. reg.*

መቄዶናዊ : Macedo. *Act.* 16.9.

መበለት : vidua, monialis. *plur.* መበለታት : viduæ. *Marc.* 12.40. deuorant domos, መበለታት : viduarum. *luc.* 4. 24. ad mulierem መበለት : viduam.

መብሐት : potestas, auctoritas. *Matt.* 21.23. in qua, መብ-ሐት : potestate hæc facis.

ምት : vir, maritus. *plur.* አምታት : viri. 1. *Cor.* 11.3. caput autem mulieris, ምታ : vir, *maritus.* *Ephes.* 5.33. timeat ለምታ : virum suum. 1. *Pet.* 3.1. mulieres subditæ sint ለአምታቲሆን : viris suis.

ማቲ : Mathat.*nom.prop.vir.Luc.*3.23.
መተረ : ſcidit, abſcidit, reſecuit, *pſal.*76.9. ይመትር : abſcindet miſericordiam ſuam. *Matt.* 18.8. ምትሮ : abſcinde eum. *act.* 27.32 tunc, መተሩ : abſciderunt.
Nom. መቱረ : abſciſſum, abreuiatum. *Rom.*9. 28. quia verbum breuiatum, & መቱረ : abſciſſum.
ማቱሳለ : Mathuſala. *nom.prop.vir.*
ማታቲያ : Mathatias. *nom.prop.vir.*Luc.3.25.
ማታን : Mathan. *nom.prop.vir. Matt.*1.15.
ማቴዎስ : Mattheus. *nom.prop.vir.act.*1.13.
ማትያን : Matthias. *nom.prop.vir.Act.*1.23.
መትከፍት : humerus, ſpatula, ſcapula. *Matt.*23.4. ዲበ : መትከፋቲሆሙ : ſuper humeros ſuos.
ማኅቶት : lucerna. *pſ.* 118.103. ማኅቶት : lucerna pedibus meis.
መኅትው : lampas, lucerna, lampades, Lucernę. *Matt.* 25.1. accipientes, መኅትዊሆን : lampadas ſuas.
መግፀነ : *inde*, አመግፀነ : commendauit, fidei commiſſit, cuſtodiuit. *pſ.* 30.6. in manus tuas አመግፀን : cómendo ſpiritum meum. *Rom.* 16.1. አማሕፀንኩክሙ : cómendo vobis.
paſſ. ተማኅፀነ : commendatus, commiſſus, fuit con- fugit. *in miſſ. fol.* 159. *col.* 3. & ተማሕፀነነ : commendatos nos ſibi reddidit.
መኑ : & መኑ : quis, quid. *interrogatiuum. pſ.* 112. 5. መኑ : quis, ſicut Dominus Deus noſter. *Ioan.* 1.22. መኑ- መኑ : አንተኑ : quis es. *Ioan.* 18. 5. መነ : ተኃሥሡ : quem

queritis.

መና : Manna. *Apoc.* 2.17

ምናሔ : Manahem. *nom. prop. vir. act.* 13.1.

ምናሴ : Manasses *nom. prop. vir, Matt.* 1.10.

መነነ : spreuit, despexit, reprobauit, in nihilum redegit, aspernatus est. *ps.* 77. 59. & መነኖሙ : ለ : ad nihilum redegit Israel. *ps.* 117. 22. lapidem, ዘመነንዎ : quem reprobauerunt ędificantes. *luc.* 18. 9. & ይሜንኑ : aspernabantur cæteros.

Nom. ምኑን : contemptus, obprobrium, despectus, reprobus, in nihilum redactus. *plur.* ምኑናን : contempti, despecti, reprobi. *ps.* 21. 7. ምኑን : opprobrium hominum. *ps.* 72. 20. ምኑን : in nihilum redactus sum. 2. *Cor.* 13. quia ምኑናነ : reprobi non sumus.

መነሰወ inde ተመነሰወ : periclitatus fuit, tentatus. *act.* 19. 40. ንትመነሰው : perę clitamur hodie. 1. *Cor.* 10. 13. nō permittet vos ትትመነሰዉ : tentari.

መንሱው : tentatus, castigatus. *plur.* ምንሱዋን : tentati, castigati. 2. *Cor.* 8. 6. ከመ : ምንሱዋን : vt castigati, & non mort.

Nom. መንሱት : tentatio, scandalum. *Mat.* 18. 7. necesse est vt veniant, መንሱት : scandala. *Luc.* 11. 4. & ne inducas nos in መንሱት : tentationem.

ምንት : quid. *ps.* 8. 5. ምንትኑ : quid est homo? *Ioan.* 1. 38. ምንት : quid quęritis. *Ioan.* 10. 42. ኢምንትኒ : nil. quid quam.

ለምንት : quare, ad quid. *ps.* 2. 1. ለምንት : quare fre-

mue-

muerunt.

መነኮስ : monachus. *plur.* መነኮሳት : monachi.

መንከቢያት : pollex. *Luc.* 2. 7. & 13. ligauit መንከቢያቲሁ :
pollicem eius.

አመንዘዘ : exprobauit, improperauit. *ps.* 34. 7. superuacuè, አመንዘዝዋ : exprobrauerunt animam meam.

መንዳቤ : periculum, tentatio, vexatio, tribulatio, necessitas, afflictio, pericula, tentationes &c. *Act.* 7. 34. videns vidi, መንዳቤሆሙ : afflictionem eorum.

አመንደበ : afflixit, vexauit, tentauit, humiliauit. 2. *Cor.* 11. 26. አመንደቡኒ : afflixerunt me latrones, *seu* periculo expositus fui à latronibus.

ተመንደበ : afflictus, vexatus, humiliatus, tentatus fuit. *ps.* 114. 6. ተመንደብኩ : humiliatus sum. 2. *Cor.* 11. 26. semper እትመነደብ : affligebar. *ibid.* ተመንደብኩ : afflictus fui in ciuitate &c.

መንጦላዕት : velum, cortina. *Mat.* 27. 51. scissum est መንጦላዕት. velum templi.

ማእረር : messis, æstas, *vide* አረረ :

መእቃል : riuuli. *Cant.* 5. 17. super መእቃል : riuulos aquarum.

ሞእት : victoria. *à* ሞአ : *vicit, paulo inferius.*

ምእት : centum. *Luc.* 15. 4. qui habet ምእተ : centum oues. *act.* 10. 1. Cornelius ሀቢ : ምእት : Centurio.

ሞእት : Mahath *Nom. prop. vir. Luc.* 3. 26.

ምእታው : occursus, regressus. *ab*, እተወ :

ማእ-

ማእከል፡ medium. Ps. 21. 15. in ማእከለ፡ medio ventris mei. Apoc. 3. 16. ſed quia ማእከላ፡ tepidus es. *q quaſi medium inter calorem, & frigus.*

ሙሴ፡ Moyſes. *Nom. prop. vir.*

ሞአብ፡ Moab. *nom. prop. reg.* Ps. 59. 10.

መውአ፡ & ሞአ፡ vicit, victus eſt, ſuperauit, vindicauit. Ioã. 16. 33. ሞእክዎ፡ vici mundum. Rom. 8. 37. propterea ነመውኢ አ፡ ſuperamus omnia. Apoc. 6. 2. exiuit vt ይማእ፡ vinceret.

ተመውአ፡ victus, conuictus, condẽnatus fuit. Pſ. 108. 7. exeat. ተመዋአ፡ condemnatus.

Nom. መዊእ፡ & መዊእት፡ victoria. 1. Cor. 15. 54. abſorpta eſt mors in, መዊእት፡ victoria. *ibid. verſ.* 55. vbi eſt mors መዊእ፡ victoria.

ማእዜ፡ quando, quandiu, vſquequo, quouſque. Ps. 100. 2. ማእዜ፡ quando venies ad me. Luc. 9. 40. ማእዜ፡ vſquequo ero apud vos.

ማእደ፡ menſa. *plur.* ማእደት፡ Pſal 22. 6. paraſti, ማእደ፡ menſam in conſpectu meo. Mat 21. 13. & ማእደት፡ mẽſas numulariorum euertit.

መክሊት፡ መክሌየ፡ & መካልይ፡ talentum, talenta. Matt. 25. 15 vni dedit quinque, መክሊት፡ talenta, &c.

ሜክለ፡ rubus. Luc. 6. 45. neque እሜክለ፡ de rubo &c.

ምክሕ፡ gloria, gloriatio, delectatio. Rom. 15. 17. Chriſtus ምክሕየ፡ gloria mea.

Verb. ተመክሐ፡ gloriatus, delectatus fuit. 2 Cor. 10. 13. nos autem. non, ንትሜክሕ፡ gloriabimur. *ibid. verſ.* 17.

qui

qui auté, ይትሜካሕ : gloriatur, in Domino, ለይትመካሕ : glorietur.

መከረ : cogitauit, excogitauit, consultauit, experimento didicit, expertus, intentus, attentus fuit, machinatus, molitus fuit. *ps.* 40.8. & ይመክሩ : cogitabant mala. *Luc.* 14.31. prius sedens, ይሜክር : cogitat.

ምክረ : ምክሩ : & መክረ : Consilium, experimentum, machinatio, voluntas, confidentia, prudentia, sagacitas, probatio, mysteriú, sacramentum. *ps.* 1.5. neque peccatores in, መክረ : concilio iustorum. *ps.* 48. 4. meditatio cordis mei ምክረ : prudentia. 2. *Cor.* 8.2. quod in multo መክሩ : experimento. *Ephes.* 3.3. notum mihi factum est. ምክሮ : sacramentum. *Iacob.* 1. 3. scientes quod, መክሩ : probatio fidei vestræ.

አመከረ : intentum, attentum reddidit, inflammauit, excitauit, tentauit, consilium dedit. *ps.* 104.19. eloquium Domini. አመከሮ : inflammauit eum. *Ioan.* 18. 14. erat auté Caiphas. ዘአምከሮሙ : qui consiliú dederat eis. *act.* 5.9. ታመክሩ : quod tentatis. 2. *Cor.* 8. 10. in hoc አመክረክሙ : consilium do vobis. *Iac.* 1.13: ipse autem non ያሜክር : tétat quemquam. 1. *Cor.* 11. አመክሮ : probet autem homo.

ተመከረ : tentatus fuit, probatus, consiliatus. *ps.* 30. 14. & ተማከሩ : consiliati sunt. *Iac.* 1. 12. quoniam cú ተመከሮ : probatus fuerit. *ibid. vers.* 14. vnusquisque vero ይትሜከር : tentatur à concupiscentia sua.

መከነ : sterilis fuit.

Nom. መካን፡ sterilis. *plur.* መካናት፡ steriles. *Luc.* 1. 7. quia መካን፡ sterilis erat. *Luc.* 23. 29. beatę, መካናት፡ steriles.

መካን፡ locus. *ps.* 23. 3. quis stabit in መካን፡ loco sancto. *Matt.* 24. 15. stantem in መካን፡ loco sancto.

መኰንን፡ መኵንን፡ Dominatio, potestas. *vide*, ኰነነ፡

ምክንያት፡ excusatio, occasio. *ps.* 140. 4. ምክንያት፡ excusationes in peccatis. 2. *Cor.* 5. 12. sed damus vobis, ምክንያት፡ occasionem. *Ioannis* 8. 6. 15. 22.

አመክነየ፡ excusauit. *Ps.* 140. 4. ለአምክንዮ፡ ምክንያት፡ ad excusandas excusationes. *Matt.* 23. 14. ትመክንዩ፡

መከዮዴ፡ scabellū, suppedanium, *vide.* ከዴዴ፡

ሞጠቀ፡ *indè* አስተመጠቀ፡ extendit, expandit. *in Mis.* 165. 2. ያስተመጠቅ፡ እዴሁ፡ extendit manus suas.

መወተ፡ & ሞተ፡ obijt, mortuus est, *ps.* 40. 6. quando ይመውት፡ morietur. *Mar.* 5. 39. non est. ሞተት፡ mortua puella.

Nom. ሞት፡ መዋቲ፡ mors, obitus, mortalis. 1. *Cor.* 15. 54. cum hoc, መዋቲ፡ mortale induerit, ዘኢይመውት፡ immortalitatem.

ሞተ፡ mortuus. *plur.* ምዉታን፡ 1. *Cor.* 15. 52. ምዉታን፡ mortui resurgent.

መዓለ፡ *vide*, ወዐለ፡

መዋዕል፡ dies, *plur. à sin.* ዐለት፡ *Marc.* 17. 1. post sex, መዋዕለ፡ dies.

መዋጥሕ፡ & ሞጠሕት፡ linteamina: linteum. *Ioan.* 20. 5.

. & vidit መዋዋሕ : linteamina,posita.*act*. 10.11.& 11.5.
, vas velut, ምጠሕት : linteum magnum.

መዐልት ; & ዕለት : dies, tempus diurnum ,*plur.* መዋዕለ: *ps.* 1.2.in lege Domini, መዓልት : die ac nocte.*ps.*18.3. ዕለት : ለዕለት : dies diei,eructat verbum.*ps.* 22.4. omnibus, መዋዕለ : diebus vitæ meæ. *Ioan.* 7.33. modicum መዋዕለ : tempus.*Luc.* 4.2. in መዋዕለ : diebus illis, *ibid.*consumatis illis, መዋዕል : diebus.*in Missa. fol.* 159.3 ኵሉ:መዋዕለ : omni tempore.

መዓዕለ : tempus.*pro* መዋዕለ : *Ioan.*12.35. *in mis.fol.* 159. *col.*4.

መዓር : mel. *ps.*18. 11. dulciora , እመዓር : super mel &c. *Matt.* 3 4.መዓር : ገዳም : mel sylueſtre.

ምዕረ : modò,iam,nunc,antea,prius,vice. *Marc.*7. 27. ſine, ምዕረ : prius ſaturari fil. *Marci* 14.41. ſufficit ምዕረ : modò. *Tit.* 3. 10. ምዕረ : ወክዕበ : ſemel & iterum.

መዕርግ : & መዓርግ : gradus.*act*. 21.40. ſtans Paulus in መዓርግ : gradibus.

አማዕዋት : viſcera, inteſtina. *act*. 1.18. diffuſa ſunt omnia, አማዕዋቲሁ : viſcera eius. 2.*Cor*.6. 12.anguſtiamini ለማዓትክሙ : viſceribus veſtris.

መዐዐ : *hinc*,አምዕዐ : incitauit, concitauit,irritauit,laceſſiuit, iratus, indignatus, ira incenſus fuit. *ps.* 73. 18. አምዕዮ : incitauit nomen tuum.

አስተማዕዐ : irritatus,ira ſuccenſus fuit.1. *Cor.* 13. 5. non ያስተማዕዕ : irritatur.

ተም-

ተምዕዐ: indignatus, iratus.*ps*. 2. 12. ne quando, ይት-
ምዐዕ: irascatur Dominus. *ps*. 105. 40. & ተምዐ: iratus
est Dominus. *Mar*. 14. 4. erant autem quidam qui
ተምዑ: indignati sunt.
Nom. መዐት: ira, indignatio, furor. *ps*. 6. 2. Domi-
ne ne in መዐትከ: furore tuo. *ps*. 94. 11. iuraui in መዕ-
ትየ: ira mea.
መዓዛ: odor suauis, fragrãtia. *Cant*. 1. 2. & መዓዛ: fragrã-
tia vnguenta tua. 2. *Cor*. 2. 15. quia, መዐዛሁ: bonus o-
dor Christi, sumus.
ማዕዜ: *idem quod*, ማእዜ: vsquequo. *ps*. 12. 3. እስከ: ማዕዜኑ:
vsquequo exaltabitur &c.
ማዕዶት: & መእዶት: cis, trans. *Luc*. 8. 23. transfretamus,
ማዕዶት: trans stagnum. *Ioan*. 3. 26. qui erat tecũ በም-
ዕዶት: trans Iordanem.
ማዐጾ: ostium. *ps*. 140. 3. ማዐጾ: ostium quod &c. *vide*
ዐጾወ:
መዘመዘ: tersit, extersit. *Luc*. 7. 38. & capillis suis መዘ-
መዘት: tergebat.
መዘጋና: prœmium, brauium. 1. *Cor*. 9. 24. sed vni erit
መዘጋና: brauium.
ሚ: quid. *Matt* 27. 3. ሚለዕሌነ: quid ad nos.
መይ: aqua. *plur*. ማያት: aquæ. *Mar*. 1. 8. baptizaui vos
በማይ: aqua. *Luc*. 8. 25. obediunt ei ማያት: aquæ.
ማይ: ሕመት: attramentum.
ሚመ: ወሚመ: an? num? numquid? *Mat*. 11. 3: ወሚመ:
an alium expectamus. *act*. 7. 28. ወሚመ: numquid
 inter-

interficere me vis.

ሚስያ : Mysia. *nom.prop.reg.act.* 16.7.

ሚሳኤል : Misael.*nom.prop.vir.*

መይነ : *inde*, ተመየነ : astutè egit, circumuenit, falsificauit, vitiauit, adulterauit. *Marc.* 14.1. querebant summi Sacerdotes, & scribæ ይትመየንዎ : circũuenire eũ, & apprehendere &c. 2.*Cor*.2.17. qui, ይትሜይንዎ : adulterant Verbum Dei.

Nom. ትምይንት : astutia, dolus, *Luc.* 20.23. considerans ትምይንቶሙ : dolum eorum. 2.*Cor*.2.17. ne simus ambulares in ትምይንት : astutijs, neque ንትመየና : ለቃለ : adulterantes verbum Dei.

መስተመይን : astutus, dolosus. *plur.* መስተመይናን : astuti, dolosi, subdoli. *Rom.* 1.29. መስተመይናን : dolosi, maligni. 2. *Cor*. 12. 16. cum, መስተመይን : astutus essem.

ሚይናን : Menna. *Nomen prop. vir.*

ሚካኤል : Michael. *Nom. prop. archangeli.*

መያዝያ : Aprilis. *Nomen mensis.*

መይጠ : & ሜጠ : auertit, conuertit, diuertit. *ps.* 73. 11. vt quid Domine ትመይጥ : auertis, manum tuam. *ps.* 80. 7. & ሜጠ : diuertit, dorsum eius, &c. *ps.* 101. 3. non ትሚጥ : auertas faciem tuam. *ps.* 118, 59. ሜጥኩ : conuerti pedes meos. *in miss. fol.* 164. 4. ሚጥ :: induc, conuerte corda.

ተመየጠ : conuersus, regressus fuit. *ps.* 7.13. nisi, ተመየጥክሙ : conuersi fueritis. *Ioan.* 12. 40. &, ይትመየጥ :

con-

conuertantur. *Ioan.* 20. 14. Maria, ተመይጠት : conuersa.

ሜድ : *Nom.prop.act.* 2.9.Medi

ምድር : terra, tellus.

መድረስት : interpretatio,expositio. *à Chald.* ܕܪܫ & *Arb.* درس expofuit.1.*Cor*.14.26.ወዘምድረስት : interpretationem habet.

መድቀሕ : encænia.*Ioannis* 10.22.facta sunt መድቀሕ : encænia Hierosol.

መድኅን : redemptor,saluator. *vide*,ድኅነ :

ምድያም : Madian.*ps.* 82.10. *nom.prop.reg.*

ሙጋሬ : iactus lapidis.*Luc.*22.41.quãtum,ሙጋሬ : እብን : iactus lapidis.*vide*,ወገረ :

ሞገስ : gratia.*ps.*44.3.diffusa est,ሞገስ : gratia. *Ioannis*. 1. 14.plenum veritate &, ሞገስ : gratia *in mis.*164.*col.*4. da, ሞገስ : gratiosè.

መጋቢ : መጋቢ : dispensator, procurator, villicus, *plur.* መጋብት : dispensatores,procuratores, Villici.*Luc.*8.3: Vxor Chusæ, መጋቢሁ : procuratoris Herodis.*Luc.*16. 1.habebat. መጋቢ : Villicum. 1. *Cor.*4.1.vt, መጋብት : dispensatores mysteriorum Dei.

አምገበ : dispensatorem, procuratorem constituit. *Luc.*12.44.super omnia bona sua,ይሜግበ : constituet eum, *scilicet*.dispensatorem.

ምግበ : dispensatio. 1.*cor.*9.17.ምግበ : አመግቡኒ : dispẽsatio mihi credita est.

መጋቢት : Martius.*nom.mensis.*

መግ-

መግደላዊት ፡ Magdalena. *Nom.prop.mul.*

ሞገድ ፡ fluctus, Vnda. *plur.* አሞገት ፡ fluctus, Vndę. *ps.* 41. 8. &, ሞገድከ ፡ fluctus tui. *Marc.* 4. 37. in naui, አሞገት ፡ fluctus.

ምጒንጸት ፡ pharetra, pharetræ. *ps.* L. 10. 3. sagittas suas in ምጒንጸቲሆሙ ፡ pharetris eorum.

መጋዝእት ፡ altilia. ¶ *Boues, & oues pingues, domi saginata.* *Matt.* 22. 4. mactaui, መጋዝእትየ ፡ altilia mea.

ማጎግ ፡ Magog. *apoc.* 20. 7.

ሜጠሊናን ፡ Metylina. *Nom.prop.insf. act.* 20. 14.

ሞጣሕት ፡ linteum, Velamen. *act.* 10. 11. velut, ሞጥሕት ፡ linteum, magnum. 1. *Cor.* 11. 15. Capilli vt, ሞጣሕት ፡ Velamen, ei dati sunt.

መጣት ፡ Mathatha. *Nom. prop. vir.* Luc. 3. 31.

መጠነ ፡ mensus est, quantitatem inuestigauit. *act.* 27. 28. ደመጡ ፡ mensi sunt.

መጠነ ፡ quantum, quantumcumque. *Ioannis* 6. 11. & ex piscibus, መጣነ ፡ quantum Volebant.

ሚመጠነ ፡ quot, quantum, quoties. *Matt.* 23. 37. ሚመጠነ ፡ quoties, Volui &c. Luc. 15. 17. ሚመጠነ ፡ quanti mercenarij.

መጠነዘ ፡ talis, tantus, tantum. *act.* 5. 8. si በመጠነዘ ፡ tā-ti vendidisti.

እስመጣነ ፡ quam diu, dùm, Vsquedum. *ps.* 145. 1. psallam Deo meo, በእስመጣነ ፡ quamdiu, fuero.

መጠወ ፡ Tradidit. *ps.* H. 10. 17. ትመጥዎ ፡ tradas eos.

Luc.

Luc. 12.58. iudex, ይሜጥወከ : tradet te exactori. *Ioan.* 10.11. bonus paſtor, ይሜጡ : dat animam ſuam.

ተመጠወ : traditus fuit. *Mat.* 26.24. per quem, ይትሜ-ጠዎ : tradetur, filius hominis.

መጽሄት : ſpeculum. *Iac.* 1.23. vultum ſuum, በመጽሄት : in ſpeculo.

መጸለት : azyma. *Luc.* 22. appropinquabat feſtiuitas መጸ-ለት : azymorum.

ምጽሖት : tignus, trabs. Cant. 1.16. & ምጽሖት: tigna domorum.

መጽሐፈ : liber, ſcriptura. *vide.* ጸሐፈ :

መጽአ : venit, aduenit. *pſ.* 49. 3. Deus manifeſtè, ይመ-ጽእ : veniet. *pſalm.* 54.16. ይምጽኦሙ : Veniat ei mors, *in miſ. fol.* 163. c. 3. ካዕበ : ይመጽእ : iterum veniet, *venturus eſt.*

አምጽአ : adduxit, attulit, obtulit, intulit, Vocauit, Venire fecit. *Mat.* 17. 16. አምጽእክዎ : obtuli eum.. *Matt.* 21. 2. & አምጽኡ : adducite mihi; *ad me.*

መጽእት : aduentus. Matt. 23. 3. quod ſignum; ለም-ጽአትከ : aduentus tui.

መጺኦ : aduentus, aduentatio. *Luc.* 12. 38. ſi in tertia hora noctis, መጺኦ : aduentus eius. *venerit.*

ምጽዋት : ምጽዕዋት: eleemoſyna. *plur.* ምጽዋዓት : eleemoſynę. Luc. 12. 33. date, ምጽዋተ : eleemoſynam. *act.* 10. 31. & ምጽዋዕትከ : eleemoſynæ tuæ.

ሙፃእ : egreſsio. *vide*, ወጽአ : exiuit.

መፍትወ . oportuit. *Matt.* 18. 33. nonne መፍትወ : oportuit. *Matt.* 23. 23. hæc , መፍትወ : oportuit facere.

LITERA ሠ S.

ሠሀለ : ተሣሀለ : እስተሣሀለ : mitis, clemens , misericors fuit, misertus, misericordia motus, compatiens, propitius fuit. *ps.* 59. 3. & ተሣሀልከነ : misertus es nobis. *ps.* 98. 8. Domine tu ተሣሀልኮሙ : propitius fuisti eis. *ps.* 66. benedicat nobis, &, ይሣሀለነ : misereatur nostri. *Heb.* 8. 12. quia እሣሀሎሙ : propitius ero peccatis eorum.

Nom. ሣሀል : miseratio, commiseratio, propitiatio, misericordia , reconsiliatio. *ps.* 50. 2. secundum magnam , ሣሀልከ : misericordiam tuam. *ps.* 129. 5. quia apud te est, ሣሀል : propitiatio

መስተሣሀል : miserator *ps.* 111. misericors, & መስተሣሀል : miserator dominus

ሠለሰ : ሠለስቱ : ሠለስቲ : tres, tria. *Cor.* 13. 12. ሠለስቲ : tria hæc. *act.* 9. 9. erat ibi, ሠሉስ : tribus diebus. *Iacob.* 5. 17. & non pluit ሠለስተ : tres annos.

ሠላሳ : triginta *Luc.* 3. 23. & incipiebat ሠላሳ triginta annos, *trigesimum annum.*

ሠልስ : ሠሉስ : tertius , ሣልስት : tertia. *Matt.* 26. 63.

ሣል-

ሣልስት ፡ tertia die. *ibid. vers.* 64. vſque ad ሠሉስ ፡ tertium diem.

ሥላሴ ፡ trinitas. *in miſſ. fol.* 164. 3. perfice in nobis fidem ሥላሴ ፡ trinitatis, *& paulo ſuperius* ፤ እሥላሴ ፡ ቅዱስ ፡ አብ ፡ o ſancta trinitas, pater, &c. *item* ሥለሴ ፡ ቅድስት ፡ ſancta trinitas.

ሠለቀ ፡ & ስለቀ ፡ illuſit, deriſit, ſubſannauit. *pſ.* 103. 26. ይሣለቅ ፡ ለዕሌሁ ፡ ad illudendum ei.

Nom. ሥላቅ ፡ ſubſannatio. *pſ.* 43. 14. deriſũ & ሥላቀ ፡ ſubſannationem.

ሠሐቀ ፡ riſit, deriſit, lętatus, exhileratus fuit. *luc.* 6. 21. quia gaudebunt, & ይሥሕቁ ፡ ridebunt.

Nom. ሠሐቅ ፡ riſus. *Iacob.* 4. 9 ፡ ሠሐቅክሙ ፡ riſus veſter, &c.

ሠሐጸ ፡ *inde* ሠሑጽ ፡ ſuperbus, elatus, faſtuoſus. *pl.* ሠሑጻን ፡ ſuperbi. *Rom.* 1. 31.

ሠመረ ፡ & ሰመረ ፡ placuit, complacuit, iucundum, delectabile, gratum, & acceptum fuit. *pſ.* 55. 13. vt እሥምሮ ፡ ለ ፡ placeam Deo. *psal.* 101. 15. ሠምሩ ፡ placuerunt ſeruis tuis.

አሥምረ ፡ placuit, iucũdum fuit. *pſ.* 103. 34. አሠምሮ ፡ iucundum ſit ei. *Marc.* 6. 22. & አሥመረቶ ፡ ለሄሮድስ ፡ placuiſſet herodi. 1. *Theſ.* 4. 1. & ታሠምርዎ ፡ placeatis Deo.

Nom. ሥሙር ፡ placens. *Rom.* 12. 1. Deo ሥሙረ ፡ placentem.

ሥምረት ፡ beneplacitum, volũtas. *pſ.* 1. 2. in lege Domini.

mini. ስምረቱ ፡ voluntas eius *in.miſ.fol.*164.1. Domine in ሥምረትከ : beneplacito tuo. ሠምረ ፡ *idem.pſ.*67.17. ዘሠምረ ፡ beneplacitum eſt Deo. እም ፡ ሠምረ ፡ vtinam.

ሠሠዐ ፡ fiſſus,diuiſus . *Ps.*100.3. ወሠሠዐ ፡ ልብ ፡

ሠረሐ : laborauit , ſolicitus ,anxius fuit.*pſ.*6.7. ስረሕኩ ፡ laboraui in gemitu meo. *Luc.* 5.5. magiſter , ሠረሕነ፡ laborauimus tota nocte. *Luc.* 10.39. marta, ትሠርሒ፡ ſolicita es.

Nom. ሥራሕ ፡ labor . anxietas , afflictio .*pſ.*54.11. ini quitas & ሥራሓ ፡ labor 2.*Cor.* 6.4. in ሥራሕ ፡ laboribus.

አሥረሐ ፡ moleſtauit , afflixit, moleſtus fuit. *Marc.* 14. 5. ኢታሥርሕዎ ፡ ne moleſti ſitis ei. *luc.* 18. 5. ኢታሥርሒኒ ፡ ne moleſta ſit mihi ſemper.

ሠረረ ፡ interijt,pe- ijt,euanuit. *pſ.*36.38. reliquię impiorum, ይሤረሩ : interibunt. *pſ.*91.8. vt, ይሠርረዉ ፡ intereant, in ſęculum ſęculi. *vide* ሠረወ ፡

ሰረረ : volauit,fundauit. *vide,* ሰረረ :

ሠረቀ : ortus,exortus fuit.*pſ.*96.11. lux, ሠረቀ ፡ orta eſt iuſto, *pſ.*111.4. ሠረቀ : exortum eſt in tenebris. 2.*pet.* 1.19.& ይሠርቅ ፡ oriatur Lucifer in &c.

አሰረቀ ፡ oriri fecit. *in miſſa fol.*166.2.& አሰረቀ ፡ oriri fac ſuper nos,&c.

Nom. ሥራቅ ፡ ortus. *pſ.* 49. 1. እምሥራቅ ፡ ab ortu ſolis.

ሠረበ ፡ *idem quod apud Arabes.* شرب ſorbuit,bibit,potauit.

uit, gustauit. *Ioa.* 19.30. & ሠሪቦ: cum accepisset acetum.

እስራቢ: cataractæ. *ps.*41.8. à voce እስራቢከ: caractarum tuarum.

ሠረኀ: prosperauit, felix, prosper fuit, feliter successit, beneplacitum fuit. *ps.*117.25. o, Domine ሠርኀ: prosperare. *idem in missa. fol.* 158.1. o Domine, ሰርኀሰ: ሰ *pro* ሠ: bene prosperare. *Rom.* 1.10. ከመ: ይሰርሖኒ: & vt prosperet mihi Dominus 1. *Cor.* 16.2. quod ዘተሰርሐ: bene placuerit. *epist. Ioan.* 3. *vers.* 2. vt, ትሰራሕ: prospere agas.

አሠረኀ: prosperauit, prosperare fecit *ps.*44.5. intende ታሠራኀ: prospere.

ሠረወ: ሰረወ: & ዘረወ: dispersit, eradicauit, periit, interiit, disperiit. *ps.*36.28. & ይሠረ: peribit semen impiorum. *ibid. vers.* 34. videbis cum, ይሠረው: perierint. *ps.*82.11. & ይሰረው: disperierunt vt qui endor. *Matt.* 15.13. omnis plantatio &c. ተሠረው: eradicabitur.

Nom. ሠረወ: radix *plur.* ሠርዊ: radices *Matt.* 11. 2.1. እምሥርዊ: à radicibus. 1. *Tim.* 6. ሥርወ: radix omnium malorum.

ሠረዐ: decreuit, constituit, statuit, posuit, disposuit, ordinauit, prędestinauit, destinauit, parauit, præparauit, *ps.* 22.5. & ሠራዕከ: parasti, mēsā in conspectu meo. *Psalm.* 103.9. ሠራዕከሙ: terminum posuisti eis. *Ioan.* 21.9. viderunt piscem, & panem, ሰረዐ positum. *Rom.*

8.30. quos ሠርዐ፡ prædestinauit,&c. 1.*Cor.* 11.34. reliqua, መጺእየ፡ እሠርዓከሙ፡ dum venero disponam.

Nom. ሠርዐት፡ & ሥርዓት፡ decretum, constitutio, ordo, pręceptum, testamentum. *ps.* 7.7. in ሥርዓት፡ præcepto, quod mandasti. *ps.* 49.16. & assumis per os tuũ, ሥርዐትየ: testamentum meum.

1 ሠረየ፡ *primo significat*, intinxit, humectauit, *ps.* 67.24. vt, ይሠረይ፡ intingatur pes tuus. *Deindè significat*, Magia, incantationibus, veneficitiis vsus fuit. *ps.* 57.6. እንዘ፡ ይሠርየ፡ incantantis. *qui incantat.*

Nom. መሠርይ፡ incantatio. *ps.* 57.6. መሠርይ፡ incantationem, sapienter.

ሥራይ፡ & ስራይ፡ Magia, incantatio, veneficium. *plur.* ሥራያት፡ incantationes, veneficia. *act.* 8.11. dementasset eos, በስራይ፡ magia sua. *Apoc.* 18.23. በስራያቲከ፡ in venefitiis tuis.

ሠራይ፡ መሰርይ፡ magus, medicus. *Act.* 8.9. qui fuerat in ciuitate, መሰርይ: magus. *act.* 13.6. quendam virum, ሰብአ፡ ሥራይ፡ hominem magum. *ibid. Vers.* 8. Elimas መሰርይ፡ magus.

ዓቃቤ፡ ሥራይ፡ medicus, *plur.* ዐቀብት፡ ሥራይ፡ medici. *ps.* 87. aut ዐቀብት፡ ሥራይ፡ medici suscitabant. *Luc.* 4.23. ዓቃቤ፡ ሥራይ፡ medice, cura te ipsum.

ሠረጸ፡ floruit, refloruit, ortum, exortum fuit, processit. *ps.* 17.7. ይሠርጽ፡ orietur in diebus eius. *Ps.* 89.6. mane, ይሠርፅ፡ floreat. *in Symbolo fidei.* ዘሠረፀ፡ qui procedit

cedit à patre,& filio.

Nom. ሠርፅ፡ propago. *ps.* 79.12. vsque ad flumen, ሠርዩ፡ propagines eius.

ሠቅ፡ saccus cilicium,pellis,vter. *ps.* 103.ከመ፡ ሠቅ፡ sicut pellem.*metaphoricè*,luctus,planctus.*ps.* 29.12.concidisti, ሠቅየ፡ saccũ meum *ps.* 34.13 induębar, ሠቅ፡ cilicio.

ሠቀየ፡ afflixit, torsit, tormentis subiecit, tentauit.*ps.* 3.1. qui ይሰቅዩኒ፡ tribulant me.& *ps.* 12.5. ይሣቅዩኒ፡ *idē* *Mar.* 5.6. *Luc.* 8.28. ኢትሣቅየኒ፡ ne torqueas me.

ሠቀየ፡ rigauit. *vide*, ሰቀየ፡

Nom. ሥቃይ፡ tribulatio,afflictio, tentatio. *ps.* 54.4 à ሥቃየ፡ tribulatione peccatorum.

ሠፍሠፍ፡ sporta. 2.*Cor.* 11.33.በሠፍሠፍ፡ in sporta.

አሠርቀ፡ Neomenia. *col.* 2. 16. ኢበአሥርቃትክሙ፡ non in neomenijs vestris.

ሣኅተ፡ opportunitas. *Mat.* 26.16.querebat, ሣኅተ፡ opportunitatem.

ሠፈጠ፡ obtulit,exhibuit.*Luc.* 11.6. ዘእሠፍጦ፡ quod offeram illi.

ሠነቀ፡ tulit,portauit. *Marc.* 6.8. ne quid, ይሥንቁ፡ tollerent in via. *Luc.* 9.3.nihil,ትሥንቁ፡ tuleritis.

መሠንቆ፡citara , organum.*ps.* 150. 3.in psalterio, & in መሠንቆ፡ citara.

ሠናይ፡ bonus, formosus,pulcher,benignus.*plur.* ሠናያት፡ bona, boni. *Matt.* 23.27.quæ foris parent ሠናያት፡ speciosa.*ps.* 132.1.ecce,ሠናይ፡ bonum , & iucundum.

ሠና-

ሠናይት : bona,formoſa, bonitas, pulchritudo,benignitas. *Cant.* 1.5.nigra ſum,& ሠናይት : formoſa.

ሥነ : ስነ : decor, ſpecies, pulchritudo. *Pſ.*44.5.በስንከ : ſpecie tua. *Ps.*49.11. ሥነ : pulchritudo agri.

V*erb.*ሠነየ : bonus, formoſus,pulcher, decorus fuit. *Pſal.* 44.3.ይሤኒ : ſpecioſus,forma eius.

አሥነየ : & አስተሣነየ : exornauit,pulchrũ, formoſum, decorum reddidit, ornauit,refecit. *Matt.*23.29. & ታስተሣኒዩ : ornatis, monumenta eorum. *Marc.*1.20.in naui ያስተሥኒዩ : componebant, retia. 2.P*et.*1.18. ጥቀ : ታሤንዩ : valde bene facitis.

አሣእን : calceamentum,calceamenta. Luc. 4.10. ኢአሣእን : neque calceamenta. *Act.*7.33.ſolue,አሰአኒከ : calceamentum tuum.

ሠወቀ : alleuiauit,rarefecit, ſubtilauit. *pſ.* 144.14. ይሠዊቆሙ : alleuat, Dominus &c. 2.*Cor.* 11.9. & cum eſſem apud vos, :ኢተሠቀቀም : ለንጥይከሙ :

ሦክ : ſpina. *plur.* አሥዋክ : ſpinæ. *Luc.*6.45.neque colligunt ficus de, አሥዋክ : ſpinis.

ሠዊት : ſpica, ſpicę. *luc.* 6.1.vellebant, ሠዊት : ſpicas.

ሠወዐ : immolauit,ſacrificauit,obtulit. *pſ* 26.6 circuiui &, ሦዕኩ : immolaui. 1.*Cor.* 10.20. ዘይሠውዑ : immolant demoniis.

መሠዋዕት : holocauſtum,hoſtia ſacrificium. *pſ.*26.6. in tabernaculo eius, መሥዋዕተ : hoſtiam. *pſalm.* 50. &c.

ምሥዋዕ : altare, *plur.* መሥዕት : altaria. *pſ.*50.11. ſuper

per, ምሥዋዒከ : altare tuum. *Rom.* 11.4. መሥዋዕቲከ : altaria tua.

ሠዐረ : annulauit, cessare fecit, dimisit. *vide*, ሰዐረ :

Nom. ሥዕር : capillus, crinis, *plur.* ሥዕርት : *luc.* 7.38. በሥዕርት : capillis, capitis &c. *act.* 27.39. ስእርት : capillus capitis sui.

ሣዕር : fœnum, herba, stipula. *ps.* 36.2. tamquam, ሣዐር : fœnum. *ps.* 82.14. sicut, ሣዕር : stipulam. *ps.* 89.6. manè sicut ሣዕር : herba.

ሤመ : ሠየመ : posuit, statuit, constituit. *psalm.* 8. 7. & ሤምኮ : constituisti eum. *ps.* 17.44. & ትሠይመኒ : constitues me. *ps.* 44.17. & ትሠይሞሙ : constitues eos. principes. *Mat* 25.21. እሠይመከ : constituam te.

ተሠየመ : positus, constitutus fuit. *ps.* 2. 2. ego autem, ተሠየምኩ : constitus sum.

ሥዩም : positus, ponere, constitutus, ordinatus. *plur.* ሥዩማን : constituti, p̃positi, 1. *Cor.* 9. 13. qui in sacrario ሥዩማን : constituti. *Act.* 12. 1. ለሰዩማን : ቤተ : እግዚ-ብሔር : p̃positos ecclesiæ.

ሢመት : constitutio, ordinatio, ministerium. *act.* 1.20. & ሢመቶ : episcopatum eius accipiat alter. *ibid. vers.* 25. locum ሢመት : ministerij.

መሣይምት : Cophini. *Marc.* 6.43. duodecim, መሣይ-ምት : cophinos, 1. *luc.* 6.19. *idem.*

ሠየጠ : vendidit ሣየጠ : emit, *Matth.* 21.12. qui ይሠይ-ምጡ : ወይሣየጡ : vendebant, & emebant. *Mar.* 11.15. *idem. luc.* 22.36. ይሢጥ : vendat tunicam, &, ይሣየጥ : emat

emat gladium. *act.* 5.8. quanti, ሤጥክሙ ፡ vendidistis.

Nom. ሤጥ ፡ precium. *Matt.* 13.46. inuenta vna እንተ ፡ ብዙኅ ፡ ሤጥ ፡ preciosa, *magni precij. ps.* 43.13. populum tuum sine ሤጥ ፡ precio.

ሠየጠ ፡ & ሠያጢ፡ mercator, negotiator. *Matt* 13.46. ለብእሲ ፡ ሠያጢ ፡ homini negotiatori. *apoc.* 18 23 ሠየጥኪ ፡ mercatores tui.

ተሠየጠ ፡ mercatus fuit. *Matt.* 27.7. ተሣየጡ ፡ emerunt ex illis. *Mar.* 15.46. Ioseph autem ተሠየጠ ፡ mercatus Sindonem.

ምሥያጥ ፡ forum, platea. *plur.* ምሥያጣት : plateæ. *Cant.* 3.2. per vicos &, ምሥያጣት ፡ plateas. *act.* 28. 15. ምሥያጥ ፡ forum Apij.

ሥጋ ፡ caro, *vtriusque num. ps.* 26. 2. vt edant, ሥጋየ : carnes meas. 1 Cor. 3.3. adhuc በሕገ ፡ ዘሥጋ ፡ ወደም ፡ in lege carnis, & sanguinis, estis. *id est,* carnales estis. ¶ *per Synecdochen. variè accipitur, pro,* corpore humano, *quod carne constat. Mat.* 26.26. *Marc.* 14.22. *Luc.* 22.19. ዝውእቱ ፡ ሥጋየ : hoc est corpus meum. *Ioan.* 2.21. de templo, ሥጋሁ ፡ corporis sui. ¶ 2. *pro* homine. *Ioan.* 1.14. verbum, ሥጋ ፡ caro factum est. ¶ 3. *pro* toto hominum genere, *cum* ኵሉ ፡ omnis· *psalm.* 144.21. & ኵሉ ፡ ዘሥጋ omne quod est caro benedicat &c. ¶ *per metaphoram pro* re fragili & debili: imbecillitas humana. *ps.* 55. 5. quid faciat mihi, ዘሥጋ ፡ caro. *ps.* 77.39. & recordatus est quod ሥጋ ፡ caro ip-

ſi.ዊ *ſic de reliquis, planè vt Chald.* ܨܰܝܕ .

ሠገረ : & አሥገረ : piſcatus, venatus fuit. *Mar*.1.16. inuenit eos የሠግሩ : piſari. *Ioannis* 21.3. vado, አሥግር : piſcari. *ibid*.4. & nihil አሥገሩ : piſcati ſunt. *prendiderunt*.

መሣግር : & መሥገርት : rete, retia, laqueus, laquei. *pſ*.9-16. in iſto መሥገርት : laqueo. *Marc*. 1.18. relictis, መሣግሪሆሙ : retibus.

መሠግራን : piſcatores. *Marc*. 1. 16. nam, መሠግራን : piſcatores erant.

ሠበቀ : & ሰበቀ : erupit, diſrupit. *pſ*.73.15. አንተ : ሰበቀ : dirupiſti.

ተሠጥቀ : diruptus fuit, *pſ*.140.7. ſicut craſſitudo terræ, ተሠጥቁ : erupti ſunt.

ሠጠወ : ሰጠወ : reſpondit. *vide* ሰበወ :

ሠጠጠ : ሰጠጠ : ſcidit, conſcidit, lacerauit. *pſ*. 29.12. ሰጠጥከ : conſcidiſti, ſaccum meũ. *vide* ሰጠጠ :

ተሠጠ : ſciſsũ apertum fuit. *Marc*.1.11. vidit, ተሠጠ : apertum Cœlum. *Ioan*. 21.11. non eſt, ተሠጠ : ſciſſum rete.

Nom. ሥጠት : ſciſſura *Marc*. 2. 22. maior, ሥጠት : ſciſſura ſit.



LITERA ረ R.

ረሐሰ : *ind:* አርሐሰ : rigauit, madefecit. *ps.* 6.7 lacrimis meis, አርሐስኩ : rigaui lectum meum. *Luc.* 7. 44. አርኀሰት : rigauit, *fem.* pedes meos.

ረሐቀ : absens, dissitus, remotus fuit, abstinuit, recessit, *ps.* 33.23. ኢትርሐቅ : ne discedas à me. I. *Tess.* 4.5. vt, ትርሐቁ : abstineatis.

Nom. ርሑቅ : longus, dissitus, longè. *ps.* 21.2. ርሑቅ : longè à salute mea.

አርሐቀ : አስተርሐቀ : prolungauit, elongauit. *ps.* 54.8. ecce, አርሐቁ : elungaui fugiens *ps.* 128.3. አስተርሐቅዎ : prolungauerunt iniquitatem.

ተረሐቀ: præteriit, pertransiit. M*arc.* 6.49. volebat, ይትረኀየሙ : præterire eos. L*uc.* 24. 29. አንዘ : ይትረሐቆሙ : cœpit pertransire, *prĉterire* eos. *pro*, finxit se longius ire.

ረሐበ : latus, dilatatus, ampliatus fuit. 2. C*or.* 6. 13. ትርሐቡ : dilatamini, & vos.

አርሐበ : dilatauit. *Psalm.* 118. 32. አርኀብከ : dilatasti cor meum. *act.* 27.4. አንዘ : ያርህቡ : laxantes iuncturas.

መርሕብ : መረሕብት : platea, plateæ, forum, vicus. *psal.* 54.12. እመርኅብ : de plateis eius *Cāt.* 3. 4. per vicos & መረህብት : plateas. *act.* 28. 15. occurrerunt nobis in,

መር-

መርሁብ : platea ad locum &c.

ረመመ : *inde* አርመመ : siluit, tacuit, conticuit, peccati reus factus fuit. *ps.* 34. 22. vide Domine ne ታርምም : sileas. Luc. 18. 39. vt, ያርምም : taceret. *Luc.* 5. 4. ወአርመ-ሞ : & cessauit loqui.

ረስሐ : fœdus, fętidus, sordidus, obscenus, turpis, reus, immundus fuit. *Mat.* 5. 21. &c. ረስሐ : ውእቱ : reus erit.

Nom. ርሱሕ : fædus, sordidus, *Iacobi* 2. 2. in veste ርሱሕ : sordida.

ርስሐት : macula, fæditas, immunditia. *Iacob.* 1. 21. abijcientes, omnem, ርስሐት : immunditiam.

አርስሐ : fætidum, sordidum reddidit. *apoc.* 22. 11. qui sordidus est, ይረስሕዎ : sordescat adhuc.

አረስሐስሐ : rȩum, immundum esse, sciuit, iudicauit. reprehendit. Ioannis. *epist.* 1. *cap.* 3. 20. quoniam, si, ያርስሐስሐነ : reprehenderit nos cor nostrum. *Rom.* 2. 5. 1. *Cor.* 4. 4.

ረስነ : ignitus fuit *Psalm.* 118. 140. ርሱን : ቃልከ : ignitum eloquium tuum.

ረስዐ : oblitus fuit, obliuioni tradidit, reiecit, reprobauit. *ps.* 9. 18. quę, ይረስዕዎ : obliuiscuntur Deum. *Ps.* 118. 16. ኢይረስዕ : non obliuiscar, sermones tuos.

አርስዐ : oblisci fecit, reprobauit. *Ps.* 32. 10. ይረስዮሙ : reprobat, consilia princ.

ተረስዐ : obliuinioni traditus fuit. Luc. 12. 6. ኢትትረሳዕ : non est in oblinione.

Nom. ረሲዒ · impius. *plur.* ረሲዓን ፡ impij. *ps.* 1. 5. non resurgent, ረሲዓን ፡ impij in iudicio.

ረሰየ ፡ posuit, proposuit, exhibuit, fecit, constituit, vniuit. *ps.*100.3. non, ረሰይኩ ፡ proposui, antè &c. *Matt.* 20.21. ረሲ ፡ ሊተ *:* fac mihi, *Marc.* 12.9. quid ergo, ይረሰዮሙ ፡ faciet eis. *Ioan.* 2. 16. ወኢትረሲዩ *:* & nolite constituere. R*om.*12.1. ረስዩ ፡ exhibete corpora vestra. 2. *Cor.* 6.4. ረስዩ ፡ exhibete vos. *in Miss.* 166.4. ረሰዮ *:* አሐደ ፡ vniuit. cum &c. *vnum constituit.*

Nom. ረሱይ ፡ positus, constitutus, qualificatus. *plur.* ረሱያት ፡ qualificati : positi, facti, constituti.

ሰርዓት ፡ status, conditio, qualitas, constitutio.

ረቀየ ፡ incantauit, pr estigiis molitus fuit. *ps.* 57. 6. non exaudiet vocem, ዘይረቅይ *:* incantantis.

ረቢ *:* magister, præpositus, doctor, Rabbi. *plur.* ረበናት ፡ magistri præpositi ¶ *Hæbraicum est, vnde Ioannis* 1. 39. ረቢ *: quod dicitur interpretatum.* ሊቅ ፡ በሃል ፡ magister. *Marci* 7.4. obseruantes doctrinam, traditiones ለረበናት ፡ Rabbinorum.

ረቡኒ ፡ *idem quod* ረቢ *: Marc.* 10. 51.

ሮቤል *:* Ruben. *Nom. prop. vir. Ioan.* 7.5.

ረበሐ ፡ lucratus est, profuit. *Marc.* 7. 11. Korban quod ረበሐከ ፡ profuerit tibi. *Luc.* 9.25. si vniuersum mundum, ረበሐ *:* lucratus fuerit.

ሮማን ፡ malum punicum, malum granatum *Cant.* 4. 5. sicut fragmen ሮማን ፡ mali punici.

ርብቃ *:* Rebecca. *Nom. prop. mul. Rom.* 1.7.

ረበበ ፡

ረበበ : aptauit, concinnauit *ps.*130.3. ረበብከ:ለሰማይ : aptasti cælos &c.

ረሰነ • velociter incessit, percurrit discurrit,

ራብዕ : quartus, quadrum, quatuor. *fem.* ራብዕት : *Mar-*6.48. in ራብዕት : quarta, hora noctis. *Ioannis* 11. 39. ረቡዑ : ዮም : quatuor dies, *quatriduanes.*

አርባዕቱ : quatuor *act.*27.27. አሰሩ : ወረቡዑ : decima, & quarta nox *ibid. vers.*33. አሰርቱ : ወአርበዐቱ : decem & quatuor dies.

አርብዐ : quadraginta. *ps.*94. 10. አርብዐ : quadraginta annis.

ሮብዓም : Roboam. *nom.prop.vir. Matt.* 1.17.

ሩት : Ruth. *nom.prop.mul. Matt.* 1.5.

ረትዐ ; equum, rectum, opportunum fuit, expedit oportuit. 1.*Cor.* 7.36. & ita, ረቱዐ : oportet fieri. 2.*Cor.*12. 1. ኢይረትዐ : non expedit.

Nom. ርቱዐ : rectus, opportunus. *plur.* ርቱዓን : recti. *ps.* 32.1: ለራትዓን : rectos, decet collaudatio. *in Miss.* 164.4. በሃይማኖት : ርትዕት : in fide recta.

ርትዕ : equitas, opportunitas, rectitudo. *ps.*10.7. ርትዕ : equitatem, vidit vultus eius.

አርትዕ : direxit, correxit. *ps.*7.10. & ታረትዖሙ : diriges iustos *miss.* 164. *col.*3. qui ያረትዑ : dirigunt viam verbi.

አስተረትዐ : correxit, restituit, equauit, emendauit. *Mar.*9.12. ያስተራትዐ : restituet, omnia. *Tit.*1.5. vt ታስተራትዐ : corrigas. *act.* 3. 21. vsque dum, ያስተራትዕ

restituat omnia.

Nom. መስተራትዓት : ሐራ : carnifex, spiculator, satelles, *Matt.* 27. 27. tunc. መስተራትዓት : milites presidis *Marc.* 6.27.& misit rex መስተራትዓት : ሐራ : spiculatorem.

ራኄል : Rachel. *nom.prop.mul .Matt.* 2.18.

ረኅኅ : *idem quod arabum* رخا *rach.* mollis, languidus laxus, flaccidus fuit.

አረኅረኅ : eneruauit, resoluit, debilitauit, languidum molle, laxum reddidit. *Cant.* 4.9. አረኅረኅከኒ : eneruasti me, *vulnerasti cor meum.*

ረኅበ : esuriuit, famelicusfuit, fame laborauit. *Ioan.* 6. 35. non, ይርኅበ : esuriet. *apoc.* 7. 16. non, ይርሀቡኒ : esurient. ሀ : *loco* ኅ :

Nom. ረኃብ : fames. *ps.* 36. 19. alat eos, in ረኃብ fame. *ps.* 36.19. in d iebus, ረኃብ : famis

ረኅበ : dilatatus. *vide*, ረሐበ :

ረኅወ : አርኅዉ : aperuit, eleuauit. *ps.* 23.7. አርኅዉ : *aperite*, attollite portas. *apoc.* 3.20. & ያርኅዉኒ : aperuerit mihi.

ተረኅወ : apertum fuit. *Matt.* 7.7.&, ይትረኃወክሙ : aperietur. vobis.

ርኁት : apertum. *apoc.* 4. .1, ostium ርኁት : apertum.

መራኁት : clauis. *Matt.* 16.19. tibi, dabo መራኁት : claues regni cælorum. *apoc.* 9.1. data est ei መራኁት : clauis.

ረእሰ:

ርእስ : caput. *plur.* አርእስት : capita.

ርእስ: *cum affixis, pro pronominibus venit, actionesq; reciprocas exprimit, vt apud Hæb. & Arab.* نفس *Luc.* 21. 34. attendite, ርእሰክሙ: vobis. *Ioan.* 9. 54. quem facis ርእሰከ: teipſum. *ibid.* Si ego glorifico, ርእስየ : me ipſum.

ርእየ: vidit, aſpexit, reſpexit, perſpexit. *Matt.* 24, 15. cum, ርኢክሙ : videritis. *Marc.* 11. 32. ይሬእዩ : *Luc.* 9. 27. donec. ይሬእይዎ : videant. *act.* 7. 34. ሬዕየ : ርኢኩ: videns vidi afflictionem.

አርአየ: vidit, oſtendit, manifeſtauit, monſtrauit, deſignauit. *pſ.* 4. 6. quis, የርእየነ : oſtendet nobis. *Luc.* 10. 1. poſt hæc, አርአየ : deſignauit.

አስተርአየ : apparuit, illuxit, manifeſtauit, innotuit. *pſ.* 79. 2. qui ſedes ſuper cherubim, አስተርአየ : manifeſtare *Ioan.* 21. 1. iterum አስተርአዮሙ : manifeſtauit ſe. *Heb.* 11. 3. ወአስተርአየ : ዘኢያስተርኢ : & apparuit, quod non apparebat. 1. *Pet.* 1. 5. paratam, ታስተርኢ : reuelari, *in miſſ.* 163. 3. ዘይሬኢ : ወዘኢያስተርኢ : viſibilium & inuiſibilium.

Nom. አርአያ : exemplum, figura, forma. *Ioã.* 13. 15. አርአያ : ወሀብኩክሙ : exemplum dedi vobis. 1. *Pet.* 5. 3. አርአያ : ኩንዎሙ : forma facti gregis.

ርእይ : & ርእየት : Viſio, imago, exẽplar, ſpecies. *Ioan.* 5. 37. & ሬእዮሁ:ſpeciem eius, non vidiſtis. *Epheſ.* 2. 2. ſecundum principem poteſtatis ርእየት:aeris.

ሬኢዩ: . *vide* ረዐደ tremuit.

ኮረስ:

ርኵስ : immunditia,inquinamentum,pollutio , &c. *gal.* 5.19. fornicatio, ርኵስ : immunditia. *Ephes.* 5. 3. & omnis ርኵስ : immunditia.

ረኵሰ : immundus,iniquitatus,pollutus,profanus,contaminatus abominabilis fuit. *psal.* 13. 1. ረኵሱ : abominabiles facti sunt. *ps.* 105. 39. & ረኵሰት : contaminata est terra. *Ioan.* 18. 28. ኢይርኵሱ : ne contaminarentur.

Nom. ርኩስ : immundus,inquinatus, profanus. *plur.* ርኩሳን : immundi, profani *Mat.* 12. 43. cum ርኩስ: immundus spiritus. 1. *Tim.* 6. 20. deuitans. ለርኩሳን : profanos.

አርኰሰ : polluit, profanauit, coinquinauit, exterminauit, violauit, pollutum reddidit. *ps.* 78. 1. አርኰሱ : polluerunt templum sanctum tuum, *ps.* 79 11. አርኰሶ : exterminauit. eam aper. *Mat.* 12. 6. sabbatum የረኵሱ : violant.

ረከበ : inuenit, obiuauit, reperit, contigit, accidit, euenit, comperit, labore sibi parauit, acquisiuit, opportune deprehendit, incidit. *Ioan.* 3. 17. & ይረክብ : inueniat, habeat vitam, &c. *psalm.* 84. 11. ተራከቡ : obuiauerunt. 1. *Cor.* 10. 13. tentatio non, ይረክበክሙ : apprehendat vos, *non contingat vobis.* 1. *Tim.* 6. 19. vt ትርክቡ : apprehendant, vitam veram.

ተረክበ : *Pass.* inuentus, repertus fuit. *Matt.* 1. 18. ተረክበት : inuenta est *apoc.* 14. 5. ኢተረክበ : non est inuentum &c.

ሰተ-

አስተረክበ ፡ cessauit, quieuit, vacauit otiosus fuit. *ps.* 45. 11. አስተርክቡ ፡ vacate, & videte. *Luc.* 11. 25. inuenit eam. እንዘ ፡ የስተረክቦ ፡ vacantem. 1. *Cor.* 5. 7. vt ትስተርክቦ ፡ vacetis orationi.

ምርክብ ፡ acquisitio, quęstus, *lucrum labore partum.* *act.* 19. 25. & ምርክብነ ፡ acquisitio nostra. 1. *Cor.* 9. 13. & 14.

ርያም ፡ አርያም ፡ sublime, excelsum, excelsa, sublimia. *ps.* 148. 1. in አርያም ፡ excelsis. *Marc.* 11. 10. Hosanna in, ርያም ፡ excelsis.

ሮሜ ፡ Roma. *act.* 19. 21. oportet me videre ለሮሜ ፡ Romam.

ሮማዊ ፡ Romanus. *plur.* ሮማውያን ፡ Romani

ረወየ ፡ rigatus, humectatus, adaquatus fuit. *ps.* 64. 13. & ይረውዩ ፡ humectabuntur, montes deserti.

አርወየ ፡ inebriauit, rigare fecit. *ps.* 64. 10. & አርወይካ ፡ inebriasti eam. *ibid. vers.* 11. አርዊዮ ፡ inebria.

ረወጸ ፡ & ሮጸ ፡ persecutus, insecutus, insectatus fuit. *ps.* 34. 3. qui, ሮጹኒ ፡ persequuntur me. *ps.* 68. 5. ይረውጹ ፡ persecuti sunt.

ረወጸ ፡ & ሮጸ ፡ cucurrit, accurrit, concurrit. *Mar.* 16. 3. & ረዊጾን ፡ accurrentes. *Ioan.* 20. 4. ይረውጹ ፡ currebant duo simul.

ተረወጸ ፡ concursus factus est, concurrit, *Mar.* 9. 25. quod ይትረወጹ ፡ concurrerent homines.

Nom. መርዋጽ ፡ cursus. *act.* 1. 11. መርዋጽ ፡ ብእሲ ፡ cursus hominis.

ረዐበ፡ Rahab. *nom.prop.mul. ps.*86.4.

ረዐየ፡ & ረእየ፡ pauit, pastus, depastus est. *ps.* 77.71. vt, ይርእዮ፡ pasceret Iacob. *vers.* 72.& ይሬእዮሙ፡ & pauit eos· *Marc.*5.14. qui autem, ይርዕዩ፡ pascebant eos.

ረዕየ፡ *per Metaphoram, pauit homines*, dominatus est, rexit, gubernauit, pręfuit, administrauit, docuit. *ps.* 22.1. Dominus, ይሬእየኒ፡ regit me. *Ioan.* 21. 17. ረዐይኬ፡ pasce, oues meas.

ተረዐየ፡ passus, depastus est. *Marc.* 5.11. & ይትረዐዩ፡ pepascebantur.

መርዕየ፡ & መርዔት፡ grex, pascua. *ps.*77.62. tamquam መርዔት፡ gregem. *ps.*73.1. oues, መርዔትከ፡ pascuæ tuæ. *Mat.* 8.30. መሬዕየ፡ grex, porcorum. *ibid: Vers.*31. in መርዕየ፡ gregem porcorũ. *Ioan.*10.9. & inueniet, ምሬዓየ፡ pascua.

መርዓት፡ sponsa, nurus, luxuria. *Cant.*49. soror mea መርዓት፡ sponsa. *Ephes.* 5.18. quia መርዓት፡ luxuria est.

መርዓዊ፡ sponsus. *Ps.* 18. 6. ከመ፡ መርዓዊ፡ tamquam sponsus.

ልብስ፡ መርዓ፡ vestis nuptialis. *Matt.* 22.11. non vestitum ልብስ፡ መርዓ፡ veste nuptiali.

አርዑት፡ iugum. *ps.* 2.3. proijciamus à nobis አርዑቶሙ፡ iugum ipsorum. 2. *Cor.* 6. 14.

ዓርዑት፡ obligatio. *Act.*8. 23. በዓርዑት፡ obligatione iniquitatis.

ረዐደ፡ ረእደ፡ tremuit, cõtremuit, palpitauit, *Marc.* 5. 30. timens,

timens, & ርዕድት : tremefacta. *act*.16.27.እንዘ : ድር-
ዕድ : tremefactus.

Nom. ረዓድ : tremor, palpitatio. *ps*.2. 11 exultate ei.
በረዓድ : in tremore.

ሪባ : vſura *pſ*.71.14. እምሪባ : ex vſura. *pſ*.14.5. qui non
dedit aurum ſuum በሪባ : ad vſuram.

ሮዳ : Rhode. *nom.prop.puellæ : Act*.12.

ረድአ : adiuuauit, auxiliatus fuit, opem tulit. *pſ*.21. 12.
non eſt qui, ይረድአኒ : adiuuet me. *Matc*. 6.14. pro-
pterea ይረድኦ : ኃይል : *virtutes operantur in illo* adiu-
uat eum virtus.

ረዲኦት : & ረድኤት : auxilium, adiutorium. *pſ*. 69.1. intē-
de ረዲኦትየ : in adiutorium meum. *Pſ*.90.1. qui habitat
በረድኤት : in adiutorium altiſsimi. 1.*Cor*.12. 10. huic
datur. ረድኤት : auxilium, & virtus. ❡ *in Grammatica*
ረዲኤት : *ſignificat aduectiuum*.

Nom. ረዳኢ : adiutor, auxiliator. *Pſal*.17.3. Deus me-
us ረዳኢየ : adiutor meus. *pſ*.61.9. Deus eſt ረዳኢነ : adiu-
tor noſter.

ረድእ : diſcipulus, *plur*. አርዳእ : diſcipuli, coadiu-
tores. *Ioan*.9. 28. vos አርዳኢሁ : diſcipuli eius fieri
vultis? *verſ.ſequenti*. tu ſis ረዳእ : ሎቱ : diſcipulus eius.
aliud plur. አርድእት : *in miſſa.fol*. 165. 1. ſeptuaginta
duorum አርድእት : diſcipulorum.

ረገመ : maledixit, imprecatus fuit. *Luc*.6.8. & qui ይረግ-
ሙክሙ : maledicunt vos 1.*Cor*.4.12. ረገምነ : maledi-
cimur.

ተረገመ ፡ *forma pass. Marc.*14.17.cepit ይትረገም ፡ anathematizare.

ርጉም ፡ maledictus, *plur.* ርጉማን ፡ maledicti.

መርገም ፡ maledictum, maledictio, execratio. 2. *Cor.* 6. 8.

ተረጐመ ፡ interpretatus est, exposuit, transtulit in aliam per aliam linguam. 1. *Cor.* 14. 13. oret vt, ይትረጐም ፡ interpretetur. ¶ *idem quod* Chald. תרגם.

ትርጓሜ ፡ interpretatio, expositio, *Ioan.*1. *vers.*38. & 41. 42. &c. ዘብትርጓሜሁ ፡ quod interpretatum, &c.

ርግብ ፡ columba. *plur.* አርጋብ ፡ columbæ. *Cant.* 1.15. 2. 10. ርግብየ ፡ columba mea. *Matt.*21. 12. vedentes አርጋበ ፡ columbas.

ራጋው ፡ Ragau. *nom. prop. Luc.*3. 35.

ረገዐ ፡ coagulatus fuit. *ps.* 118. 70. ረግዐ ፡ coagulatum est. ርጉዕ ፡ coagulatus, condensatus. *plur.* ርጉዓን ፡ coagulati. *ps.*67 16. mons ርጉዕ ፡ coagulatus & 17. montes ርጉዓን ፡

ረገዘ ፡ fodit, confodit, transfixit gladio. *Luc.*19. 27. & ርግዝዎሙ ፡ confodite, *interficite*, ante me. *Ioan.* 19. 34. vnus militum ረገዘ ፡ ገቦሁ ፡ confodit *aperuit* latus eius.

ረገፀ ፡ *inde* ፡ አስተራገፀ ፡ discerpsit, discecuit, diuulsit. *Mar.*9.17. ያስተራግፆ ; discerpit eum.

ርጡብ ፡ virens, germinans. *Luc.* 23. 31. si in ዕፀ ፡ ርጡብ ፡ ligno viridi.

ረፈቀ ፡ discubuit, recubuit, accubuit. *Luc.*5. 29. & 14. 8. ne ትርፋቅ ፡ discumbas. *ibid. vers.*15. quidam. አምእለ ፡

ይመ-

ይመስሱ ፡ ወይረፍቁ ፡ de conuiuantibus, & diſcumbentibus.

አርፈቀ ፡ decumbere fecit. *Luc.* 9. 14. አርፍቅዎሙ ፡ fate illos diſcumbere.

ምርፋቅ ፡ accubitus, menſa. *plur.* ምርፋቃት ፡ menſe. *Luc.* 14. 7.

ረፈአ ፡ ſuit, conſuit, ſarciuit. *Ioan.* 19. 24. ዘአበ ፡ ርፍእት ፡ inconſutilis.

መርፌእ ፡ acus. *Marc.* 10. 25. per foramen, መርፌእ ፡ acus.

ሩፋኤል ፡ Raphael. *nom. prop. Angeli. Tob.* 3. 35.

LITERA ሰ S.

ሰ ፡ autem. አንሰ ፡ ego autem. አንተሰ ፡ tu autem &c.

ሳላ ፡ Sale. *Nom. prop. vir. luc.* 3. 35.

ሰሌሖም ፡ Siloe. *nom. prop. Ioan.* 9. 7.

ሰለም ፡ Salem. *nom. prop. heb.* 7. i.

ሰሌም ፡ Salim. *Nom. prop.* Ioan. 3. 23.

ሴሎም ፡ Silo. *nom. prop. loc. pſ.* 77. 60.

ሰሎሜ ፡ *nom. prop. Marc.* 16. 1. Maria Salome.

ሰለመ ፡ paſcificus fuit.

Nom. ሰላመ ፡ pax, paſcificè. *pſ.* 4. 9. በሰላም ፡ in pace.

ሰላማዊ ፡ paſcificus. *pſ.* 119. 7. cum his qui oderunt pacem ፡ ሰላማዊ ፡ አነ ፡ eram paſcificus. *Matt.* 5. 9.

beati

beati ገባርያን ፡ ሰላም ፡ pascifici, *facientes pacem.*
ሰልሞን ፡ Salmon.*nom. prop.vir.Matt.* 1.4.
ሰሎሞን ፡ Salomon. *nom.prop.vir.Mat.* 1.6.
ሰልማና ፡ Salmana. *nom.prop.vir.ps.* 82.12.
ሰላሚን ፡ Salamina. *nom.prop.act.* 13.5.
ሱለሚጢስ ፡ Sulamitis.*nom.prop.Cant.*6.12. reuertere reuertere ሱለማጢስ ፡ sulamitis.
ሲላስ ፡ Silas. *nom.prop.act.*17.4.
ሰለቀ ፡ subsannauit, derisit. *ps.*2.4. ይሰልቅ ፡ላዕሌሆሙ ፡ subsannabit super eos.
Nom. ሰላቅ ፡ ludibrium, spectaculum. 1.*Cor.*4.9. ሰላቀ ፡ ኮነ ፡ spectaculum facti sumus. *vide* ሠለቀ ፡
ተሰለቀ ፡ illusus est, ludibriũ expertus est. *Mar.*15.20. & postquam ተሰለቁ ፡ ላዕሌሁ ፡ illuserunt ei. *Heb.*11.36. ludibria experti sunt.
መስተሰልቅ ፡ susurro, derisor. *plur.* መስተሰልቃን ፡ susurrones, derisores. *Ps.*1.2. & non sedit in Cathedra መስተሳልቃን ፡ deridentium. *Rom.*1.29. መስተሳልቃን ፡ susurrones.
ሰለበ ፡ expoliauit, denudauit, exuit. *Mar.* 15.20. ወሰለብዎ ፡ & exuerunt illum purpura. *Luc.*10.30. *Luc.* 11.23. ይሰልቦ ፡ expoliabit eum.
ሰላትያል ፡ Salatiel. *nom.prop.vir.Matt.*1.12.
ሰላን ፡ anethũ, menta. *Matt.* 23.23. qui decimatis, ሰላን ፡ anethum.
ሴሌውቅያ ፡ Seleucia. *nom. prop. reg.act.*13.4.
ሰልዋኖስ ፡ Siluanus. *nom.prop.vir. Tess.* 1.1.
ሰሊጥ፡

ሰለጠ : *primo ſignificat*, finiuit, impleuit, compleuit, perfecit, abſoluit. *Matt.* 6.16. ሰለጡ : ዐስበሙ : receperunt mercedem ſuam *Mat.* 11.1. እምዘ : ሰለጠ : cum conſumaſſet Ieſus. *Rom.* 15.23. quoniam ሰለጥኩ : abſolui in his regionibus.

ተሰለጠ : *paſ.* impletus, completus eſt. *Luc.* 4.21. ወተሰለጠ : & impleta eſt in &c.

ሰለጠ : *ſecundo ſignificat.* poteſtatem habuit, exercuit, autoritate polluit.

ሰሉጠ : poteſtatem habens. *plur.* ሰሉጣን : poteſtatem habentes. *apoc.* 11.6. hi habent ሰለጣን : poteteſtatem. *ibid. cap.* 16. *verſ.* 9. ዘወእቱ : ሰሉጥ : habentes poteſtatem.

ሰልጣን : poteſtas, Dominium autoritas. *Luc.* 10.19. ecce dedi vobis, ሰልጣን : poteſtatem. *apoc.* 6. 8. data eſt illi ሰልጣን : poteſtas.

አሰለጠ : aſtitit, vtilis fuit, profuit. *pſ.* 29. 10. ምንት : ይሰልጥ : quæ vtilitas &c. *Rom.* 16.2. etenim አሰለጠት : profuit *aſtitit* multis. 1 *Tim.* 4.8. pietas autem [ታሰልጥ : vtilis eſt &c.

ሰሐለ : *idem quod* Arab. سهل mollis, planus, celer fuit.

ሰሑል : acutus, facilis, celer, expeditus. *pſalm.* 44. 6. ſagittæ tuæ ሰሑል :

ሰሐቀ : riſit *vide*, ሠሐቀ :

ሰሐበ : traxit, attraxit. *pſ.* H. 10. 9. & ይስሕብ : attrahit eum. *pſ.* 27. 3. ኢትስሐበ : ne trahas cum peccatoribus. &c. *Ioã.* 12.32. እስሕብ : ኵሎ : traham omnia ad me. *Apoc.*

12.

12.14.cauda ſua ይስሕብ ፡ trahebat.

ስሕተ ፡ corruptus, deprauatus, perditus fuit, errauit, aberrauit, peccauit. *Pſalm.* 94.10. ſemper ይስሕት ፡ errat cor eorum. *pſal.* 118.110. ወኢስሐትኩ ፡ & non erraui à mandatis tuis.

ስሕተ ፡ *ſignificat etiam* remittere. *pſ.* 38.15. ስሕትኒ ፡ remitte mihi.

አስሐተ ፡ errare fecit, in errorem induxit, fefellit, perdidit, ſeduxit, ſcandalizauit. *pſ.* 106.40. አስሐቶሙ ፡ errare fecit eos. *Marc.* 12.13. vt ያስሕትዎ ፡ fallerent eum. *Luc.* 22.6. querebat. ያስሕቶ ፡ perdere eum. *Matt.* 5.29. ſi oculus tuus ያስሕትከ ፡ ſcandalizat te. *Mat.* 24.5. & multos ያስሕቱ ፡ ſeducent.

Nom. መስሕት ፡ error, fallacia, *plur.* መስሕታን ፡ 1. *Tim.* 4.1. attendentes ſpiritibus, መስሕታን ፡ erroris.

ስሑት ፡ peccator, preuaricator, aberrans. *plur.* ስሑታን ፡ peccatores, preuaricatores &c.

fem. ስሕት ፡ preuaritrix, peccatrix. *plur.* ስሑታት ፡ peccatrices.

አስሐትያ ፡ pruina. *pſ.* 77.47. & *pſ.* 118.83. በአስሐትያ ፡ in pruina.

ስሕጠ ፡ auerſatus eſt, infenſum reddidit, leſit, nocuit, moleſtauit, afflixit. *act.* 5.14. ይስሕጦሙ ፡ auerſari eos. *ibid. verſ.* 39. *apoc.* 11.6. ledere eos.

ሴም ፡ Sem. *nom. prop. vir. Luc.* 3.36.

ሰማርያ ፡ Samaria. *nom. prop. reg. act.* 1.8. &c.

ሰምራዊ ፡ ſamaritanus. *plur.* ሰምራዊያን ፡ Samaritani.

Ioan. 4. 9. cum ሰምራዊያን : ſamaritanis. *Ioan.* 8. 48. quia ሰምራዊ : አንተ : ſamaritanus es tu.

ሰምራዊት : Samaritana. *Ioan.* 4. 9. mulier ሰምራዊት : Samaritana.

ሴሞርኔ : Smyrna. *nom. prop. ciuit. apoc.* 2. 8.

ሰሙን : octauus. ሰመንቱ : octo *pſ.* 6. 1 pro ሰምንት : octaua. *Luc.* 1. 59. ሰሙን : octauo die.

ሰማንያ : octoginta. *pſ.* 89. 10. in potentatibus ሰማንያ : ዓም : octoginta anni. *Luc.* 16. 7. ſcribe cito ሰማንያ : octoginta.

ሰምሶን : Samſon. *nom. prop. vir. Heb.* 11. 32.

ሰሙኤል : Samuel. *nom. prop. vir. Heb.* 11. 32.

ሰመከ : reclinauit, innixus fuit, fulſiuit.

አስመከ : *idem.* Luc. 9. 58. vbi ያሰምከ : ርእሶ : reclinet caput ſuum.

ምስማክ : reclinatoriũ. Cant. 3. 10. ምስማኩ : reclinatorium aureum.

ሰምዐ : audiuit, exaudiuit, auſcultauit, attendit, intendit. *pſ.* 4. 4. Dominus. ይሰምዐኒ : exaudiet me. *pſ.* 39. 2. & ሰምዐኒ : intendit mihi. *pſ.* 65. 18. ኢይሰምዐኒ : non exaudiet me Dominus. *Marc.* 4. 23. ſi quis habet aures ሰሚዐ : ይሰማዕ : audiendi audiat. Luc. 18. 23 ሰሚዖ : ዘንተ : audiens hæc. *Epheſ.* 1. 13. & vos cum ሰማዕክሙ : ቃለ : audiſſetis verbum veritatis.

ተሰምዐ : *paſ.* auditus, axauditus eſt. Cant. 1. 12. vox turturis ተሰምዐ : audita eſt. *Luc.* 1. 13. quoniam ተሰምዐ : ጸሎትከ : exaudita eſt oratio tua. *Rom.* 1. 9. quia

ተሰምዐት ፡ auditur fides veſtra.

አሰምዐ ፡ teſtificatus eſt, teſtimonium dixit, audire, exaudire fecit. *Cant.* 2.4. ወአሰምዓኒ ፡ fac me audire vocem tuam. 2. *Tim.* 4. 1.1. አሰምዕ ፡ teſtificor.

N*om.* ስምዕ ፡ teſtimonium, teſtamentum, pactum, fœdus, *Ioan.* 1·31. ነገረ ፡ ስምዖ ፡ teſtamentum perhibuit. *Ioan.* 13. 21. ስምዐ ፡ ኮነ ፡ teſtis fuit, *proteſtatus eſt.*

ሰምዕ ፡ cera, ſeuum. *pſ.* 21. 15. tamquam ሰምዕ ፡ cera liqueſcens.

ሰማዕት ፡ teſtis, Martyr. *plur.* ሰማዕታት ፡ martyres. *Ioã.* 3.11. ሰማዕት ፡ ንሕነ ፡ teſtamur. teſtes ſumus. *in missa* 164.2. Stephanus ቀዳሜ ፡ ሰማዕት ፡ protomartyr.

ሰሙዓት ፡ fama. *Matth.* 9. 26. exiit ሰሙዓቱ ፡ fama eius.

ስምዖን ፡ Simeon, & Simon. *nom. prop. vir.*

ሴሜይ ፡ Semei. *nom. prop. vir. Luc.* 3. 26.

ሰመየ ፡ vocauit, nominauit. *pſ.* 48. 12. & ይሰምዩ ፡ vocauerunt, nomina ſua. *luc.* ወትሰምዮ ፡ ስሞ ፡ & vocabis nomen eius.

ስም ፡ nomen. *plur.* አስማት ፡ nomina. *pſ.* 5. 12. qui diligunt ስምከ ፡ nomen tuum. *pſ.* 48. 12. & vocauerunt አስማቲሆሙ ፡ nomina ſua &c.

ሰማይ ፡ Cælum. *plur.* ሰማያት ፡ Cœli. *pſ.* 13. 2. proſpexit እምሰማይ ፡ de Cælo. *pſal.* 148. 4. laudate eum. ሰማያተ ፡ ሰማያት ፡ cæli cęlorum.

ሰማያዊ ፡ Cęleſtis. *pſ.* 67. 15. dum diſcernit ሰማያዊ ፡ cę-

lestis. *Mat.* 9. 14. pater vester ሰማያዊ፡ cęlestis.
ሳራ፡ Sara. *nom. prop. mul.*
ሰረሐ፡ *vide*, ሠረገ፡
ሰረረ፡ volauit, euolauit. *ps.* 17. 11. ወሰረረ፡ & volauit. *Cant.* 6. 4. አሰረሩኒ፡ euolare me fecerunt.
አሰዋርያ፡ volatilia M*at*. 22. 4
ሰረረ፡ fabricauit, fundauit. *ps.* 8. 6. 5. ሣረራ፡ fundauit eā altissimus.
ተሰረረ፡ fūdatus est. *Luc.* 6. 48. quia ተሰረረ፡ fundata.
መሰረት፡ fundamentum. *plur.* መሰረታት፡ fundamenta. *Ps.* 86. 1. መሰረታቲሃ፡ fundamenta eius. *luc.* 6. 48. posuit መሰረት፡ fundamentum.
ሣሩኅ፡ Sarug. *Nom. prop. luc.* 3. 35.
ሰሮን፡ Sarona. *nom. prop. act.* 9. 35.
ሰርናይ፡ & ሠርናየ፡ frumentum, triticum. *ps.* 4. 8. à fructu ሰርናይ፡ frumenti. *Mar.* 4. 28. *deinde* plenum ሰርናይ፡ frumentum. *Act.* 27. 38. iactantes in mare ሠርናየ፡ triticum.
ሰርክ፡ & ሰርክ፡ vesper, vespera, vespertinus. *ps.* 140. 2. sacrificium, ሰርክ፡ vespertinum. *Matt.* 28. 1. ወሰርክ፡ ሰንበት፡ vespere autem sabbati.
ሰረቀ፡ furatus est, abstulit. *Matt.* 6. 19. & ይሰርቁ፡ furantur. *Ioan.* 10. 10. nisi vt ይሰርቅ፡ furetur.
ሰራቂ፡ & ሰራቂ፡ fur. *plur.* ሰረቅት፡ fures. si videbas ሰራቄ፡ furem. *Mat.* 6. 19. vbi ሰረቅት፡ fures non effodiūt. *Ioan.* 10. 8. ሰረቅት፡ fures, & latrones sunt.
ሰረአት፡ *vide*, ሠረዐት፡

ሰረወ ፡ *idem quod*, ሠረወ፡ ſperſit, diſperſit, exterminauit.

ሰራዊት ፡ exercitus, agmina, legio. *Matt.* 26. 53. pluſquam duodecim ሰራዊተ ፡ መላእክት ፡ legiones angelorum *Marc.* 15. 16. & conuocant ፡ ኵሎ ፡ ሰራዊተ ፡ ሰጺራ ፡ totam cohortem. *in miſ.* 194. 1. ሰራዊት ፡ ሰማያት. legiones cęleſtes laudant te.

ሶርያ ፡ Syria. *nom. prop. reg.*

ሰረየ ፡ propitius fuit, peperſit, indulſit, condonauit, miſertus fuit, noxam dimiſit. *pſ.* 64. 4. tu. ትሰሪ ፡ propitiaberis *Luc.* 23. 34. pater ሰረይ ፡ ሎሙ ፡ dimitte illis. *in miſ.* 159. 3. ሰረይ ፡ ሊተ ፡ parce mihi.

Nom. ሰራዪ ፡ parcens, propitiator. *in miſſ. fol.* 158. *col.* 3. tu es ille ሰረዪ ፡ qui deles peccata.

ሰሬት ፡ & ስርየት ፡ propitiatio, indulgentia, remiſsio. *in Symbolo* confiteor vnum baptiſma ለስሬት ፡ ኃጢአት ፡ in remiſsionem peccatorum.

ሰራያት ፡ *vide*, ሠራያት ፡ incantationes, veneficia.

ሰርዴስ ፡ Sardis. *nom. prop. apoc.* 3. 4.

ሰርዲኖ ፡ & ሰርዲዮን ፡ ſardius, rubinus. *apoc.* 21. 20.

ሰርዶንክስ ፡ ſardonyx. *apoc.* 21. 20.

ሰረገወ ፡ ornauit, decorauit, honeſtauit. 1. *Tim.* 2. 9. ይሰርገዋ ፡ *fem.* ornantes ſemetipſas. *apoc.* 21. 2. ſicut ſponſam ሥርጉት ፡ ornatam, ሠ ፡ *pro* ሰ ፡ *in miſſ fol.* 158. 2.

ሰረጉዘ ፡ Syraguſa. *nom. prop. ciu.*

ሰረገላ ፡ currus, rota. *plur.* ሰረገላት ፡ currus, quadrigæ. *pſ.* 19. 18. in equis ወበሰረገላት ፡ & in curribus. *pſalm.* 67. 18. ሰረገላቲሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ currus Dei.

ሰራ-

ሰሬጵታ፡ Sarepta.*nom.prop ciuit.luc.*4. 26.

ሱራፌል፡ Seraphim *in Miſſ.* 159.4.

ሲሮፊኒቃዊት፡ ſyropheniſſa. *Marc.*7. ሲሮፊኒቂስ፡ maſ.

ስሱ፡ & ሰዱስ፡ ſex,ſextus. *Marc.*9.2.poſt ስሱ፡ ዕለት፡ ſex dies.*Ioan.* 12.1. ante ሰዱስ፡ ዕለት፡ ſex dies.

ስሳ፡ ſexaginta. *Marc.*4.8. & *ver.* 20. & vnum ለስሳ፡ ſexaginta.

ሰሰለ፡ expulit,depoſuit, abſterſit. *Matt.*9. 24. dicebat ሴሰሉ፡ eiicite,*recedite.*

አሴሰል፡ abſterſit,depoſuit,deleuit, eiecit. abſtulit.*Ioan.* 1.29.qui, ያሴስል፡ tollit, peccata mundi. *Ioan.* 2. 19. አሰስሉ፡ tollite, & auferte. 1.*Pet.* 2.1. አሰሰልዋ፡ deponite, *expellite.*

ሲሳራ፡ Siſara.*nom. prop. vir.pſ.*82.10.

ሶስና፡ Suſanna.*nom.prop. mul.luc.*8.3.

ሶስቴንስ፡ Soſthenes.*nom.prop.vir.*1.*Cor.*1.1.

ሰሰየ፡ cibauit,cibum præbuit,enutriuit.*pſ.*79.6.ትሴስየነ፡ cibabis nos.*pſ.* 54.23. ይሴሰየከ፡ enutriet te.

Nom. ሲሳየ፡ cibus, eſca, panis,ſtipendium.*psal.* 41. 4. ሲሰየ፡ panes facti ſunt mihi.*luc.*11. 3. ሲሰየነ፡ ዘለለ፡ ዕለትነ፡ panem noſtrum quotidianum. *Luc.* 3. 14.cōtenti eſtote,በሲሰይከሙ፡ ſtipendiis veſtris.

ሰቀለ፡ pependit,appendit, ſuſpendit, affixit, *item* attonitus, ſuſpenſus, immoratus, in re aliqua occupatus fuit. *pſ.*163. 2. ሰቀልነ፡ ſuſpendimus organa noſtra. *Cant.* 4.4. mille clypei ሰቁል፡ pendent ex ea, *Luc.*23. 33. ibi ሰቀልዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ crucifixerunt Dominum

minum Iesum. *luc*.19.48 omnis populus, ይሰቅሉ : suspensus erat.

ተሰቅለ : suspensus, crucifixus fuit. *Matt.* 22. 40. in his duobus mandatis. ተሰቅሉ : ኵሉ : pendent vniuersa. *luc.* 23. 39. vnus autem de his qui ተሰቅሉ : crucifixi erant. *Gal.*2.19. ወተሰቀልኩ : & crucifixus sum cum Christo.

መስቀል : Crux. *luc.*14. 27. qui non bauilat መስቀለ : ሞቱ : crucem mortis. &c. P*hilip*.2.8. ወሞቱሂ : ዘበመስቀል : mortem autem crucis.

Nom. ሰቀለ : & ሰቃለ : tabernaculum, taberna, tentorium. *Mat.*17.4. faciamus hic tria ሰቃለ : tabernacula. *act.*28. 15. ad tres ሰቀለ : tabernas.

ሰቆረረ : *inde* አሰቆረረ : abominatus, execratus fuit. *ps.* 5. 7. የሰቆርር : abominabitur Dominus. *ps.*118.163. ወአሰቆረርኩ : & abominatus sum.

ሰቂማ : Sichima. *nom. prop.* *Ps.*71.10.

ሰቍረት : foramen. *Cant.* 5.4. misit manum suam per ሰቍረት : foramen. *Matt.* 19. 24. *Marc.* 10.15. *luc.* 18. 25. per ሰቍረት : foramen acus.

ሰቆቃወ : *inde* አሰቆቀወ : & ተሰቀቀወ : planctus, vlulatus. *vide* ቆቀወ :

ሰቀየ : rigauit *Psalm.* 103.13. qui, ይሰቅዮሙ : ለ : rigat montes. 1.*Cor.*3.6. ego plantaui Appollo ሰቀየ : rigauit.

ሰቀየ : *significat etiam*, tribulauit, afflixit. *ps.* 26.3. qui ይሰቅዩኒ : tribulant me.

በሰ:

ሰበ : dùm,cùm. ሰበኬ : dùm ergo. ሰበ : እከ : nisi.
ሰበሁ : si,dùm. ሰቤሂ : continuò,exindè,statim illicò.
ሳባ : Saba *Nom. reg.ps.*71. 10.
ሰንበለ : spica frumenti. *Marc.* 4. 28. *deindè* ሰንበለ : spicam.

ሰብሐ : cecinit, cantauit,laudauit,glorificauit, encomijs celebrauit,hymnum dixit,commendauit,illustrauit, clarificauit. *ps.*85. 9. ወይሴብሑ : ለስምከ : & glorificabunt nomen tuum.*psalm.*148. 1. ሰብሕዎ : ለእግዚአብሔር : laudate Dominum de cælis : ይሴብሕዎ : laudate eum in. *Ioan.*11. 3. vt ይሰብሕ :glorificetur Deus,& Dei filius per eam, ይሴብሕ : glorificabitur. *Ioan.*8. 54. si ego ሰብሕኩ : glorifico me ipsum &c. est pater meus ዘይሴብሐኒ : qui glorificat me. 11. *Tes.* 1. 10. cum venerit ይሰብሕ : glorificari. *ibid.v.* 12. vt, ይሰብሕ : glorificetur.

ስቡሕ : laudabilis, laudatus, laus.*ps.* 21. ስቡሕ : laus Israel. *Dan.*3. 26. ስቡሐኒ : laudatus, & super exaltatus.

ተሰብሐ : *pas.* laudatus, glorificatus, clarificatus illustratus est. *Ioan.*13. 31. ተሰብሐ : clarificatus est filius hominis.

Nom ሰብሐ : laudatio,glorificatio.*ps.*146. 1. sit iucunda ሰብሐ : laudatio.

ስብሐት : laus, glorificatio , laudatio, hymnus,canticum, maiestas, gloria. *ps.*16. 15. ስብሐቲከ : gloria tua. *ps.*28. 3. Deus ስብሐት : maiestatis intonuit.

ሰብረ:

ሰበረ: contriuit, confregit, quassauit, conquassauit. *ps.* 109. 6. ይሰብር: conquassabit capita.

Nom. ስቡር: claudus, confractus. *plur.* ስቡራን: claudi Luc.7.22. ስቡራን: claudi ambulant.

ሲበት: quies, suauitas. *ps.* 91.10. ሲበትየ: quietis meę.

ሰበን: Sudarium, peplum, vitta, capitis velum. *Luc.* 19. 20. in ሰበንየ: sudario meo. *Ioan.* 11 44. & 20.7. ወሰበንሂ: & sudarium quod fuerat.

ሰብእ: ሰብኡ: vir, viri, homo, homines, humanus. *act.* 22. 26. hic homo ሰብእ: ሮሜ: ciuis Romanus est.

ተሰብአ: homo factus est, incarnatus est. *im mis. fol.* 158.4. ወተሰብአ: & incarnatus est de Spiritu sancto.

ተሰብኦት: humanitas. *in mis. fol.* 158.4 non fuit separata diuinitas እም ተሰብኦት: ab humanitate.

ሰበከ: prædicauit, præconisauit, concionatus est. *Marc.* 1.4. & ይሰብክ: prędicabat, baptismum penitētiæ. *ibid. vers.* 6.14.38.39.45.

Nom. ሰባኪ: prædicator, concionator. *in mis. fol.* 161. 3. vt esset Apostolus, ወሰባኪ: & prędicator.

ስብከት: prędicatio. *Mat.* 12.41. በስብከት: in prędicatione Ionæ.

ሰብዐ: septies. *ps.* 118. 164. ሰብዐ: ለዕለትየ: septies in die. Luc. 17.4. si ሰብዐ: septies in die &c.

ሰብዑ: & ሰብዑቱ: septem, septimus. *Marc.* 8 .5. qui dixerunt ሰብዑ: septem.

ሰብዓ: ሰብእ: septuaginta. Luc. 10.1. alios ሰብዓ: septuaginta *Matt.* 18. 22. vsque ሰብዓ: በበ: ሰብዐ: septuagies septies.

ſepties.*act*. 7.14.&c.

ስብእት ፡ ስብዕት ፡ ſeptima, ſeptimum. *apoc*. 21. 20. & ስብእት ፡ ſeptimus chryſ.

ምስብዒተ ፡ ſeptuplum.*pſ*. 11.7.purgatum ምስብዒተ ፡ ſeptuplum.*pſ*. 78.12.redde vicinis noſtris ምስብዒተ ፡ ſeptuplum.

ሰበደዕት ፡ viperæ·*Luc*. 3.7. ትውልደ ፡ ሰበድዕት ፡ genimina viperarum.

ሰተተ ፡ egreſſus fuit,proceſsit.1.*Cor*.14.37.à vobis ይሰተት ፡ proceſsit verbum Dei. *à Chald*. שתת fundauit.

ሴት ፡*nom.prop. vir*.Luc. 3.38.

ሰተየ ፡ bibit,potauit, hauſit.*Luc*. 7.34. & ይሰቲ ፡ bibit.*pſ*. 68.13.እለ ፡ ይሰትዩ ፡ ወይነ ፡ qui bibebant vinum.

Nom.ሰታዪ ፡ bibax, potator. *plur*.፡ሰታይያን ፡ potatores, ebrioſi. *luc*.7.34. ወሰታዪ ፡ ወይን ፡ & potator vini. 1. *Cor*. 6.11. ኢሰታይያን ፡ neque ebrioſi.

መስቴ ፡ potus.*Rom*.14. 17.eſca ወመስቴ ፡ & potus.

አስተየ ፡ potauit,rigauit.*pſ*.68.22.ወአስተዩኒ ፡ & potauerunt me aceto·*pſ*.103.11. ያስትዩ ፡ potabunt omnes beſtię agri.

ሰተፈ ፡ communicauit, ſociauit, particeps fuit· *epiſt*. 2. *Ioan*. 12. ይሰተፍ ፡ በምግባሩ ፡ cõmunicat operibus eius. *Philip*.4.14. benefacitis. ዘተሰተፍክሙ ፡ *quod communicatis*, cõmunicantes tribulationi meæ.

ተሰተፈ ፡ particeps factus eſt.R*om*.15.27. nam ſi ተሰተፍዎሙ ፡ ለአሕዛብ ፡ participes facti ſunt gentiles.

ሱታፊ ፡ particeps,ſocius. *plur.* ሱታፍት ፡ participes. 1.*Cor.* 10.21. nolo vos fieri, ሱታፋነ ፡ ſocios dæmoniorum.

Nom. ሱታፌ ፡ communicatio ,participatio, ſocietas, particeps. 2. *Cor.* 13. 3. ወሱታፌ ፡ & communicatio ſancti Spiritus. 1.*Ioan.*1.3. ሱታፌነ ፡ ſocietas noſtra. *ap.* 1.9.ego Ioannes ሱታፌክሙ ፡ particeps &c.

ስሕነ ፡ calefecit. *Mar.*14.55. *Ioan.* 18.25. ይስሕኑ ፡ calefaciebant, *ibid.* & ይስሕን ፡ calefaciens ſe.

ሳኔር ፡ *nom.prop.montis. Cant.*4.8. እምርእሰ ፡ ሳኔር ፡ de vertice ſanir.

ስን ፡ dens. *plur.* አስናን ፡ dentes. *pſ.* 3.9. ስነኒሆሙ ፡ ለኃጥአን ፡ dentes eorum peccatorum confringet. *pſ.*111.10.fremet ስነኒሁ ፡ dentibus ſuis.

ሰነቀ ፡ *indè* , አስነቀ ፡ parauit,preparauit,aſſumpſit. *act.*23.23. ያስንቁ ፡ parate. *vide* ሠነቀ ፡

መሰንቆ ፡ Cithara.1. *Cor.*14.7. ወመሰንቆ ፡ & cithara.

ሰንቀወ ፡ pulſauit citharam. *apoc.*14.3. ሶበ ፡ ይሰነቅዉ ፡ dum pulſant cithar.&c.

መሰናቁት ፡ cithara, *plur.* መሰናቁታት ፡ citharæ. *apoc.*14.3.

ሰንበት ፡ Sabbatum. *plur.* ሰንበታት ፡ Sabbata . ቀዳሚ ፡ ሰንበት ፡ dies Sabbatinus. እሑድ ፡ ሰንበት ፡ dies Dominica. ¶ *reliqui ſeptimanæ dies,per numeralia ordinalia efformant. vt* ሰኑይ ፡ *ſecundus* , feria ſecunda,&c.

ሰነነ ፡ *inde* ተሰናን ፡ lis, contentio,rixa contradictio, cauſa. *act.*19.38. quod ſi,habeat ተሰናን ፡ cauſam Demetrius. 1.*Cor.* 6.1.quod ſi habeat ተሰናን ፡ negotium cum proximo

እስተ-

ሐሰተሰነ : iudicio contendit,diſceptauit,cauſam egit, litigauit, altercatus fuit. 1.*Cor*.6.6. cum fratribus ተሰ- ተሐነኑ : iudicio contenditis.

ሲና : Sina *nom.mont.pſ.*6.7.

ሰነዩ : *vide*, ሠነዩ : bonus fuit.

ሰኑየ : duo.*Mar*.14.1.*Ioannis*.11.7.& 12.12.poſt ሰኑዩ: መዋዕለ : duos dies.

ሰኒታ : *fem.* altera die.*Ioannis* 1.29.& 25. ወበሰኒታ : altera die. *ibid*.6. 22.&c.

ሰኔ : *nomen menſis*, Iunius, *qui incipit* 26.*Maij*.

ሰንዱን : ሰንደና : ሰንዱናት : Sindon,linteum. *Matt.* 27. 59. *Mar*.14. 51. *Luc.* 23. 53. inuoluit በሰንዱናት : ſindone.

ሴኖዶስ : Synodus,conſilium.*plur*.ሴኖዶሳት: Synodi,conſilia.

ሰናፔ : ſynapis. *Matt*.13.31. ſimile eſt reg. cæl. grano, ሰናፔ : ſynapis.

ሰንፔር : & እብነ : ሰንፔር : ſapphirus.*apoc*. 21.19. ſecundũ በሰንፔር : ſapphirus.

ሲንጢኬን : Syntichen. *Nom. prop.vir.* P*hilip*.4.2.

ሰአለ : rogauit, interrogauit,deprecatus fuit, petijt, poſtulauit, ſciſcitatus fuit, expetiuit, mẽdicauit. *pſ.* 26.4. vnam ሰአልክዎ : ለ. petij &c.*pſ.* 29.9.ad Deum meum እሰእል : deprecabor.L*uc*.22.31.ecce ሰአለ : expetiuit ſatan. *act*. 3.3. ይሰእል : ምጽዋተ : petebat, rogabat eleemoſinam.I*acob*. 1. 5. ለይሰእል : poſtulet à Deo.

ተሰአለ ፡ *for.paſ.idem. Matt.* 2. 4. ተሰአሎሙ ፡ ſciſcitabatur ab eis.

ሰኣለት ፡ petitio, deprecatio. *pſ.* 36. 4. dabit tibi ስኣለተ ፡ petitionem cordis tui. *in miſ.* 159. 4. & ſuſcipiat orationem, & ስኣለተ ፡ deprecationem.

ሳኦል ፡ Saul. *nom. prop. vir. pſ.* 17. 1.

ሰአነ ፡ non potuit, impoſſibile fuit. *Mat.* 17:20. & nihil eſt, ዘይሰአነክሙ ፡ quod impoſſibile erit vobis. *Mar.* 1. 45. ወሰአነ ፡ & non potuit. & 2. 4. ወሰአኑ ፡ & non potuerunt. *Rom.* 1. 13. & ይሰአነኒ ፡ impoſsibile mihi fuit vſque modo.

Nom. ሰኩን ፡ impotens. *plur.* ሰኩናን ፡ impotẽtes. *Rom.* 15. 1 ſuſtineatis imbecillitates ለሰኩናን ፡ infirmorum.

ሰእርት ፡ *idem quod* ሠዐርት ፡ capilli. *act.* 27. 34. nullius veſtrum peribit ስእርተ ፡ ርእሱ ፡ capillus capitis ſui.

ሴኬም ፡ Sichem. *nom, prop. act.* 7. 16.

አሰከመ : impoſuit, onerauit, obligauit *Matt.* 23. 4. ወያሰክምዎ ፡ ለሰብእ & imponunt humeros hominum.

ሰከር ፡ Saccarum. *pſ.* 18. 11. ſuper mel, ወሰከር ፡ & ſaccarum.

ሲካር ፡ Sichar. *nom. prop.* Ioan. 4. 5.

ሰከበ ፡ cubauit, decubuit, iacuit, dormiuit. *pſ.* 5. 9. in pace in idipſum እሰክብ ፡ dormiam, & req. *Cant.* 1. 6. vbi ትሰክብ ፡ cubes. *luc.* 11. 8. pueri mei ይሰክቡ ፡ decumbunt mecum. *Ioan.* 5. 3. & illic ይሰክቡ ፡ iacebant multi &c.

አሰ-

አሰከበ : reclinauit, cubare fecit. *Luc*.2 7. አሰከበቶ: reclinat eum, in presepio.

ምስካብ : cubile, stratum. *ps*.6 2.7. በምስካቢየ: super stratum meum. *ps*. 149.5. lætabuntur, በዲበ : ምስካባቲሆሙ : in cubilibus suis.

ሰኰት : vicus, platea. *plur*. አስኳት : plateæ, vici. *Luc*. 14. 21. in plateas, & አስኪት : vicos ciuitatis. *act*.12. 10. processerunt አሐተ : ሰኰተ : vnum vicum.

ሰከተየ : *inde* ተሰከተየ : conclusit, pactus est. *ps*. 8 2.6. aduersum te ተሰከተዩ : concluserunt.

መስኮት : fenestra. *act*. 20.9. sedens quidam adolescens in መስኮት : fenestra 2.*cor*.11. 3 3. in sporta per መስኮት : fenestram.

መሳክው : *idem*. *Cant*. 2.9. respiciens እንተ : መሳክው : per fenestras.

ሰኰና : calcaneus, gressus, vestigium. *psal*.16.5. ሰኰናየ: vestigia mea. *ps*.48. 6. iniquitas ሰኰናየ : calcanei mei. *Cant*. 17. abi post ሰኰናሆሙ : vestigia eorum. *Ioan*.13. 18. leuabit ሰኰናሁ : calcaneum suum.

ሲከንድስ : secundus. *nom. prop. act*. . 20.4.

ሰኰየ : anxit, solicitus fuit, interpellauit, conquestus est, expostulauit, *ps*. 8 2. 5. ወሰኰየ : anxiati sunt. *Rom*. 11.

ምስካይ : susceptor. *Psalm*. 118.113. ወምስካይየ : & susceptor meus.

ሰወረ : protexit, texit, occultauit, tutauit, defendit, substraxit, latitauit, *ps*.26. 5. & ሰወረኒ : protexit me. *ps*. 104. 39. & ሰወሮሙ : protexit eos. *act*. 20.20. & nihil,

ዘሰወርኩክሙ ፡ ſubſtraxerim vobis.

Nom. ስዉር ፡ occultum, velatum, *Luc.*9.45. quia ስዉር ፡ velatum erat ante eos.

ምስዋር ፡ latibulum.*pſ.*17.12.poſuit tenebras ምስዋሮ፡ latibulum ſuum.

ስዉራት ፡ myſteria,enigmata.*Mat.*13.11.vobis datum eſt noſce ስዉራቲሁ ፡ myſteria eius.

ሰወቀ ፡ ſuppoſuit.*pſ.*36.24.Dominus.ይሰውቅ ፡ ſupponit manum ſuam. *vide,*ሠወቀ ፡

ሴዎን ፡ Sehon *nom.prop. vir.pſal.*134.11.

ሰወጠ ፡ effudit,fudit,perfudit, *pſ.*88.46.ሰጦከ ፡ perfudiſti ſuper &c. *Matt.* 26. 7. *Mar.*14. 3.ሰጠት ፡ *fem.*effudit ſuper caput eius. *act.*2.17. እሰውጥ ፡ effundam de ſpiritu meo.

Paſ.ተሰወጠ፡ effuſus eſt,reuerſus eſt.C*ant.*1.2.oleum ዘተሠውጠ ፡ effuſum nomen tuum.*luc.*8.37.& aſcendit nauim, ወተሰወጠ ፡ & reuerſus eſt.*ibid.v.*55.regreſſa eſt anima ወተሰወጣ ፡ ነፍሳ ፡ & reuerſus eſt ſpiritus eius.& *cap.*23.48. percutiētes pectora ſua ወተሰውጡ ፡ reuertebantur. *Ioā.* 7. 45. ወተሰወጡ ፡ & reuerſi ſunt miniſtri.

ሱዐ ፡ feſtuca, palea,ſtuppa. *Mat.* 12.20. ወሱዐ ፡ ſtuppa ſuccenſa, *lignum fumigans* non extinguetur.

ሰዐመ ፡ oſculatus eſt,oſculum præbuit. *Cant.* 12.1. ይስዕመኒ ፡ oſculetur me.*Mat.*26.48.*Marc.*14144.*H.*quemcumque, ሰዐምኩ ፡ oſculatus fuero. *luc.* 22.47.ወሰዐሞ፡ & oſculatus eſt eum. *ibid.verſ.* 49.Iuda በሰዐምኑ ፡ oſ-

cu-

culando tradas &c.

ሰዕመት : osculum. *Cant.* 1.1. በሰዕመት : osculo oris sui.

ሰዐረ : soluit, abstulit, euacuauit, exhausit, destruxit, dimisit, anihillauit, *ps.* 45.10. ይሰዕር : aufert bella. *Marc.* 6.46. donec. ይስአርሞ : ለአሕዛብ : dimitteret : turbas. ኸ : *pro* ዐ : *ibid. cap.* 7.13. ትሰዕሩ : soluitis, *rescinditis*, verbum Dei. I*oan.* 5.19. quod Sabbatũ ዘይሰዕር : solueret.

Pas. ተሰዕረ : euacuatus, exhaustus, absolutus, expletus fuit. *luc.* 13.13. ተሰዐርኪ : dimissa es mulier. *act.* 24. 27. biennio ተሰዕረ : expleto.

ሰዐት : & ሰዓት : hora. *Marc.* 6.35. ሰት : *pro* ሰዓት : & cum multa ሰት : hora fieret. *Luc.* 22. 53. sed hęc est ሰዓትክሙ : hora vestra.

ሲኦል : infernus. *Psalm.* 66. በሲኦልኒ : in inferno autem &c. *luc.* 8.31. vt non descenderent in ሲኦል : infernũ, *in abyssum*.

ሰይጣን : Satan, diabolus, Satanas. *Ioan.* 6.71. vnus ex vobis ሰይጣን : diabolus est.

ሰይፍ : ensis, gladius. *ps.* 43. accingere ሰይፈከ : gladio tuo. *apoc.* 2.16. በሰይፍ : in gladio oris mei.

ሰዶም : Sodoma. *Nom. prop. Matt.* 10.15.

ሳድስ : sextus. *apoc.* 16.12. effudit ሳድስ : sextus phialam suam.

ሳዶቅ : Sadoc *nom. prop. vir. Mat.* 1.14.

ሰደቀ : stipauit, condensauit. *Cant.* 25. ሰደቁኒ : stipate

pate me malis.

ሰዱቃዊ : Saducęus. *plur.* ሰዱቃዊያን : Saducæi.

ሲዶንያ : Sidonia. *nom.prop.act.* 27. 3.

ሰደደ : eiecit, expulit, exterminauit, persecutus est. *ps.* 77. 54. ይሰድድዎሙ : eiiciant eos *ibid. vers.* 60. & ሰደደ: persecutus est. *Matt.* 8. 12. ይሰደዱ : eiicientur in tenebras &c. *Matt.* 23. 34. ትሰዱ : persequimini. *ps.* 118. 161. principes ሰደዱኒ : persecuti sunt me.

ሰደት : persecutio, exilium. *Mar.* 10. 30. በሰደት : cũ persecutionibus. *act.* 8. 1. facta est ዐቢይ ; ሰደት : persecutio magna.

ተሰድዶ : *idem.* *Rom.* 8. 35. ተሰድዶኑ : an persecutio?

ሰዱድ : exul. *plur.* ሰዱዳን : exules.

ሰዳዲ : & ሰዳዪ : expulsor, persecutor. 1. *Tim.* i. 13. qui prius blasphemus fui ወሰዳዲ : & persecutor.

ሰግላ : morus, sycomorus. *luc.* 17. 6. dicetis ለዛቲ : ሰግላ : hunc moro. *luc.* 149. & ascendit ሰግላ : morum *in arborem sycomorum.*

ሰገል ። ሰብአ : ሰገል : & መሰግላን : magi, sapientes. M*att.* 2. 1. ecce መሰገላን : magi. *ibid. vers.* 16. quoniam illusissent eum ሰብአ : ሰገል : magi.

ሰገም : hordeum. *Ioannis* 6. 9. quinque, ኅብስት : ሰገም: panes hordeaceos.

ሰገረ : prehendit, comprehendit, apprehendit, deprehendit, assecutus, consequutus, potitus, adeptus, fuit, *psh.* 10. 2. & ይሰግሩ : comprehenduntur in consilijs. ¶ *idem quod Chald* ܣܓܪ *clausit, conclusit, coercuit.*

ተሰግረ:

ተሰግረ : *paſ.* comprehenſus, apprehenſus eſt. *pſalm.* 9. 17. ተሰግረ : comprehenſus eſt peccator.

ሰገራት : exercitus , cohortes, turmæ, milites, cuſtodia. *Act.* 5. 23. ወሰገራት : & cuſtodes cuſtodientes ianuas. *ibid. cap.* 12. 4. & 6. inter duos ሰገራት : milites.

ሰገደ : proſtrauit ſe ſuper faciem, adorauit, flexit, inclinauit, iucuruauit ſe, coluit, reueritus fuit. *pſ.* 5. 8. እሰግድ : adorabo in templo ſancto tuo. *pſ.* 94. 6. venite ንሰግድ : adoremus. *Matt.* 20. 20. ወሰገት : & adorauit. *fem. eliſa tertia radicali euſoniæ gratia.*

Nom. ሰግደት : reuerenria, adoratio, ingeniculatio. *in miſ. fol.* 167. 1. qui dignus eſt honore, gloria, ወሰግደት : & reuerentia.

ሰጠመ : abſorbuit, merſit. *Luc.* 5. 8. እስከ : ይሰጠሙ : vſque (*vt pene*) mergerentur. II. *Cor.* 5. 4. vt ይሰጠም : መዋቲ : abſorbeatur mortale.

Paſſ. ተሰጥመ : abſorptus, demerſus, ſubmerſus eſt. *Exod.* 15. 4. & ተሰጥሙ : ſubmerſi ſunt.

አሰጠመ : demerſit, ſubmerſit, abſorbuit. *pſ.* 6. 8. 3. tempeſtas, አሰጠመኒ : demerſit me. *ibid. verſ.* 16. ወኢያሰጥመኒ : neque abſorbeat me profundum. *pſ.* 123. 4. እምአሰጠሙነ : ſi abſorbuiſſet nos. 1. *Tim.* 6. 9. ወዘያሰጠምዎ : : ለሰብእ : & quæ mergunt homines.

ሰጠረ : abſcondit, occultauit. *à Chald.* ܣܛܪ *ſeu. Arab.* ستر

ምስጢር : myſterium, ſacramentum, *plur.* ምስጢራት : myſteria, Sacramenta. *Mar.* 4. 11. *Luc.* 8. 10. noſ-

catis ምሥጢራ: mysteria regni Dei. *in miss. fol.* 159.*col.* 4.de communione ምሥጢር: ቡሩክ: Sacramenti benedicti.

ሰጠቀ: rupit,dirupit,erupit,*ps.*73.15.አንተ: ሰጠቀ: dirupit, fontes, & torrentes.

pass. ተሰጥቀ: ruptus est, *Act.* 1.18.ተሠጥቀ: ruptus est latus eius.

ተሰጥወ: respondit, obediuit,acquieuit,corespondit.*ps.* 17.45.inaudita auris, ተሰጥወኒ: obediuit mihi. *Mar.* 7.6.& ተሰጥወቶ: respondit, *fem*, ei.*Ioã.*19.9. ወኢተሰጥዎ: & non respondit ei. *act*.4.19. & ተሠጥውዎሙ: responderunt eis.

ሰጠጠ: *idem quod*, ሠጠጠ: scidit, lacerauit.*Ps.* 29.12. ሰጠጥከ: conscidisti saccum meum.*Ioan.*19.24. ኢንሰጥጥ: non scindamus.

ስጥጢራ: stater. *Mat.*17.27. inuenies ዲናረ: ስጥጢራ: *vox æternæ linguæ.* denarium staterem.

ሰጲራ: Saphira.*nom.*.*prop.mul.*

ሰፍሐ: extendit, dilatauit, ampliauit,emisit.*ps.*59.10. & *ps.*107.10.in idumeam እሰፍሕ: extendam calceamẽtum meum.*ps.*137.7.ሰፋሕከ: extendisti manum tuã. *Mat.*23.5.ይሰፍሑ: dilatant phylacteria sua.*Matt.*14.45. ወሰፍሑ: & extenderunt manus eorum. *iniecerunt.*

Nom. ስፉሕ: simplex, rectus,apertus,spaciosus,simplicitas, latus, latitudo,amplum, *ps.* 118.46. & ambulabam *in* ፍሳሕ: latitudine.: *Matt.*6.22. si oculus

tuus

tuus ሰፊሐ : ſimplex,&c. *Epheſ.*6.5.& *Coloſſ.*3.22. በሰ-
ፊሐ : ልብ : in ſimplicitate cordis.

ሰፍሕት : lata,extenſa,ſpacioſa.*Matt.*7.13. ወሰፍሕት :
ፍኖት : ſpacioſa via.

ሰፈረ : menſus eſt,mẽſurauit. *Matt.*7.2. *Marc.*4.24. *luc.*
6.38. in qua menſura ሰፈርክሙ : menſi fueritis ይሰፍሩ :
ለክሙ : remetietur vobis.

መስፈርት : menſura. *Pſ.*79.6. lacrymæ በመስፍርት : in
menſura. *Rom.* 12.3. በመስፈርት : menſura fidei.

ስፈን : & እስፍንተ : ጊዜ : quoties. *Matt.* 18. 21. domine
ስፈን : quoties peccabit &c.

መስፍን : centurio, præſes, princeps, tribunus. *plur.*
መስፍንት : præſides, principes,tribuni. *Luc.* 7.1. & 23.
47. &c. *Matt.* 10.18.& ad መስፍንት : præſides, *Mar.*
6.22. principibus ወመስፍንቲሁ : et tribunis ſuis. *Luc.*
7.1. et erat quidam መስፍን : centurio, tribunus.

ሰፍንገ : ſpongia. *Matt.* 27.48. *Marc.* 15. 36. et impleuit
ሰፈንገ : ſpongiam.

ሰፈወ : ſperauit,expectauit, ſuſtinuit, perſeuerauit. *Pſal.*
32.20. anima noſtra. ትሴፎ : ለእግዚአብሔር : ſuſtinet
Dominum. *Matt.* 11. 4. an alium ዘንሴፎ : expecta-
mus. *Luc.* 6. 34. à quibus ትሴፈዉ : ſperatis reci-
pere.

ተሰፈወ : *for. paſ. idem, pſ.*70.5. Domine. ተሰፈውኩከ : ſu
ſtinui te. *Domine ſpes mea.*

አስፈወ : ſperare fecit,ſpem dedit,promiſit. *pſ.*118.49.
ዘአስፈውከ : ለገብርከ : quod promiſiſti ſeruo tuo.

Nom. ተስፋ & ተስፈው : ſpes, expectatio, longanimitas, *Ps.* 13. 6. quoniam Dominus ተስፋሆሙ : ſpes eorum eſt. *pſ.* 38. 8. quæ eſt ተስፋየ : expectatio mea. II. *Cor.* 6. 6. & በተስፍዎ : in longanimitate.

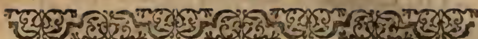
ተስፋ : ጽዮን : Tesfa zion, *nom. proprium religioſi cuiuſdam viri Aetiopis, cuius opere Romę, anno* 1549. *tipis excuſum eſt totum nouum teſtamentum ętiopicum.*

ሰፈየ : ſuit, conſuit, ſarciuit, reſarciuit, filis connexit, concinnauit.

ሰፋዪ : ſartor, ſutor. *act.* 9. 43. & 10. 5. apud Simonem ሰፈዪ : እሳእን : ſutorem calceorum, *coriarium.*



LIT



LITERA ቀ K.

ቃል : verbum, ſermo, vox, eloquium. *plur.* ቃላት verba, voces. *pſ.* 5.2. ቃልየ : verba mea, *Ioan.* 1.1. in principio erat ቃል : verbum.

ቀለለ : leuis, parui, nullius ponderis fuit, facile eſt. *Mat.* 9.5. quid eſt ይቀልል : እምብሂል : facilius dicere. *Matt.* 19.24. & *Marc.* 10.25. ይቀልል : facilius eſt camelum &c.

Nom. ቀሊል : leuis, leue. *Matt.* 11.30. onus meum ቀሊል : leue.

ቀሉል : ኃጢአት : peccatum veniale.

ቀሌሜንጦስ : Clemens. *nom. prop. vir.* *Philip.* 4.3.

ቀልቀል *inde* አንቀልቀለ : motus, commotus eſt, concuſſus, inclinatus fuit. *pſalm.* 17.8. አንቀልቀሉ : commota ſunt, fundamenta. *Cant.* 2.17. & ያንቀለቅሉ : inclinẽtur, vmbrę. *Luc.* 9.12. ተቈልቈለ : ፀሐይ : declinatus eſt ſol, declinante ſole.

ቀለመ : calamus. *plur.* ቀለማት : calami. *pſ.* 44.2. vt ቀለመ : calamus ſcribæ.

ቆለሲስ : Coloſſis. *nom. prop. ciuit.*

ቀሊቀያ : Cilicia. *Nom. prop. reg.*

ቈላት : vallis. *pſ.* 64.14. ወቈላትኒ : & vallis abundabit. *Cant.* 2.1. lilium quod eſt in ቈላት : valle.

ቀለ-

ቀለውዴዮስ : Claudius. *nom.prop.vir.act.*18. 2.

ቄሌወጳ : Cleophas. *nom.prop.vir.*Luc.24.18.

ቃለይ : abyſſus, vorago, hiatus. *plur.* ቃለያት : abyſſi, voragines, hiatus. *pſ.*32.7. ponens in theſauris ቃለያት : abyſſos. *pſ.*41. 8 ቃለይ : ለቀለይ : abyſſus abyſſum inuocat.

ቍልዕ : & ቍልዐ : puer, ſeruus, famulus. *Luc.*7.4.& ſanaret. ቍልዔሁ : ſeruum eius *ibid. verſ.* 8. ቍልዔየ : puer meus.

ቈለፈ : & ቍልፈት : præputium. *Rom.*2. 25. circumciſio tua ቍልፈት : prçputium facta eſt.

ቀመሐ : maſticauit, edit, comedit. *pſ.*71.9.terram, ይቀምኁ : comedent. *pſ.*101. 10.cinerem tamquam panem ቀማሕኩ : manducabam.

Nom. ቀምሕ : pomum. *plur.* አቅማሕ : poma. *pſ.*78. 1. vt profundam ዐቃቤ : ቀምሕ : cuſtodiam pomorum. *Cant.*5.1.de fructu አቅማሒሁ : pomorum ſuorum.

ምቅማሕ : præſepe. *Luc.*13.15. aut bouem ſuum à ምቅማሑ : præſepio.

ቀመር : cyclus.

ቀሠመ : vindemiauit, decerpſit, collegit. *Matt.* 7.16.&, *Luc.* 6.44.non ይቀሥሙ : colligunt, vuas.

ቀሠት : defenſio, *quere* ወቀሠ :

ቀሠፈ : cæſus, percuſſus, flagellatus fuit, vapulauit. *pſ.*72. 14.fui ቅሡፈ : flagellatus. *Matt.* 10.17. & *Marc.*13. 9. ይቀሥፉክሙ : flagellabunt. vos, *vapulabitis.*

paſ. ተቀሠፈ : flagellatus fuit. *pſ.*72.5. ወኢተቀሥፉ : & non

non fuerunt flagellati cum hominibus.

መቅሠፍት : flagellum,cædes,percuſsio,plagę, pœna. *pſalm.* 13.10.multa መቅሠፍቶሙ : flagella eorum peccatorum. *Luc.*12. 47.magna መቅሠፍቱ : percuſſio eius, *vapulabit multis.Ioã.*3.36.ſed መቅሠፍት : እግዚአብሔር፡ flagellum Dei, *ira Dei,* manet ſuper illum.

ቄርሎስ : Cyrillus , Carolus,*nom.prop.vir.*

ቀርሜሎስ : ቀርሜሌዮስ : Carmelus.*nom.prop.montis.Cant.* 7.5. caput tuum ſuper te ከመ : ቀርሜሌዮስ : vt Carmelus. *in miſ.* 159.1. qui ſuſcepiſti ſacrificium &c.ወለኤልያስ : በደብረ : ቀርሜሎስ : et Elię in monte Carmeli.

ቈረረ : friguit,frigidus,infrigidatus fuit, alſit.

አቍረረ : refrigerauit, infrigidauit, infrigeſsit. *Luc.* 16.24.ወያቍርረኒ : vt refrigeret me linguam meam.

ቍር : frigus. *Ioan.* 18.18. quia valde ቍሬ : frigida erat nox illa. *act.*28. 2.propter imbrem,ወቍር : & frigus.

ቈሪር : frigidus. *apoc.* 3.15. quia neque ቈሪሪክ : frigidus es.

አስቈረረ : abominatus, execratus eſt. *pſ.* 5.7. ያስቆርር፡ abominabitur Dominus.*pſ.*55.6. tota die ያስቆርሩኒ : execrabantur me.*pſ.*77. 62. ወአስቆረሮሙ: ለርስቱ : abominatus eſt hęreditatem ſuam.

ቆሮስ : coros. *menſurę genus. Luc.*16.7.centum በመስፈርት : ቆሮስ : coros.

ቆሬ : Core. *nom.prop.vir. pſ.*41.1.

ቀረበ : acceſsit, appropinquauit,approximauit, vicinus, propinquus fuit, appropiauit. *pſ.* 90.6. non ይቀርብ :

ac-

accedet malum ad te. *ps.* 118.169. ለትቅረብ ፡ appropinquet deprecatio mea. *in miss.* qui ትቀርቡ ፡ acceditis, *qui communicare vultis.*

form. Pass. ተቀረበ ፡ propinquus est. *ps.* 54. 19. qui, ይትቃረቡኒ ፡ appropinquant mihi.

ቍርባን ፡ oblatio, munus, donum, hostia, holocaustum, sacrificium, *ps.* 39.7. & ወቍርባን ፡ oblationem noluisti *ps.* 50. 21. oblationes, & ቍርባኒ ፡ holocausta.

ቅሩብ ፡ iuxta, propè, vicinus. *Ps.* 118. 151. ቅሩብ ፡ propè es tu Domine. *Ioã.* 3. 25. በቀሩብ ፡ iuxta salem.

አቅሩብ ፡ scorpio, *apoc.* 9. 3. erunt sicuti አቅሩብ ፡ scorpiones in terra.

ቀራንዮ ፡ *Nomen montis Caluarie. Ioannis* 19. 17. cuius nomen ቀራንዮ ፡ & hebraicæ dicitur Golgota.

ቀርን ፡ cornu, ebur, *plur.* አቅርንት ፡ cornua. *ps.* 21. 22. & à አቅርንት ፡ ዘአሐዱ ፡ ቀርኑ ፡ cornibus vni corni. *ps.* 44. 9. à grauissimis አቅረንት ፡ cornibus. *à domibus eburneis.*

ቀስታሙ ፡ pastorale, baculus. *ps.* 22. 7. virga tua, ወቀስታምከ ፡ & baculus tuus.

ቂቃሕ ፡ pinguedo, medulla. *Deutr.* 32. 14. ቂቃሕ ፡ medulla tritici.

ቀራንብት ፡ palpebræ, supercilia. *ps.* l. 10. 5. ወቀራንብቲሁኒ ፡ & palpebræ eius. *ps.* 131. 4. neque dormitationem ለቀራንብትየ ፡ palpebris meis.

ቈርናናዕት ፡ rana. *Ps.* 77. 45. ወቈርናናዕት ፡ & ranam, & disperdit eos.

ቆሬ-

ቆርንቶስ : Corintus.*nom.prop.ciuit.*

ቆርኔሌዎስ : Cornelius.*nom.prop.vir. act*.10.1.

ቀሬናዊ : Cyreneus. *nom.prop.Mat*.27.32.

ቂሬኔዎ : Cyrinus. *Nom.prop.luc.* 2.2.

ቀርጢን : creta. *Nom. inſ.*

ቀረፀ : totundit,raſit,abraſit, detundit.*act*.8.31.corã, ዘይቀርፆ : tondente ſe, *qui tondit eum. Cant*. 4.2. ſicut greges እለ : ተቀርጻ : quæ tondentur, *tonſarum.*

paſs. ተቀረፀ : tonſus, raſus fuit. 1.*Cor*.11.6. ſi non velatur mulier ትትቀረፅ : tondeatur.

ቍርፀት : apex,*Matt*.5.18.

ቀርጾ : Carpus. *nom.prop..vir.*

ቂስ : Cis. *nom. prop. vir.*

ቂሶን : Ciſon. *Nomen torrentis.*

ቀሰመ : ſaliuit, condiuit,

Paſſ.ተቀሰመ : ſalitus, conditus fuit.*Mat*.5.13. *Luc*. 14.34. *Marc*.9.50. in quo ይትቄሰም : ſalietur.

ቄሳር : Cæſar.

ቂሳርያ : Cęſaria, *nom.prop.ciuit. Matt*. 16.

ቍስል : vulnus, vlcus. *Luc*.10.34. & 16.21. ቍስሊሁ : vlcera eius. *pſ*. 146.3.& alligat ቍስሎሙ : contritiones eorum. *apoc*. 12.3 & ቍስለ : ሞት፡ስ : plaga mortis curata eſt.

ቍሱል : vulneratus,ſauciatus,confractus, contritus. *plur*.ቍሱላን : vulnerati, contriti.*pſ*.146.3.qui ſanat ለቍሱላነ : ልብ: contritos corde.

አቍሰለ : vulnerauit. *act*.19.16. inualuit contra eos

ወቀሠሎሙ : & vulnerauit eos.

ቀሲስ : presbyter, ſenior, ſacerdos *plur.* ቀሲሳን : *aliud plur.* ቀሳውስት : Sacerdotes, presbyteri. *act.* 15. 6. cõuenerunt Apoſtoli, ወቀሲሳን : & Seniores. Iacob. 5. 14. vocat ቀሳውስት : presbyteros eccleſiæ. *in Miſſ. fol.* 161. *col.* 2. Epiſcoporum ቀሳውስት : Sacerdotum.

ቀስት : arcus. *pſalm.* 7. 13. ቀስቶ : arcum ſuum tetendit.

ቀሠት : ratio. *quere* ወቀሠ :

ቀሰጠ : fraudauit, defraudauit. *act.* 5. 3. ወቀሠጥከ : & fraudaſti de præcio agri. 2. *Cor.* 11. 8. ቀሰጥኩ : expoliaui, *fraudaui*.

ቀሰፈ : nocuit, flagellauit. *idem quod.* ቀሠፈ : *apoc.* 7. 5. quibus datum eſt ይቅሥፍዋ : nocere terræ, & mari.

አስቆቀወ : planxit, lamentatus eſt. *Mat.* 11. 17. አስቆቀውነ : lamentauimus. *Luc.* 8. 52. ያስቆቅዉ : plangebant.

ተስቆቀወ : ſolicitauit, concupiuit, anxit. *act.* 20. 37. ſcitis quod ኢተስቆቀውኩ non concupiuerim ſubſtantiam veſtram.

ቀበለ : *inde* ተቀበለ : accepit, occurrit, recepit, ſuſcepit, excepit *hoſpitio*, aduenientem admiſit. &c *vt in lingua Heb. Chald. & Arab. Marc.* 5. 2. & 10. 15. *Ioan.* 4. 45. ተቀበልዎ : exceperunt eum *pſ.* 58. 6. exurge ተቀበለኒ : ſuſcipe me, *in occurſum meum. Marc.* 5. 2. exeunti ei de naui ተቀበሎ : occurrit ei, & *cap.* 10. 15.

15. ዘኢተቀበሎ: quiſquis non receperit. *luc.* 18. 17. *idem Ioan.* 4.45. ተቀበልዎ: exceperunt eum Galilei.

ቀበረ: ſepeliuit, humauit. *pſ.* 78.3. non erat qui ይቀብ-ሮሙ: ſepeliret eos. *Luc.* 23.53. ወቀበሮ: & ſepeliuit eum.

Paſſ. ተቀብረ: ſepultus eſt. *in ſymbolo* mortuus ወተ-ቀብረ: & ſepultus eſt.

መቃብር: ſepulchrum, ſepulchra, monumentum. *pſ.* 13.3. vt መቃብር: ſepulchrum patens guttur, eorum. *luc.* 23. 55. & viderunt መቃብሮ: monumentũ eius.

ቆባር: caligo, tenebrę. *pſal.* 96. 2. nubes, & ቆባር: caligo.

ቀብአ: vnxit, inunxit, liniuit, illiniuit. *Mar.* 6. 13. ወይ-ቀብእዎሙ: ቅብእ: & vngebant olio multos ęgros. *Mar.* 16.1. vt venirent, ወይቀብእዎ: & vngerent eum. *Ioan.* 11.2. Maria autem erat quę ቀብአቶ: vnxit Dominum.

Nom. ቅብእ: oleum, pinguedo, butirum. *pſ.* 4.8. à fructu frumenti vini ወቅብእ: & olei. *in miſſ.* 164.4. qui laborant &c. circa oleum, ወቅብዕ: & butirum.

ቅብው: hydropicus. *Luc.* 14.1. & erat ብእሲ: ቅብው: hydropicus.

ቀብፀ: abolitus, irritus, obliuioni datus, *pſ.* 30.15. ቀብ-ፁኒ: obliuioni dederũt me. *Pſal.* 76.4. ቀብጸት: renuit anima mea conſolari.

ቀተለ: occidit, necauit, mactauit, vulnerauit, mortifi-

cauit. *ps.* 58. 12. ne, ትቅትሎሙ : occidas eos.

Nom. ቀታሊ : ነፍስ : homidida, ቀታሌ : ነፍስ፣ homimidæ. 1.*Ioan.* 3.15. qui odit proximum ቀታሊ : ነፍስ : homicida eſt.

ቀትል : et ቅትለት : occiſio, cædes, interfectio, bellum, homicidium. 1.*Cor.* 14.8. quis parabit ſe ለቀትል : ad bellum. *apoc.* 9. 21. ab ቅትለቶሙ : homicidijs ſuis. ቀታልያን : *Rom.* 1.29. homicidium. *Gal.* 5.21. ተቃ-ትሎ : homicidia.

ቀቶሊቆስ : Cattolicus, Cattolica.

ቀተረ : muniuit, roborauit, defendit, arcuit. *Matt.* 27. 66. et abierunt ወቀተሩ : et munierunt ſepulchrum. *Luc.* 11. 7. iam oſtium ቀተርነ : clauſimus. *act* 5.23. inuenimus carcerem clauſum ወቅቱር : et munitum.

ጊዜ : ቀትር : meridies, tẽpus meridianum. *Cant.* 1.6. vbi cubes ጊዜ : ቀትር : tempore meridiano *in meridie*. *Marc.* 15.33. et dum eſſet ጊዜ : ቀትር : meridies. *Ioan.* 19.14. *act.* 8.28. et 9.3. &c. ¶ *meridies dicitur* ጊዜ : ቀትር : *quo tempore, omnia obturando, ęſtum excludere conantur.*

ቃና : Cana. *Nom. prop. ciuit.*

ቍናምት : ſacculus, marſupum, crumena, loculus. *plur.* ቈናማት : ſacculi, marſupij, crumenæ, loculi. *Luc.* 10.4. nolite portare ቍናምት : ſacculum. *ibid. cap.* 12. 33. facite vobis ቍናምት : ſacculos.

ቀነተ : cinxit, accinxit, præcinxit. *ps.* 44. 4. ቅንት : accingere gladio tuo. *ps.* 64.13. exultabunt colles, ወይቀንቱ :

&

et accingentur. *Luc.* 12. 37. amen dico vobis ከመ : ይቀ-
ንት · quod præcinget ſe. *Ioan.* 21. 18. cum eſſes iunior
ተቀነት : ለሊከ : cingebas te.

አቀነት : cingere faciet. *Ioan.* 21. 18. alius, ያቀንተከ : cin-
get, *vel*, cingere faciet te.

ቅኑት : cinctus, ſuccinctus, præcinctus. *plur.* ቅኑታን :
pręcincti, ſuccincti. *Luc.* 12. 35. ſint ቅኑት : ሐቌከሙ :
pręcincti lumbi veſtri. *apoc.* 15. 6. ወቅኑታን : et prę-
cincti ipſi.

ቅናት : cingulum, Zona. *Ps.* 108. 19. et ſicut ቅናት :
ዘይቀንት : ſona qua præcingitur ſemper. *apoc.* 1. 13.
præcinctum በቀናት : ዘወርቅ : ſona aurea.

ቀናአ : et ቀናዐ : zelauit, ęmulatus, zęlatus, iratus, indi-
gnatus fuit. *pſ.* 36. 1. ኢትቅናዕ : noli ęmulare ወኢትቅ-
ናዕ : neque zelaueris. *pſ.* 72. 3. quia ቀናዕኩ : zelaui ſu-
per iniquos.

ቀነናዊ : Caneus. ቀነናዊት : Cananea.

ቀናንሞስ : Cinnamomum. *Cant.* 4. 14.

አቀንአ : ęmulari fecit. *Rom.* 10. 19. አነ : አቀንአክሙ : ego
ad ęmulationem adducam vos.

አስተቀንአ : ęmulatus eſt. 1. *Cor.* 13. 4. caritas non,
ያስተቀንእ : ęmulatur. II. *Cor.* 11. quia እቀንእ : ለክሙ : ę-
mulor vos ቅንአ : ęmulatione Dei

ቅንአት : et ቅንዐት : æmulatio, zelus, inuidia. *pſ.* 68.
10. quoniam ቅንአት : zelus domus tuæ. *Marc.* 15. 10.
ſciebat enim quod በቅንአቶሙ : per inuidiam tradidiſ-
ſent eum.

ቀንእት : Casſia . *pſ*.44.8.

ሰናኢ : ęmulus, zeloſus, inuidus, zelotypus, æmulator. *act*. 22. 3 . ቀናኢ : & fui ęmulator Dei , ſicut & vos.

ተቃነአ : *forma paſſ*. Iac.4. 2.occiditis , & ትትቃንኡ : zelatis.

ቀነወ : fodit,confodit, transfodit , forauit, perforauit , fixit, confixit. *pſ*. 21 . 18 .ቀነዉኒ : foderunt mihi manus meas &c.

Nom. ቅንዎ : fixura, perforatio. *plur*. ቅንዋት : fixuræ, perforationes. *Ioan*. 20 25 . niſi miſero digitos meos ውስተ : ቅንዋቲሁ : in fixuris eius.

ቀኖት : ſtimulus. 1.*Cor*. 15. 55. vbi eſt mors ቀኖት : ſtimulus. *verſ*. 15. ወቀኖቱሰ : ለሞት : ſtimulus mortis peccatum.

ቄንክሬኦስ : Cenchris. *Nom. prop. loci*. *Rom*.16 .1.

ቀነየ : dominatus,prædominatus fuit. *pſ*. H. 10. 5 .&, ይቀንዮሙ : dominabitur omnium inimicorum , & *pſ*. 18.4. ſi non ቀነዩ : dominati fuerint. *pſ*. 48 .15 .ወይቀንዮሙ : & dominabuntur eorum recti.

ተቀንየ : ſeruiuit, ſubditus fuit, paruit *pſ*. 2. 11 . & 99. 2. ተቀነዩ : ſeruite Domino, *pſ*.71. 11.ይትቀነዩ : ሎቱ : ſeruient ei. *pſ*. 105 . 36. ወተቀንዩ ; & ſeruierunt ſculptuli eorum.

Nom. ቅኔ : & ቅኔይ : ſeruus, ſeruitus. *Rom*. 8 .15 . non accepiſtis መንፈሰ : ቅኔ : ſpiritum ſeruitutis, ſerui.

ቃንድያ : Candia. *nom.prop.inſ.*.

ቍንጽል & ቈናጽል : vulpes. *ps.* 62.11. partes ቈናጽል : vulpiũ erunt. *Cant.* 2. 15. capite nobis ቈናጽለ : vulpes paruulas.

ቍንቍኔ : tinea, *plur.* ቈንቈኒ : tineæ. *Matt.* 6.19. et 20. *luc.* 12.33. vbi erugo ወቍንቍኔ : et tinea demolitur. *Iac.* 5.2. veſtimenta veſtra ቈንቈኒ : tineę.

ቀወመ : et ቆመ : ſtetit, conſtitit, erectus fuit. *pſ.* 23. 2. quis, ይቀውም : ſtabit. *pſ.* 108.6. diabolus ይቁም : ſtet à dextris eius.

አቀወመ : et አቆመ : ſtatuit, ordinauit, ſtabiliuit, firmauit, reſtituit. *pſ.* 17. 34. et ያቀውመኒ : ſtatuit me. *pſ.* 30.9. et አቀምከን : ለእገሪየ : ſtatuiſti pedes meos. *act.* 16. ታቀውም : reſtitues &c.

ተቀውመ : *Paſſ.* ſtatutus eſt. *Heb.* 8.2. ይትቀወም : ሎሙ : ለቅዱሳን : conſtitutus eſt ſanctis : *miniſter ſanctorum*.

ቀወመ : et ተቀወመ : reſtitit, inſurrexit, irruit. *p.* 32. multi ቆሙ : inſurrexerunt in me. *pſ.* 60 . 4. ትቀውሙ : irruitis in hominem. *pſ.* 76.8. quis, ይትቀወም : ለ : reſiſtet iræ tuæ.

Nom. ቀዋሚ : protector, defenſor. *pſ.* 36. 39. ቀዋሚሆሙ : protector eorum.

ተቅዋም : candelabrum. *Matt.* 5. 15. *Mar.* 4. 21. ſed ዲበ : ተቅዋም : ſuper candelabrum.

ቋዕ : coruus. *plur.* ቋዓት : corui. *Pſalm.* 146.9. & pullis ቋዓት : coruorum. *Cant.* 5.11. nigrę quaſi ቋዕ : coruus.

ቆዐ : Cypri.Can.4.14.

ቀዐነ : *indè* ተቃዐነ : impulit, compulit, trusit. *luc*.8.45. ወይትቃዐን : & impellunt.

አንቃዐደ : leuauit,eleuauit.*ps*.24.1.ad te Domine አንቃ-ዐደውኩ : leuaui animam meam. *ps*.122.1.ad te አን-ቃዐድነ : leuauimus oculos nostros. *psal*. 142.8. ad te አንቃዐድኩ : leuaui.*Ioan*.11.41.

ቀየሐ : rubuit,rufus,rubicundus fuit.

Nom.ቀይሕ : rufus, rubicundus. *Cant*.5.10.dilectus meus candidus & ቀይሕ : rubicundus. *apoc*. 6.4. exiuit alius equus ቀይሕ : rufus.

ቀየሐይሕ : rubessit,rutilat.*Matt*.16.3.የቀየሐይሕ : rutilat Cælum.

ቃየን : Cain . *nom.prop.vir*.

ቃይናም : Cainam. *nom.prop.vir*.*Luc*.3.36.

ቃይናን : Cainan. *nom.prop.vir.luc*.3.37.

ቀየአ : vomuit,regurgitauit,exgurgitauit

Nom. ቀያእ : vomitus.2. *Pet*. 2.22.canis reuersus ad ቅያኡ : vomitum suum.

ቀያፋ : Caiphas. *nom.prop.vir*.

ቍጽ : crus, tibia,*plur*. ቍያጽ : & አቍያጽ : crura,tibię. *psalm*. 146. 10. nec በአቍያጽ : ብእሲ : in tibijs viri. *Ioan*.19.32.fregerunt, ቍያጾ : eius crura.

ቀድሐ : hausit,exhausit. *Ioan*. 2.9.qui, ቀድሑ : hauserant.& *cap*.4.*vers*.7.11.15.neque veniam huc iterum *vt* እቅድሕ : hauriam.

ቀደመ : anteiuit,prçiuit,prçcessit,*Matt*. 28.7.ecce,ይቀ-

ድሙ-

ይመክሙ : præcedet vos. *Marc.* 10.32. ወይቀድሞሙ : prçcedebat eos.

ቅድመ : antè, corã, in conſpectu. *pſ.* 22.5. በቅድሜየ : in conſpectu meo. *pſ.* 96.5. እምቅድመ : ገጹ : ለእግዚአብሔር : à facie Domini.

ቀዳሚ : & ቀዳሜ : primò, initiò, principium, primus, primitię.

እምቅድሜ : contra, contrarius à facie. *Mat.* 14.24.

እምቀዳሚሁ : contrarius, contra eum.

ቀዳሚት : prçcipuum, prçcipuè.

ቀዳማዊ : primus, principiũ. *apoc.* 1 17. ego ſum ቀዳማዊ : primus, & nouiſſimus.

ቀዲሙ : olim, *Epiſtolæ S. Iudæ.* 4. qui prçſcripti ſunt ቀዲሙ : olim.

ቀዳምት : principatus, primus. *pſ.* 138.17. nimis confortati ſunt እምቀዳምቶሙ : à principatu eorum. *Mar.* 10.13. multi ቀዳምት : primi, erunt nouiſsimi.

አቀደመ : *idem quod* ቀደመ : anticipauit. prçuenit, prçiuit, præoccupauit, prior fuit, ¶ *Sequente vt plurimũ, verbo infinito, cuius, apud Latinos, compoſitum eſſet: vt pſ.* 138. omnes vias meas, አቀደምከ : አእመሮ : prçſciuiſti. 2. *Cor.* 13. 2. አቀደምኩ : ነጊረ : prçdixi, & አቀደምኩ : በሂለ : prçdico. *pſ.* 36.13. quoniam ያቀድም : አእምሮ : proſpicit, *præcognoſcit.*

ቆድራጡስ : quadrans. *Marc.* 12.42. quod dicitur ቆድራቄድሮስ. Cedron. *nom. torrentis.*

ጡስ : quadrans. *ſignificatione latina.*

ቀደሰ፡ ſanctificauit, conſecrauit. *Matt.* 23.17.quod, ይቄድስ፡ ſanctificat aurum.

Nom. ቅዱስ፡ ſanctus,*plur.* ቅዱሳን፡ ſancti.

ቅድስት፡ ſanctitas,ſancta. *in miſ.* 165.1. ቅድስት፡ ſancta & immaculata Maria Genitrix Dei.

መቅደስ፡ ſanctuarium,ſanctificatio,ſanctus. *pſ.* 5. 8. adorabo ad templum መቅደስከ፡ ſanctum tuum.

Paſſ. ተቀደሰ፡ ſanctus, ſanctificatus fuit. *Luc.* 11. 2. ይትቀደስ፡ ſanctificetur nomen tuum.

ተቅደስት፡ ſanctificatio.1.*Theſ.*4. 3.vult ተቅደስትክሙ፡ ſanctificationem veſtram.

ቀደሴ፡ conſecratio. *in miſ.* 163. 2. vt perficiant, ቀደሴ፡ conſecrationem.

ቀደወ፡ *Idem quod Arab.* قدو ſuaue fragrans,egregio odore,& ſapore preditum. *Mar.* 14.3. habens alabaſtrum vnguenti ዘናርዶ፡ ቀደዊ፡ nardi egregij odoris, *ſpicati.* *Luc.*15.22.cito proferte አልባሰ፡ ቀደውተ፡ veſtimenta fragrantia, *ſtolam primam.*

ቀጥቀጠ፡ fregit, confregit, contriuit, comminuit,ſuccidit.*pſ.*2.9.ትቀጠቅጦሙ፡ confringes eos.

ተቀጥቀጠ፡ fractus, confractus,contritus, ſucciſus, diſſectus, *metaph.* excruciatus fuit.*pſ.*33 21.non.ይትቀጠቀጥ፡ conteretur.

Nom. ቅጥቃጤ፡ contritio.*pſ.*13.3.ወቅጥቃጤ፡ & cōtritio in viis eorum.*Rom.* 3.16.*idem.*

ቅጡቅጥ፡ excruciatus, tormentis compreſus, *plur.* ቅጡቃን፡ excruciati, compreſsi. Matt. 4.24.ወቅጡቃን፡

ቀማኒ፡ & tormentis comprehensos.
ቀጠንት፡ gossypium,xylon. *genus lini candidissimi*. Luc. 7.25. quid existis videre hominem በቀጠንት፡ mollibus vestimentis indutum. *& cap.* 16.19.
ቀጠበ፡ *indè*, ተቄጠየ፡ despexit, fastidiuit,feduit,*ps.* 21. 25. & non,ተቄማየ፡ despexit,deprecationem pauperis. 2. *Cor.* 1 8. vt ንትቈማዕ፡ tęderet nos.
Nom. ቀኍጥየ፡ tædium,fastidium,angustia. *Rom.* 11. 12. tribulatio ወቀኍጥየ፡ & angustia.
ቆጵሮስ፡ Cyprus. *nom.prop.ins.*
ቀጰዶቅየ፡ Capadocia. *nom.prop.reg.*
ቀጸለ፡ corona,diadema. *apoc.* 12.3. & 13.1. & super cornua eius decem ቀጸለ፡ diademata.
አስተቀጸለ፡ coronauit,coronam ei imposuit. *Cant.* 3. 11. in diademate ዘአስተቀጸለቶ፡ quo coronauit eũ mater sua. *Ioan.* 19.2. ወአስተቀጸልዎ፡ *coronam* imposuerũt capiti eius:
ተቀጸለ፡ coronatus fuit. *Ioan.* 19.5. አንስ፡ ይትቄጸል፡ portans coronam, *coronatus, corona spinea.*
ቈጸለ፡ frons frõdis,folium *arbosis, herbæ. plur.* አቍጸል፡ folia, *psalm.* 1.3. ወቈጽሉኒ፡ & folium eius non defluet. Matt. 21.19. *Mar.* 11.13. nisi ቈጽል፡ folia tantum.
ቀጸረ፡ dolosè,callidè,fraudulenter egit
አቅጸረ፡ fraudulenter agere curauit. *act.* 6. 11. tunc አቅጸሩ፡ summiserunt. &c.
ቀጸሞት፡ fistula. *Cant.* 4.14.
Nom. ቀኍጽር፡ fraus, dolus,cogitatio mala. *ps.* 34.20.

& *ps*.37.13.& *ps*.37.13.cogitabant በተጐጽር፡ in dolo.

ቀጸበ፡ innuit, nicticauit. *Luc*.1. 62. ወቀጸብዎ ፡ ለአቡሁ፡ innuebant autem patri eius. *Ioan*.13. 24 ወቀጸበ፡ innuit ergo Simon Petrus ሎቱ፡ huic.

ተቀጸበ፡ derisit, susurrauit, nicticauit. *ps*. 34. 19. & ይትቃጸቡኒ፡ annuunt oculis suis. *Ps*. 40. 8. ይትቃጸቡ፡ susurrabant.

ቅጽበት፡ ዐይን፡ ictus oculi. *miss*.166. 4.credo quod diuinitas nō sit separata ab humanitate.ወኢ፡ ቅጽበተ፡ ዐይን፡ neque per ictum oculi.

ቀጸዐ፡ incuruauit, depressit, prostrauit. *ps*. 56. 7.& ቀጸዕዋ፡ incuruauerunt, animam meam. *ps*.138.3.

ተቀጸዐ፡ incuruatus, depressus fuit. *ps*.68. 24.& *Rō*. 11. 10. ይትቀጸዕ፡ incuruatur dorsum eorum omni tempore.



LIT-



LITERA ብ B.

በ፡ in,per,pro,propter,*Ioan.* 20.31 በስም፡ ዚአሁ፡ in nomine eius. 1.*Cor.* 16. 21. በእዴ፡ ዚአየ፡ manu mea. ❡ *aliјs etiam præpoſitionibus inſeruit, ac variè pro natura orationis exponitur.* በኀበ፡ à, ab በእንተ፡ propter, በእይ፡ qua, quo, quomodo &c. ❡ *recepit affixa, & pro verbo ſubſtantiuo venit, atque verbum habeo (quo deſtituuntur) exprimit. pſ.* 113.13. አፈ፡ በሙ፡ os habent &c. *Ioan.* 16.12. ወቢየ፡ ብዙኅ፡ ነገረ፡ in me multa verba quæ loquar vobis: *ad huc multa habeo vobis dicere.* & Luc. 24.41. *Ioā.* 21. 4. ቦኑ፡ ዘትበልዑ፡ habetis quod manducemus &c.

በበ፡ ſinguli, vnuſquiſque, quilibet. *pſ.* 1. 3. በበጊዜሁ፡ ſingulis temporiqus ſuis. *Ioan.* 6.7. vt ſumāt, በበ፡ ſinguli modicum. *Marc.* 3.15.

በሀለ፡ dicere, ይቤሎ፡ & ይቤ፡ dixit, dicet, ትቤ፡ dices ይቤልዎ፡ & ይቤሉ፡ dixerunt, በል፡ dic. በልዎሙ፡ dicite ei. ❡ ሀ፡ *ſecunda radicalis ſemper (euſoniæ gratia) deficit: ſimiliter &* ለ፡ *tertia, ſi ſequatur affixum vocale.*

ባህል፡ & ባሕል፡ contradictio, loquela. *pſ.* 30.21. እም ባሕል፡ à contradictione linguarum.

ተበህለ፡ dictus eſt. *Matt.* 1.16. ዘተበህለ፡ qui dicitur Chri-

Chriſtus.*Luc*.4.10.non tentabis, &c . በከመ: ተብሀለ፡ ſicut dictum eſt.

በሃም፡ mutus.*Ps*.37.14.& ſicut በሃም፡ mutus non aperiens os ſuum.M*ar*. 9.25. dæmon በሃም፡ mute , et ſurde.

በሀነ: *inde* ተበሃነ: fruſtratus eſt , ſpē fefellit.1. *Cor*.9. 15.እም፡ይትበሃነኒ፡ ſi fruſtretur mihi merſes mea.

በለሐ፡ euulſit,extraxit,liberauit, eripuit.*pſ*.17.48. ዘይ-በልሖኒ: qui liberat me de inimicis meis. *pſ*.24. 15. ይበልሖን፡ euellet de laqueo ለእገርየ፡ pedes meos. *pſal*. 90. 3. ይበልሖኒ፡ liberauit me. *Psalm*.139.1. በልሖኒ፡ eripe me .

አበለሐ፡ acuit, acutum reddidit. *pſ*. 139. 3.አበልሑ፡ acuerunt linguas ſuas.

Nom. በሊሕ፡ acutus, velox.*pſ*.15.4. ſicut nouacula በሊሕ፡ acuta.*Rom*.3.13.&c.

ቤልሖር፡ Belial. 2.*cor*6.15. quæ conuentio Chriſti cū ቤልሖር፡ Belial.

በለስ፡ ficus, *arbor & fructus*. Cant.2. 13. በለስ፡ ficus protulit groſſos. *Luc*. 13.6. vir, *quidam*, በበለስ፡ habebat ficum.

በላስጦን፡ Blaſtus.*nom.prop.vir.act*. 17.20.

በለቀ፡ marmor. *Cant*. 5.15.አዕማደ፡ በሌቅ፡ columnæ marmoreæ.

ባልቅ፡ Balac.*Nom.prop.vir.Apoc*.2.14.

በለዐ፡ edit , commedit,manducauit.*pſ*.21.27.ይበልዑ፡ edent pauperes.1.*Cor*.15. 32. ንብላዕ፡ manducemus,

&

& bibamus. *Gal.* 5.15. ትትበልዑ ፡ comeditis.

Nō. በሊዐ ; & መብልዐ ፡ esca cibus. *ps.* 13.4. sicut በዓለ: escam panis. 1. *Cor.* 3.2. lac vobis potum dedi ; non መብልዐ ፡ escam.

በላዒ ፡ vorax, vorator. *Luc.* 7.34. & dicitis ecce ብእሲ ፡ በዓሊ ፡ homo deuorator &c.

አብለዐ ፡ cibauit, edere, manducare fecit. R*om.* 12. 20. አብልዖ ፡ ciba eum.

በለዓም ፡ Balaam. *nom. prop. vir.*

በለየ ፡ senuit, consenuit, inueterauit, veterauit. *ps.* 6.8. በለይኩ ፡ inueteraui. *ps.* 17.46. filij alieni በልዩ : inueterati sunt. *ps.* 31.3. quoniam tacui በልየ ፡ inueterauerūt ossa mea.

Nom. ብሉይ ፡ vetus, vetera, C*ant.* 7.13. nouum ወብ-ሉይ ፡ & vetus

ብሔር ፡ regio, prouincia, ciuitas, locus habitabilis, *plur.* በሐውርት ፡ regiones, prouinciæ, &c. *ps.* 104 44. dedit illis በሐውርት ፡ regiones gentium. *ps.* 114.9. በብሔር ፡ in regione viuorum. *Ioannis* 4.35. & videte በሐው-ርት ፡ regiones.

ባሕር ፡ mare, *psalm.* 8.9. & pisces ባሕር ፡ maris. *Mat.* 4.13. in Capharnaum መንገለ ፡ ባሕር ፡ ad mare, *maritima*.

ባሕርይ : & ባሕርዩ : margarita, margaritæ, gemma. *Mat.* 6.7. neque mittatis ባሕርይክሙ ፡ margaritas vestras &c. *&* *cap.* 13.45. querenti ባሕርይ ፡ margaritas bonas. *ap.* 21.21. duodecim ባሕርዩ ፡ margaritæ.

ባሐ ፡

ባሐ : aue. *Matt.* 26.49. ባሐ : ረቢ : aue Rabbi. & 28. 9. & dixit ባሐከን : auete. *fem.*

በሐቱ : & ባሐቱ : ſed, aſt, verùm, verumtamen. *Ps.* 38. *verſ.* 6.7. & 12· ወባሐቱ : ከንቶ : verũtamen vanè &c. *Luc.* 12. 31. ወባሁቱ: verumtamen querite. ሁ : *pro* ሐ :

በሐቲት: ባሐቲቱ : ſolus, ſolùm, ſolũmodo, ſingulariter, tantum. *pſ.* 140.10 አነ : ባሐቲትየ : ſingularitet ſum ego· *Marc.* 4.8. niſi virgam ባሐቲታ : tantum. & *cap.* 9.1. aſcendere eos fecit montem excelſum በባሐቲቶሙ : ſolos. *Luc.* 24.12. vidit lintea mina ባሐቲቶ : ſola poſita. & *verſ.* 18. tu ባሐቲትከ : ſolus non fuiſti.

በሐታዊ : ብሐቲት : *fem.* vnicus, vnica. *pſ.* 21. 21. et de manu canis ለብሐቲትየ : vnicam meam. *pſ.* 24.16. quia ባሐታዊ : vnicus, & pauper ſum ego.

በሐአ : acris, acetoſus, acidus fuit, fermentatum eſt. *Matt.* 13. 33. ወበሐአ : ኲሉ : & fermentatum eſt totum.

አብሐአ : fermentatum effecit, acidum reddidit. 1. *Cor.* 5.6. magnam maſſam, ያብሐእ : fermentatum efficit.

Nom. በሑእ : & ብሒእት : fermentum. *Matt.* 16.6. cauete እምበሑእቶሙ : & *Luc.* 12.1. እምነ : በሐእሙ : à fermento phariſæorum. *ibid. verſ.* 12. non &c. እምነ: ብሒእት : ኅብስት : à fermento panum.

ብሒእ : acetum. *pſ.* 68.26. & potauerunt me ብሑእ: aceto.

አበግዕ ፡ arietes·*pſ*.64.14. induti ſunt አበግዕ ፡ arietes ouium.

በረሀ ፡ fulſit, ſplenduit, coruſcauit. M*att*. 13.43. tunc ይበርሁ ፡ fulgebunt iuſti. 2.*Cor*.4.6. qui dixit de tenebris ብርሃን ፡ ይብርህ ፡ lucem ſplendeſcere.

. አብሀረ ፡ fulſit, effulſit, illuminauit, ſplendorem emiſit.*pſalm*.104.30.ያብርህ ፡ ሎሙ ፡ luceret eis.*Matt*. 5. 15. ወያብርህ ፡ ለኵሎሙ ፡ & luceat omnibus.

ብሩህ ፡ lucidum, ſerenum, ſplendidum.*pſ*.18.9. præceptum Domini ብሩህ ፡ lucidum.

ብርህ ፡ & ብርሃ ፡ lux, fulgor.*pſ*. 96.11 ብርህ ፡ lux orta eſt iuſto.

ብርሃን ፡ luminare, lumen, ſplendor, claritas, *plur*: ብርሃናት ፡ luminaria. *pſ*. 135. 7. qui fecit ብርሃናት ፡ luminaria magna. *Luc*.12. 3. dicentur በብርሃን ፡ in lumine.

ብርሃናዊ ፡ ſplendidus, ſplendens. *plur*. ብርሃናውያን ፡ ſplendentes. *in miſſ*.165. 1. maiorum angelorum ብርሃናውያን ፡ ſplendentium.

በርበረ ፡ vi rapuit, diripuit, ſpoliauit.*pſ*.108.11. ይበርብር ፡ diripiat, *ſcrutetur*, fenerator &c.

Nom.በርበር ፡ & በርበርት ፡ direptio, rapina. *Marc*. 3. 27. *Luc*. 11.22.

ብሬሌ ፡ vas, pixis, alabaſtrum· *Matt*.26.7. acceſſit ad eum mulier እንዘብእ ፡ ብሬሌ ፡ habens alabaſtrum vnguenti.

ብሬሊ Beryllus. *apoc*.21.20.

ብሩር ፡ argentum. *pſ*.11.7. vt ብሩር ፡ argentum purum

rum. *Mar.* 14. 11. & promiserunt ei se daturos triginta ብሩር : argenteos.

በረቀ : refulsit. *act.* 12. 7. ወበረቀ : refulsit lumen.

አብረቀ : fulgurauit. *ps.* 143. 6. አብርቅ : fulgura coruscationem tuam.

መብረቅ : & መብረቅት : fulgur, coruscatio. *ps.* 17. 13. multiplicauit መብረቀቲሁ : fulgura sua.

በርቅ : Barac. *nom. prop. vir. Heb.* 11. 32.

በርባን : Barabbas. *nom. prop.*

ብርት : æs, ęneum. 1. *Cor.* 13. 1. sicut sonans ብርት : æs.

በርናባስ : Barnabas. *nomprop. vir. act.* 13. 1.

በርተሎሜዎስ : Bartholomæus. *nom. prop. vir. Matt.* 10. 2.

በርኒቄ : Bernice. *nom. prop. act.* 25. 23.

ባረከ : benedixit. *ps.* 5. 13. tu, ትባርክ : ለጻድቅ : benedices iusto. *ps.* 117. 26. ባረክናክሙ : benediximus vobis.

ተባረከ : benedictus fuit. *ps.* H. 10. 3. iniquus ይትባረክ : benedicitur. *psal.* 7.1.17. ወይትባረኩ : ቦቱ : benedicentur in ipso. *Luc.* 1. 68. ይትባረክ : benedictus Dominus Deus Israel.

ቡሩክ : benedictus. *plur.* ቡሩካን : benedicti. *Matt.* 25. 34. venite ቡሩካኒሁ : ለአቡየ : benedicti Patris mei. *Luc.* 1. 28. ቡርክት : አንቲ : benedicta tu.

በረከት : benedictio. *ps.* 3. 9. super populum tuum በረከትከ : benedictio tua.

ብርክ : & ብረክ : genu, genua. *ps.* 180. 24. ብረክየ : genua mea.

mea. *act*.7. 59.& adorauit, በብረኪሁ፡ super genua sua.

ኣስተብረከ፡ genuflexit. *Marc*. 1.40. ወኣስተብረከ፡ & genuflectens deprecabat eum.

በራኪዩ፡ Barachias. *nom.prop. vir. Matt*.23.35.

በርዮሳዐ፡ Bariesu. *nom.prop. act*.13.6.

ብርዐ፡ arundo. *Mat*. 11. 7. *luc*. 7.24. quid existis in desertum videre ብርዐተ፡ arundinem?

በርያ፡ Beræa. *Nom.prop.Act*.17.10.

በረየ፡ *inde* ኣስተበረ. *ex significatione Chaldæa*. creatus, innouatus fuit. *ps*.7.5.19. ita ያስተበሪ፡ innouatur dextra excelsi.

በረደ፡ nix, grando, cristallum. *ps*. 147. 5. qui dat በረደ፡ niuem sicut lanam. *psalm*.184.8. &c.

በርጠሜዎስ፡ Bartimeus. *nom.prop.Mar*.10.46.

ባሳን. Basan.. *nom prop. ps*.134.11.

በቀለ፡ vltio, vindicta, punitio, pœna vltionis. *ps*. 42.1. *act*. 28.4. non sinit eum በቀለ፡ ደም፡ vltio sanguinis viuere.

ተበቀለ፡ *forma pass*. vltus est, vindicauit, vindictam sumpsit, puniuit. *ps*.30. 24. ወይትበቀሎ፡ ለሙ:ለኣለ፡ & retribuet eis qui quęrunt &c. *ps*.42.1. ወቀበቀሎ፡ በቀሎየ፡ vindica punitionẽ meam. *discerne causam meã*. *Luc*. 11.50. vt ይትበቀሎሙ፡ retribuatur eis pro sanguine &c.

መስተበቅሎ፡ vltio, vindicta, vindicatio, punitio. *ps*. 93.1. Deus Dominus መስተበቅሎ፡ vltionum.

በቅሎ፡ mulus·*Ps.* 31.8.ne ſitis ſicut equus, ወበቅሎ፡ & mulus.

በቀልት፡ palma ſurculus vireus.*pſ.* 91.13.iuſtus, vt በቀ ልት፡ palma florebit.

በቍለ፡ floruit, germinauit.*pſ.* 91.14.& ይበቍሉ፡ creuit in atriis Dei noſtri florebunt. *Mar.* 4.5. *Luc.* 8.6. ወበቊሎ፡ & natum aruit.

አብቈለ፡ produxit, creſcere germinare fecit.*pſ.*131. 17. illuc አበቊሎ፡ producam cornu Dauid 1. *Cor.* 11. 14. ſi አብቈለ፡ nutriat, *creſcere faciat* comam ſuam.

በቀወ፡ *inde* አብቀወ፡ apertum fuit, ſe dilatauit.*pſ.* 105. 17.& አብቀወት፡ aperta eſt terra.*Psal.*108.2.os peccatoris አብቀወ፡ apertum eſt ſuper me.

በቊዐ፡ profuit, vtile, proficuum fuit.*Luc.* 9. 25.quid enim, ይበቍዕ፡ለሰብእ፡ prodeſt homini. *act.* 8. 34. ብቍዐኒ፡ obſecro.

አስተበቍዐ፡ rogauit, obſecrauit, orauit, ſuppliciter petiit, præcatus fuit. *Rom.* 15. 30. ወአስተበቍዐክሙ obſecro ergo vos *in Miſſ.* 165. iterum ናስተበቍዖ፡ rogemus omnipotentem Deum.

በቍጸ፡ accendit, incendit.*Ioan.*18.18 በቍጹ accenderunt prunas.

ባቢሎን፡ Babylon. *Nom. prop. ciuit. Ps.* 136.1.

በትረ፡ virga, baculus.*plur.* አብትር፡ virgæ, baculi. *Mar.* 6.9. niſi በትረ፡ባሕቲታ፡ virgam tantum. *Act.*16.22. & iuſſerunt eos cędi በአብትር፡ virgis

ንብቲራ፡ peluis, concha. *Ioan.*13.5.& miſit aquam in

ንብ-

ንብረ : peluim.

በተከ : rupit, dirupit, fregit, confregit, disrupit, discerpsit. *ps*. 2. 3. ንበትከ : dirumpamus vincula eorum. *miss*. 160. 3 በትከ : disrumpe, & frange omnia vincula pec catorum nostrum.

ተበትከ : fractum, ruptum, discerptum fuit. *luc*. 5. 6. ይትበተከ : rumpebatur retæ eorum.

ብንት : pupilla. *ps*. 16. 8. vt ብንት : ዓይን : pupillam oculi.

ብሶት : vestigal. *Rom*. 13. 7. ለዘሂ : ብሶት : ብንት : cui vestigal, vestigal suum.

ብንት : intra, inter, in. *Matt*. 16. 7. በብናቲሆሙ : inter se. *Ibid*. በብናቲክሙ : inter vos. &c.

ብንያም : Beniamin. *nom. prop. vir. ps*. 79. 3.

በእሰ : prauus, malus fuit, displicuit. *luc*. 11. 25.. ይብእሱ : ለውእቱ : ብእሲ : fiunt peiora hominis illius nouissima prioribus.

መብእስ : prauum, malum, tœdiosum. *luc*. 3. 5. & æquabit vias መብእስ : prauas.

ተበአሰ : pugnauit, decertauit, præliatus est, litigauit. *Ioan*. 18. 36. vtique, ተባአሱ : decertarent. *act*. 7. 26. inter, se እንዘ : ይትበአሱ : litigantes.

ብእሲ : & ብእሴ : vir, mas, masculus. ¶ *singlulariter tantum reperio*.

ብእሲ : በእሲ : vnusquisque, quilibet. *Cant*. 3. 8.

ብእሲት : fæmina, mulier, vxor. *singulariter quoque tantum vsurpatur*.

ቦአኔርጌስ : Boanerges. *Marc.* 3.17.

በኵር : primogenitus, *ps.* 77. 51. & percussit omne በኵ-ርሙ : primogenitum in terra Aegyp.

በከየ : fleuit, plorauit, vagiuit. *ps.* 125. 6. እንዘ : ይበኪዩ : flentes. *Ioan.* 16. 20. ትበክዩ : plorabitis vos.

N*om.* ብካይ : fletus, planctus, ploratus. *Psalm.* 6. 9. ቃለ : ብካይ : vocem fletus mei. *ps.* 29. 6. ad vesperam sonus erit ብካይ : fletus.

መበካይ : lamentator, lamentatrix. *plur.* መበኪያን : plã-gentes, lamentatrices. *Matt.* 9. 23. & vidisset መበ-ኪያን : lamentatrices.

ብውሕ : potestas, facultas, auctoritas. *Marc.* 2. 10. ብውሕ : ቦቱ : potestatem habet. I*oan.* 10. 18. ብውሕ : ሊተ : potestatem habeo 1. *Cor.* 7. 3. mulier, ኢኮነት : ብውሕት : non habet potestatem, &c.

አብውሐ : permisit facultatem, potestatem dedit. *act.* 21. 37. ታብውሐኒኑ : permittas ne mihi? si licet.

መብሕት : potestas. *act.* 8. 19. date mihi ዘንተ : መብሕተ : hanc potestatem. & *cap.* 29. 12. dum irem Damascum sumpsi ሰልጣነ : ወመጽሐፈ : መብሕት : potestatem & literas permissionis.

በውአ : & ቦአ : intrauit, introiuit, venit, ingressus est. *ps.* 5. 8. እበውእ : ቤተከ : introibo domum tuam. *ps.* 36. 16. gladius eorum ይባእ : intret in corda eorum. *act.* 3 3. qui, ይበውኡ : introibant.

በዊእ : introire, intrare, ingredi, *Matt.* 21. 10. ወበዊኦ : & introire eum Dominus Iesus. *cum intrasset Mar.*

16. 5.& ብዊእን : introire eas. *introeuntes. Ioan:* 3. 4. nunquid poteſt ብዎእ : ወገቢእ ; iorroire, & regredere in &c.

አብእ : introduxit, adduxit, intrare fecit. C*ant*. 1. 3. አብእኒ : introduxit me, Rex.*ibid*. 3. 4. donec. እበእኮ: introducam illum. 2. P*et*.. 2. 1. qui ſectas ያበውኡ : introducent.*in miſ*. 160. 1. orate pro ijs qui ያበውኡ : obtulerunt munera.

መባእ : munus, oblatio. M*ar*. 1. 45. & አብእ : መባእከ : offer munus tuum.*ibid*. 12. 33. et hoc maius eſt omnibus መባእ : holocauſtomatibus.

ብዐለ : diues, ditatus, locupletatus fuit.*apoc*. 3. 18. ብዐልኩ : locuples ſum.*ibid*. vt ተብዐል : locuples fias.

አብዐለ : locupletauit, diuitem effecit. 2. *Cor*. 6. 10. multos ያብዕሉ : locupletantes.

Nom. ብዑል : diues, *plur*. ብዑላን : et አብዕልት : diuites *pſ*. 33. 11. ብዑላንሰ : diuites autem eguerunt. & *pſ*. 48. 3. አብዕልትኒ : diuites, & pauperes. L*uc*. 6. 24. væ vobis ለአብዕልት : diuitibus.

ብዕል : Diuitiæ. *pſ*. 4. 84. 7. in multitudine ብዕሎሙ : diuitiarum ſuarum. *pſ*. 75. 6. omnes ሰብእ : ለብዕል : viri diuitiarum.

በዓል : feſtum, ſolemnitas, feſtiuitas. *plur*. በዓላት feſta, ſolemnitates, feſtiuitates. M*at*. 26. 5. non በበዓል : in die feſto. M*arc*. 9. 21. cum faceret Herodes በዓለ : feſtum diei natiuitatis ſuæ.

ባዕል : *ſignificatione hebræa*. Dominus, magiſter, poſ-

ſeſſor.

ſeſſor.*pſ.* 108.11. & *Luc.* 7.41. ባዕል : ዕዳ : *ſeu* ኢዳ : fœnerator. M*at.* 20. 1. ባዕል : ቤት : pater familias, *ibid. verſ.* 8. ባዕል : ዐጸደ : ወይን : Dominus vineę.

ባዓል : Baal. *nom.prop. Rom.* 11.5.

ብዔል : ዘቡል Beelzebub. *Matt.* 10.25.

ብዔል : ፌጎር : Belphegor.*pſalm.* 105.28.

ቦዔዝ : Booz. *nom.prop.vir.Matt.* 1.5.

በዓት : ſgelunca.*pſal.* 46.1.cum fugeret &c.in በአት: ſpeluncam.*Ioan.* 11.38. ወበዓት : & ſpelunca erat.

በዐደ : alius,alter,aliud.*plur.* ባዕደን : alij. *fem.* በዐደት : aliæ. M*arc.* 15.41. ወባዕደትኒ : & aliç multę. L*uc.* 5.29. ወባዕደን : & aliorum multorum. *in miſ.* 163.1.præter te በዐደ : አልብ : alium non cognoſcimus.

በዝኀ : multum,copioſum fuit. multiplicatus eſt. *pſ.* 3. 2. Domine ሚበዝኁ : quid multiplicati ſunt. *pſ.* 4. 8. 17.cum ይበዝን : multiplicata fuerit.

አብዝኀ : auxit, multiplicauit,abundauit. P*ſ.* 49. 19. os tuum አብዝኀ : ለእኪት : abundauit malitia. *pſ.* 104. 27. አብዝኆሙ : ለሕዝቡ : auxit populum ſuum. R*om.* 15.13. vt ያብዝኁ : abundat.

Nom. ብዙኅ : multum, copioſum, nimis; *plur.* ብዙኃን : multi,multa etc. multitudo, plures.*pſ.* 134. qui pcuſsit gentes ብዙኃነ: multas. *Cant.* 8.7.aqua ብዙኅ : multa. M*at.* 27.55. & erant ብዙኃት : multę mulieres ibi.

ብዝኃ : et አብዝኃ : abundantia. copia mulitudo. *pſ.* 48.7. et gloriantur በብዝኀ : in multitudinę diuitiarum.

luc.

Luc. 12.16. non በአብዝኆ : in abundantia eius etc.

መብዝኅተ : ſępè, frequenter, multoties. *Marc.* 17.15.
መ ብዝኅተ : ſæpe cadit &c.

ቤዘወ : redemit, placauit. *pſ.* 334.23. ይቤዙ : redimet Dominus. *pſalm.* 30.6. ቤዘወኒ : redemit me Dominus.

ተቤዘወ : *Paſs.* redemptus, emptus fuit. *apoc.* 114.3. ተቤዘዉ : qui redempti ſunt *empti ſunt.*

Nom ቤዘ : redemptio, placatio. *pſ.* 48.8. non dabit Deo ቤዘሁ : placationem ſuam.

መቤዘዊ : redemptor. *act.* 7.36. ወመቤዘዊ : & redemptor cum manu angeli-

በይተ : manſit, diuertit, moratus commoratus eſt, habitauit. *pſ.* 54.8 ቤትኩ : manſi in ſolitudine. *Luc.* 9.12. ይቢቱ : diuertant in villis.

Nom. ቤት : domus, manſio, habitaculum, tabernaculum. *plur.* አብያት : domus; habitacula.

ቤት : ክርስቲያን : eccleſia. *plur.* ቤት : ክርስቲያናት : eccleſię. in Symbolo. ቅድስት : ቤት : ክርስቲያን : ſanctam Eccleſiam catholicam.

ቤቴል : Betel. *nom. prop. loci Cant.* 2.17.

ቤት : ልሔም : Bethlehem. *nom. prop. ciuit.*

ቤት : ሳይዳ : Beth. ſayda. *nom. prop. ciuit.*

ቢታንያ : ቢታኒያ : Bethania, Betinia. *nom. prop. loci. Matt.* 26.3. *Marc.* 11.1. I. *Pet.* 1.2.

ቤት : ፋጌ : Betphage. *nom. prop. loc. Matt.* 2.1.

ቢጽ : proximus, ſocius, familiaris, amicus, conſodalis,

conſeruus. *plur.* አብያጽ : proximi, ſocij, familiares, *pſ.* 14 3. ቢጹ : proximo ſuo. *Matt.* 18.31. videntes አብያጺሁ : conſerui eius.

ብድብድ : calamitas, exterminium, quaſſatio, peſtilentia *pſal.* 105.30. & ceſſauit ብድብድ : quaſſatio. *Mat.* 24.8. fames ወብድብድ : & peſtilentia. 1. *Cor.* 10. 10. & conſumpſit eos ብድብድ : peſtilentia.

በደረ : præcucurrit, impulit ad curſum, impetũ fecit. *Ioan.* 20.5. በደሮ : ለጴጥሮስ : præcucurrit Petro.

አብደረ : dilexit, voluit, appetiit, deſiderauit, elegit, pręelegit, prępoſuit. *pſ.* 131.13. & አብደራ : elegit eam. *Matt.* 10.37. qui amat, ወዘያበድር : & qui diligit patrem, & matrem pluſquam me &c. *Ioan.* 3.19. ወአብደሩ : & dilexerunt homines tenebras.

ተበደረ : certauit, contendit, ſtuduit, conatus fuit, diligentiam adhibuit. *Luc.* 14.8. quod ይትበደሩ : eligerent primos accubitus. 1. *Cor.* 9.26. neſcitis quod illi ይትበደሩ : certant &c.

በድን : corpus, cadauer, mortuus. *plur.* አብድንት : cadauera, corpora, mortui. *Matt.* 27. & petiit በድኖ : ለ: Corpus Domini Ieſu. & *cap.* 28.4. facti ſunt velut አብድንት : mortui. *Heb.* 3.17. & proiecit አብድንቲሆሙ : cadauera eorum, *quorum cadauera &c.*

በድው : ſolitudo, deſertum. *pſ.* 54.6. & manſi in በድው : ſolitudine *pſ.* 77.40. concitauerunt eum በበድው : in inaquoſo.

በግዕ : agnus, ouis. *plur.* አባግዕ : agni, oues. *pſ.* 64.14. induti

induti ſunt arietes አባግዕ ፡ ouium. *Ioan*.1.19. ናሁ፡ በግዑ፡ ለ፡ ecce agnus Dei.

በጠለ፡ *ſignificatione Arab.* بطل *& Chal.* בטל ceſſauit, quieuit vacauit ab opere, inanis, irritus, abolitus, ſublatus fuit, periit, ocio torpuit.

አብጠለ ፡ ceſſare fecit, irritum reddidit, ſuſtulit. *in Miſ. fol.* 163. 4. አብጠልከ፡ ኃይሎ ፡ ſuſtuliſti vim eius.

በጽሐ ፡ venit, peruenit, aduenit, præuenit, preoccupauit. *pſ.* 20.4. በጻሕኮ ፡ preueniſti eum. *Matt.* 22. 3. ወኢ፡ ፈቀዱ፡ ይምጽኡ & nolebant venire. *Ioan.* 18. 37. ad hoc መጻእኩ ፡ veni in mundum.

አብጽሐ : venire, præuenire fecit, duxit, adduxit. *Pſ.* 67.32. ætiopia ታብጽሕ ፡ præueniet manus eius Deo. *Luc.* 4. 29. አብጽሕዎ፡ duxerunt eum. *pſ.* 68. በጻሕኩ ፡ veni in altitudinem maris.

ተበጽሐ ፡ ductus eſt, traxit. *Luc.* 12.58. ኢይትባጻሕከ፡ ne trahat te.

በፅአ : & በፅዐ ፡ vouit, promiſit. *pſ.* 75.12. ብፅዑ ፡ vouete, & reddite. *pſ.* 131. 2. ወበፅአ ፡ & votum vouit Deo Iacob.

ብፅዓት ፡ votum, vota. *pſ.* 21.26. & reddam ብፅዓትየ ፡ vota mea. *act.* 18.18. quia ብፅዓት . በሙ ፡ votum habebant.

Nom. ብፁዕ : beatus. *plur.* ብፁዓን ፡ beati. *pſ.* 1.1. ብፁዕ፡ ብእሲ ፡ beatus vir. *pſ.* 127. 1. ብፁዓን ፡ beati omnes &c.

አግበዐ : beatificatus, iuſtificatus fuit, beatificauit. *Rom.*4.7. &c.*ibid.*

አስተብዕዕ : beatificatus fuit, beatum prędicauit. *pſ.* 71. 17. & ያስተበፅእዎ : benedicentur in ipſo. *Cāt.* 6.8. viderunt filiæ ወአስተብፅዕዋ : et beatiſsimam prędicauerunt eam. *Iacob.* 5. 11. ecce ናስተብጽዖሙ : beatificamus eos, *vbi* ጸ : *loco* ዕ : ዐ *vltima radicalis gutturalis eliditur.*

LIT-



LITERA ተ T.

ታኅሣሥ : *nom.mensis*. December. *incipit* 27. Nouemb.

ተሃየየ : neglexit, ſpreuit *vide*, ሀየየ :

ተለወ : adheſit, ſectatus, ſecutus fuit, coniunctus. *pſ*.118. 31. ተለውኩ : adheſi teſtimoniis tuis. *Mat*.19.5. *Mar*. 10. 7. *Epheſ*. 5. 31. ይተልዋ : ለብእሲቱ : adherebit vxori.

ተሐተ : humilis, vilis, abiectus, contemptus nouiſsimus, vltimus fuit. *Luc*.14. 11. quia omnis qui ſe exaltat ይቴሐት : humiliabitur.

Nom. ቱሑት : humilis, vilis, abiectus, contemptus *plur*. ቱሑታን : humiles, abiecti. &c. *pſ*.17. 28. ſaluabis populum ቱሑተ : humilem. *Pſ*. 33.19. & ſaluabit eos ለቱሑታነ : መንፈስ : humiles ſpiritu. *Luc*. 1.52. & exaltauit ለቱሑታን : humiles.

ታሐተ : *præpoſitio*. ſub, ſubter. *Cant*. 8.3. leua eius ታሐተ : ርእስየ : ſub capite meo. *& prefixo* በ : በታሐተ : ረድኤትከ : ſub præſidium tuum. *ſem*. *Ioan*. 1.48. cum eſſes በታሐተ : በለስ : ſub ficu.

እምታሕቱ : *idem*. ¶ *preponitur nominibus & format nomen vicarij vt* እምታሕቱ : ለእግዚእ : ጳጳስነ : *Vicacarius, vices gerens Domini Papæ, eius ſubſtitutus &c.*

ኢትሐት :

አትሐተ : humiliauit, humilem, contemptum, vilem reddidit. *ps.* 34. 14. sic አትሐትኩ : ርእስየ : humiliaui memetipsum, *humiliabar. Marc.* 9. 35: erit ለየት-ሐት : ርእሰ : ለኵሉ : qui submittit sese omnibus : *omnium nouissimus. Ioan.* 8. 7. Dominus Iesus አትሐተ : inclinauit oculos suos, *inclinans se.*

ታሕቲት : inferius. *ps.* 85. 13. ex inferno ታሕቲት : inferiori. *ps.* 87. 7. in lacu ታሕት : inferiori.

ምትሐት : infra, pars inferior. *ps.* 138. 15. & *Ephes.* 4. 9. ምትሕት : ምድር : inferiora terrę. *habacuc.* 3. 16. በመትሕቴየ : subter me.

ምትሃት : phantasma. *Matt.* 14. 26. dixerũt ምትሃት : ውእቱ : phantasma est.

ተመርት : palmæ. *Io.* 12. 12. acceperunt ramos ተመርት : palmarum.

ትማልም : heri, dies prçteritus. & dixerunt ትማልም : heri hora septima.

ቶማስ : Thomas. *nom. prop. vir. Matt.* 10. 3.

ቴማን : Notus, meridies, auster *Habac.* 33. Dominus እምቴማን : de austro veniet.

ተመዐ : iratus, indignatus fuit, *vide*, መዐዐ :

ታሬ : thare. *nom. prop. vir. luc.* 3. 34.

ተርሴስ : Tharsis. *nom. prop. ciuit. ps.* 47. 8.

ተረፈ : remansit, superfuit, reliquum fuit. *ps.* 105. 11. non ተረፈ : remansit, vnus &c. *Ioan.* 8. 9. & ተረፈ : remansit Dominus Iesus solus. *Rom.* 9. 28. እለ : ተርፉ : qui super erunt, reliquię salui fient.

Nom.

Nom. ተረፈ : reliquum, remanens , reliquię,remanentia , superfluitas , abundantia. *plur.* ተረፋት : reliquiæ , remanentia,&c. *ps.* 36. peribunt, ተረፋቲሆሙ : ለኃጥኣን : reliquię impiorum. *Luc.* 6. 45. ex ተረፈ : abundantia cordis

አትረፈ : superesse fecit, reliquit. *Rõ.* 9.29. nisi Dominus Sabbaoth አትረፈ : ለነ : reliquisset nobis semen .

ተሰሎንቄ : Thessalonica. *Nom. ciuit. act.* 17. 1.

ቶስሐ : tẽperauit , miscuit, *idem quod,* ተወስከ : *à radice.* ወስከ : *adiecit , apposuit.* 1. *Cor.* 12.24. ቶስሐ : temperauit Deus. *in miss.* 166. 4. humanitatem cum diuinitate, ዘእንበለ : ቶስሐ : sine mixtione.

ተስዑ : ተስዑት : nouem, nonus. *Matt.* 20. 5. circa sextam, & ተስዑ : nonam horam.

ተስዓ : nonaginta. *luc.* 15. 4. nonne dimittit ተስዓ : ወተስዓተ : nonaginta,& nouem.

ተስፋ : spes , promissio , expectatio. *vide* ሰፈየ : expectauit.

ተቀንየ : *quere,* ቀነየ : seruiuit.

ታቦር : Thabor. *Nom. montis.*

ታቦት : arca , altare. *Matt.* 24. 38. quò intrauit Noe in medio ታቦት : arcæ. *in miss.* 160. 2. & super ዛቲ : ታቦት : hanc arcam spiritualem ; *hoc altare.*

ተባዕት : masculus , sexus virilis. *Marc.* 10. 6. ተባዕት : ወእንስት : masculum, & fæminam fecit eos. *act.* 7. 19. iussit occidi ኵሎ : ተባዕት : omnes masculos.

ቲቶ : Titus. *nom.prop.vir.*

ተከለ : plantauit. *ps.* 43. 3. ተከልከ : plantasti, eos. *luc.* 17.28. ędificabant ወይተክሉ : & plantabant.

Nom. ተክል : & ተክልት : plantatio, planta, surculus. *plur.* አትክልት : plantę, surculi. *Mat.* 15.13. omnis ተክል : እንተ : ኢተከለ : plantatio, quam non plantauit pater meus. *act.* 28. 7. & prędium ኵሉ : አትክልት : omnium plantarum.

ተኵላ : lupus. *plur.* ተኲላት : lupi. *Ioã.* 10.12. vidit ተኵላ : lupum venientem.

ትካት : antiquum. *ps.* 118. 152. እም : ትካት : initio, *ab initio. Ioan.* 12.18. hoc faciam, destruam ዘትካት : antiquum horreum. *act* 15.7. scitis quod እምትካት : ab antiquis, &c.

ተከዘ : pauit, expauit, terrore perculsus, turbatus fuit, anxius, tristis, solicitus fuit, trepidauit *ps.* 41.12. quare ተቴክዚ : tristis est anima mea. *Ioan.* 16.22. vos ትቴክዙ : tristitiam habetis. *turbati estis.* 2. *Cor.* 2.2. አቴክዘክሙ : contristo vos.

Nõ. ተከዝ : pauor, tristitia, axietas, solicitudo. *Mat.* 13. 22. ወተከዘ : ዘዝንቱ : & solicitudo sæculi istius. *Phil.* 2. 28. vt ትካዝ : ዲበ : ትካዝ : tristitia super tristitiam non adiiceretur mihi.

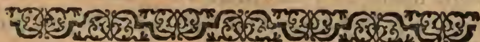
ቴዎዳስ : Theodas. *nom.prop.vir. act.* 5. 36.

ቴዎፍሎ : Theophilus. *nom.prop.vir. act.* 11.

ትዕማር : Thamar. *nom.prop.mul. Matt.* 1. 5.

ተይ : sulphur. *apoc.* 9. 17. ignis, & fumus ወተይ : & sulphur. ተይ-

ታዴዎስ፡ Thadæus. *nom.prop.vir.Mat*.10.3.
ተገሀ፡ vigilauit, expergefactus fuit, euigilauit. *Mar*. 13.34. vt ይትጋሀ፡ vigilet. *ibid*. ትግሁ፡ vigilate. *pſ*.101. 8. ተጋሕኩ፡ vigilaui, & factus ſum.
ትግሬ፡ Tigre.*nom.prop.reg.Aetiopiæ*
ተፍአ፡ expuit. *Mat*.26. 67. ወተፍኡ፡ & expuerunt in faciem eius. *Mar*. 7. 33. ወተፍአ፡ & expuit,& tegit.



LITERA ነ H

ነበረ፡ manſit, permanſit.*pſ*.32.11. conſilium Domini ይነብር፡ manet in ęternum. *pſ*. 88. 37.ſemen eius ለዓለም፡ ይነብር፡ in æternum manebit.
ኃልቀ defecit, conſumatum,finitum fuit.*pſ*.7.10. የኃልቅ፡ conſumetur nequitia peccatorum. *pſ*. 101.28. non, ይኃልቅ፡ deficiet.*Luc* 12.33. ወኢይኃልቅ፡ & non deficiet.
Nom. ኅልቅ፡ conſumatus, conſumans. R*om*. 9.28. quia; ኅልቅ፡ conſumans,& abreuiatum verbum &c; ኅልቀት፡ ዓለም፡ conſumatio ſęculi,finis mundi.
አኅለቀ፡ conſumauit,finiuit,conſumpſit.*Mar*.5.27.

&, አኅለቀት ፡ consumpserat. *fem.* 1 .*Cor.*10.10.አኅለቆሙ፡ consumpsit, consummauit eos pestilentia.

መኅለቅት ፡ finis, consũmatio, desolatio. *plur.* ማኅለቅታት ፡ *ps.* 118.96.omnis consũmationis vidi ማኅለቅቶ፡ finem. *Marc.* 3.27. ፡ማኅለቅት ፡ finem inueniet.

አስተኅለቀ ፡ finiuit, consũmauit, conclusit, absoluit. *Luc.* 22.5. ወአስተኃለቀ ፡ & spopondit.

ኈለቈ ፡ numerauit, dinumerauit, supputauit, imputauit, reputauit. *psal.* 21.18.& ኈለቁ ፡ dinumerauerunt omnia ossa mea. *ps.* 138.18. እኌልቆሙ ፡ dinumerabo eos. *ps.* 146. 4. ዘይኌልቆሙ ፡ ለ ፡ qui numerat stellas &c. *ps.* 31.2. & *Rom.* 4.4. ዘኢኈለቈ ፡ ሎቱ ፡ cui non imputauit Dominus peccatum.

ተኈለቈ ፡ reputatum, imputatum fuit. *ps.* 105.31. ወተኈለቈ ፡ ጽድቀ ፡ & reputatum est ei iustitia. *Rom.* 4. 5. ይትኈለቆ ፡ reputatur iustitia &c. *act.* 1.26. ወተኈለቈ ፡ & annumeratus est cum vndecim Apost.

Nom. ኁሉቅ ፡ numeratus. *act.* 1. 17. እንዘ ፡ ኁሉቅ ፡ qui connumeratus erat.

ኍልቆ ፡ numerus. *plur.* ኍልቆን ፡ numeri. *ps.* 38. 5. ኍልቆን ፡ numerum dierum meorum. *ps.* 39. 6. multiplicati sunt እምኍልቆ ፡ super numerum.

ኀለየ ፡ cecinit, cantauit. *apoc.* 14.3. & የኀልዩ ፡ cantabũt canticum nouum.

መኃልይ ፡ & ማኅሌት ፡ canticum, chorus. *Luc.* 15.25. audiuit symphoniam ወማኅሌት ፡ & chorum. *apoc.* 14. 3. nemo poterat scire istud ማኅሌት ፡ canticum.

ኀለፈ-

ኀለፈ : transiuit, pertransiuit, præteriuit, recessit, progressus est. *ps.* 103.10. የኀልፉ : pertransibunt. *ps.* 104.13. ወኀለፉ : pertransierunt de gente in gentem. *Ioan.* 4.4. ሃለዎ : ይኅልፍ : oportebat eum transire per &c.

አኅለፈ : pertransire fecit. *Rom.* 12.19. አኅልፍዋ : ለመዐት : date locum iræ, *transire facite iram.*

N*om*. ኅላፊ : temporalia, caduca, transitoria. 2. *Cor.* 4.18. quæ enim videntur ኅላፊ : temporalia sunt.

ኅምል : & ኅመልምል : olus, herba, virens. *plur.* አኅምላት : olera, herbæ. *ps.* 36.2. & sicut ኅመልምል : ሐምል : olus viride. *Marc.* 36.2. super ኅመልምል : ሣዕር : viride fœnum. *Ioan.* 18.1. vbi erat ዓጸደ : ኀምል : hortus.

ኅመልምል : *idem quod Chald.* חַמְלָא herbæ color, viriditas, pallor *ex subito terrore ortus, qui faciem reddit liuidam, & viridem, color faciei post sanguinis recessum. ps.* 67.14. በኅመልምል : ወርቅ : in pallore auri. *apoc.* 6.8. & ecce equus ሐመልሚል : pallidus.

ኅምስቱ : & ኅምስ : quinque. ኅምሳ : quinquaginta

ኅመት : *inde* ማየ : ኅመት : atramentum. 2. *Cor.* 33.11. & 3. *Ioann.* 13. sed nolui በማየ : ሐመት : per atramentum.

ኅምዝ : ሐምዝ : venenum. *ps.* 13.3. *ps.* 139.4. ኅምዝ : አርዌ : ምድር : venenum aspidum.

ኀሠሠ : quæsiuit, exquisiuit, requisiuit, inquisiuit, inuestigauit, considerauit, scrutatus, perscrutatus fuit, disputauit. *Psalm.* 26.8. faciem tuam, አኀሥሥ : requiram.

ram.*pſ.* 69. 6. qui, የኅሥሡከ : quærunt te.

አኀሠሠ : quæſiuit,requiſiuit.*pſ.* 33. 3. ዘየኀሥሥ : ለእ-ግዚአብሔር : requirens Deum.

ተኀሥሠ : quæſitus, requiſitus fuit. *pſ. Heb.* 10. 15. & ትትኀሠሥ : queretur peccatum illius.

Nom. ተኅሥሦ : queſtio , diſquiſitio.*plur.* ተኀሥሦት : queſtiones *Ioan.* 3. 23. ኮነ : ተኀሥሦ : facta eſt queſtio *act.* 26. 3. ወተሐሥሦቶሙ : & quæſtiones eorum.

መስተኀሥሣን : inuentores. *Rom.* 1. 31. ወመስተኀሥሣን : ለእኩይ : inuentores malorum.

ኀሠመ : malignus,malus, improbus fuit.

Nom ኀሡም : malus, malignus, improbus.*Mat.* 21. 41. ሐሡም · malos,malè perdet.

አኀሠመ : malè,dolosè egit,machinatus, malignatus fuit,maledixit.*pſ* 36. 8. vt ታሕሥም : maligneris, *ibid.* *v.* 9. qui, የኅሥሙ : malignantur. *pſ.* 73. 3. quanta አሕሰመ : malignatus eſt. *act.* 23. 5. non, ታሕስም : maledices principem populi tui.

ሕርትምና:miſeria.*pſ.* 39. 3. de lacu ሕርትምና:miſeriæ.*Iac.* 5. 1. plorate ſuper ሕርትምናክሙ : miſeriam veſtram.

ኀረየ : elegit,delegit.*pſ.* 46. 5. ወኀረየነ : ሎቱ : elegit nobis ſibi hæreditatem. *pſalm.* 77. 70. ወኀረየ : ለዳዊት : & elegit Dauid ſeruum ſuum. *pſ.* 131. 14. quoniam ኀረይ-ክዋ : elegi eam.

Nom. ኅሩይ : electus. *plur.* ኅሩያን : electi. *pſ.* 17. 27. cum ኅሩይ { ኅሩይ : ተከውን : electo electus eris. *pſ.* 77. 31.

31.& impediuit ለኅሩያኒ፡ electos Israel. *Cant.* 6.8. ወኅሩት፡ et electa genitrici suæ. 2. *Cor.* 6.2. በዕለተ፡ ኅሪት፡ die electo, *tempore accepto*, exaudiui te.

ኀሰወ፡ decepit, fefellit. *ps.* 14. 4. et non, ይኄሱ፡ decipit. *vide*, ሐሰወ፡

ኀሰረ፡ despectus, confusus, contemptus, miser, turpis, vilis, reueritus fuit. *ps.* 34.4. et ይኅሰሩ፡ reuereantur. *ps.* 136.8. filia babilonis ኅስርት፡ misera.

Nom. ኅሰረ፡ et, ኃሳር፡ contemptum, ignomia, turpitudo, despectio, confusio. *ps.* 118.22. aufer à me opprobrium ወኅሰረ፡ & contemptum.

አኅሰረ፡ spreuit, contempsit, vilependit, despexit, deturpauit, humiliauit. *ps.*. *Heb.* 10. 10. ያኀስሮ፡ humiliabit eum. *ps.* 52.6. አኅሰሮሙ፡ spreuit eos. 1. *Cor.* 11. 4. ያኀስር፡ ርእሶ፡ deturpat caput suum.

ኀበ፡ ad, vbi, quo. *Ioan.* 6.68. ኃበ፡ መኑ፡ ad quem, ibimus. ❡ *præfixo* በ፡ *vel* እመ፡ *motum à loco significat*. *Luc.* 20. 5. እምኃበ፡ vnde esset. *Ioan.* 5.30. እምኃቤየ፡ à me ipso. *ps.* 138.17. በኀቤየሰ፡ mihi autem etc.

ኀበረ፡ *idem quod Chald.* ܚܒܪ sociatus, consociatus, iunctus, cõiunctus, copulatus, compositus, vnitus fuit, vniuit, cõmunicauit. *ps.* 40.8. & loquebatur ወየኀብር፡ ላዕሌየ፡ et cõsociabatur super me. 2. *Cor.* 6.15. ወመኑ፡ የኀብሮሙ፡ quæ autem conuentio *erit* Christi cum Belial. *Ephes.* 11. ወኢትኅበሩ፡ et nolite communicare &c.

Nom, ኅቡረ፡ pariter, simul, vna. *ps.* 33. 5. exaltemus

nomen

nomen eius ኅቡረ : pariter.

ተኀበረ : ſimul fuit,congregatus fuit.*pſ.*15.4.& 141.4.ኢይትኀበር : non congregabo , non communicabo &c.

ማኅበረ : congregatio,eccleſia,ſecta,conuentus,conuenticulum.*pſ.* 15.4. ማኅበርሙ : conuenticula eorũ. *pſ.*67.31. ማኅበረ : አልህምት : congregatio taurorum. *pſ.*149.1.laus eius በማኅበረ : ጻድቃን : in eccleſia iuſtorum.*act.*26.5.ſecundum certiſsimam መኅበረ : ኀርሞትነ : ſectam religionis noſtræ.

ኅበረተ : connexio , coniunctio, copulatio , conuenientia.

ኅብስት : & ኅብወዝ : panis. Pſ. 104. 40. & ſaturauit eos ኅብስተ : ሰማይ : pane cęli. *Matt.*14. 17. niſi quinque ኅብስተ : panes *ibid.verſ.*19. dedit diſcipulis ኅብወዝ : panes.

ኀበለ : *inde* ተኃበለ : auſus fuit. M*arc.* 12.34.አልቦ : እንከ : ዘተኀበለ : ይሰአሎ : nemo iam audebat interrogare eũ. *Ioan.* 21.12.ወኢተኃበሉ : & non audebant. R*om.*15.15.ወተኃበልኩ : audacius autem ſcripſi vobis. *ibid.v.*18.ወእትኃበል : እንግር : audeo dicere &c.

Nom. ኅቡል : audax.*plur.* ኅቡላን : audaces.2.P*et.*2.10.qui contemnunt creatorem ſuum,ሕቡላን : audaces &c.

ኅብኔ : ora,fimbria.*pſ.*132.2.quod deſcendit ዲበ : ኅብኔ : in oram veſtimenti eius.

ኀበአ : abſcondit,occultauit,protexit,ſubterfugit.*pſ.*30.21.

21. ተኀብአሙ : abſcondes eos. & 39. 11. non ኃብእኩ : abſcondi in corde meo.

ተኀብአ : abſconditus, occultatus fuit. *pſal.* 37. 10. ኢይትኃባእ : non eſt abſconditum. *Ps.* 54. 13. እምተኀባእክዎ : ſi abſconditus fuiſſem. *pſ.* 138. 15. ወኢይትኃባእ : እምኔከ : non eſt occultatum à tè.

N*om.* ኅቡእ : abſconditum, occultatum, occultum, myſterium. 1. *Cor.* 13. 2. omnia ዘኅቡእ : myſteria, *omue quod eſt occultum, abſconditum.*

ኅቡኣት : abſcondita. *Psal.* 16. 14. እምኅቡኣቲከ : de abſconditis tuis. *Ps.* 43. 22. nouit ኅብኣት : ልብ : abſcondita cordis.

ኅብት : velum, velamen.

ኀተመ : impreſsit, ſignauit. *apoc.* 22. 10. ኢትኅትም : ne ſignaueris.

ተኀተመ : ſignatum, impreſſum, ſigillatum fuit. *apoc.* 7. 3. ይትኀተሙ : ſignemus, ſignentur. *ibid.* ተኀተሙ : ſignati ſunt.

መኅተም : ſigillum, ſignum. *apoc.* 5. 1. ወኅቱመት : በ፯ ማኅተም : & ſignatum ſeptem ſigillis.

ነተወ : ſuccenſus, accenſus fuit. *pſ.* 17. 9. ſuccenſi ſunt, አነተወ : accendit. *Marc.* 4. 21. *Luc.* 8. 16. non ያነቱ : & ያኃትዉ : accendunt lucernam.

መኃሕወ : et ማኅቶት : lucerna. *pſ.* 118. 103. ማሕቶት : lucerna pedibus meis. *Ioan.* 18. 4. venit illic በመኃትወ : cum laternis.

ኆኅት : porta, oſtium, ianua, introitus *plur.* ኆኃት : por-

ኑስት : commotio.*pſ.* 43.15. ኑስት : ርእስ : commotionem capitis.

ነወከ : & ሀወከ : turbauit, conturbauit, mouit, commouit. *Ioan.* 11.33. & ሆከ : ርእሶ : turbauit, ſeipſum. *vide*, ሀወከ :

ነወጸ : & ሐወጸ : aſpexit, proſpexit, reſpexit, inſpexit, viſitauit. *pſ.* 8.5. ተሐውጾ : viſitas eum. *pſal.* 13.2. & 52.3. Dominus de cælo, ነወጸ : proſpexit. *Cant.* 2.9 ወይኔውጽ : & proſpiciens per cancellos.

ኖጻ : & ኖፃ : arena. *pſ.* 77. 27.27. & ſicut ኖጻ : ባሕር : arena maris. *act.* 27. 17. ላዕለ : ኖጻ : ዘስሙ : ሲርት : ſuper arenam, q.d. ſyrt, *ſyrtis.*

ነየለ : ተነየለ : prçualuit, vim fecit, fortis, validus fuit. *pſ.* 37.13. ተነየሉኒ : vim faciebant mihi. *Matt.* 16.18. ኢይኄልዋ : non præualebunt. *Luc.* 11.2. ſi autem venerit ዘይነይሎ : fortior illo. *qui præualet illi.*

Nom. ኀይል : fortis, vis, fortitudo, virtus, ſubſtantia poteſtas. *plur.* ኃያላን : fortes. &c.

ኃያል : validum, fortè, vehemens. *Matt.* 14.30. videns ventum ኃያለ : validum.

ኀየል : ceruus. *pſai.* 41.2. quamadmodum deſiderat ኀየል : ceruus.

ኄር : & ሔር : bonus, optimus, rectus. *plur.* ኄራን : boni, &c. *pſ.* 72.1. ምቀ : ኄር : quam bonus. *pſ.* 117.1. quoniam ኄር ? bonus. *Matt.* 22.10. malos ወኄራነ : & bonos.

አበሔር ; Pater optimè 𝔤 *epiteton quod cum* እግዚእ :

Dominus, *compositum*, *Deo O. M. tribuitur hoc modo* እግዚአብሔር ፡

ኄይስ ፡ bonum, melius, potius, maius, conueniens, expediens fuit. *ps.* 118. 72. ይኄይሰኒ ፡ bonum mihi lex oris tui.. *Marc.* 12. 33. ይኄይስ ፡ እም ፡ ኵሉ ፡ maius est omnibus holoc. *Act.* 5. 29. *Rom.* 14. 15. &c.

ኄየጠ ፡ decepit, fefellit, imposuit. *Coloss.* 2. 8. videte, ኢይኄጥኩሙ ፡ ne decipiant vos.

ኂጣን ፡ ነገረ ፡ inania verba, vaniloquium. *Rom.* 16. 18. ወበኂጣን ፡ ነገረ ፡ & per dulces sermones.

ኅደመ ፡ *inde*, መኅደምት ፡ fabulę, nugę. 1. *Tim.* 1. 4. et nō non adducerent መኅደምት ፡ fabulas.

ኀደረ ፡ habitauit, commoratus, hospitatus fuit, mansionem fecit, requieuit, inhabitauit, incola fuit. *ps.* 14. 1. Domine, መኑ ፡ ይኀድር ፡ quis habitabit. *ps.* 36. 3. የኀደር ሰ ፡ inhabita, terrā. *ps.* 24. 13. ተኀድር ፡ habitabit, *fem.*

አኅደረ ፡ habitare, inhabitare fecit. *ps.* 64. 4. et ዘአኅደርከ ፡ inhabitare fecisti.

መኅደር ፡ መኃደር ፡ et ማኅደር ፡ diuersorium, hospitium, habitatio, mansio, incolatus. *Ps.* 119. 4. ማኅደርየ ፡ incolatus meus. *Marc.* 4. 9. *Luc.* 9. 33. et faciamus tria መኃደረ ፡ tabernacula.

ኀደገ ፡ dimisit, ommisit, remisit, reliquit, sedauit, cessauit, desinit, repulit, abiecit. *Mar.* 2. 5. 7. 9. 10. vt ይኅድግ ፡ dimittat. *Mat.* 23. 23. *Luc.* 11. 42. ኢትኅድጉ ፡ ne omittatis. *ps.* 48. 11 የኀድጉ ፡ relinquent, alienis. *ps.* 42. 2. quare, ተኀድገኒ ፡ repellas me. *Mat.* 19. 15. ኅድጉ ፡ sinite.

አኅደገ፡

አኅደገ : dimiſit, *Cant.* 3.4. ኢየኃድጎ ፡ non dimittam eum. *Matt.* 5 2 ዘየኃድግ ፡ qui dimiſerit etc. & ኅድግት : dimiſſam, duxerit.

ተኃደገ : dimiſſus, remiſſus fuit. *Matt.* 9.2. ይትኃደግ : remittuntur, peccata tua. *pſ.* 31.1. beati quorum ተኀደጉ: ኃጢአቶሙ : remiſſę ſunt peccata.

ኅዳጥ : & ኅዳጠ : puſillum, modicum. *pſ.* 36.16. ይኄይስ: ኅዳጥ : melius eſt modicum iuſto, *Ioan* 16.16. ሐዳጠ: modicum, & non videbitis me.

ኀጠአ : defuit, indiguit, heſitauit. *pſ.* 22.1. & nihil (eſt) ዘየኃጥአኒ : quod deſit mihi. *Luc.* 9.7. &, ይኃጥእ : heſitabat. *Luc.* 19.47. ወየኃጥኡ : & heſitabant, *& non inueniebant*, quid facerent illi.

ተኀጥአ : defuit. *apoc.* 9.7. & ይትኀጋእ : deficiet, *fugiet*, ab eis mors.

አኅጠአ : priuauit, deeſſe fecit. *pſal.* 77. 33. ወኢያኅጥ አሙ ፡ & non priuauit eos.

Nom. ኃጥእ : impius, iniuſtus, peccator. *plur.* ኃጥ ኣን : peccatores, impij, iniqui. *pſ.* 111. 10. videbit ኃጥእ: peccator &c. peribit deſiderium ለኃጥኣን : peccatorum. *Luc.* 7.42. & venit ብእሲት : ኃጥእት : mulier peccatrix.

ኀጢአት : delictum, peccatum, iniuſtitia, præuaricatio. *plur.* ኀጣውእ : *Matt.* 1.24. እምኀጠውኢሆሙ : à peccatis eorum. 1. *Pet.* 2. 24. à ኀጠወኢነ : peccatis noſtris. *apoc.* 2.9. & ኀጠይኢከ : paupertatem tuam, *indigentiam tuam.*

ኃጢአት፡ቀቲል : peccatum mortale.

ኃጢአት : ቀሊል : peccatum veniale.

ወሪስ : ኀጢአት : peccatum originale.

ኀጸረ : & ሐጸረ : breuis, abbreuiatus, decurtatus fuit. *Marc.* 13.20. Dominus, ይኅጽሮ : abbreuiabit eas.

አኅጸረ : abbreuiauit, breue effecit. *Marc.* 13.20. nisi ዘአኅጸሮን : breuiasset eas Dominus. etc.

ኀዑረ : ኀጸረ : breuè, breuiter. *act.* 24.5. ኀፈረ : breuiter loquar tibi.

ኀጺን : ferrum. *ps.* 104.18. anima eorum እምኀጺን : à ferro. *Ephes.* 6.14. ልብስ : ኀጺን : vestis ferrea, *lorica. apoc.* 18.12. & ęramento, ወሐጺን : & ferro.

ኀጸወ : castrauit. *Matt.* 19.12. qui, ኃጸዉ : ርእሶሙ : castrauerunt seipsos. እለ : ኃጸዎሙ : ሰብእ : qui castrauerunt eos homines.

N*om.* ኀጽዉ : & ሐጽዉ : Eunuchus, castratus. *plur.* ኀጽዋን : eunuchi, castrati. M*att.* 19.12. ቦ : ኀጽዋን : sũt eunuchi &c. *Act.* 8.27. vir Aehtiops, ኀጽዋ : ለንግሥት: eunuchus Candaces Reginæ Aethiopiæ.

ኀጸጸ : minus, minor fuit. *Matt.* 2.6. ኢትኃጽጺ : nequaquam minima es.

አኅጸጸ : & አሐፀፀ : minuit, minorauit. *ps.* 8.5. *Heb.* 2.7. አሐጸጽኮ : minuisti eum. 2. *Cor.* 8.15. qui modicũ non, ያኅጸጸ : minorauit.

ኀንጸጸ : cribrauit, L*uc.* 22. 31. & ይኃንጽጽክሙ : cribraret vos.

N*om.* ኀጹጽ : minor, minimus, modicus. *plur.* ኀጹጻን:

mi-

minores,minimi. *Mat.* 5. 19. ንኡስ : minimus vocabitur. *Matt.* 6. 30. ንኡሳነ : ሃይማኖት : minimę fidei.

ኀፀበ : lauit,abluit,mundauit.*ps.* 6. 7. & እኅፅብ : lauabo.*ps.* 50. 9. ተኀፅበኒ : lauabis me. *Luc.* 5. 2. የኀፅቡ : lauabant retia.

ተኀፅበ : lotus, ablutus fuit. *Mat.* 15. 2. quia non የተኀፀቡ : abluuntur manus eorum. *Ioan.* 5. 5. በጊዜ : የተኃፀብ : secundum tempus lauabatur, *descendebat*.

ምኀፀብ : lauacrum. *Cant.* 4. 5. ascendentes እምኅፃብ : de lauacro.

ኀፀነ : *inde* አመኀፀነ : commendauit. *vide* መኀፀነ :

ኀፈረ : veritus est, puduit,pudefactus fuit, erubuit, timuit. *Mar.* 8. 38. *Luc.* 9. 26. ወለዘኒ : ኀፍረኒ : ወኃፍረ : ቃልየ : የኀፍር : ሎቱኒ : nam qui erubuerit me & erubuerit sermones meos,erubescet, & eum &c. *Mar.* 12. 6. የኃፍርዎ : reuerebuntur fili..m meum.

ተኀፈረ : confusus est. *ps.* 108. 78. የተኃፈሩ : confundantur superbi.*ps.* 118. 6. ኢየተኃፈር : non confundar.

አኀፈረ : confudit,pudefecit. *act.* 9. 22. & አእኀፈርሞ : ለ:confudebat Iudęos.

አስተኀፈረ : confudit, confusum,pudefactum reddidit.*ps.*118. 31. ኢታስተኀፍረኒ : ne confundas me. 1.*Cor.* 11. 22. ወታስተኃፍርዎሙ : & confunditis eos. 2*Cor.* 7. 14. quia ኢያስተኃፈርክሙኒ : non confundistis me,non sum confusus.

Nom. ኃፍረት : confusio,dedecus,pudor,verecundia,

eru-

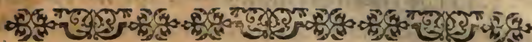
erubescentia. *Ps*. 108. 29. induantur ኀፍረተ : pudore. 2. *Cor*. 4. 2. abdicamus opus ኀፍረት : dedecoris occultum. *occulta dedecoris*.

መኀፈረ : amicus. *Luc*. 11. 6. quoniam venit መኀፈርየ : amicus meus. *ibid. cap*. 14. 12.

ማኀፈደ : & ማሕፈደ : turris. *psal*. 60. 40. ማኀፈደ : turris fortitudinis. *Marc*. 12. 1. & ædificauit መሐፈደ : turrim.



LIT-



LITERA ን N.

ነሁ ፡ & ናሁ ፡ en, ecce. *Marc.* 1.2. ናሁ ፡ አነ ፡ ecce ego &c. *Luc.* 1.38. ነየ ፡ አመት ፡ ecce ancilla Domini.

ናሆም ፡ Nahum. *nom. vir Luc.* 3.25.

ንህብ ፡ መዓረ ፡ apis. *Ps.* 117. 12. circumdederunt me ſicut ንህብ ፡ መዓረ ፡ apes.

ኖላዊ ፡ paſtor. *plur.* ኖሎት ፡ *Cant.* 1. 7. iuxta tabernacula ለኖሎት ፡ paſtorum. *Ioan.* 10.11. ego ſum ኖላዊ ፡ ኄር ፡ paſtor bonus &c.

ኖኅ ፡ Noe. *nom. prop. vir. luc.* 3.36.

ነሐለ ፡ depulit, proſtrauit. *pſ.* 61.4. ጥቅም ፡ ንሑል ፡ maceriæ depulſæ.

ናሕስ ፡ tectum. *plur.* አንሕስት ፡ tecta. *pſ.* 101.8. ſicut paſſer ſolitarius, in ናሕስ ፡ tecto. *Matt.* 10.27. prædicate ſuper አንሕስት ፡ tecta.

ነሐሴ ፡ Nomen *menſis* Auguſtus. *incip.* 25. *Iulij.*

አናሕሰየ ፡ diſtulit, indulſit *pſal.* 77.21. audiuit Dominus. ወአናሕሰየ ፡ & diſtulit. 88. 39. አናሕሰይከ ፡ ለ ፡ diſtuliſti Chriſtum tuum. II. *Cor.* 5.19. አናሕሰዮ ፡ ኃጢአቶሙ ፡ non reputans illis delicta ipſorum.

ነሠተ ፡ et ነሰተ ፡ deſtruxit, depoſuit, demiſit, euertit. *Ps.*

27.5. ንስቶሙ፡ destrues illos. *Ioan.*2.19. ንሥትዎ ፡ sol-
uite templũ hoc. *act.* 19.40. cum hæc dixisset ነሰተ ፡ dimisit ecclesiam.

ናርዶስ ፡ nardus. *Cant.* 1. 11. ናርዶስ፡ nardus dedit odorem suum.

ነሥአ ፡ accepit,assumpsit,tulit. *ps.* 23. 5. ille, ይነሥእ ፡ accipiet. *Matt.* 14.12. ነሥኡ ፡ tulerunt, corpus eius.

አንሥአ ፡ leuauit,eleuauit,erexit, portauit, resuscitauit, suscitauit, excitauit. *ps.* 145. 8. Dominus, ያነሥኦሙ ፡ erigit, elisos. Ps. 146. 6. ያነሥኦሙ ፡ eleuat Dominus mansuetos. L*uc.* 2. 69. አንሥአ ፡ ለነ ፡ erexit nobis cornu salutis. *Ioann.* 6. 44. ego, አንሥኦ፡ resuscitabo eum.

መንሥኢ ፡ resuscitator, resuscitans. *Ioan.* 11. 25. ego sum &c. ወመንሥኢሆሙ፡ለምውታን፡ & resuscitator mortuorum.

ተንሥአ ፡ resurrexit,excitatus fuit,exiliuit,migrauit. *ps.* 1. 5 ideo non, ይትነሥኡ ፡ resurgent. *Matt.* 19. 1. ተንሥአ ፡ migrauit, à Galilea. *Ioan.* 11. 29. cito ተንሥአት ፡ surrexit Maria. *act.* 3. 8. ተንሥአ ፡ surge, & ambula.

ተንሥኤ ፡ et ትሣኤ ፡ ተንሥኦት ፡ et ተሥኦት ፡ resurrectio. *ps.* 6. 5. *in titulo ps.* ዘትንሣኤ ፡ resurrectionis. *ps.* 138. 2. tu cognouisti &c. ወተሥኦትየ ፡ & resurrectionem meam. *Ioan.* 11. 24. scio ከመ ፡ ይትነሣእ ፡ እም ፡ ትንሣኤ ፡ quod resurget in resurrectione &c. 1. P*et.* 1. 3. በተንሥኦቱ ፡ per resurrectionem Domini nostri Iesu Christi.

ንስሐ፡

ነስሐ : pœnituit, pœnitentiam egit. *pſ*. 109. 4. & non ይኔ ስሕ : pænitebit. *Marc.* 1. 15. ነስሑ : pęnitemini. *Mar.* 1. 4. vt, ይነስሑ : pęnitentiam agerent.

Nom. ንስሐ : pęnitentia. *Luc.* 3. 3. prædicans, bapt. ለንስሐ : pęnitentiæ. *ibid. verſ.* 8. facite ergo fructus ዘይደልወክሙ : ለንስሐ : dignos pænitentię.

ተነስሐ : pęnitens factus eſt. *Luc.* 15. 7. ſuper vno pec catore ዘይትኔስሕ : qui pænitens factus eſt, *pænitentiā agente*.

ንስር : aquila: *plur.* አንስርት : aquilæ. *pſalm.* 102. 5. qui renouat vt ንስር : aquila &c. *Matt.* 24. 28. illic congregabuntur አንስርት : aquilę.

አንሶሰወ : ambulauit, inceſsit, circuiuit, pertranſiuit. *Marc.* 5. 41. ſurrexit puella &, አንሶሰወት : ambulabat. *Luc.* 8. 16. vt videant lumen, እለ : ያንሶሰዉ : qui intrāt, *intrantes*.

እንስሳ : animal, pecus, iumentum, *plur. de m pſ.* 134. 8. ab homine vſque ad እንስሳ : pecus. *pſ.* 148. 10. beſtię, & vniuerſa እንስሳ : pecora.

ነሰከ : *indè*, ተነሰከ : momordit, dentibus laniauit. *Gal.* 5. 15. qui ſi inuicem commeditis &, ትትናሰኩ : mordetis.

ሰገ : clauſum, obſerratum fuit.

Nom. ንሱግ : clauſus, clauſum. *act.* 5. 23. inuenimus carcerem, ንሱግ : clauſum.

መናስግ : & መናስግት : vectes, ſerę. *pſ.* 106. 16. & confre git. መናስግት : ዘሐጺን : vectes ferreos. *pſ.* 148. 2. quo-

niam confortauit መናስግተ : seras portarum tuarum.

ነቅሀ : vigilauit. *Cant.*5.2.cor meum, ትነቅህ : vigilat. *Matt.*25. 7.tunc ነቅሃ : vigilabant istæ virgines.

እንቅሀ : suscitauit, excitauit, euigilare fecit. *Mar.*4. 38. & አንቅህዎ : excitant eum. *Luc.* 9.32. & ነቂሆሙ : euigilantes. *Ioan.* 11. 11. አነቅሆ : excitabo eum.

ኒቆላዎስ : Nicolaus *nom.prop.vir.*

እንቋቅሖ : ouum. *Luc.* 11. 12. & si እንቋቅሖ : ouum petierit.

ኒቃኖር : Nicanor. *nom.prop.vir.*

ነቀወ : tinniuit, sonuit, resonuit, *Ioā.* 13. 38. non ይነቁ : cantabit, *resonabit, Gallus.* 1. Cor.13.1. velut corda instrumenti *tympanum*, ዘይነቁ : resonans.

ነቅዕ : fons, *plur.* አንቅዕት : fontes. *Psalm.* 35. 10. quoniam apud te est ነቅዐ : ሕይወት : fons vitę. *ps.*103. 10. qui emittit አንቅዕተ : fontes &c.

መንቅዕት : femur *Cant.*3.8. vniuscuiusque ensis super መንቅዕቱ : femur suum. & *cap.* 7. 1. iuncturæ መና ቅዕቲከ : femorum tuorum.

አንቃዕደወ : eleuauit. *vidè* ቀዐደ :

ኒቆዲሞስ : Nicodemus. *nom.prop.vir.*

እንቋዕ : euge. *ps.* 69. 4. qui dicunt mihi እንቋዕ : እንቋዕ : euge, euge.

ነቀዘ : rosit, corrosit, scalpsit. *Matt.*6.19. vbi erugo ኢይ ነቅዝ : non demolitur.

N*om.* ነቀዝ : tinea, vermis.

እንቀጽ :

አንቀጽ፡ ostium,porta.*plur.*አናቅጽ፡ portæ,ostia.*ps.* 117. 19. aperite mihi አናቅጸ፡ portas iustitię. *vers.* 20. ዝአን ቀጽ፡ እንተ፡ hęc porta Domini. *Ioan.* 10.1.qui non intrat እንተ፡ አንቀጽ፡ per ostium.

ነበልባል፡ flamma *ps.* 82.15.sicut ነበልባል፡ flamma cõburẽs montes *ps.* 105.18.& combussit ነበልባል፡ flãma peccatores.

እንበለ፡ sinè, absquè,aliter,exceptò. *Cant.* 4.3. እንበለ፡ absque aromatibus tuis.

ዘእንበለ፡ *idem.* *ps.* 5. 8. ዘእንበለ፡ sine iniquitate cucurri. *Matt.* 12.5.ዘእንበለ፡ ለካህናት፡ nisi sacerdotibus solis.

ኒቆጶሊ፡ Nicopolis, *nom.prop.Tit.* 3.12.

ነበረ፡ habitauit,inhabitauit,mansit,permansit,positus, commoratus fuit, remansit,sedit.*ps.* 24.ዘይነብር፡ qui habitat.*ps.* 106.36.ነበ፡ ይንብሩ፡ ad habitandum.*psal.* 109. 1. ንበር፡ sede à dextris meis.*Mat.* 23. 6. ወነቢረ. ፍጻሜ፡ et sedere vltimò in consiliis. *Ioan.* 2. 6.. ንቡ ራት፡ ህየ፡ positę illic. *Ioan.* 20.7. & inuenit linteamina ንቡረ፡ posita.

አንበረ: collocauit, posuit,habitare fecit *ps.* 106.36. ወአንበረ፡ ህየ: & collocauit illic etc. *ps.* 112.9 ዘያነብራ፡ ለ፡ qui habitare facit, steril. *Matt.* 5. 15. vt ያንብርዋ፡ ponant eam, sub. *act.* 8.18. በአንብሮ፡ እደዊሆሙ፡ per impositionem manuum. *in ponendo, manus eorum.*

Nom. ንብረት፡ cura,negotium,quidquid ad sustentationem spectat. *Marc.* 12.44.ኵሎ፡ ንብረታ፡ totum

victum suum. *act.* 26. 4. ንበርትየሰ : & quidem vitā meam. *act.* 24. 3. & optima sit *constituta* ንብረቶሙ : ለእሕዘብ : res populi .11. *Tim.* 2.4. cogitat ንብረተ : ዓለም: negocia sec ularia.

መንበረ : sedes, cathedra, locus, tronus, altare. *plur.* መናብርት : sedes, cathedræ &c. *ps.* 9.5. sedisti super መንበርከ : tronum tuum. *Mar.* 11. 15. ወመናብርቲሆሙ : & cathedras vendentium &c.

አንበሳ : leo. *plur.* አናብስት : leones. *ps.* 7. 3. ne rapiant ከመ : አንበሳ : vt leo animam meam. *ps.* 57. 7. confringet Dominus molas ለአናብስት : leonum.

ነበበ : loquutus, meditatus, fuit. *ps.* 14. 2. & ይነብብ : loquitur veritatem in corde suo. *ps.* 2. 1. ነበቡ : meditati sunt inania. *Marc.* 13. 13. non enim estis vos ዘትነበቡ : qui loquimini *loquentes.*

አንበበ : legit, meditatus fuit. *ps.* 1. 2. in lege eius ያነብብ : meditabitur. *Ioan.* 19. 20. አንበብዎ : legerunt illam scripturam. *act.* 8. 30. intelligis ዘታነብብ : quæ legis.

አንበበ : ምንባብ : lectio. *in miss.* 162. 1. post አንበበ : lectionem Apost. *lecta epistola.*

ተነበበ : dictum, dicibile, effabile fuit. *ps.* 50. 7. ዘኢይትነበብ : incertum, *internum, quod eloqui non potest, ineffabile.*

Nom. ነቢብ : sermo. *psalm.* 50. 6. in ነቢብከ : sermonibus tuis.

ንባብ : eloquium, sermo. *Cant.* 4. 3. ወንባብኪ : ኢዩም:

& eloquium tum dulce.

ንበቲሬ : peluis, concha. *Ioan.* 13. 5. & misit aquam in ንበቲሬ : peluim.

አንብዐ : lacrymæ. *Luc.* 7. 38. & fleuit, & rigauit pedes eius. በአንብዑ : lacrymis suis.

አንበዘ : defecit. *ps.* 67. 4. ወአንበዘት : et defecit anima mea.

ነቢይ : propheta. *plur.* ነቢያት : prophetæ *Matt.* 13. 17. multi ነቢያት : prophetæ, & iusti etc. *luc.* 7. 39. si ነቢይ : propheta esset hic.

ነቢት : & ነቢይት : prophetissa. *Luc.* 2. 36. et erat ሐና : ነቢይት : Anna prophetissa.

ተነበየ : prophetauit. *Matt.* 7. 22. ተነበይነ : prophetauimus. *Mat.* 28. 68. *Marc.* 14. 65. ተነበይ : ለነ : prophetiza nobis Christe. *Luc.* 1. 67. ወተነበየ : & prophetauit & dixit. *act.* 2. 17. ይትኔበዩ : prophetabunt filij vestri.

Nom. ተነበዮ : ትንቢት : ተነበዮት : prophetia. *Matt.* 13. 14. vt adimpletur in eis ትንቢት : prophetia. Isaię *apoc.* 1. 3. & audit verba ተነበዮቶ : ለዝንቱ : prophetiæ huius libri.

አንበጣ : locusta. *plur.* አንበጣ : locustę. *ps.* 104. 34. & dixit et venit አንበጣ : locusta. *Mar.* 1. 6. & cibus eius አንበጣ : locustæ.

ናታን : Nathan. *nom. prop. vir.*

ናትናኤል : Nathanael. *nom. prop. vir*

ኖቲያት : & ኖትያት : nautæ. *act.* 27. 27. suspicabantur

ለኖቲያት : Nautę. *apoc*.18.17. ወኖትያት : & nautę.

ኀተገ : cessauit,ommisit. *Luc*. 7.45.non የኀተገት : cessauit. *fem. act*.20 31. ኢኀተገ : እንገብዕየ : *vide* ኀደገ :

Nom. ኅትገ : ommissio, cessatio, inopia. 2. *Cor*.8. 14.abundantia eorum ውስተ : ኅትጋ : in inopia aliorum sit.

ኒነዌ : Niniue. *nom.prop.ciuit*.

ንእሰ : minor,iunior,pusillus fuit, paruus. *Matt*. 11. ዘይንእስ : qui minor est. *Marc*.4. 31. ወትንእስ : minus est omnibus seminibus. *Luc*. 9.48.qui ይንእስ : ውእቱ : ይዐቢ : minor est *hic* maior est.

Nom. ንኡስ : minor,iuuenis,paruus, pusillus , minimus. *plur*. ንኡሳን : pusilli, parui,iuniores,minimi. *ps*. 113. 13. ለንኡሶሙ : pusillis , cum maioribus *ps*.151.1. ንኡስ : እነ : paruus eram in fratribus meis. *Mat*.18.6. de istis ንኡሳን : pusillis.

ንስቲት : ንእስት : parua. *fem*. pusillum. *act*. 27. 28. indè separati ንስቲተ : pusillum . *ibid.vers*. 30. miserunt in mare ለንእስት : ሐመር : paruam nauem *scapham*.

ንእስ : iuuentus. *ps*. 24.7. delicta ዘበንእስየ : iuuentutis meæ. *Matt*. 19.20. *Marc*.10.20 hæc omnia custodiui እምንእስየ : à iuuentute mea. *act*. 26.4. & quidē vitam meam በንእስየ : in iuuentute mea.

ናእሰ : Nahasson. *nom. prop. vir*. Luc. 3. 32.

ነአወ : *indè*, ነአዊት : venator, venatores. *ps*. 90. 3. *&* 127. de laqueo ናአዊት : venantium.

ነአደ : laudauit. Luc. 16. 8. ወንእደ : & laudauit Domi-

nus villicum. 1.*Cor.* 11 22. in hoc እኢይንእ ፡ ይእሎሙ፡ non laudo vos.

ነኪር ፡ alienus, extraneus. *plur.* ነኪራን ፡ alieni, extranij. *ps.* 17. 46. filii ነኪር ፡ alieni. *ps.* 53. 4. quoniam ነኪራን ፡ alieni &c.

ተንከረ ፡ alienatus, abalienatus fuit. *ps.* 57. 4. ተነከሩ ፡ alienati sunt peccatores.

አንከረ ፡ miratus, admiratus fuit, obstupuit. *luc.* 1. 21. ወአንከሩ ፡ & mirabantur quod tardaret. *luc.* 2. 47. ወይነክርዎ ፡ ኵሎሙ ፡ stupebant autem omnes. ኢታንክሩ ፡ mirabile. *psalm.* 117 12 3. ወነኪር ፡ et mirabile est oculis nostris.

መንከር ፡ prodigium, miraculum, mirabilia, mirabiliter. *ps.* 45. 9. quæ fecit መንከር ፡ prodigia super terrã. *ps.* 75. 5. tu illuminas መንከር ፡ mirabiliter. *ps.* 118. 129. መንከር ፡ ስምዕከ ፡ mirabilia testimonia tua.

ነከየ ፡ nocuit, corrupit, perdidit. *Mar.* 16. 17. nihil quod, ይነክዮሙ ፡ nocebit eis. *luc.* 4. 34. ወኢነከዮ፡ et nõ nocuit illi. *Luc.* 10. 19. et nihil ዘይነክየክሙ ፡ nocebit vobis.

ተነከየ ፡ corruptum, consumptum, perditum fuit. 1. *Cor.* 13. 52. resurgent mortui. እንዘ ፡ ኢይትነከዩ ፡ incorrupti.

ነዉ ፡ et ነዋ ፡ en, ecce. *Mat.* 24. 23. ነቦ ፡ ፡ ዝየ ፡ ሃሎ ፡ ecce hic est Christus, ወነዋ ፡ ከሐከ ፡ & ecce illic.

ነዊሕ ፡ longum, diuturnum fuit.

ነዋሕ ፡ longitudo, diuturnitas. *ps.* 20. 5. tribuisti ei

ለኑዋኅ: longitudinem dierum. *Ephes.* 5. 18. quæ sit latitudo ወኑኁ : et longitudo eius.

Nom. ነዊኅ : longus, diuturnus. *in miss.* 166.4. et ነዊኅ : dies longus etc.

ነወመ : et ኖመ : dormiuit, obdormiuit, somniauit, requieuit. *ps.* 3.6. ወኖምኩ : et dormiui. *ps.* 4.9. ወእነውም : et dormiam. *Ephes.* 4.14. surge ዘይነውም : qui dormis. *Mat.* 25.5. ወኖሙ : ኵሎሙ : et dormierunt omnes. *fin.* *Ioan.* 11.12. Lazarus amicus noster ኖመ : dormit.

Nom. ንዋም : et ምንዋም : somnus, dormitio. *ps.* 72. 20. veluti expergissens እምንዋም: à somno. *Luc.* 9.32. grauati በምንዋም : somno oculi eorum.

ነወረ : macula. *Cant.* 4.9.

ነወኀ : longum, extensum fuit.

አንወኀ : prolongauit, extendit. *Luc.* 20.47: qui ያነውኁ : prolongant orat.

Non. ነዋኅ : *idem quod*, ነዋኅ : longus, extensus, excelsus *Mar.* 9.2. ደብር : ነዋኅ : sup. montem excelsum.

ነዊኀ : longè. *Mar.* 7.6. ነዊኀ : ይርሕቁ : longè recesserunt à me.

ንዋይ : vas, suppellex, substantia. *plur.* ንዋይያን : et ንዋያት : vasa, vtensilia, facultates, arma. *Luc.* 19.8. መንፈቀ : ንዋ ይየ: dimidium bonorum meorum. *act.* 27.18. ንዋያት : ሐመር : ወንዋይ : ሐቅል : armamenta nauis, et arma. *Ioã.* 18 3. ወበንዋየ : ሐቅል : et armis.

ነዓ : age, veni. *plur.* ንዑ : agite, venite. *ps.* 94.1. ንዑ : venite exultemus. *Mat.* 8.9. et alij ነዓ : veni, et venit *Ia*

cobi

cobi 5.1. ነዑ : *ይእዜኒ* : agite nunc diuites.
ንዕማን : Naaman.*nom.prop.vir*.Luc.4.27.
እንዚራ : organum. *plur*. እንዚራት : organa.*ps*.150.4. in in chordis ወበእንዚራ : & organo.
ናዝሬት : Nasaret. *nom.ciuit*.
ናዝራዊ : Nazarenus. *Mar*. 10.47. quia Iesus ናዝራዊ : Nazarenus est.
ነዘኀ : & ነዝሐ : aspersit, spersit, conspersit, effudit. *ps*. 50.9. ትነዝኀኒ : asperges me.
ነዘዘ : consolatus fuit, Sacramentum pœnitentiæ administtauit. *in mis.fol*.162.1.ናዝዘነ : consolare nos.
Nom. ናዝዝ : consolatio. *plur*.ናዝዛት : consolationes *ps*. 9.3.19. ናዝዛትከ : consolationes tuę lętificauerunt animam meam,
ነደደ : accendit, incendit, arsit, exarsit, accensus fuit.*ps*. *ps*. 78.5. ይነድድ : accendetur. *Luc*.24.31.nonne ይነ ደደነ : ardens erat, *ardebat*. *psalm*.7.14.እለ : ይነዱ : ardentes. *ps*. 78.5. ወይነድድ : accendetur velut ignis. *ps*.105.ወነደደ : እሳት : & exarsit ignis &c.
አንደደ : succendit, ardere fecit. *ps*. 77. 38. non ያነ ድድ : accendit. *act*. 28.ወአንደዱ : ዐቢየ : እሳተ accenderunt magnum ignem.
Nom. ነድ : flamma.*Act*.7.30. በነደ : እሳት : in flamma ignis. *apoc*. 1. 18. tamquam ነደ : እሳት : flamma ignis.
ነደቀ : ædificauit, extruxit. *Mat*.23.29. qui, ትነድቁ : ędificatis,&c. *ps*.117.22. ነደቅት : ædificantes.*Mar*.12.

V *nom*.

Nom. ንጽቅ : ędificium,ſtructura. *Marc.*13.1. quales ንጽቅ: ſtructuræ. & *ver.*2.vides has omnes : ንጽቅ: ዐቢይ : ſtructuras magnas.

ነደየ : eguit,vacuus,inanis,pauper,miſer fuit. *pſ.*33.11. diuites ነደዩ : eguerunt.

N*om.*ነዳይ : egenus,pauper, inops, mendicus. *plur.* ነዳያን : inopes,egeni,pauperes,mendici. *pſ.* 33.6.ዝንቱ : ነዳይ : iſte pauper clamat *pſ.* 11.6.propter miſeriā ለነዳያን : inopum. *luc.* 16.20. & quidam ነዳይ : mēdicus 1. *Cor.* 11.22.& confunditis ለነዳያን : inopes *eos. qui non habent.*

ንዴት : inopia,paupertas,egeſtas.2. *Cor.*8.2. & altiſſima ንዴቶሙ : paupertas eorum. *ibid.verſ.* 9. vt vos diuites eſſetis በንዴት : ዚአሁ : inopia illius.

አንደየ : inopem, egenum effecit,ad inopiam redegit. 2.*Cor.* 8. 9. propter vos አንደየ : ርእሶ : inopem fecit ſeipſum.

ነደፈ : *hinc.* ተነደፈ : languit,debilis,mæſtus fuit. *Cant.* 2.6. ተነደፍኩ ; langueo præ amore.

ነገሀ : *idem quod* ጸብሐ : manicauit,mane fuit. M*at.*20.1. በነግሁ : in mane,primo mane.

ነገሠ : regnauit.*pſ*·h.10.16.ይነግሥ : regnabit Dominus. L*uc.*1.33.ወይነግሥ : & regnabit in Domo Iacob.*apo.* 20.4.ወነግሡ : & regnauerunt cum Chriſto.

አንገሠ : regnare fecit,regem conſtituit. I*oan.* 19.12. ኵሉ:ዘያነግሥ : ርእሶ: omnis qui ſe regem facit.

N*om.* ንጉሥ : Rex. *plur.* ነገሥት : *Ioan.* 19.3.በሐ : ንጉሥሙ

ሣሙ : ለአይሁድ : aue rex iudęorum.*apoc*.19.16. ንጉሠ : ነገሥት : Rex regum.

ንግሥት : regina. *plur*. ንግሥታት : reginæ. *ps*.44.10. aftitit ንግሥት : regina &c. *Cant*.6.7. fexaginta funt ንግሥታት : reginę.

መንግሥት : regnum, imperium. *plur*. መንግሥታት : regna. *Luc*. 1. 33. & non erit finis መንግሥቱ : regni eius. *Et cap*.4. 5. & oftendit illi መንግሥታት : regna omnia. *Ioan*.18. 36. መንግሥትየሰ : regnum meum non eft &c.

መንገለ : apud, ad, circa, propè. *Matt* 4.13. Capharnaquę eft መንገለ : ባሕር : circa mare, *maritana*. *act*. 18. 6. ex hoc vadam መንገለ : አሕዛብ : ad gẽtes. *Marc*. 16. 5. fedentem መንገለ : የማን : in dextris.

እመንገለ : fecundum. *Rom*. 11.28. እመንገለ : ወንጌልሰ : fecũdũ euág. &c. ወእመንገለሰ ; ኅሩይ : fecũdũ aut. elect.

እንገልገለ : *vide* ገልገለ : fremuit.

ናጌ : Nagge. *nom. prop. vir. luc*. 3. 23.

ኒጌር : Niger. *nom. prop. vir. act*. 13.1.

ነገረ : nuntiauit, enuntiauit, pronuntiauit, dixit, loquutus fuit, prædicauit, prædixit, renuntiauit. *psal*. 2. 6. vt እንግር : prędicẽ, *ps*.18. in labiis meis ነገርኩ : pronũtiaui. *Ps*. 144. 5. ይነግሩ : pronuntiabunt, narrabunt, &c. II. *Cor*.13.2. አቅደምኩ : ነገረ : ወአቅደምኩ : በሂለ : prędixi, & prędico. *Gal*. 5. 21. & 1. *Tes*. 4. 6. ነገርትከሙ : prædixi vobis.

ተናገረ : locutus eft, dixit, promifit. *Marc*. 14. 11.

Luc. 22. 5. *Ioan*. 14 30. ኢይትናገር ፡ non loquar, multa vobiscum.

ዘኢይትነገር ፡ ineffabilis.

N*om*. ነገረ ፡ sermo, verbum, propositio. *ps*. 18. 5. in omnem terram exiuit ነገሮሙ ፡ sonus eorum. *Matt*. 5. 37. sit tantum ነገርክሙ ፡ sermo vester.

አንጐርጐረ ፡ *vide* ጐረጐረ ፡ murmurauit.

ነገደ ፡ peregrinatus fuit, circuiuit, peragrauit, oberrauit terram. *Mat*. 21. 33. *Marc*. 12. 1. ወነገደ ፡ peregrè profectus est. M*at*. 25. 14. sicut homo ዘይነግድ ፡ peregrè proficiscens. *Luc*. 8. 29. ወነገዱ ፡ ባሕረ ፡ & nauigauerunt mare Gerasen. *in Miss. fol*. 164. 3. qui, ተአንገዱ ፡ peregrinantur.

N*om*. ነግድ ፡ peregrinus, hospes. *plur*. አንግድ ፡ peregrini. *ps*. 38. 13. ወነግድ ፡ & peregrinus M*at*. 27. 7. in sepulturam አንግድ ፡ peregrinorum.

ነጐድጓድ ፡ toni tru *vide*, ጐድጓድ ፡

መንገድ ፡ iter, via. M*att*. 20. 31. sedentes ጥቃ ፡ መንገድ ፡ secus viam.

ነገገ ፡ vagatus est, diuagatus, oberrauit. *Cant*. 1. 7. ne sim እንዘ ፡ እንጊጊ ፡ vaga, *ne vagari incipiam*.

ነገፈ ፡ excussit, extersit, deiecit. *Luc*. 4. 19. ወአንግፎሙ ፡ ለ ፡ dimittere confractos. L*uc*. 9. 5. ንግፉ ፡ ጸበለ ፡ excutite puluerem. & *cap*. 10. 11. ንነግፍ ፡ ለክሙ ፡ extergimus in vos

ተነገፈ ፡ excussus est, deiectus. *Ps*. 1. 3. ኢይትነገፍ ፡ non excutientur. *Ps*. 108. 29. ተነገፍኩ ፡ excussus sum.

ነጠፈ : excuſsit,poliuit,expurgauit. M*at*.23 24. culicē
ትነጥፉ : excutitis.

N*om*. ንጡፍ : probatum,purum.*apoc.* 3.18.

ነጽሐ : *primo ſignificat.* deiecit,proſtrauit, alliſit,colliſit. *pſ*.105. 27.vt, ይንጽሖሙ : proſterneret eos, & ይንጽሕ : deiiceret,ſemen &c. *Pſ*.136. 6.ይነጽሖሙ : allidet eos.

ነጽሐ : *deinde ſignificat*, purus,mundus,pudicus,continens, innocens,impollutus fuit.*pſal*.18. 14. & እነ-ጽሕ : emundabor.*pſ*. 50.9.ወእነጽሕ : & mundabor.

አንጽሐ : & አስተናጽሐ : purgauit,mundauit, emundauit. *Matt*. 8.2.potes አንጽሖትየ : mundare me,volo, አንጽሕ : mundare. *Ioan*. 15. 3. ያስተናጽሖ : purgabit eum. *Tit* 2.*ver*. 5.8. ያንጽሑ : ርእሶሙ : mundantes ſe metipſos. ¶ *prouerbialis loquutio qua ſobrium,prudentem, pudicum deſcribunt*.

N*om*. ንጹሕ: purus,mundus,candidus,pudicus,innocens,impollutus, immaculatus.*pſ*.14.2.qui ingreditur በንጹሕ : ſine macula.*pſ*.118.1.beati እለ : ንጹሓን : immaculati.*Mar*. 16.5.coopertum ንጹሕ : አልባስ : ſtola candida. *in Miſ*. 166.4. ſancta,& ንጽሕት : immulata, Maria virgo.

ንጽሕ : Caſtitas. *act*. 24.25 de iuſtitia ወለንጽሕ : & caſtitate.

መንጽሔ : ኃጢአት : purgatorium.

ነጸረ : & ነፀረ aſpexit, reſpexit. *psal*. 10.5. oculi &c. ይኔጽሩ : reſpiciunt. II. P*et*. 1.18. እለ : ትኔጽሩ : attendentes, *qui attenditis aſpicitis*.

እንጻር : & መንጸረ : contra,ex aduerſo.*pſ*.22.5.በእንጸሪሆሙ: aduerſus eos. *Mar*. 15. 39.qui ſtabat መንጸረ: ex aduerſo.

ነጸፈ : ſtrauit, ſubſtrauit. *Matt*. 21. 8.plurima autem turba ነጸፉ : ſtrauerunt veſtimenta ſua&c.*ibid*. ወይነፅፉ : & ſternebant in via.

Nom. ንፁፍ : ſtratum. *Mar*. 14.15. demonſtrabit cænaculum grande ወንፁፍ : ወርሑየ : & ſtatum & poſitum.

ንጸፍጸፍ: guttæ,ſtillæ.*Luc*.22.44.ከመ : ነጸፍጸፈ : ደም : ſicut guttæ ſanguinis.

ነፈርሀፀ : diliciȩ.*vide* እንፈርሀጸ : exultauit.

ነፍስ : anima, ſpiritus, ventus.*plur*. ነፍሳት : animȩ,ſpiritus,venti: *pſ*. 1.4.quem proiicit ነፍስ: ventus *pſ*.105. 15.miſit ſaturitatem ለነፍሶሙ : animabus eorum.*pſ*. 134. 7. qui producit ለነፋሳት : ventos de theſauris ſuis.

አስተነፈሰ : ſpirat,inſpirat, aſpirat. *Cant*. 2.17.donec, ያስተነፍስ : aſpiret dies.

N*om*. እስትንፋስ : ſpiritus, reſpiratio, inſpiratio *pſ*.17. 16. ወእምእስትንፋስ : መዐትከ : ab inſpiratione iræ tuȩ,à ſpiritu iræ tuȩ.*in miſ*.163.3.vſque ad extremum እስትንፋስ : ſpiritum.

መንፈስ : ſpiritus. *plur*.መናፍስት : ſpiritus. መንፈስ ቅዱስ: ſpiritus ſanctus *Mat*.10.1.ſuper መናፍስት : ርኩሳን : ſpiritus immundos.1 *Cor*.12.1.ወበእንተሂ : ዘመንፈስ : ቅዱስ: de ſpiritualibus autem.*Gal*.6.1.vos እለ : መንፈስ: ቅዱስ:

qui

qui ſpirituales eſtis. *ibid*·*verſ*.8. qui ſeminat ወስተ፡ መንፈሱ፡ ለመንፈሱ፡ in ſpiritu, ſpiritum metet &c.

መንፈሳዊ፡ *in miſ*.160·2.& oſtẽdas ſuper ዝንቱ፡ ታቦት፡ መንፈሳዊ፡ hanc arcam ſpiritualem, *ſuper hoc altare* 1. *Pet*. 2. 5. offerre መሥዋዕተ፡ መንፈሳዌ፡ hoſtias ſpirituales.

ናፈቀ፡ hæſitauit, dubitauit, ambiguus, incertus fuit, diuiſus fuit. *Matt*.21.21. ወኢትናፍቁ፡ et non hęſitaueritis. *Luc*.24·4. ወእንዘ፡ ይናፍቁ፡ dum mente conſternatę eſſent. *Iacob*.1.6. quia ዘይናፍቅ፡ qui hæſitat.

ተናፈቀ፡ diuiſus fuit. *Luc*. 11·19. omne regnum እንተ፡ ትትናፈቅ፡ quod diuiſum, eſt. &c.

Nom. ናፋቂ፡ hęſitans, dubitans, infidelis, ſciſmaticus. *plur*. ናፋቃን፡ hæſitantes, dubitantes, infideles, ſciſmatici. 2. *Cor*.4.4. ወለንፋቃን፡ infidelibus, *iis qui periunt*.

ናፋቂ፡ incredulus. *Ioan*. 20.27. ወኢትኩን፡ ናፋቂ፡ & ne ſis incredulus *Act*.26.19. ኢኮንኩ፡ ናፋቂ፡ non fui incredulus. *Rõ*. 12.9. ſine, ኑፋቄ፡ ſimulatione, *hęſitatione, infidelitate*. &c.

ንፍቅ፡ medium. *in miſ*. ንፍቅ፡ ካህን፡ coadiutor ſacerdotis, ንፍቅ፡ ዲያቆን፡ ſubdiaconus.

ንፍቀት፡ ſciſma, ſecta. *act*.28.22. በዛቲ፡ ንፍቀት፡ de ſecta hac, &c.

መንፈቀ፡ medium, dimidium. *Luc*.11.5. መንፈቀ፡ ሌሊት፡ media nocte· *act*. 2.13. መንፈቆሙ፡ alij, *pars, medietas eorum*.

መናፍቃን፡ ſciſmatici, rebelles, contumaces, hæretici.

ነፈኀ : & ነፈሐ : flauit,ſufflauit,inſufflauit buccinauit,ſpirauit. *pſ.*80.4. ንፍኁ : ቀርነ : buccinatę. *pſ.* 147.8. ይነፍኅ: flabit ſpiritus. *Ioann.* 3.15. ſpiritus vbi vult ይነፍኅ : ſpirat. *&* *cap.* 20. 22. hoc cum dixiſſet ነፍኀ : ላዕሌሆሙ: infufflauit ſuper eos.

Nom. ንፍሐት : flatus. *act.* 27. 40. በንፍሐት : ነፋስ : ſecundum aure flatum.

ነጠብጣብ : ſtillæ, guttæ, ſtillicidia. *pſ.* 64.11. ወበነጠብጣቢከ : & in ſtillicidiis tuis germinans lætabitur. *pſ.* 71.6. ወከመ : ነጠብጣብ : & ſicut ſtillicidia.

እንጠብጠበ : ſtillauit, deſtillauit. *pſ.* 7.1.6. ዘያንጠበጥበ : quæ ſtillant ſuper terram.

እንጠልዐ : expandit *vide* ጠልዐ :



LIT-

LITERA አ A

ኡ፡ *secundæ claſsis*, Heus, *particula vocandi.*
ኢ፡ *tertiæ claſsis*, non, nequaquam, minimè, haud, haudquaquam. *particula negandi.*
ኦ፡ O, euge, *ſeptimæ claſsis, particula vocantis & laudantis.* Mat. 25.21. Luc. 19.17. ኦገብር፡ ኄር፡ euge ſerue bone.
አሀ፡ Eia, agedum. *particula hortandi.*
አሆ፡ *idem quod* አወ፡ *particula reſpondendi affirmatè.* etiam, ita, maximè, quidni? Mat. 21.30. reſpondit & dixit አሆ፡ etiam Domine mi. *Item particula diſiunctiua. Iacob* 3.3. አሆ፡ etiam &c.
አላ፡ & ኣላ፡ *particula aduerſatiua*, at, aſt, ſed, verum. Luc. 5.32. non veni vocare iuſtos ኣላ፡ ſed peccatores. Ioã. 19. 34. አላ፡ ſed vnus militum.
እለ፡ *pronomen relatiuum qui, quę, quod. pſ.* 118. 1. beati እለ፡ qui ſcrutantur &c. Luc. 23.40. & mulieres እለ፡ quæ ſecutæ eum fuerant. *Ioan.* 10.27. cognocunt me እለ፡ኣየ፡ meę, *quę meę ſunt.*
እሉ፡ & እሉንቱ፡ illi, iſti. *fem.* እላንተ፡ illæ iſtæ. Luc. 3.8. እምእሉንቱ፡ de iſtis lapidibus. *act.* 2. 7. nonne

homines Galilæi እሉ ፡ ኵሎሙ ፡ iſti omnes. & cap. 9. 37. factum eſt autem በእሎንቱ ፡ መዋዕል ፡ in illis diebus.

ኤሊ ፡ Eli *nom.prop. vir.*Luc.3. 23.

ኤልኤል ፡ *quere in* ለዐለ ፡

አሌሉ ፡ væ. *Matt.* 18. 17. አሌሉ ፡ ለዓለም ፡ væ mundo. አሌለኪ ፡ væ tibi.

ኤለማስ ፡ Elimas. *Nom.prop.vir.act.* 13.8.

ኤልሞዳም ፡ Elmadan.*nom.prop. vir.Luc.* 3.28.

ኤሊሳቤጥ ፡ Elizabeth. N*om.prop.mul.Luc.*1.5.

እሌስክንድሮስ ፡ Alexander.*nom.prop.vir. act.* 19.33.

እለስክንድርያ ፡ Alexandria.*nom.prop.ciuit.*

ኤልሳዕ ፡ Eliſeus. *nom.prop.prophetæ.luc.* 4.27.

አልቦ ፡ non, minimè,nemo,nihil,ſinè, abſque, nequaquam.*Luc.* 1.6. አልቦ ፡ nequaquam *ſed* Ioannes vocabitur.*Ioan.* 8.7. ዘአልቦ ፡ ኃጢአት ፡ qui ſine peccato eſt. *apoc.* 3.7. ወአልቦ ፡ & nemo claudit.

አሎቀ ፡ *vide* ዐለወ ፡ ſubuertit.

አለቲኖን ፡ ἀληθὴς ፡ verax,verus.*in miſs.* 159.4.Deus noſter Ieſu Chriſte አለቲኖን ፡ ἀληθὴς.

አልኩ ፡ & አልኩቱ ፡ reliqui , reliquæ , cęteri, alij, aliæ &c. M*at.* 25. 11. nouiſſimè verò veniunt አልኩቱ ፡ reliquę virgines. M*ar.* 12.9. veniet, & perdet ለእለ ኩቱ ፡ iſtos colonos.

ኤልዓዛር ፡ Eliazar, Eliezar, Lazarus. *nom. prop. vir.* M*att.* 1.15. Luc.. 3.27. *Ioan.* 11.1.

ኤልዛቤል ፡ Ieſabel. *nom.prop.mul. apoc.* 2.20.

ኤልያስ ፡ Elias. *nom.prop.prophetę.Luc.*4.26.
ኤሊያቄም ፡ Eliacim. *Nom.prop.vir.Matt.*1.13.
ኤሊዩድ ፡ Eliud. *Nom.prop.vir.Matt.*1. 14.
ኤላዳ ፡ Gręcia. *nom. Reg. act.*20.2.
እልፍ ፡ mille,*plur.* አእላፍ ፡ millia. ¶ *ſingulare non eſt adeo in vſu, ſed pro eo communiter reperitur* ዐሠርቱ ፡ ምእት ፡ *decies centum.pſ.* 90.7.cadent à latere tuo ዐሠርቱ ፡ ምእት ፡ አእላፍ ፡ mille, millia à dextris tuis.*in miſ.* 163.4.populi tui ſint benedicti benedictionibus አእልፍ ፡ አእላፈት ፡ ወትእልፈት ፡ አእላፈት ፡ millies millibus, & iterum millies millibus.*Cant.*5.10.electus እምአእላፍ ፡ ex millibus.
አሐዱ ፡ vnus, quidam.*fem.*አሐቲ ፡ vna, quædam. *Luc.* 16.1.አሐዱእ ፡ ብእሲ ፡ quidam homo·*Ioan.*1.15.አሐዱ ፡ ዋሕድ ፡ vnicus, vnigenitus.*pſ.* 21.22.ዘአሐዱ ፡ ቀርኑ ፡ vnicornis.
እሙ ፡ *Nom.* mater. *Ioan.*2.1.እሙ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ mater Ieſu.
እም ፡ *præpoſitio*, a, ab, ex, de, è, prę. *Rom.*10.9.እም ሙታን ፡ à mortuis. ¶ *eliditur* መ ፡ *nominis*, መዉታን ፡ *&* *hoc ſemper cum nomen ſubſequens incipit à* መ ፡ *vel vt hoc euitetur, præpoſitioni affigitur* ነ ፡ *Ioan.*12.20.እምነ ፡ ምዉታን ፡ à mortuis.*Interdū poſtponitur* ኀበ ፡ ad ውስተ ፡ in vel ላዕለ ፡ ſuper, *ſine ſignificatione, Emphaſeos cauſa. Matt.* 17.25.እምኀበ ፡ መኑ ፡ à quibus.*Ioan.* 5. 30. እምኀቤየ ፡ à me ipſo.*Mat.* 21.8. እም ፡ ውስተ ፡ ex arboribus.*Mar.*9.26· እም ፡ ላዕሌሁ ፡ ab eo.*act.* 3.21. እም

ቅድመ፡ ገጹ፡ à conſpectu, à facie eius. *Mat.* 6. 27. እም ዲበ፡ ቆሙ፡ ad ſtaturam ſuam.

እሜሃ፡ tunc. M*at.* 9.4. እሜሃ፡ ቀርቡ፡ tunc acceſſerunt ad eum. *ibid. verſ.* 16. እሜሃ፡ ይጸውሙ፡ tunc ieiunabunt

እምእሜሃ፡ ex indè, ex tunc. *Mat.* 26.16. ወእምእሜሃ፡ & exindè querebat opport.

እምህየ፡ indè. M*att.* 11. 1. ፈለሰ እምህየ፡ tranſijt indè.

እምአይቴ፡ & እምኣቲ፡ vndè. *Ioan.* 19.9. እምአይቴ፡ አንተ፡ vndè es tu.

እምበይነ፡ ideo, ſuper. *act.* 15.2. እምበይነዝ፡ ነገር፡ ſuper hac quęſtione. እስመ፡ እምበይነ፡ ዝንቱ፡ quia ideo miſſus ſum.

እመ፡ ſi, cùm, dùm, quandò. *in titulo pſ.* 150 እመ፡ መጽአ፡ cùm venit ad eum. & *pſ.* 58. እመ፡ ፈነወ፡ quando miſit Saul. *Mat.* 19.17. እመሰ፡ ſi autem. *pſ.* 125.1. እመ፡ ሜጠ፡ cum conueteret Dominus. in conuertendo.

እም፡ ኢ፡ ſi non, niſi. *pſal.* 7.13. ወእመሰ፡ ኢተመየጥክሙ፡ niſi conuerſi fueritis. *pſ.* 126.1. እመ፡ እግዚአብሔር፡ ኢዐቀበ፡ niſi Dominus cuſtodierit ciuitatem.

እመኒ፡ ſiue. 1. *Cor.* 3.22. እመኒ፡ ሕይወት፡ ſiue vita, ወእመኒ፡ ሞት፡ ſiue mors.

እምከመ፡ quia ſi, dum, vt. &c. *Mat.* 5.23. እምከመኬ፡ ſi ergo offers munus tuum &c. M*att.* 16.1. እምከመ፡ መሰየ፡ dum veſper eſt. I*oan.* 11. 56. እምከመቦ፡ ſi quis ſit, qui cognouerit &c. *Rom.* 8.17. ወእምከመሰ፡ ውሉድ፡

ſi

ſiautem filij.

አመኒከ : aut, vel, ſiue, *particula coniunctionis*.

አመዘ : autem, quod, cùm, tunc, dùm, poſt, poſtea, poſteaquam. *Matt*. 15. 1. ወእምዘ : ቀርቡ : tunc acceſſerunt.

አማሌቅ : Amalec. *nom. prop. reg. pſ*. 82. 8.

አመረ : & አእመረ : ſciuit, intellexit, nouit, cognouit, demonſtrauit, edocuit. *pſ*. 24. 4. vias tuas Domine አምረኒ : demonſtra mihi. *psal*. 118. 79. qui, የአምሩ : nouerunt. *pſal*. 138. 1. & አእመርከኒ : cognouiſti me. አንተ : ትአምር : tu cognoſcis &c. ¶ *idem verbum, præfixa* ኢ : *negatione ſignificat* neſciuit, ignorauit, per ignorantiam, ignoranter fecit. *pſ*. 72. 22. & ኢያእመርኩ : neſcui. *Pſ*. 81. 5. ኢያእመሩ : neſcierunt. 1. *Cor*. 8. quæ idolis ſacrificantur ናአምር : ſcimus. *ibid. ver*. 2. ſi ſit qui dicat አእመርኩ : ſcio. ዓዲ : ኢየአመረ : nondum cognouit &c.

አሚረ : dies, die. *Luc*. 6. 23. ይእተ : አሚረ : illa die. *pſ*. 41. 4. ኵሎ : አሚረ : quotidie, omni die.

Nom. አእምሮ : & አእምሮት : cognitio, ſcientia. *pſ*. 138. 6. mirabilis facta eſt, አእምሮትከ : ſcientia tua. 1. *Cor*. 8. 1. ወአእምሮስ : ſcientia inflat.

ተአምር : & ተአምርት : ſignum, portentum, prodigium, miraculum. *pſalm*. 64. 9. እምተአምሪከ : à ſignis tuis. *pſ*. 73. 4. poſuerunt ትእምርቶሙ : ትእምርተ : ſigna ſua, ſigna. *Mat*. 16. 1. rogauerunt ተእምርተ : ſignum de cælo.

ማእ

ማእምረ : ſcrutator,cognoſcens,cognitor,Dux, præceptor.*pſ*.54.14 ማእምርየ : dux meus. *act*.1. 24. Domine.ማእምረ : ልብ : cognoſcens corda.

ኤምር : hemor. *nom. prop. vir. act*. 7.16.

አሞሬዎን : Amorrhæi. *Nom. prop gentis*.

እምሳለ : murenulę, collare, ornamentum muliebre. *Cant*.1.11. እምሳለ : ወርቅ : murenulas aureas facient tibi &c.

እመት : cubitus.*Mat*.6.27.እመት : አሐዱ : cubitum vnum *Luc*.12.25.*idem*.Ioann. 21.9. ſed quaſi ክልኤ : ምእት : በእመት : ducentis cubitis.

አመት : ancilla,famula. *plur*.አእማት : ancillę. *Luc*,1.38. ecce,አመት : Domini. *act*.2.18.& ſuper አእማትየ : ancillas meas. *Gal*.4.31. non ſumus ውሉደ : እመት : filij ancillæ.

አመነ : & ተአመነ : ſalutauit. *Matt*.5. 47 ወእመ : ተአማኑ ከሙ : & ſi ſalutaueritis fratres veſtros.*Luc*.1.40. አም ኃታ : ለኤልሳቤጥ : ſalutauit Eliſabeth. & *ver*.44. እንዘ : ትትአምሀኒ : dum ſalutares me. ሀ : *pro* ኅ : *Luc*.7.45. ኢተአመኅከኒ : non ſalutaſti me, *oſculum mihi non dediſti*. *Philip*. 4. 22. አምኁከሙ : ſalutant vos fratres. &c.

Nom. አምኃ : ſalutatio,munus,munera.*pſ*. 44. 13. filię Tiri በአምኃ : in muneribus.*pſ*.67.30. tibi offerent reges አምኃ : munera.*Matt*.5.23.ſi ergo offers እምኃከ : munus tuum.

አሞን : Ammon. *nom.prop.gentis.pſ*. 82.8.

አመነ :

አመነ : credidit, ſperauit, optauit, cōfeſſus, profeſſus eſt. *pſ.* 115. 1. አመንኩ : በዘ : credidi propter quod &c. *Ioan.* 1.20. ወአምነ : & confeſſus eſt. I*oan.* 20.25. ኢየአምን : non credam. *ibid. verſ.* 29. ይአምኑ : crediderunt *pſ.* 6.6. መኑ : የአምነከ : quis confitebitur tibi. I*oan.* 3. 36. qui autem ኢይአምን : non credit, *incredulus eſt.*

ተአመነ : fidit, confidit, ſperauit, ſpem & fiduciam poſuit, ſecurus, fidelis, certus fuit, certò credidit, cōfeſſus, profeſſus eſt, creditum fuit. *pſ.* 43. 7. non in arcu meo እትአመን : ſperabo. *Marc.* 1. 5. & ይትአመኑ : confitebantur peccata ſua. *Rom.* 3. 2. ተአመኖሙ : fidelis fuit eis Dominus በቃሉ : in verbis ſuis. *pſ.* 77. 37. ኢተአመንዎ : nec fidelis habiti ſunt.

አአመነ : ſuaſit, fidem fecit, rem ita ſe habere aſſeruit, dixit. *Mat.* 28. 14. nos, ናአምን : ſuadibimus, fidem faciemus.

አስተአመነ : credidit, *&c.* 1. *Cor.* 13.7. omnia, ያስተአምን : credit.

Nom. አሚን : confeſſio *pſ.* 41. 5. in voce አሚን : confeſſionis. *pſ.* 94. 2. præoccupemus faciem eius በአሚን : in cōfeſsione. I*oan.* 20. 31. ወአሚንክሙ : & credendo vobis, *& vt credentes. verbum infinitum.*

አማን : certè, verè, profectò. M*at.* 14. 33. አማን : verè Dei filius es. L*uc.* 23. 47. አማን : verè iuſtus erat hic homo.

አሜን : Amen. *dictio confirmatiua, ſignificans apud*

hæ-

Hebræos sic faciat Dominus, faxit Deus, certo fiat, eueniat &c:

እሙን : fidelis, fidele: *ps.* 18.8. testimonium Domini እሙን : fidele. & *ps.* 110.8. ወእሙን : & fidelia omnia mandata eius.

መሃይምን : & ምእመን : fidelis. *plur.* እምንያን : fideles. *Mat.* 24. 45. seruus ምእመን : fidelis. *Act.* 14. 26. & congregassent, ሕዝበ : እምንያን : ecclesiam populum fidelem. *apoc.* 2.10. ኩን : መሃይምን: esto fidelis.

ሃይማኖት : fides. *ps.* 32.4. & omnnia opera eius በሃይማኖት : in fide. *Mat.* 14.31. ወሕጹጸ : ሃይማኖት : modice fidei &c.

ምእመኒ : protector. *psalm.* 113.6. adiutor eorum est ወምእመኖሙ : & protector eorum.

እሙንቱ : illi, isti, ipsi, sunt. *ps.* 94.11. ወእሙንቱሰ : & isti non cognouerunt &c. ii. *Cor.* ii. 22. Hæbrei እሙንቱ : ipsi, *sunt*. &c.

አሚናዳብ : Aminadab. *nom. prop. vir.* Mat 1.4.

እሜከል : rubus, spina, dumetum. *Luc.* 6.44. neque vindemiant vuam እምእሜከል : de rubo.

እምደ : columna, *vid.* ዐምደ :

ሄርሞጌኒስ : Hermogenes. *nom. prop. vir.* 2 *Tim.* 1.15.

አሞጽ : Amos. *nom. prop. vir.* Luc. 3.25.

እሠነ : benefecit. *vide* ሠናየ : bonus.

አረሚ : Gentes, gentiles, ætnici. I*oan.* 7.35. ወሶት : በሐረ : አረሚ፡ in regionē gentiũi & docturus አረሚ: gentes?

አረሚያዊ : homo gentilis. አረሚዊት : femina, mulier gen-

gentilis. *Marc* 7.26. ወአረማዊት : & gentilis erãt mulier. I*oan*. 12. 20. ወቦ : እምውስቴቶሙ : አረሚዩኒ : erat autem ex his gentiles.

አርመመ : ſiluit, tacuit. *act*. 6.13. hic homo አበየ : አርምሞ. non vult tacere, *non ceſsat loqui*.

አርምሞት : taciturnitas, ſilentium, latẽtia. C*ant*. 4.3. እንበለ : አርምሞትኪ : abſque eo quod intrinſicus latet *vide* ረመመ:

አራም: Aram. *nom. prop. vir. luc*. 3.26.

አርማቴያስ : Aramathæa. *nom. prop. loci*. M*att*. 27.57.

ኤርምያስ : Ieremias. *nom. prop. prophetę. Mat*. 2.17.

አርማጌዶን : Armagedon. *nom. prop. apoc*. 16.16.

አረረ : meſsuit, demeſsuit, fructus collegit. L*uc*. 6. 45. ኢየአርሩ : non colligunt ficus &c. 1. *Cor*. 9.12. ſi nos ንአርር : metamus carnalia. *Gal*. 6.7. quæ ſeminauerit homo የአርር : metet.

አአርር : meſsiuit, meſſem collegit. *pſ*. 125.5. in exultatione የዓሩ : metent.

ማእረር: meſsis, *ęstas*, *Matt*. 13.30. vſque ad ማእረር: meſſem.

አረሰ : *vide* ወረሰ : hereditauit.

አሪስጣርኮስ : Ariſtarcus. *nom. prop. vir. act*. 20.4.

አረቦን : *arabicè* العربان, arrhabo, pignus, vadimoniũ. 1. *Cor*. 1.22. & dedit nobis አረቦን : መንፈስ : ቅዱስ : pignus Spiritus ſancti. *ibid. cap*. 5.5.

ኦሪት : lex, ſtatutum, Canon, conſtitutio, traditio. M*at*. 12.5. non legiſtis quid dicitur ውስተ : ኦሪት : in lege.

ው cap. 22.25. quod est mandatū magnum በውስተ፡ ኦሪት ፡ in lege. Luc. 16.16. ወኦሪትኒ ፡ ወነቢያትኒ ፡ lex & Prophetę vsque ad Ioannem. act. 6.14. ወይሰዐር ፡ ኦሪትነ ፡ & destruxit legem nostram.

መምህረ ፡ ኦሪት ፡ & ሊቀ ፡ ኦሪት ፡ legis Doctor. Luc. 5. 17. ወሊቃነ ፡ ኦሪት ፡ & legis Doctores. act. 5.34. Gamaliel ወመምህረ ፡ ኦሪት ፡ & legis doctor.

ኤርትራ ፡ *inde* ባሕር ፡ ኤርትራ ፡ mare rubrum. *ps.* 105. 9. & increpuit ለባሕረ ፡ ኤርትራ ፡ mare rubrum.

አሮን ፡ Aaron. *ps.* 76.21. *nom. prop. vir.*

አርኬላኦስ ፡ Archelaus. *nom. prop. vir.* Mat. 2.22.

አርክጳ ፡ Archippus. *nom. prop. vir.* Philem. 2

አርዌ ፡ bestia, animalia immunda, feriocia, silue stria. *plur.* አራዊት ፡ bestię. *ps.* 49.10. omnes አራዊተ ፡ ዘገዳም ፡ ferę syl. *apoc.* 13.1. & exiuit አርዌ ፡ bestia de mari.

አርዌ ፡ ምድር ፡ serpens, vipra, aspis. &c. *ps.* 136.4. venenum, አርዌ ፡ ምድር ፡ aspidum &c.

አረገ ፡ *vide* ዐረገ ፡ ascendit.

አርዑት ፡ iugum, onus, obligatio. *ps.* 2.3. አርዑቶሙ ፡ iugum ipsorum. *Act.* 8.23. በዓርዑት ፡ ኃመፃ ፡ in obligatione iniquitatis.

አርዝ ፡ cedrus, cedri. *ps.* 28.5. confringet Dominus. ለአርዝ ፡ cedros libani.

አረየ ፡ collegit, congregauit. Mat. 13.28. ንአርዮን ፡ colligimus ea. *ibid. vers.* 41. ይአርዩ ፡ colligent de regno eius.

አሪያ ፡ speciosus, pulcher. *act.* 3.2. quæ dicitur, አሪያ ፡ spe-

ſpecioſa.

አርዮጳጎጠስ : Areopagita.*act.* 17.33.

አርጤማን : Arteman.*nom.prop.vir.Tit.* 3.12.

አረፈት : paries,murus.*pſ.*50.20.vt ędificentur አረፈቲሃ : muri Ieruſalem.

አርፋክሳድ : Arphaxad.*nom..prop.vir.*Luc.3.36.

አስሐትያ : pruina *Ps.*77. 47.& *pſ.*118.83.*Dan.*3.68.

እስማዔላዊ : Iſmaelita.*plur.*እስማዔላዊያን : Iſmaelitę. *pſ.*8. 2.7.

እስመ : *particula cauſalis.*quia,quoniam,enim,etenim, nam, namquè, quandoquidem, propterea quod, *pſ.*117.1.confitemini domino እስመ : ኄር :

አሴር : Aſer.*nom.prop.vir.*Luc.2.36.

አሰረ : ligauit, obligatus,inuolutus fuit,allegauit. Mat. 16.19.quodcumque አሰርከ : ligaueris in terra. *Matt.* 23.4.የአሰሩ : alligant onera grauia.

Nom. እሱረ : ligatus,ligatum.*Matt.*16.19.erit እሱረ : ligatum in cælis.I*oan.*8.1. adducunt autem ſcribæ & phar.ብእሲተ : እስርተ : mulierem ligatam &c.1.*Cor.*7. 39.ብእሲትኒ : እስርተ : mulier alligata eſt.

ተአሰረ : ligatus,alligutus fuit.2.*Tim.* 2. 9. ſed verbum Dei ኢይትአሰር : non eſt alligatum.

መአሰር : vinculum, vincula.*pſal.*2. 3. dirumpamus መአስረሆሙ : vincula eorum. *Marc.* 7.34.& ſolutum eſt ማእሰረ : ልሳኑ : vinculum linguę eius.

አሰረ : veſtigium, ſemita,veſtigia.*pſ.*76.20. ወአሰርከኒ : & ſęmitæ tuę in aquis multis,& nō cognoſcētur, አሰ

ርከ፡ vestigia tua.

ኣስራኤል Israel. *Mat*. 2. 20.

ኣስራኤላዊ፡ Israelita; *Rom*. 11. 1.

ኣስቆርታዊ፡ Iscariotes. *Matt*. 10. 4

እሳት: ignis, incendium, facula. *ps*. 148. 8. እሳት፡ ignis, & grando &c. *apoc*. 18. 9. cum viderint ጢሶ፡ እሳታ፡ fumum incendij eius:

ኣሶን፡ Asson. *nom. prop. vir. act*. 16. 14.

ኣሳቀሪጦን፡ Asyncritus. *nom. prop. vir. act*. 16. 14.

እስከ፡ vsquè. *Mat*. 5. 18. እስከ፡ donec transeat cælum &. እስከ፡ ሶበ፡ ኵሉ፡ donec omnia fiant. *Mat*. 17. 9. እስከ፡ አመ፡ donec, filius hom. &c. *Mat*. 17. 16. እስከ፡ ማእዜኑ፡ እሄሉ፡ quousque ero? *vsquequo ero?*

ኣስከል፡ vua, botrus. ¶ *Heb*. אשכל *Chald*. ܐܬܟܠ *botrus, ramusculus à vite resectus, à quo dependent vuæ.* Luc. 6. 44. neque vindemiant ኣስከል፡ vuas de rubo.

ኣስየ፡ *vide*, ዐስየ፡ retribuit.

እሴይ፡ Iesse. *nom. prop. vir*. Matt. 1. 5

እስያ፡ Asia, *vna ex quatuor partibus orbis, eaque maxima.*

ኣሳፍ፡ Asaph. *nom. prop. vir. ps*. 49. 1. *idem Mat*. 1. 7. Asa.

ኣስጳንያ፡ Hispania. *Nom. Reg. Rom*. 15. 24. dum proficiscar መንገለ፡ እስጳንያ፡ in Hispaniam.

ኣሰፈዎ፡ *vide*, ሰፈወ፡ expectauit.

ኣቂላ፡ Aquila. *nom. prop. act*. 18. 2.

ኣብ፡ ኣባ፡ pater, Prior, Abbas, pater spiritualis. *plur*. ኣበው፡ patres *Marc*. 14. 36. ኣባ፡ ወኣቡየ፡ pater, & pater

ter mi *abba pater*. Ioan. 7.22.ſed, ex አበው፡ patribus. *act*. 3 17.Deus ለአበዊነ፡ patrum noſtrorum.
አቤል፡ Abel.*nom.prop.vir*. Mat.23.35.
አበል፡አባል፡ membrum, membra. 1.Cor. 12. 26.27. vos eſtis corpus Chriſti & አባሉ፡ membrum eius.
መአበል፡ & መዕበል፡fluctus maris,vnda.*Ps*.41.8.ኵሉ፡ መዕበሊከ፡ omnes fluctus tui.*act*. 27.51.& 28.4. እመ መአበል፡በሐር፡ à fluctibus maris.
አበሐ፡concesſit,permiſit.Matt.8.21.Domine.አብሐኒ፡ permitte me.Luc.8.32.አበሖሙ፡ permiſit eis.*act*. 16. 1. አበሕናከ፡ permittimus tibi.
አቢሜሌክ፡ Abimelec. *nom.prop.vir*. Pſ. 33.1.
እቤር፡ vidua-*plur*.አቤራት፡ viduæ.*Ps*.67. 6. iudicis ለአቤራት፡ viduarum.Luc. 18. 3.erat autem አሐቲ፡እቤር quędam vidua.
አቤር፡ Heber.*nom.prop.vir*.Luc. 3.35.
አብርሃም፡ Abraham.*nom.prop.vir*.Mat. 1.1.
እብሬት፡ordo, vicis,vices. Luc. 1.8.በእሬቱ፡ in ordine vicis ſuæ. *ibid.ver*.23. vt impleti ſunt dies,አብሬቶ፡ officij eius.*act*. 24.3.በአብሬትከ፡ regimine tuo.
አበሰ፡ deliquit,peccauit.*pſ*.50.6.tibi ſoli, አበስኩ፡pec caui.*pſ*.118.11. ከመ፡ኢያአብስ፡ለከ፡ vt non peccem tibi. Matt. 18.21.quoties አበሰ፡ሊተ፡ peccabit mihi, in me &c.
Nom.አበሰ፡ peccatum.*pſ*.50.4.እምአበሳየ፡ à peccato meo.*pſ*.84.3.operuiſti omnia አበሳሆሙ፡ peccata eorum.

አቢሴሎም ፡ Abſalon. *nom.prop.vir.pſ.*3.1

እብን ፡ lapis,ſaxum.*plur.*አእባን ፡ lapides,ſaxa. *pſ.*117.22. እብን ፡ lapidem quem reprobauerunt.*Matt.* 27. 60. ſignantes አይአቲ ፡ እብን ፡ lapidem cum cuſtodibus. *Marc.*13. 2.non relinquetur እብን ፡ ዲበ ፡ እብን. lapis ſupra lapidem.

አንብአ ፡ & አንብዐ ፡ lachrymæ.*apoc.*7.17.abſterget Deus አንብአ ፡ lacrymas ab oculis eorum.

አብደ ፡ inſaniuit,furiit,inſanus, inglorius , contemptus fuit, dementatus. *act.*26.24.ተአብደኑ ፡ inſanis Paule? & Paulus ኢየአብድ ፡ non inſanio.*Ioan.* 10. 20. demonium habet,ወየአብድ ፡ & inſanit.

አአበደ ፡ dementauit,inſanum, fatuũ, furioſum reddidit.*Luc.*8,29.ſemper ያአብዶ ፡ dementabat illum, arripiebat illum.

Nom. አብድ ፡ ſtultus, inſanus, inſenſatus , demens , fatuus,inſipiens,*plur.* አብዳን ፡ ſtulti, inſenſati, fatuui, dementes,mente capiti,inſipiẽtes.*pſ.*13.1.dixit አብድ ፡ inſipiens in corde ſuo.*pſ.*93.8.intelligite አብዳን ፡ inſipientes populi. *Gal.*3.1. አአብዳን ፡ O inſenſati Galatæ.

እብድ ፡ ſtultitia,inſania,fatuitas,dementia, inſipientia.*pſalm.* 68. 6.tu Deus ſcis ዕበድየ ፡ inſipientiam meam.

አስተአበደ ፡ inſipientem, inſanum,ſtultum reputauit, contempſit. 1. *Tim.*4.12.አልብ ፡ ዘያስተአብዶ ፡ ለ ፡ nemo contemnat adoleſcentiam tuam.

አብዶን ፡ Abdon. *nom.prop.apoc:*9.11.

አበየ ፡ recuſauit, noluit, diſſenſit, ſpreuit. M*at.* 2. 19. ተአበየ ፡ noluit,conſolari· *Luc.*10·17.ዘአበየ ፡ አበየ ፡ አበዮ ፡ qui me ſpernit, ſpernit eum &c· *Heb.* 12.25.ኢትአበዩ ፡ videte ne recuſetis, &c. *act.*6.13. hic homo አበየ ፡ አርምሞ ፡ non vult tacere, *non ceſſat loqui.*

አቢያ ፡ Abia. *nom.prop.vir*· Matt.1.13.

ተአበየ ፡ diſcordia,ſchiſma fuit.1.*Cor.*12.25. ኢይትአበይ ፡ ne ſit ſciſma, *ne diſsentiatis.*

አብያታር ፡ Abiater.N*om.prop.Mar.*2. 26.

አብዩድ ፡ Abiud· N*om.prop.vir.Matt.*1.13.

አተተ ፡ & አተወ ፡ *idem quod Heb.Chald. Arab.*iuit,abiuit, venit,L*uc.*8.34.አተዉ ፡ venerunt,*fugerunt*,& nunciauerunt. L*uc.*12.45.moram facit አቲወ ፡ venire Dominus &c. *Marc.* 15.21. አትወቶ ፡ venientem de villa·

ተአተተ ፡ ſublatus, ablatus fuit, progreſſus eſt. *Mat.* 26 39, ወተአተተ ፡ ሕቀ ፡ & progreſſus puſillum.*act.* 8.33. ወተአተተ ፡ & ſublatum eſt iudicium eius. *ibid.* ወተአተተ ፡ & tolletur de terra &c. *cap.*9.*verſ.*18. & ſtatim ተአተተ ፡ እምአዕይንቲሁ ፡

አእተተ ፡ tulit, abſtulit,amouit,exuit,depoſuit, ſuſtulit, auertit. *Ioan.*1.29.ዘያእትት ፡ qui tollit peccata mudi. *Ioan.*11. 40.ያእትትዋ ፡ tollite lapidem & አእተትዋ ፡ tulerunt lap. *Rō.*11.27.cum አእተትኩ ፡ abſtulero peccata.*Ephes.*4.22. አእትቱ ፡ deponite, *exuite*.2.C*or.*12. 8.vt ያእትቶ ፡ diſcedere faceret à me.

Nom.

Nom. እቱት : ſublatus, ſublatum. *Ioan.* 20.1.& inuenit lapidem እቱት : ſublatum

አቴና : Athena *nom.prop.Vrb.*

እቶነ : & እቶን : caminus, clibanus. *pſ.* 20.10. vt እቶነ : እሳት : clibanum ignis. *Matt.* 13.50. in እቶነ : እሳት : in caminum ignis.

እኁ : frater. *plur.* አኃው : fratres. M*at.* 1.2. & አኃዊሁ : fratres eius. *Mat.* 4.18. እኅዋሁ : fratrem eius 2. *Cor.* 1.1. እኁነ : frater noſter.

እኅት : ſoror. *plur.* አኃት : ſorores. C*ant.* 4.9. እኅትየ : ſoror mea. M*att.* 12.50. እኅቲየ : ſorores mei. *Ioã.* 11. 1. Martha እኅታ : ſoror eius. *ibid. verſ.* 3. አኃቲሁ : ſorores eius.

እኅዘ : et አኀዘ : *vt heb.* אחז *Chald. & Arab.* ዘ : *in* ደ : *mutato* اسد : اخذ prehendit, comprehendit, apprehendit, cepit, continuit, tenuit, occupauit, poſſedit, potitus fuit. *pſ.* 34.8 et ትእኅዞሙ : apprehendat eum. *Ioan.* 7.32. vt ይእኅዝዎ : apprehenderent eum.

Nom. : እኁዝ : apprehenſus, captus, comprehenſus, etc. *plur.* እኁዛን : apprehenſi, capti, comprehenſi etc. *Mar.* 3.11. ወእለኒ : እኁዛን : እጋንንት : ርኵሳን :

አኃዜ : ኵሉ : comprehenſor omnium omnipotens. *in miſ.* 159.1. Domine Deus noſter አኃዜ : ኵሉ : omnipotens. *in orat.* M*.inas.* Domine አኃዜ : ኵሉ : ዓለም : omnipotens etc.

አነ : ego. communis generis. *plur.* ንሕነ : nos. *pſ.* 2. 6. ወአንሰ : ego autem. & 78.13. ወንሕነሰ : nos autem &c.

አነሂ ፡ ego ipse. *act.*25. 22. R*om.*15. 14. *Ioan.* 4 31. አንሰ ፡ ቢየ ፡ ego habeo.

እንስሳ ፡ animal. *vide* ነስሳ ፡

አንስት ፡ fæmina, fæminæ, sexus fæmineus. *Mat.* 10.6. አንስቲያክሙ ፡ fæminas vestras. R*om.*1.26.27. አንስቶሙ ፡ & አንስቲያሆሙ ፡ fæminę eorum.

እንበይነ ፡ pro, de, propter. I*oan.* 13. 22. እንበይነ ፡ መኑ ፡ propter quem, *de quo*, diceret. *Rom.*5.7. እንበይነ ፡ ጻድቅ : pro iusto &c. *Rom.*8.31. quid ergo dicemus እንበይነዝ ፡ ad hęc. & *Rom.* 14.14. እንበይነ ፡ መብልዕ ፡ propter escam.

አንተ ፡ tu *masculin.* አንቲ ፡ tu *fæminin. plur.* አንትሙ ፡ vos *masc.* አንትን ፡ vos *fem.* *Ioan.* 13.13. አንትሙሰ ፡ vos vocatis me.

እንተ ፡ per, quod. I*oan.*10.1. እንተ ፡ per ostium. *Rom.* 5.28. እንተ ፡ ኀቤክሙ ፡ per vos ¶ *coniungitur sepe alijs dictionibus sinè significatione. Ioan.* 1. 32. ከመ ፡ እንተ ፡ quasi, columbam. *Ioan.* 3.30. በእንተ ፡ propter, vocem sponsi *ibid.* እንቲአሁሰ ፡ illum, oportet crescere, ወእንቲአየሰ ፡ me autē &c. *ps.* 117. 19. hæc porta እንተ : Domini.

ሐናንያ ፡ Ananias *Nom.prop.act.* 5.1.

እንከ ፡ sed, verùm, igitur, vt, ergo. M*att.* 22. 24. *Ioan.* 7.24. *Ioan.*18. 37. እንከሰኬ ፡ ergo rex es tu?

ኤኔያ ፡ Aeneas. *Nom.prop.vir. Act.*.9.33.

እንዘ ፡ cùm, dùm, vt, ad. ¶ እንዘ ፡ *præpositum futuro, vel præterito, participium format.* Mat. 18.1. tunc acces-

ſerunt diſcip. ad Ieſum እንዘ ፡ ይብሉ ፡ dicentes. *Marc.* 16.5. inuenerunt iuuenem እንዘ ፡ ይነብር ፡ ſedentem.

እንድርያስ ፡ Andreas. *nom.prop.vir.Mat.* 10.2.

እንድሮንቆን ፡ Andronicus. *nom. prop.Rom.* 16. 7.

እንጋ ፡ ergo, igitur. *Mat.* 17.25. እንጋ ፡ ergo liberi ſunt &c. *Matt.* 18. 1. መኑ ፡ እንጋ ፡ quis igitur.

እንጵልያጦን ፡ Ampliatus. *nom.prop.Rom.* 16.8.

እንጾኪያ ፡ Antiochia. *nom.prop.ciuit.*

እንፈ ፡ naſus, nares. *pſ.* 113. 14. እንፈ ፡ ቦሙ ፡ nares habent. *Cant.* 7.4. እንፍኪ ፡ naſus tuus.

እንፊጶል ፡ Amphipolium. *nom.prop.* 2. *Cor.* 1.1.

እኮ ፡ non, minimè. *pſ.* 1.4. እኮ ፡ ከመዝ ፡ non ſic. *pſalm.* 43.22. እኮኑ ፡ nonne? *pſ.* 113.9. እኮ ፡ ለነ ፡ non nobis Domine, እኮ ፡ ለነ ፡ non nobis.

እክል ፡ ſufficit. *Mat.* 25.9. ኢይእክል ፡ ለነ ፡ ወለክን ፡ ne ſufficiat nobis & vobis; I*oan.* 14. 8. & ይእክለነ ፡ ſufficit nobis.

Nom. እክል ፡ Granum, frumentum, panis. M*ar.* 6. 31. L*uc.* 9.4. & 12.18. I*oan.* 13. 18. ዘይበልዕ ፡ እክልየ ፡ qui manducat panem meum. *apoc.* 6.6. & tres bilibres እክል ፡ *hordei.*

ማእከል ፡ medium, tepidum. *quere in* ም ፡

እክል ፡ paſſus, greſſus, *menſuræ genus. act.* 27.28. inuenerunt ማየ ፡ መጠነ ፡ ፳ በእክል ፡ ብእሲ ፡ aquam quantum viginti paſſus hominis. (*ſcilicet altam.*)

እኮተ ፡ honorificauit. *Pſ.* 4.9.15. & ተእኮተኒ ፡ honorificabis me.

እኮ

አእኰተ ፡ gratias egit,gratiam præſtitit.*Luc*.18.11. Deus እእኰተከ ፡ gratias ago tibi. 1.*Theſs*.1.2. ናእኰቱ ፡ ለእግዚአ፡ &c.gratias agimus Deo.*act*.25.10.volens ያእኰትዎ ፡ gratiam prę́ſtare. *apoc*.11.13. laudauerunt, ወአእኰትዎ ፡ & gratias egerunt *gloriam dederunt* Deo cœli.

ተእኰተ ፡ honorificatus eſt. *Matt*.6.2.vt,ይትእኰቱ ፡ honorificentur ab hominibus.

N*om*.አኰቴት ፡ & አኰቴት ፡ gratia,honor,gloria.*pſ*.67.35.ሀቡ፡ አኰቴተ፡ date gloriā Deo.1.*Cor*.15.57.ለእግዚአብሔር ፡ አኰቴት ፡ Deo gratias 2.*Cor*.9.15.አኰቴት ፡ እግዚአብሔር ፡ gratias Deo. *apoc*.7.12.ſapientia ወአኰቴት ፡ & gratiarum actio.

አከየ ፡ malus,prauus, nequam, malignus fuit. M*at*. 27.64.erit nouiſs.error, ተአኪ ፡ peior,priore. I*oan*.5.15. vt ዘያኪ ፡ quod deterius eſt, non &c.

አስተአከየ ፡ ſpreuit, malignum, nequam reputauit. L*uc*.23.11. ወአስተአከዮ ፡ ſpreuit eum Herodes &c.

Nom.እኩይ ፡ malus,malignus,nequam.*plur*. እኩያን ፡ nequam,maligni, mali.L*uc*.11.13.ſi vos እኩያን ፡ mali &c.

እኪት ፡ & እከይ ፡ malitia,nequitia,prauitas.*plur*. እከያት ፡ prauitates,mala,nequitię.*pſ*.53.7.verte, *auerte* ለእኪት ፡ malum ſuper inimicos meos.M*at*.19.8.quoniam Moyſes በከመ ፡ እከየ ፡ ልብክሙ ſecundum prauitatem *ad duritiam* cordis veſtri. *act*. 9 13. quanta እከየት ፡ mala feciſti.

አካይያ ፡ Achaia. *nom.prop.Reg.2.Cor.*11.
አው ፡ *particula disiunctiua*, aut, vel, siuè.
አወ ፡ *partic. affirm.* etiam, sic, ita.*Mat.* 5. 37. sit sermo vester አወ ፡ አወ ፡ est, est. *Luc.*10.21. አወ ፡ etiã, pater.*Mar.*15.44. & dixit አወ ፡ etiam, *ita, sic est &c.*
ኤውቡሉስ ፡ *Nom. prop.* 2.*Tim.* 4.21.
አዉዐየ ፡ combussit, *vide* ወዐየ ፡
አወየወ ፡ exclamauit, *vide*, ወየወ ፡
አወዴ ፡ *quere* ዐወዴ ፡
አዘዘ ፡ iussit, mandauit, præcepit, ordinauit.*ps.* 67.32. አዝዝ ፡ manda Deus. *Mat.* 14. 28. አዘዝኒ ፡ iube me. *Mar.*6. 8. ወአዘዞሙ ፡ & pręcepit eis.
ተአዘዘ ፡ obediuit, obtemperauit.*Mar.*1.27.& 4. 4. ventus, & mare ይትኤዘዙ ፡ ሎቱ ፡ obediunt ei. *Ephes.* 6.1. filij, vt ትትአዘዙ ፡ obediant. *ibid. v.* 5.serui, ተአዘዙ ፡ obedite Dominis.
*Nom.*አዚዝ ፡ probus, benignus, beneficus. *plur.* አዚዛን ፡ probi, benigni, benefici. *in miss.* 164. 4.induc corda ነገሥት ፡ አዘዛን ፡ regum proborum. *Psalm.* 50. 14.& spiritu አዚዝ ፡ principali confirma me.
ትእዛዝ ፡ mandatum, edictum, præceptum, ordinatio. *plur.* ትእዛዝ ፡ mandata &c.*ps.*117.4 tu አዘዝከ ፡ mandasti custodiri, ትእዛዝከ ፡ mandata túa, nimis. *Ioan.*13. 34.do vobis ሐዲስ ፡ ትእዛዝ ፡ nouum mandatum.
ተአዝዞት ፡ obedientia.*Philem.*21.confidens በተአዝዞትከ ፡ in obedientia tua.
አዞር ፡ Asor. *nom.prop.*Mat.1.13.

አዛርያ፡ Azaria. *nom.prop.Dan.* 3.88.

አዛብ፡ hyſſopus, ruta muraria. *pſ.* 50. 9. aſperges me በአዛብ፡ hyſſopo, &c.

አዜብ፡ auſter, meridies, meridionalis *Mat.* 12. 42. *luc.* 11.13. ንግሥተ፡ አዜብ፡ regina auſter. *Luc.* 12. 56. ነፋስ፡ አዜብ፡ ventus auſtralis.

እዝን፡ rupes. *pſ.* 113.8. ወለእዝን፡ & rupem in fontes aquarum.

እዝን፡ auris, aures, auditus. *pſ.* 113.14. እዝነ፡ ቦሙ፡ aures habent 1. *Cor.* 12.17. vbi ergo እዝን፡ auditus.

መእዝን፡ መዐዝን፡ & ማእዘንት፡ angulus. *plur.* ማእዘንታት፡ anguli. *pſ.* 117.22. factus eſt in caput ማእዘንት፡ anguli. *Mat.* 6.5. in, መእዝን፡ angulis platearū. *Epheſ.* 2.20. Chriſtus እብነ፡ ማእዘንት፡ lapis angularis. *apoc.* 7.1. ſtantes ſuper quatuor ማእዘኒሃ፡ ለምድር፡ angulos terrę.

አዛጦን፡ azotus. *nom. prop. act.* 4.8.

እግዚእ፡ Dominus, *plur.* አጋእዝት፡ Domini. *Ps.* 109.1. dixit እግዚእ፡ ለእግዚእየ፡ Dominus Domino meo. *apoc.* 17.14. quoniam እግዚእ፡ አጋእዝት፡ Dominus Dominorum eſt.

እግዚአብሔር፡ *idem ac* እግዚእ፡ ብሔር፡ dominus *vniuerſæ* regionis: *ſiue* እግዚእ፡ አብ፡ ሔር፡ Deus pater optimus. ¶ *pro vno verbo (vt plurimum) ſcribitur & profertur, ac ſoli* Deo O.M. *tribuitur.*

እግዝእት፡ domina. *pſ.* 122. ſicut oculi ancil. in manibus እግዝእታ፡ Dominę ſuæ. *in miſ.* miſſa ዘእግዝእትነ፡

ማርያም : Dominę noſtrę Marię.

ኤለዳ : Græcia. *act*.20.2. ሖረ : ኤለዳ : venit (*in*) Græciam.

ኢየሱስ : Ieſus. *nomen Saluatoris noſtri* Mat. 1.17. de qua natus eſt ኢየሱስ : *I*eſus qui vocatur Chriſtus.

ኢያስጲድ : Iaſpis. *apoc*. 4.3. ſicut ዕንቍ : ኢያስጲድ : lapis iaſpis.

አይ : qualis, quale. *Ioan*. 4.51. አይ : ጊዜ : quo tempore 1.*Cor*.15.35. በአይ : quali corpore.

አይቴ : vbi, quo. M*att*.26.17. በአይቴ : vbi, vis paremus. *Mat*. 13.27. እምአይቴ : እንከ : ሎቱ : vnde ergo habet *ei* zizania.

ኢትዮጵያ : Aethiopia. *Ps*.67.32. ኢትዮጵያ : Aethiopia præueniet manus eius. & dediſti eis eſcam ለሕዝበ : ኢትዮጵያ : populis Aethiopię. *act*. 8.27. eunuchus ለሕንደኬ : ንግሥተ : ኢትዮጵያ : Candacis reginæ Aethiopię.

ኢትዮጵያዊ : æthiops. *plur*. ኢትዮጵያውያን : Aethiopes.

አይኅ : diluuium. *pſal*. 28. 10. Dominus congregabit ለማየ : አይኅ : aquas diluuij. Pſ. 31.6. verũtamen ማየ : አይኅ : aquæ diluuij.

ኢጣልያ : Italia, regio Italiæ. *act*. 18.2.27.1.

እድ : manus. *plur*. አእዳው : manus. *pſ*. 30.6. in እዴከ : manus tuas. *pſ*. 80.7. እደዊሁ : manus eius.

አድልዎ : hypocriſis, hypocriſia. *vide* ደለወ :

አደመ : placuit, complacuit, iucũdum, delectabile fuit,

pro-

prospere egit. *Mat*.14.6.ወአደመቶ ፡ ለሄሮድስ ፡ & placuisset Herodi. 11.*Cor*.11:18.nam ይኤዴምክሙ ፡ placent vobis, *libenter enim*: 3.*Ioan*.1.2. በዘይኤድሞ ፡ ለነፍስከ ፡ in hoc quod, prospere agat anima tua.

N*om*. አዴም ፡ iucundum, delectabile.*ps*. 132.1. & quam, አዴም ፡ iucundum.*Cant*.2.14.vox tua አዴም፡ dulcis.

አደም ፡ Adam. *protoparens*.Luc.3.38.

አዲም ፡ pellis,corium rude.*Matt*.3.4. *Mar*.1.6. Zona eius,ዘአዲም ፡ pellicea.

አድማስ ፡ *Arab*. الماس Adamas.

አድማስ ፡ ሰገድ፡ *nom.prop.reg.Aethiopię*.

አደወ ፡ *vide*, ዐደወ ፡ transfretauit.

አድያም ፡ vicus, vicina.*ps*. 43.14.& opprobrium ለአዲያ ሚነ ፡ vicinis nostris. M*at*.2.16.& in omnibus አድያ ሚሁ ፡ finibus eius.M*arc*.6.7. አንሶሰዉ ፡ ውስተ ፡ አህጉረ ፡ አዴያም ፡

አድግ ፡ asinus.አድግት ፡ asina.L*uc*.10.34.

አግ ፡ Og. *nom.pror.vir.ps*.100.34.11.

እገሌ ፡ *idem quod apud Chald. Arab.* فلان *& Hyspanorum* fulano. quidam, quispiam.M*at*.26.18. ኀበ እገሌ ፡ ad quendam. ¶ *In lib.sacris ponitur* እገሌ ፡ *& nomen proprium summi* Pont.*Regis,vel* Ep*iscopi,exprimendum denotat. vt* ሊቀ ፡ ጳጳስነ ; አባ ፡ እገሌ ፡ summus pontifex noster, Aba N.

ተአገለ ፡ circumuenit, iniquè, auarè tractauit, oppressit, in seruitutem redegit, alteri detrimentum fecit.

fecit. *psal.*118. 121.ኢይትዐገሉኒ፡ non calumnientur me. *Luc.* 3. 14. & 6. 29.orate,ጸሉ፡ ይትኤገሉክሙ፡ pro calumniantibus vos.11.*Cor*.2.11. ለእለ፡ ይትኤገሉ ክሙ፡ si quis vos in seruitutem redegit. *Iacob*. 2.6. እለ፡ ይትኤገሉክሙ፡ qui opprimat vos.

ትእግልት፡ auaritia. *Mar*.7.22.ወትእግልት፡ & auaritię, & nequitię.*luc*.12.15.cauete ab omni ትእገልት፡ auaritia.

መስተእግል፡ auarus.*plur.* መስተእግላን፡ auari. 1. *Cor*. 6.10. ኢመስተእግላን፡ neque auari.

Nom. እጓለ፡ pullus,catulus,iuuencus,infãs.*vtriusq; numeri,& generis est,atquè vsurpatur de homine, & omnibus animalibus, etiam volucribus.ps*.16.12 እጓለ፡ አንበሳ፡ Catulus leonis. *ps*.146.9. ወለእጓለ፡ ቋዓት፡ & pullis Coruorum.*Luc*.1.41. exultauit, እጓለ፡ infans in vtero.

እጓለ፡ እመሕያው፡ homo,homines.ወልደ፡ እጓለ፡እ መ ሕያው፡ Filius hominis. ደቂቀ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ filij hominum. *psalm*.4.3. ደቂቀ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ filij hominũ vsquequo &c.*ps*.8.5.& quid est እጓለ፡ እመ ሕያው፡ filius hominis.*Marc*. 2.28. & Dominus est ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ filius hominis Sabbathi. *Mar*.7.8. & tenent ትእዛዛተ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ traditiones hominum.

እጓለ፡ መውታ፡ pupillus, pupilli, orphani.*ps*. 67.6. አበ፡ ለእጓለ፡ ማውታ፡ pater orphanorum.*ps*.81. 3. iudicate pauperi፡ ወለእጓለ፡ ማውታ፡ & orphano.*ps*. 93.

6.& occiderunt.viduas ወእጓለ : መዉታ : & pupillos.

እግረ : pes.*plur.* እገረ : pedes.*ps.*109 1.scabellum, እገሪከ : pedum tuorum. *Marc.* 9. 44. si ; እግርከ : pes tuus &c.

አገር : Agar.*nom.prop.mul.Gal.*4.24.

አጋሬዊ : Agarenus. *plur.* አጋሬዊያን : Agareni. *nom. gent.ps.*82.7.

አግሪጳ : Agrippa. *nom.prop.vir.act.* 25.13.

አገሰ : *indè*, ተአገሰ : tolerauit.*vide* ዐገሰ :

አገተ : *quere* ዐገተ : circumdedit.

አጋቦስ : Agabus.*nom.prop.vir.act.*11.28.

አጳሎን Apollo.*nom.prop.vir.act.*19.1.

አጳሎንያ : Apollonia. *nom.prop.act.*17. 1.

ኤጲፋንያ : Aepiphania.

አጸወ : *vide*, ዐጸወ : clausit.

አፈ : os, oris.*ps.*113.12.አፈ : በሙ : os habent.*luc.*24. 2. እምአፈ : መቃብር : ab ostio *ore* monumenti.*apoc.*9.18. እምነ : አፉሆሙ : & እምነ : አፈሆሙ : de ore eorũ. *ibid. cap.*10.9.sed in አፉከ : ore tuo.& *ver.sequenti* & erat dulce in አፉየ : ore meo &c.

ኤፍሬም : Ephraim *nom.prop.ps.* 59 9.

ኤፍራታ Ephrata.*nom.prop.ps.*131.6

ኤፍራጥስ : Ephrates.*nom.prop.fluuij, apoc.* 9 14.

አፍሪቂያ : Africa.*act.*27.2.*vna ex quatuor partib. Orbis , eaque ditissima.*

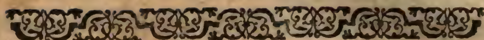
ኤፌሶን : Ephesus.*nom. prop.ciuit.*

አፍአ : foras,foris,extra.*Ioan.*6.37. non eiiciam,አፍአ :

Aa foras

foras. *Ioan.* 19.4. exiuit iterum Pilat. አፍኣ : foras.
እፎ : *partic. admirantis*, quomodo? quàm? quantū? quid? *Matt.* 22.12. እፎ : quomodo huc intrasti? *Matt.* 10.25. እፎ : ፈድፋደ : quanto magis? *Ioan.* 21. 21. ዝኒ : እፎ : hic autem quid?
አፈው : አፈዋ : & አፈዋት : aromata, odoramenta. *Cant.* 5.1. messui myrrham cū አፈዋትየ : aromatibus meis. *&* *cap.* 6. *vers.* 1. & ad አብያተ : አፈዋ : areolam aromatum. *Marc.* 16.1. emerunt አፈው : aromata.
አፍሮዲጦን : Epaphroditus. *nom. prop.* *Phil.* 2.25.
አፕዮ : Appius. *nom. prop. act.* 28.15.





LITERA ከ C.

ክሀለ፡ potuit, possibile fuit. *Mat.* 10. 28. timete eũ ዘይክል፡ qui potest. *Mat.* 20. 22. ትክሉኑ፡ potestis? dicunt ei, ንክል፡ possumus. *Marc.* 14. 5. an non ተክሃሉኑ፡ poterat venundari? *act.* 27. 17. vix ክሀልነ፡ potuimus.

ተክሀለ፡ possibile est. M*at.* 19. 26. apud homines, ኢይትክሀልዘ፡ impossibile hoc, apud Deum autem, ይት ክሀለ፡ ኵሉ፡ possibilia omnia.

ተክሀለ፡ pepigit, conuenit, promisit. *Mat.* 20. 1. & ተክሀለ፡ conuenit, cum operarijs. *ver.* 13. nonne ex denario, ተክሀልኩከ፡ conueni tecum.

Nom. ክሃሌ፡ potens. Luc. 24. 19. qui fuit, ክሃሌ፡ popotens in sermone, &c.

ክሂሎት፡ posibilitas. *in quadam epist.* vos omnes Aethiopes vigilate በክሂሎትክሙ፡ secundum possibilitatem vestram.

ኪሄለ፡ pila, globus, orbis, sphera. *plur.* ኪሃላት፡ pilæ, globi, orbes. *ps.* 70. 7. ከመ፡ ኪሄለ፡ ኮንኩዎሙ፡ ለብዙኃን፡ sicut globus factus sum multis: *vt prodigium &c.* 1. Cor. 4. 13. ወከመ፡ ኪሄላት፡ ኮነ፡ & tamquam pilę factus sum in mundo. *vt pilæ lusoriæ.*

Nom. ካህን : *ſicut Chald. & Syr. Arab.* كاهن ſacerdos,antiſtes, Pontifex.*plur.*ካህናት : Sacerdotes Pontifices.*pſal.*109. 5,tu es,ካህኑ : ለዓለም : ſacerdos &c. *pſ.*131.9.ካህናቲከ : ſacerdotes tui.*Heb.*5. 1·ኵሉ : ሊቀ : ካህናት : omnis ſumus pontifex.

ክህ ነ : *indè* ተክህነ: ſacerdotio functus eſt,ſacerdos fuit miniſtrauit. *in miſ.* 165.4·coram te, ንትክሀን : fungamur ſacerdotio.

ከለለ : coronauit. *Ps.*5.13 ከለልከነ : coronaſti nos. *pſ.* 8.6. gloria,& honore ከለልኮ : coronaſti eum·*pſ* ዘይከ ልለከ : qui coronat te.

ተከለለ : coronatus eſt. *heb.* 2·9. gloria & honore, ተከለለ : coronatum.

አክሊል : corona,diadema. *Cant.*3.11. በአክሊሉ : in diademate,quo &c. *apoc.* 2.10. dab .tibi,አክሊለ : coronam. &c.

ከለሐ : clamauit,exclamauit,vociferatus eſt.*Luc.*1.42. & ከልሐት : exclamauit voce magna.*Ioan.*28·36. & ከልሑ : ኵሎሙ : clamauerunt omnes.

ከለስስት : manipulus , manipuli· *pſ.* 125· 6. portantes ከለስስቲሆሙ : manipulos ſuos. *pſ.* 128.7. qui colligit ከለስስቲሁ : manipulos.

ኬልቄዶን : Calcedonius.

ከለበ : canis, *plur.* ከለባት : canes. *pſalm.*67. 24.lingua ከለባቲከ : canum tuorum.*Luc.* 16.21. ወከልባትኒ : & canes veniebant .2. *Pet.*2. 22. ከልብኒ : canis reuerſus &c.

ከለኤ

ከለአ : prohibuit, vetuit Mat. 19. 13. ይከልእዎሙ : prohibuerunt eos. *Marc*. 7. 36. ይከልኦሙ : prohibebat eos.

ካልእ : alter, alius, ſecundus. *plur*. ካልኣን : alij. &c. *pſ*. 77. 6. vt cognoſcat ካልእ : altera generatio. Mat. 2. 12. & per ካልእ : aliam viā. *Mat*. 20. 2. & vidit ካልኣን alios ſtantes.

ካልእት : altera, diuiſio, alienatio, *in miſſ*. 163. 4. vt ſint ſine, ካልእት : diuiſione. Mat. 27. 61. ወካልእታኒ : & altera maiora.

ክልኤ : ክልኤቱ : duo. Matt. 11. 1. precipiens, ለዐሠርቱ : ወ ክልኤቱ : duodecim diſcipulis. *Mat*. 18. 8. quam ክልኤ : እደ : ወክልኤ : እግረ : duas manus, vel duos pedes.

ካልእየ : amicus. *femin*. ካልእት : amica. Cant. 5. 2. ſoror mea ካልእትየ : amica mea. Matt. 20. 13. 22. 12. & 12. 26. 50. ካልእየ : amice &c.

ኩልያት : renes, ren. *pſ*. 25. 2. cor meū & ኩልያትየ : renes meos.

መካልኣን : aduerſarij, alieni. 1. *Cor*. 16. 9. multi መካል ኣን : aduerſarij.

ከለዴ : Chaldea. *nom. prop. reg*. *act*. 7. 4.

ከሐከ : illic, ibi. *Mat*. 24. 23. *Marc*. 13. 21. *Luc*. 17. 23. ነዋ : ዝየ : ወ ነዋ : ከሐከ : ecce hic & ecce illic.

ክሕደ : negauit, abnegauit, pernegauit. *Mar*. 14. 27. ego autem ኢይክሕደከ : non negabo te. *ibid*. tu ትክሕደኒ : negabis me. *Luc*. 7. 22. & beati qui ኢይክሕዱኒ : non negauerint me. et non fuerint ſcandal. &c.

ተከሐደ : quæſtionem mouit, vrgendo reſtitit, alter catus fuit, diſceptauit, litigauit. *act*. 18. 15. ſi vero ትት ከሐዱ : queſtionem mouetis &c. *act*. 25. 19. ዘይትከሐዱ: quod, litigant.

አከሐደ : contendit, litigauit, reſtitit, cōtradixit. *Luc*. 24. 11. & non crediderunt illis ወአከሐድዎሙ : & reſtiterunt illis. *fem*. 1. *Cor*. 11. 16. & qui vult ለይከሐድ : cō tendat, nos autem &c.

Nom. ከሐድ : hęreſis, ſecta. *act*. 24. 6. & docet ከሐደ: ſectam hæreſim Nazarenorum.

መስተከሐደ : hæreticus. *Tit*. 3. 10. ለመስተከሐደ : ብእሲ: hæreticum hominem, &c.

ካም : Cham. *nom. prop. vir. pſ*. 77. 51.

ከመ : vt, quod, ad, ſicut, tamquam, ſicuti, quemadmodum, vti &c. *ſimilitudinis particula. pſ*. 16. 4. ከመ : ኢ: vt non loquatur. *psal*. 18. 6. & ipſe ከመ : tamquam ſponſus.

ከማሁ : ſimiliter, ſic, ita. *pſal*. 6. 7. 2. ከመ : ſicut deficit fumus ከማሁ : ſic deficiant.

ከመዝ : ita, ſic, talis. 2. *Cor*. 12. 5. pro huiuſmodi ዘከመዝ: qui talis eſt.

በከመ : ſecundum. *pſ*. 50. 1. በከመ : ſecũdum magnã. *pſalm*. 118. 76. ወበከመ : & ſecundum eloquium tuum.

ከሠተ : releuauit, manifeſtauit, reuoluit, aperuit, prodidit, traduxit diffamauit. *pſ*. 28. 9. ወይከሥት : & reuelabit cōdẽſa. *Mat*. 1. 19. noluit, ይክሥታ : traducere eã.

Mar.

*Mar.*16. 3. quis ይከሥት ፡ ለነ፡ reuoluet nobis &c.

ተከሥተ ፡ reuelatus,manifeſtatus fuit. *Ioan.*3.20.vt non, ይትከሥት ፡ manifeſtantur , *arguantur* opera eius. 2. *Theſs.* 2. 3. & ያትከሥት ፡ reuelatus fuerit &c.

*Nom.*ከሡት ፡ manifeſtus,manifeſtè, palam. *Marc.* 6.14.ከሡት ፡ ኮነ ፡ manifeſtum factum eſt.*Ioan.* 7.4. vult ከሡት ፡ palam eſſe.

ከሯከሯ : *indè*, ኣንከሯከሯ ፡ reuolutum fuit , reuoluit. *Mar.*16.4.*Luc.*24.2.inuenerunt lapidem, ኣንከሯከሯት ፡ reuolutum.

መንኰራኵር ፡ rota,rotę.*pſ.*82.14. pone illos vt መንኰራኵር ፡ rotam.

ከረመ ፡ hiems fuit.

ኣክረመ ፡ hiemauit.*act.* 27.12. ለኣክርሞ : ad hiemandum.1.*Cor.*16.6. ኣክርም ፡ hiemabo.

Nom.ክረምት ፡ hiems,annus.*Cãt.*2.11.ecce, ክረምት፡ hiems tranſiit. *Mar.* 5.26.& 52.ዓሠርቱ ፡ ወክልኤቱ፡ ክረምት ፡ duodecim anni.*Ioan.*10.22. ክረምት : ወእቱ ፡ hiems erat.

ክሩም : annoſus,vetus,vetuſtus.*Luc.* 5.39.& nemo bibens ክሩም ፡ vetus. *ibid.* ክሩም ፡ ይኄይስ vetus melius eſt.

ከርሥ ፡ venter, vterus,viſcera.*pſ.*50. 11. in, ከርሥየ ፡ viſceribus meis.*Cant.*7. 2. ከርሥኪ ፡ venter tuus.

ክርስቶስ ፡ Chriſtus.

ክርስቲያናዊ ፡ Chriſtianus. *pl.* ክርስቲያናውያን Chriſtiani.

ክሪስቶሉቢ : Chryſolitus, *genus lapidis præt. apoc.* 21.

ክሪሶጳሶስ : Chryſopraſus, lapis præcioſus. *apoc.* 21. 20.

ኵርበበተ : philacteria. M*att.* 23. 6. dilatant ኵርበበቲ ሆሙ : philacteria ſua.

ኮሬብ : Horeb. *nom. prop.* Pſ. 105. 19.

ከርቤ : myrrha. *pſ.* 44. 9. ከርቤ : myrrha, & gutta. C*ăt.* 4. 6. vadam ad montem ከርቤ : mirrhę. *Ioan.* 19. 39. ferens mixturam ከርቤ myrrhæ & aloes.

ኪሩቤል : Cherubim. *pſ.* 79. 2. & 98. 1. qui ſedet, ላዕለ : ኪሩቤል : ſuper Cherubim.

ምኵራብ : ſynagoga, templum, locus congregationis. *plur.* መኳርብት : & ምኵራባት : Mat. 6 2. በመኳር ብት : in ſynagogis, et vicis. M*arc.* 3. 1 introiuit iterum in ምኵራብ : Synagogam. I*oan.* 8. 2. iterum venit *in* ምኵራብ : templum. *act.* 9. 2. vt iret ኀበ : ምኵራባት : Synagogas.

ከርታስ : charta, papyrus, 2. I*oan.* 13. nolui በከርታስ per chartam, et atramentum.

ካራን : Caran. *nom. prop. act.* 1 1 12.

ከርካዕ : nux, nuces. C*ant.* 6. 10. in hortum ከርካዕ : nucum deſcendit.

ኰርዐ : percuſsit, colaphum impegit, dedit alapam, pignis, colaphis cæcidit. M*ar.* 15. 19. & ይኰርዕዎ : percutiebant caput eius. L*uc.* 22. 65. ዘኰርዐከ : quis percuſsit te. 2. C*or.* 12. 7. ወይኰርዐኒ : & colaphizet me.

ተኰርዐ : colaphizatus, colaphis cęſus fuit. 1. C*or.* 4. 11.

411 . ወንትኰረዕኒ ፡ & colaphis cædimur.

ኮራዚ ፡ Corazain..*nom.prop.*M*at*.11.21.

ከረየ ፡ fodit,perfodit.*ps*.56. 7. ከረዩ ፡ foderunt, foueam.L*uc*.6.48. ወከረዮ ፡ & fodit eam.

ተከረየ ፡ fossus,perfossus fuit.*ps*. 93.13.donec ይትከረይ ፡ fodiatur peccatori &c.

ከርዳድ ፡ carduus , cardui, zizania, lolium.*Matt*.13. 25.& superseminauit ከርዳድ ፡ zizania.

ከሰተ ፡ *vide* ከሠተ ፡

ኮሳኰስ ፡ punctatus,vermiculatus. C*ant*.1.10. ኮሳኰስ ፡ vermiculatas argento.*Mar*.7.8.ኰሳኰሳት ፡

ኰስተረ ፡ *significat* emungere, mundare. L*uc*. 11. 25. ወኰስቶረ ፡ scopis mundata.

ክሳድ ፡ collum,ceruix, occiput.*Cant*. 1.10.& ክሳድኪ ፡ collum tuum. *Rom*. 16.4. ክሳዶሙ ፡ suas ceruices.

ከብካብ ፡ Nuptię. *Mat*.22.2.ዘገብረ ፡ ከብካብ ፡ qui fecit nuptias filio suo.I*oan*.2.1.ከብካብ ፡ ኮነ ፡ nuptiæ factę sunt.

ከብረ ፡ honorauit,glorificauit,honoratus,nobilis fuit. L*uc*. 4.23. *Ioan*.4.44. ኢይከብር ፡ non honoratur, propheta in patria sua.

አክበረ ፡ honorauit. M*arc*.7.6.labiis suis, ያከብሩኒ ፡ honorant me. *Ephes*.6.2. አክብር ፡ አባከ ፡ honora patrem tuum.

N*om*. ክብር ፡ honor,gloria,veneratio, reuerentia. *ps*.20.6.magna *est* ክብሩ ፡ gloria eius.*ps*.8.6. ክብረ ፡ gloria & honore. & *ps*. 28. 2. afferte Domino

ክብረ፡ gloriam *venerationem.*

ክቡረ፡ honoratus, glorificatus, nobililis, pręcioſus, reuerendus. *plur.* ክቡራን፡ honorati, honorificati, nobiles. *pſ.* 20.4. ዘእምዕንቍ፡ ክቡር፡ de lapide precioſo. *pſ.* 138.17. nimis ክቡራን፡ honorati ſunt amici tui. &c. *Luc.* 7.2. ክቡር፡ precioſus erat illi.

ከበሮ፡ tympanum. *pſ.* 80.2. & date ከበሮ፡ tympanum. *pſ.* 149.3. በከበሮ፡ in tympano.

ከበተ፡ occulauit, abſcondit. *Luc.* 1.24. & ከበተት፡ ርእሳ፡ occultabat ſe, *fem.*

ተከበተ፡ latuit, occultatus fuit, *Luc.* 8. 47. quia non ተከበተ፡ latuit.

ከበከ፡ abſcondit, *vide* ኀበከ፡

መንከቢያት፡ pollex, *Luc.* 2.7. & 12. ligauit, መንከቢያቲሁ፡ pollicem eius.

ከብደ፡ grauis fuit. *pſ.* 31.4. ከብደት፡ እዴከ፡ grauata eſt manus tua. *Cor.* 1.8. ከበድነ፡ grauati fuimus.

አክበደ፡ grauauit, aggrauauit. *pſ.* 4. 3. vſquequo ታከብዱ፡ ልበክሙ፡ grauatis corda veſt. 11. *Cor.* 12.16. ego ኢያክበድኩ፡ ላዕሌክሙ፡ non grauaui vos. *Luc.* 21. 34. ne, ታክብዱ፡ grauentur. &c.

Nom. ክቡድ፡ grauis, grauatus. *plur.* ክቡዳን፡ grauati *Mar.* 14.41. quia, ከብድ፡ grauati, erant oculi, &c. *luc.* 9.32. ክቡዳን፡ በንዋም፡ grauati ſomno.

ክብድ፡ pondus. *Hebr.* 12.1. & abiiciamus à nobis ኵሎ፡ ክብደ፡ omne pondus.

ኰነነ፡ damnauit, condemnauit, iudicauit, diiudicauit,

cauit, vindicauit, gubernauit, adminiſtrauit. *pſ*. 2. 10. qui ትኰንንዋ : iudicatis, terram. *Luc*. 18. 9. አኰንና vindicabo illam. I*oan*. 3. 17. vt, ይኰንኖ : ለዓለም : vt iudicet mundum.

ተኰነነ : iudicatus, damnatus, condemnatus fuit, ſubiectus, ſubditus eſt. I*oan*. 3. 17. qui credit in eum, ኢይትኰነን : non iudicatur, & qui non credit, ወይእ : ተኰነነ : iam iudicatus eſt. 1. *Pet*. 3. 1. mulieres, ተኰነና ; ſubditæ ſint &c.

አኰነነ : poteſtatem dedit, iudicem conſtituit. I*oan*. 17. 2. ſicut አኰነንኮ : dediſti eum poteſtatem &c.

Nom. ኵነኔ : iudicium, damnatio. *pſ*. 18. 10. ኵነኔሁ : ለእግዚ እብሔር : iudicia Domini. *Rom*. 8. 1. nihil ergo, ኵነኔ : እለ : damnationis eſt iis.

መኰንን : & መኵናን : iudex, poteſtas, præpoſitus. *plur*. መኳንንት : iudices, magiſtratus, præpoſiti. *pſ*. 49. 6. quoniam Deus መኰንን : iudex eſt. *act*. 16. 20. et 32. 38. ለአኩ : መኳንንት : miſerunt magiſtratus. *Heb*. 17. 7. mementote, መኳንንቲክሙ : prępoſitorum veſtrorum.

ከናአን : Chanaan. *nom. prop. Reg. Ps*. 104. 11.

ከናናዊ : Chananæus. ከናናዊት : Chananęa. *Marc*. 15. 22. & ecce mulier ከናናዊት : Chananæa.

ከንቱ : et ከንቶ : inane, vacuum, fruſtra. *pſ*. 2. 1. & populi meditati ſunt ከንቱ : inania. *pſ*. 126. 3. ከንቱ : fruſtra, in vanum &c. 1. *Theſ*. 3. 6. ወለከንቶ : ይከውን : & inanis fiat &c.

ኵናት : gladius,ensis,framea,lancea.*ps*.77.62.& 64. በኵናት : in gladio ceciderunt. Ioan.16.32. aperuit latus eius dextrum በኵናት : lancea.

ክንፍ: ala,penna. *psalm*.56.2. 60.5.sub vmbra,ክንፊከ: alarum tuarum. *apoc*.4.8. ለለ : ዐሐዱሆሙ : በበ : ፯ ክንፊሆሙ : singulæ eorum habebant alas senas·

ከናፍር: labiũ,labia.*ps*.50.17.aperies ከናፍርየ:labia mea.

ኰኵሕ : petra.*psal*.26.6.39.3.in ኰኵሕ : petra exaltasti me.*Mat*.16.18.አንተ : ኰኵሕ : tu es Petra.

ኮከብ Stella, astrum.*plur*. ከዋክብት : stella,astra.*psal*.8.4.lunam, & ከዋክብተ : stellas.*apoc*.2.28.dabo illi, ኮከበ : ጽባሕ : stellam matutinam. *ps*.109.2. ante, ኮከበ : ጽባሕ : luciferum,&c.

ኮወል : arbor nauis, malus.*pl*. አኰዋል : Marc.4.37. apud ኮወለ : ሐመር : arborem nauis.Cant.2.5.stipate me አኰዋል : malis.

ከወሰ : *vide*, ኀወሠ : mouit.

ኮነ : fuit , est, factus est.*ps*.37.15.ኮንኩ : factus sum.*ps*.71.19. ለይኩን : ለይኩን : fiat fiat.*Mat*.21.4. ዘኮነ : hoc factũ est.*ibid.ver*.38. ይኩነነ : ለነ : erit nobis, *habebimus &c.& ver*.2. à Domino ኮነ : ዝቲ: factũ est istud. 2.Cor.12.16. ከዊንየ : esse ego &c.*cum essem.*

ከዊን : fieri, esse. Matt.10.16. ኩኑኬ:ጠቢባን : estote ergo prudentes.

ከዕበ : denuo,iterum. Matt.22.1.*Marc*.2.1. &c.

ምክዕቢት : vices,plus, pluries. Luc.8.8.ምእት : ምክዕቢት;

ዕበ.ተ : cẽties,cẽtuplũ.*luc*.18.30·በዙኀ: መከዕበ.ተ: multa plura.2.*Cor*.12·15· ego autẽ መከዕበ.ተ : plus &c.

ከዐወ : effudit,fudit,diffudit·*ps*.13.3. ለከዓወ : ደም: ad effũdendum sanguinem.*ps*. 78. 3. ከዐዉ ; effuderunt.

ተከዕወ : fusus,effusus,diffusus fuit.*ps*.44. 3.ተከዕወ: diffusa est· *Mat*. 26. 28. ዘይትከዐዉ: qui effundetur.

ከይሴ : serpens, draco.*ps*.90·13. conculcabis leon. & ከይሴ : draconem.

ኪን : ars·*act*.18. 3. quia ኢሐዱ ኪናሙ: eiusdem artis erant. *vna ars eorum*.

ኬንያ : artifex. *plur*. ኬንያት : artifices. *act*.19.38.qui cum eo ኬንያት artifices. *apoc*.18 17. & omnes ኬነት: ኢሕማር: gubernatores nauium. & *ver*. 22. non inuenietur in te.ኵሉ : ኬንያ : ዘኵሉ : ኪን : omnis artifex omnis artis. *Cant*.7.1. እደ : ኬንያ : manu artificis.

ከየደ : & ኬደ : calcauit,conculcauit. *ps*·90.13. ትከይዴ : conculcabis , leonem,&c. *Mat*.5·13. ይከይዱ : conculcant illud.

ተከየደ : calcatus,conculcatus fuit.*luc*.12.1.ይትከየዱ: conculcarentur. *apoc*. 11· 2. ወይትከየድዋ : & calcabunt eam·

ተከየደ : *significat etiam* , vouere,promittere, statuere firmiter· *ps*. 82. 6· pati sunt ወተከየዱ : & firmiter statuerunt·

አከየደ : calcare fecit,triturauit.1.*Cor*.9. 9. quando ታከይደ : triturat.

መከደደ : መከየደ : መከየደ : et መኪየደ : calceamentum,ſcabellum. *pſ*.59.10. in Idumæum extendam መከደደየ calciamentum meum. *pſal*.109.2. መኪየደ: እግሪከ : ſcabellum pedum tuorum.

ምከየደ : torcular.M*at*.21.23. fodit in ea መከየደ : torcular.

ከደነ : operuit, protexit, cooperuit.*pſalm*.84. 3. ከደ ንከ : operuiſti.*pſ*.19.14. አከደና : protegam eum.

ተከደነ : protectus,defenſus fuit.*pſ*.60. 5. አትከደና : protegar in &c.

N*om*. ክዱን : occultus,coopertus. L*uc*. 12.12.nihil, ክዱኒ : opertum eſt.I*oan*.11.39.ክዱኒ:

ከደነ : operimentum, interula, ſubucula, camiſia, tunica.L*uc*.3. 11 qui habet duas,ልብስ : ከደናት : veſtes interiores interulas. *Ioan*.19.24.et erat ከደን : tunica etc.*act*. 18.3.quia, ከደን : ተሰቀለ : artis ſceno factoriæ erant.*tentorij*.

ከፈለ : diuiſit,partitus eſt. L*uc*.12.13. dic vt. ይከፍለኒ : diuidat mecum. *Marc*.6.4. et ከፈሎሙ : diuiſit eis.

ተከፈለ : diuiſus, diſtributus, partitus fuit, diuiſit. *pſal*. 21. 19. & *Ioan*. 19.22. ተከፈሉ : diuiſerunt, veſtim.etc.*pſ*.59.8.et አትከፈል : partibor.

Nom. ክፈል : pars, portio. *pſ*. 62.11. ክፍለ : partes vulpium.

ከፋሊ : diuiſor. *luc*.12.14. quis me conſtituit, ከፋሊ : diui-

diuiſorem.

መክፈልት : portio, pars. *pſ*.15.5. Dominus መክፈልት : pars. *pſ*.41.6. መክፈልትየ : portio mea.

ከፈር : modius. *Matt*. 5.15. et ponunt eam ſub ከፈር : modio.





LITERA ው W.

ወሀበ : dedit, tradidit.*ps.* 1. 3. quod, ትሁብ : dabit.*ps.* 71.1. ሀበ : ለንጉሥ : da regi, *Mar.* 20. 4. እሁበክሙ : dabo vobis· *Ioan*.4. 10. ዘወሃበነ : qui dedit nobis.

ተወሀበ datus fuit. *Mat*.77. & ይትወሀበክሙ : dabitur vobis. *Mat*.13. 11.vobis.ተወሀበ : datum est.

Nom.ሀብት : donum, munus. *Matt*.7. 9. si vos &c. nostis ሠናየ : ሀብት : ወሂበ : bonum donum dare &c. *Mat*.15. 5. ሀብት : munus quodcumque.

ወሀከ : & ወሐከ : turbauit, commouit, concitauit, per turbauit, exacerbauit, excitauit, conturbauit· *ps.* 77· 40. et ወሀከዎ conturbauerunt eum, ወወሐክዎ : exacerbauerunt. *act*. 13 ·50. ወወሐክዎን: concitauerunt Iudei mulieres &c. *Rom*. 1. 32. qui, ይዌሕክዎ : excitant &c.

ተሀወከ . turbatus, concitatus fuit.

ወልታ : scutum, clypeus, arma. *ps.* 5 ·13· ወልታ : scuto, voluntatis. *Rom.* 13· 12. induamur ወልታ : arma lucis.

ወለደ : genuit, peperit, procreauit· *ps.* 2.7· ወለደ ከከ : genuit te. *Luc*.1· 31·et ትወልዲ ; ወልደ : paries filium.

ተወ

ተወልደ ፡ natus, genitus, progenitus fuit. *Matt*. 2.1. ወተወሊዶ ፡ cum natus esset. *Luc*. 1. 35. quod autem ይትወለድ ፡ nascetur ex te.

Nom. ወልድ ፡ filius. *plur*. ወሉድ ፡ filij. *ps*. 2. 7. ወልድየ ፡ filius meus es tu. *ps*. 28. 1. afferte Domino, ወሉደ ፡ filij Dei.

ወለት ፡ filia. *plur*. አዋልድ ፡ filię. *ps*. 44. 10. አዋልደ ፡ filiæ, regum. *ibid*. audi, ወለትየ ፡ filia mea.

ወላዲት ፡ genitrix. *in miss*. 164. 2. Maria, ወላዲተ ፡ አምላክ ፡ genitrix Dei.

ትውልድ ፡ generatio, progenies. *Ps*. 48. 12. ለትውልደ ፡ ትውልድ ፡ progenie progenierū. *Mat*. 1. 17. ኵሉን ፡ ትወልድ ፡ omnes igitur generationes &c.

ልደት ፡ genealogia, generatio, natiuitas, natalis, creatura. *Matt*. 1.1. liber ልደቱ ፡ ለኢየሱስ ፡ generatio Iesu. *Luc*. 1.14. multi, በልደቱ ፡ in natiuitate eius. *Rō*. 8. 39. nec alia ልደት ፡ creatura.

ወለጠ ፡ mutauit, equauit, formauit, conformauit, consiliauit, reconsiliauit, concordauit, pascificauit. *ps*. 101. 27. ትዌልጦሙ ፡ mutabis eos. *ps*. 105. 20. ወወለጡ ፡ & mutauerunt gloriam suam.

ተወለጠ ፡ mutatus, transmutatus, im̃mutatus, transformatus, transfiguratus fuit. *ps*. 101. 27. & ይትዌለጡ ፡ mutabuntur. *Mat*. 17. 2. *Mar*. 9. 2. ወተወለጠ ፡ ራእዩ ፡ trāsmutatus, est vultus eius, *transfiguratus est* &c. *Cor*. 15. 12. & nos ንትዌለጥ ፡ im̃mutabimur.

መወልጥ ፡ nummularius. *plur*. መወልጣን ፡ nummularij.

larij. Mar. 11. 15. & menſas, መወልጣን : nummulariorum, &c.

ወሐከ : *vide ſuperius* ወሀከ :

ወሐዘ : & ውኅዘ : fluxit, ſtillauit. *pſ.* 45. 5. ፈለግ : ዘይውሕዝ : fluminis impetus. *flumen quod impetu fluit.* Cāt. 4. 16. ዘይውሕዝ : quæ fluit *impetu* de libano. *ibid.* ወይኅዝ : & fluent aromata mea.

አውሐዘ : fluere fecit, effluxit, fluxit. *pſ.* 77. 16. ወአውሐዘ : ማየ : & fluere fecit aquam, *&* *eduxit aquas.* *ibid. ver.* 20. ወይውኅዝ : ማየ :: fluerere fecit aquam.

Nom. ውሒዝ : flumen. *plur.* ውሒዛት : Matt. 7. 25. venerunt ውሒዛት : flumina &c.

ውኅዘት : fluxus. Luc. 8. 44. & ſtetit confeſtim ውኅዘተ : ደማ : fluxus ſanguinis eius.

ወሐደ : & ውኅደ : parum, paucum, modicum fuit. *pſ.* 106. 39. & ውኅዱ : pauci facti ſunt.

አውሐደ : minorauit, minuit, diminuit. *pſ.* 88. 64. አውሐድከ : minoraſti, dies, &c. *pſ.* 106. 38. ኢያውኀደ : non minorauit.

Nom. ውሑድ : paucus, exiguus, minus , parum. *plur.* ውሑዳን : pauci, exigui. *pſ.* 16. 14. Domine à ውሁዳን : paucis. *Luc.* 7. 47. qui ውሑድ : minus, diligit.

ውኅደን : paucitas. *pſalm.* 101. 24. ውኅደን : paucitatem dierum.

ዋሕድ : & ዋኅድ : vnicus vnica. *in miſ.* 159. 1. ለዋኅድ : ወልድከ : vnici filii tui. Luc. 8. 42. quia erat ei

ወለተ :

ወለተ ፡ ዋሕድ ፡ filia vnica.

ወሐጠ ፡ & ወኀጠ ፡ deuorauit, abſorbuit, deglutiuit. Ps 34.25. ውሕጠናሁ ፡ deuorauimus eum. pſ.105. 17. ወውኀጦ፡ & deglutiuit Datan. Marc. 12. 36. qui, ይውኅጥዋ ፡ deuorant, domos viduarum

ውሥአ ፡ & አውሥአ respondit.pſ.118. 42. አውሥኦሙ ፡ reſpondebo, expro. Mat. 15. 23. ኢያውሥአ ፡ non reſpondit Dominus Ieſus verbum,

ተወሥአ ፡ reſpõdit. Rom. 21. quid ergo ትትዋሥአ ፡ reſpondebis? act.6.29. ተውሥአ ፡ diſputabat.

Nõ. ሠኅሣአ፡ reſpõſio. Luc.4.22.& 20.26 ሠኅሣአ፡ አፉሁ ፡ reſponſio oris eius.

መዋሥእት ፡ chorus, reſponſorium. in miſ.

ወረሰ ፡ hereditauit, poſſedit. pſal. 36.9. ይወርስዋ ፡ hereditabunt, terram, pſ. 82. 13. ንወርስ ፡ hereditate poſſideamus.

Nom. ወራሲ ፡ heres. plur. ወራሲያን ፡ heredes. Mat. 21. 38. Mar. 12.7. hic eſt ወራሲ ፡ heres. Rom.8.17. ſi ወራሲያን ፡ heredes Dei.

መዋርስት ፡ coheredes. Rom.8.17. መዋርስቲሁ ፡ cohe redes ergo Chriſti.

ርስት ፡ hereditas. pſ.2.8. gentes ለርስትከ፡ hereditatem tuam. pſalm. 15. 5. pars ርስትየ ፡ hereditatis meę &c.

ትርሲት ፡ adoptio. Rom. 8.15. & 23. ትርሲተ ፡ ውሉድ፡ adoptionem filiorum. Gal.4.5. Epheſ.35. idem.

ወረቀ ፡ ſpuit, expuit, conſpuit. Ioan. 9.6. ወረቀ ፡ expuit.

Mat.27.30.ወወረዉ፡ ላዕሌሁ፡ & expuerũt in eum.

መረቅ፡ ſputum, ſaliua. *Ioan.*6.9. በምራቁ፡ ex ſputo ſuo.

ወርኅ፡ luna. *pſal.* 8.4. ወርኅ፡ lunam, & ſtellas etc.

ወርኃዊ፡ lunaticus. *plur.* ወርኃዊያን፡ lunatici. *Matt.* 4.24. et ወርኃዊያን፡ lunatici etc.

ወርኅ፡ menſis. *plur.* አውራኅ፡ menſes. *Luc.* 1. 24. quinque አውራኀ፡ menſibus. *ibid. ver.* 26. in ſexto ወርኅ፡ menſe.

ወረወ፡ cecidit, proiectus fuit. *pſ.*15.6. funes ወረዉ፡ ሊተ፡ ceciderunt mihi.

ወርዘወ፡ iuuenis, puer fuit. *pſ.*36.25. ወርዘውኩ፡ iuuenis fui, *eram.*

ወሬዛ፡ iuuenis, puer. *plur.* ወራዙት፡ pueri, iuuenes. *pſ.*148.12. ወራዙት፡ iuuenes, & virgines. *Ioan.*21. 18. cum ወሬዛ፡ puer eſſes, *iunior eſſes.*

ወርዙት፡ iuuentus, ætas iuuenilis. *pſ.*42. 4. lętificat ለውርዙትየ፡ iuuentutem meam.

ወረደ፡ deſcendit. *pſ.*7.17. et ትወርድ፡ deſcendet, iniquitas. *pſ.*27.1. እለ፡ ይወርዱ፡ qui deſcendunt.

አውረደ፡ ſubmiſit, deſcendere fecit. *Marc.* 2.4. et አውረድዎ፡ ſubmiſerunt eum.

ሙራድ፡ deſcenſus. *Luc.*19.37. ኀበ፡ ሙራድ፡ ad deſcenſum.

ወሰቀ፡ tetendit, intendit arcum. *pſ.* 10.3. ወሰቁ፡ intenderunt, arcum. *pſ.*56.8. & ይወስቁ፡ intenderunt arcum ſuum.

ወሰበ : *inde* አውሰበ : nupſit, ſibi copulauit, vxorem duxit. M*arc*. 12. 25. ኢያውስቡ : non nubent 1. *Cor*. 7. 28. እመኒ : አውሰብከ : ſi acceperis vxorem. 1. *Cor*. 7. 34. አንተ : ኢያውሰበት. innupta. አንት : አውሰበት : nupta.

ተወሰበ : nuptus, vxoratus fuit. *Marc*. 12. 25. ወኢይትዋሰቡ : neque nubentur.

ወስተ : in. *pſ*. 2. 4. ወስተ : ሰማይ : in Cælis.

እም : ወስተ : ex, de, à. L*uc*. 11. 15. እም : ወስቴትከ : ex te, à te. I*oan*. 11. 45. እም : ውስቴቶሙ : ex illis.

ወሰከ : adiecit, appoſuit, addidit. *pſ*. 70. 14. & እዌስክ : adiiciam ſuper &c. L*uc*. 3. 20. de omnibus malis quæ fecit herodes adhuc ወሰከ : adiecit.

ተወሰከ : additum, appoſitum, adiectum fuit. *Luc*. 12. 31. hæc ommia. ይትዌሰከክሙ : adiicientur vobis. *act*. 5. 14. & multi ይትዌሰኩ : appoſiti sũt credẽtes.

ወሰደ : tulit, attulit, duxit, adduxit, perduxit. *Ps*. 44. 15. & 16. ይወስዱ : & adducentur regi virgines. ወይወስድዎን : afferentur in lætitia &c. *Ioan*. 18. 18. & ወሰድዎ : adduxerunt eum.

ውስጥ : intus, intra, intrinſecus. *Mat*. 7. 15. ውስጦሙሰ : intrinſecus autem. M*ar*. 7. 21. እምውስጡ : ለሰብእ : ab intus de homine, &c.

ውሳጥያት : criptæ, cauernæ, fodinç, cellulæ ſubterraneç. *pſ*. 103. 13. እምውሳጢያቲሆሙ : de fodinis, de cauernis ſuis.

ወቀረ : fodit excidit.

አወቀረ :

አወቀረ : excidit. Mat.27.60. ዘአወቀረ : quod exciderat, in petra. Marc.15. 46. ዘአወቀሩ : quod exciderant.

ወቀሠ : & ወቀሰ : rationem reddidit, ratiocinatus, argumentatus fuit. act.19.33. ወፈቀደ : ይወቅሥ : & voluit rationem reddere. act.22.1. ዘአወቅስ : ለክሙ : quam reddo vobis rationem.

ተወቀሠ : contradixit, obiecit, opposuit, argumentatus fuit, disputauit, contendit. Luc. 2.35. ለዘ : ይት ዋቀሡ : cui contradicent. act.24 12. neque inuenerunt me እንዘ : እትዋቀሥ : disputantem.

Nom. ቅሥት : ratio, contradictio, defensio. act. 26. 1. dicere ቅሥትከ : rationem, defensionem tuã. 1. Cor.9.3. ቅሥትየ : defensio mea &c.

ምውቅእ : calidus.

ወተረ : tetendit, extendit, expandit. ps.7.13. arcum suum ወተረ : tetendit.

Nom. ወትረ : perpetuum, perpetuò, longo tempore, semper, frequẽter. ps.102.9. non irascetur ወትረ : in perpetuum. act.12.5. ወትረ : semper, sinè intermissione ad Dominum.

አወታር : corda. ps.91. 3. ለዘ : ዐሠርቱ : አወታሪሁ : in deca cordo. ps.150. 4. በአወታር : in cordis, & organo.

ውኂዝ : torrens, torrentes. ps.17.5. ወውኂዝ : & torrẽs iniquitaris. ps.109.7. እምውኂዝ : de torrente, &c. vide ወሐዘ :

ውኂዝ :

ሙኃዘ ፡ ማይ ፡ riuus,decurſus aquarum.*pſ*.1.3.ſicut arbor quę plantata eſt ኀበ ፡ ሙኃዘ ፡ ማየ ፡፡ ad decurſus aquarum.

ወንጌል ፡ euangelium.

ወንጌላዊ ፡ euangeliſta. *plur.* ወንጌላውያን ፡ euangeliſtæ.

ወከለ ፡ *hinc*, ተወከለ ፡ confidit,ſperauit, ſuperſperauit. *pſ*.17.4. & እትዌከል ፡ በቱ ; ſperabo in eum. *pſ*.35.8. ይትዌከሉ ፡ ſperabunt ſub &c. *pſ*. 124.1. እለ ፡ ተወከሉ ፡ qui confidunt.

አስተወከለ ፡ ſperauit, confidit. 1. *Cor*.13.7. charitas omnia, ያስተዌከል ፡ ſperat.

Nom. ትውክልት ፡ ſpes. 1. *Cor*. 13.13. nunc autem manent tria hęc fides, ወትውክልት ፡ & ſpes, &c.

ወከፈ ፡ *inde* , ተወከፈ ፡ ſuſcepit,accepit,recepit,defendit, iuuauit,tenuit,continuit,tuitus, tutatus eſt. *pſ*. 19.3.& de Sion ይትወከፍከ ፡ tueatur te. *pſ*. 88.51. ዘተወከፍኩ ፡ quod continui, in ſinu etc. *Ioan*.3.33. nemo (eſt) ዘይትወከፎ ፡ qui accipit illud

ወውዐ ፡ ſonuit,intonuit,clamauit. *pſ*.82.3. ecce ወውዑ ፡ ſonuerunt, inimici .

Nom. ውውዓ ፡ clamor. *Matt*. 25.6. ውውዓ ፡ ኮነ ፡ clamor factus eſt.

ወዐለ ፡ manſit,permanſit. *Ioan*.1.39. ወውዕሉ ፡ et manſerunt. 2.*Cor*.11.25. habitaui ወወዐልኩ ፡ & permanſi &c.

አውዐለ ፡ manere,permanere fecit, incarcerauit,in carcerem coniecit. *act*. 4.3.& አውዐልዎሙ ፡ ሙቁሐ ፡ poſue-

ኵናት : gladius,ensis,framea,lancea.*ps.*77.62.& 64. በኵናት : in gladio ceciderunt. I*oan.*16.32. aperuit latus eius dextrum በኵናት : lancea.

ክንፍ: ala,penna. *psalm.*56.2. 60.5.sub vmbra,ክነፊከ: alarum tuarum. *apoc.*4. 8. ለለ : ዐሐዱሆሙ : በበ : ፯ ክነፊሆሙ : singulæ eorum habebant alas senas.

ከናፍር: labiũ,labia.*ps.*50.17.aperies ከናፍርየ:labia mea.

ኰኵሕ : petra.*psal.*26.6.39.3.in ኰኵሕ : petra exaltasti me.*Mat.*16.18.አንተ : ኰኵሕ : tu es Petra.

ኮከብ Stella, astrum.*plur.* ከዋክብት : stella,astra.*psal.*8.4.lunam , & ከዋክብተ : stellas.*apoc.* 2.28. dabo illi , ኮከብ : ጽባሕ : stellam matutinam. *ps.* 109. 2. ante, ኮከብ : ጽባሕ : luciferum,&c.

ከወል : arbor nauis, malus.*pl.* አክዋል : M*arc.* 4. 37. apud ከወል : ሐመር : arborem nauis.C*ant.*2.5.stipate me አክዋል : malis.

ከወሰ : *vide,* ሆወሠ : mouit.

ኮነ : fuit , est, factus est.*ps.* 37. 15. ኮንኩ : factus sum.*ps.* 71.19. ለይኩን : ለይኩን : fiat fiat.*Mat.* 21. 4. ዘኮነ : hoc factũ est.*ibid.ver.*38. ይኩነነ : ለነ : erit nobis, *habebimus &c.& ver.*2. à Domino ኮነት : ዛቲ: factũ est istud. 2.C*or.*12.16. ከዊንየ : esse ego &c.*cum essem.*

ከዊን : fieri, esse. M*att.*10.16. ኩኑኬ:ጠቢባነ: estote ergoprudentes.

ካዕበ : denuo,iterum. M*att.*22.1.*Marc.*2.1. &c.

መካዕቢት : vices,plus , pluries. L*uc.*8.8.ምእት : መካ

ዕቢት;

ዕቢተ : cẽties, cẽtuplũ. *luc*.18.30. ብዙኀ: ምክዕቢተ: multa plura. 2. *Cor*. 12.15. ego autẽ ምክዕቢተ : plus &c.

ከዐወ : effudit, fudit, diffudit. *ps*.13. 3. ለከዒወ : ደም: ad effũdendum ſanguinem. *ps*. 78. 3. ከዐዉ ; effuderunt.

ተከዕወ : fuſus, effuſus, diffuſus fuit. *ps*.44. 3. ተከዕወ: diffuſa eſt. *Mat*. 26. 28. ዘይትከዐው: qui effundetur.

ከይሲ : ſerpens, draco. *ps*.90.13. conculcabis leon. & ከይሲ : draconem.

ኪን : ars. *act*.18. 3. quia አሐዱ ኪኖሙ: eiuſdem artis erant. *vna ars eorum*.

ኬንያ : artifex. *plur*. ኬንያት : artifices. *act*.19.38. qui cum eo ኬንያት artifices. *apoc*.18 17. & omnes ኬነት: አሐማር: gubernatores nauium. & *ver*. 22. non inuenietur in te. ኵሉ : ኬንያ : ዘኵሉ : ኪን : omnis artifex omnis artis. *Cant*. 7. 1. እደ : ኬንያ : manu artificis.

ከየደ : & ኬደ : calcauit, conculcauit. *ps*.90.13. ትከይድ : conculcabis, leonem, &c. *Mat*. 5.13. ይከይዱ : conculcant illud.

ተከየደ : calcatus, conculcatus fuit. *luc*.12.1. ይትከየዱ: conculcarentur. *apoc*. 11. 2. ወይትከየድዋ : & calcabunt eam.

ተከየደ : *ſignificat etiam*, vouere, promittere, ſtatuere firmiter. *ps*. 82. 6. pati ſunt ወተከየዱ : & firmiter ſtatuerunt.

አከየደ : calcare fecit,triturauit.1.Cor.9. 9. quando ትከይድ : triturat.

መከይድ : መከየድ : መኪየደ : et መኪየደ : calceamentum,ſcabellum. pſ.59.10. in Idumæum extendam መከይድየ calciamentum meum. pſal.109.2. መኪየደ : እግሪከ : ſcabellum pedum tuorum.

ምከየደ : torcular.Mat.21.23. fodit in ea መከየደ : torcular.

ከደነ : operuit, protexit, cooperuit.pſalm.84.3. ከደንከ : operuiſti.pſ.19.14. አከድኖ : protegam eum.

ተከደነ : protectus,defenſus fuit.pſ.60.5. እትከደን : protegar in &c.

Nom. ከዱን : occultus,coopertus. Luc.12.12.nihil, ከዱን : opertum eſt.Ioan.11.39.ከዱን :

ከደን : operimentum, interula, ſubucula, camiſia, tunica.Luc.3. 11 qui habet duas,ልብስ : ከደናት : veſtes interiores interulas. Ioan.19.24.et erat ከደን : tunica etc.act.18.3.quia, ከደን : ተሰቀለ : artis ſceno factoriæ erant.tentorij.

ከፈለ : diuiſit,partitus eſt. Luc.12.13. dic vt. ይከፍለኒ : diuidat mecum. Marc.6.4. et ከፈሎሙ : diuiſit eis.

ተከፈለ : diuiſus, diſtributus, partitus fuit, diuiſit. pſal. 21.19. & Ioan.19.22. ተከፈሉ : diuiſerunt, veſtim.etc. pſ.59.8.et እትከፈል : partibor.

Nom. ከፈል : pars, portio. pſ. 62.11. ከፋል : partes vulpium.

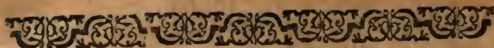
ከፋሊ : diuiſor. luc.12.14. quis me conſtituit, ከፋሊ : diui-

diuisorem.

ውክፋልተ : portio, pars. *ps*.15.5. Dominus ውክፋልተ፡ pars. *ps*.41.6. ውክፋልትየ : portio mea.

ክፋር : modius. M*att*. 5.15. et ponunt eam sub ክፋር ፤ modio.





LITERA ወ W.

ወሀበ ፡ dedit, tradidit. *ps.* 1. 3. quod, ትሁ ብ ፡ dabit. *ps.* 71.1. ሀበ ፡ ለንጉሥ ፡ da regi, Mar. 20. 4. እሁብክሙ ፡ dabo vobis. I*oan*. 4. 10. ዘወሃበነ ፡ qui dedit nobis.
ተወሀበ datus fuit. *Mat*. 77. & ይትወሀበክሙ ፡ dabitur vobis. *Mat*. 13. 11. vobis. ተወሀበ ፡ datum est.
Nom. ሀብት ፡ donum, munus. M*att*. 7. 9. si vos &c. nostis ሠናየ ፡ ሀብት ፡ ወሂበ ፡ bonum donum dare &c. M*at*. 15. 5. ሀብት ፡ munus quodcumque.

ወሀከ ፡ & ወሐከ ፡ turbauit, commouit, concitauit, per turbauit, exacerbauit, excitauit, conturbauit. *ps.* 77. 40. et ወሀክዎ conturbauerunt eum, ወወሐክዎ ፡ exacerbauerunt. *act*. 13. 50. ወወሐክዎን፡ concitauerunt Iudei mulieres &c. *Rom*. 1. 32. qui, ይዌሕክዎ ፡ excitant &c.
ተሀወከ . turbatus, concitatus fuit.

ወልታ ፡ scutum, clypeus, arma. *ps*. 5. 13. ወልታ ፡ scuto, voluntatis. *Rom*. 13. 12. induamur ወልታ ፡ arma lucis.

ወለደ ፡ genuit, peperit, procreauit. *ps*. 2. 7. ወለድኩከ ፡ genuit te. *Luc*. 1. 31. et ትወልዲ ; ወልደ ፡ paries filium.

ተወ

ተወልደ ፡ natus,genitus,progenitus fuit. *Matt*. 2.1. ወተወሊዶ ፡ cum natus esset. *Luc*. 1. 35. quod autem ይትወለድ ፡ nascetur ex te.

Nom. ወልድ ፡ filius. *plur*. ውሉድ ፡ filij. *ps*. 2. 7. ወልድየ ፡ filius meus es tu. *ps*. 28. 1. afferte Domino, ውሉደ ፡ filij Dei.

ወለት ፡ filia. *plur*. አዋልድ ፡ filię. *ps*. 44. 10. አዋልደ ፡ filiæ, regum. *ibid*. audi, ወለትየ ፡ filia mea.

ወላዲት ፡ genitrix. *in miss*. 164. 2. Maria, ወላዲተ ፡ አምላክ ፡ genitrix Dei.

ትውልድ ፡ generatio,progenies. *Ps*. 48. 12. ለትውልደ ፡ ትውልድ ፡ progenie progenierũ. *Mat*. 1. 17. ኵሉ ንኬ ፡ ትውልድ ፡ omnes igitur generationes &c.

ልደት ፡ genealogia, generatio, natiuitas, natalis, creatura. *Matt*. 1. 1. liber ልደቱ ፡ ለኢየሱስ ፡ generatio Iesu. *Luc*. 1. 14. multi, በልደቱ ፡ in natiuitate eius. *Rõ*. 8. 39. nec alia ልደት ፡ creatura.

ወለጠ ፡ mutauit,equauit,formauit,conformauit,consiliauit,reconsiliauit, concordauit, pascificauit. *ps*. 101. 27. ትዌልጦሙ ፡ mutabis eos. *ps*. 105. 20. ወወለጡ ፡ & mutauerunt gloriam suam.

ተወለጠ ፡ mutatus,transmutatus,immutatus,transformatus,transfiguratus fuit. *ps*. 101. 27. & ይትዌለጡ ፡ mutabuntur.. *Mat*. 17. 2. *Mar*. 9. 2. ወተወለጠ ፡ ራእዩ ፡ trãsmutatus,est vultus eius, *transfiguratus est* &c. *Cor*. 15. 12. & nos ንትዌለጥ ፡ immutabimur.

መወልጥ ፡ nummularius. *plur*. መወልጣን ፡ nummularij.

larij. *Mar.* 11. 15. & mensas, መወልጣን : nummulariorum, &c.

ወሐከ : *vide superius* ወሀከ :

ወሐዘ : & ውኀዘ : fluxit, stillauit. *ps.* 45. 5. ፈለግ : ዘይው ሕዝ : fluminis impetus. *flumen quod impetu fluit.* *Cãt.* 4. 16. ዘይውሕዝ : quæ fluit *impetu* de libano. *ibid.* ወይኀዝ : & fluent aromata mea.

አወሐዘ : fluere fecit, effluxit, fluxit. *ps.* 77. 16. ወአውሐዘ : ማየ : & fluere fecit aquam, *& eduxit aquas.* *ibid. ver.* 20. ወያውኅዝ : ማየ :: fluerere fecit aquam.

Nom. ወሐይዝ : flumen. *plur.* ወሐይዝት : *Matt.* 7. 25. venerunt ወሐይዝት : flumina &c.

ውኅዘት : fluxus. *Luc.* 8. 44. & stetit confestim ውኅዘት : ደም : fluxus sanguinis eius.

ወሐደ : & ውኀደ : parum, paucum, modicum fuit. *ps.* 106. 39. & ውኅዱ : pauci facti sunt.

አውሐደ : minorauit, minuit, diminuit. *ps.* 88. 64. አወሐድከ : minorasti, dies, &c. *ps.* 106. 38. ኢያውኅደ : non minorauit.

Nom. ውሑድ : paucus, exiguus, minus, parum. *plur.* ውሑዳን : pauci, exigui. *ps.* 16. 14. Domine à ውሁዳን : paucis. *Luc.* 7. 47. qui ወሑደ : minus, diligit.

ውሕደን : paucitas. *psalm.* 101. 24. ውኅደን : paucitatem dierum.

ዋሕድ : & ዋኅድ : vnicus vnica. *in miss.* 159. 1. ለዋ ኅድ : ወልድከ : vnici filii tui. *Luc.* 8. 42. quia erat ei

ወለት :

ወለተ ፡ ዋሕደ ፡ filia vnica.
ወሐጠ ፡ & ውኅጠ ፡ deuorauit, abſorbuit, deglutiuit. Ps 34.25. ውሐጥናሁ ፡ deuorauimus eum. pſ. 105. 17. ወውኅጦሙ ፡ & deglutiuit Datan. Marc. 12. 36. qui, ይውኅጥዎን ፡ deuorant, domos viduarum
ወሥአ · & አውሥአ reſpondit. pſ. 118. 42. አወሥኦሙ ፡ reſpondebo, expro. Mat. 15. 23. ኢያውሥአ ፡ non reſpondit Dominus Ieſus verbum,
ተወሥአ ፡ reſpõdit. Rom. 21. quid ergo ትትዋሣእ ፡ reſpondebis? act. 6. 29. ተወሥአ ፡ diſputabat.
Nõ. ሠኣዓእ፡ reſpõſio. Luc. 4. 22. & 20. 26 ሠኣዓእ፡ አፉሁ ፡ reſponſio oris eius.
መዋሥእት ፡ chorus, reſponſorium. in miſ.
ወረሰ ፡ hereditauit, poſſedit. pſal. 36. 9. ይወርስዋ ፡ hereditabunt, terram. pſ. 82. 13. ንወርስ ፡ hereditate poſſideamus.
Nom. ወራሲ ፡ heres. plur. ወራሲያን ፡ heredes. Mat. 21. 38. Mar. 12. 7. hic eſt ወራሲ ፡ heres. Rom. 8. 17. ſi ወራሲያን ፡ heredes Dei.
መዋርስት ፡ coheredes. Rom. 8. 17. መዋርስቲሁ ኬ ፡ cohe redes ergo Chriſti.
ርስት ፡ hereditas. pſ. 2. 8. gentes ለርስትከ ፡ hereditatem tuam. pſalm. 15. 5. pars ርስትየ ፡ hereditatis meę &c.
ትርሲተ · adoptio. Rom. 8. 15. & 23. ትርሲተ ፡ ውሉዱ ፡ adoptionem filiorum. Gal. 4. 5. Epheſ. 3 5. idem.
ወረቀ ፡ ſpuit, expuit, conſpuit. Ioan. 9. 6. ወረቀ ፡ expuit.

Mat.27.30.ወወረወሩ፡ ላዕሌሁ፡ & expuerũt in eum.

ምራቅ፡ ſputum, ſaliua. *Ioan.*6.9. በምራቁ፡ ex ſputo ſuo.

ወርኅ፡ luna. *pſal.* 8.4. ወርኀ፡ lunam, & ſtellas etc.

ወርኃዊ፡ lunaticus. *plur.* ወርኃዊያን፡ lunatici. Matt. 4.24. et ወርኃዊያን፡ lunatici etc.

ወርኅ፡ menſis. *plur.* አውራኅ፡ menſes. Luc. 1. 24. quinque አውራኅ፡ menſibus. *ibid. ver.* 26. in ſexto ወርኅ፡ menſe.

ወረወ፡ cecidit, proiectus fuit. *pſ.*15.6. funes ወረዉ፡ሊተ፡ ceciderunt mihi.

ወርዘወ፡ iuuenis, puer fuit. *pſ.* 36.25. ወርዘውኩ፡ iuuenis fui, *eram*.

ወሬዛ፡ iuuenis, puer. *plur.* ወራዙት፡ pueri, iuuenes. *pſ.*148.12. ወራዙት፡ iuuenes, & virgines. *Ioan.*21. 18. cum ወሬዛ፡ puer eſſes, *iunior eſſes*.

ወርዙት፡ iuuentus, ætas iuuenilis. *pſ.*42. 4. lętificat ለውርዙትየ፡ iuuentutem meam.

ወረደ፡ deſcendit. *pſ.*7.17. et ትወርድ፡ deſcendet, iniquitas. *pſ.*27.1. እለ፡ ይወርዱ፡ qui deſcendunt.

አውረደ፡ ſubmiſit, deſcendere fecit. Marc. 2.4. et አውረድዎ፡ ſubmiſerunt eum.

ሙራድ፡ deſcenſus. Luc.19.37. ኀበ፡ ሙራድ፡ ad deſcenſum.

ወሰቀ፡ tetendit, intendit arcum. *pſ.* 10.3. ወሰቁ፡ intenderunt, arcum. *pſ.*56.8. & ይወስቁ፡ intenderunt arcum ſuum.

ወሰበ : *indè* አውሰበ : nupsit, sibi copulauit, vxorem duxit. *Marc.* 12.25. ኢያውስቡ : non nubent 1. *Cor.* 7. 28. እመኒ : አውሰብከ : si acceperis vxorem. 1. *Cor.* 7. 34. እንተ : ኢያውሰበት. innupta. እንተ : አውሰበት : nupta.

ተወሰበ : nuptus, vxoratus fuit. *Marc.* 12.25. ወኢይትዋሰቡ : neque nubentur.

ወስተ : in. *ps.* 2.4. ወስተ : ሰማይ : in Cælis.

እም : ወስተ : ex, de, à. *Luc.* 11.15. እም : ወስቴትከ : ex te, à te. *Ioan.* 11.45. እም : ውስቴቶሙ : ex illis.

ወሰከ : adiecit, apposuit, addidit. *ps.* 70.14. & እዌስክ : adiiciam super &c. *Luc.* 3.20. de omnibus malis quæ fecit herodes adhuc ወሰከ : adiecit.

ተወሰከ : additum, appositum, adiectum fuit. *Luc.* 12.31. hæc ommia. ይትዌሰከክሙ : adiicientur vobis. *act.* 5.14. & multi ይትዌሰኩ : appositi sũt credẽtes.

ወሰደ : tulit, attulit, duxit, adduxit, perduxit. *Ps.* 44.15. & 16. ይወስዱ : & adducentur regi virgines. ወይወስድዎን : afferentur in lætitia &c. *Ioan.* 18.18. & ወሰድዎ : adduxerunt eum.

ውስጥ : intus, intra, intrinsecus. *Mat.* 7.15. ውስጦሙሰ : intrinsecus autem. *Mar.* 7.21. እምውስጡ : ለሰብእ : ab intus de homine, &c.

ውሳጥያት : criptæ, cauernæ, fodinę, cellulæ subterraneę. *ps.* 103.13. እምውሳጢያቲሆሙ : de fodinis, de cauernis suis.

ወቀረ : fodit excidit.

ሙንዝ ፡ ማይ ፡ riuus,decurſus aquarum.*pſ*.1.3.ſicut arbor quę plantata eſt ኀበ ፡ ሙንዝ ፡ ማየ ፡፡ ad decurſus aquarum.

ወንጌል ፡ euangelium.

ወንጌላዊ ፡ euangeliſta. *plur*. ወንጌላዊያን ፡ euangeliſtæ.

ወከለ ፡ *hinc*, ተወከለ ፡ confidit,ſperauit, ſuperſperauit. *pſ*.17.4. & እትዌከል ፡ በቱ ፡ ſperabo in eum.*pſ*.35.8. ይትዌከሉ ፡ ſperabunt ſub &c.*pſ*. 124.1. እለ ፡ ተወከሉ ፡ qui confidunt.

አስተወከለ ፡ ſperauit, confidit. 1. *Cor*.13.7. charitas omnia, ያስተዌክል ፡ ſperat.

Nom. ትውክልት ፡ ſpes.1.*Cor*.13.13. nunc autem manent tria hęc fides, ወትውክልት ፡ & ſpes, &c.

ወከፈ ፡ *inde*, ተወከፈ ፡ ſuſcepit,accepit,recepit,defendit, iuuauit,tenuit,continuit,tuitus, tutatus eſt. *pſ*. 19.3.& de Sion ይትወከፉክ ፡ tueatur te. *pſ*. 88.51. ዘተወከፍኩ ፡ quod continui, in ſinu etc. *Ioan*.3.33. nemo (eſt) ዘይትወከፎ ፡ qui accipit illud

ወውዐ ፡ ſonuit,intonuit,clamauit. *pſ*.82.3. ecce ወውዑ ፡ ſonuerunt, inimici.

Nom. ውውዓ ፡ clamor. *Matt*.25.6. ውውዓ ፡ ኮነ ፡ clamor factus eſt.

ወዐለ ፡ manſit,permanſit.*Ioan*,1.39.ወውዕሉ ፡ et manſerunt. 2.*Cor*.11.25. habitaui ወወዐልኩ ፡ & permanſi &c.

አወዐለ ፡ manere,permanere fecit, incarcerauit,in carcerem coniecit. *act*. 4.3.& አውዐልዎሙ ፡ ሙቅሕ ፡ poſue-

posuerunt eos in custodiam.

መዓቅ : custodia,carcer.*act* 4. 3. *vt supra.*

Nom . ወዓሊ : satelles, miles, seruus, exactor ,nuncius , famulus. *plur.* ወዐሊት : satellites &c. *luc.* 23. 11. herodes & ወዓሊሁ : satellites eius. *act*. 21. 35. portarent eum, ወዐሊት : milites.

ወዐየ : *inde* አውዐየ : cremauit, vssit,combussit, ęstuauit,exestuauit. *ps.* 120. 5. sol, ኢያውኢከ : non vret te. *Mar*. 4. 5 አውዓዮ : exæstuauit illud.

Nom. ዋዕይ : calor,æstus,calor vehemens. *act*. 28. 3. & እምዋዕየ : እሳት : ex calore ignis.

ወይ : vę. *particula præsagientis malum.* Mat. 11. 21. ወይ ለኪ : væ tibi, Carozain &c.

ወይን : vinum, vitis. *plur*. አውያን : *Cant*. 1. 1. እምወይን: præ vino. *Cant*. 2. 13. አውያን : vites floruerunt. *Ioan*. 2. 3. ወይን : አልቦሙ : vinum non habent.

ወየወ : *inde* አውየወ : clamauit, exclamauit. *Marc*. 5. 5. semper የአውዩ : clamabat. *Luc*. 8. 29. & አውየወ : exclamauit.

Nom. አውያት : clamor. *ps*. 9. 13. & *ps*. 143. 14. neque አወያት : clamor in plateis.

ወደሰ : laudauit,commendauit, prędicauit, celebrauit,blanditus, adulatus fuit. *Cant*. 6. 8. ወደስዋ : laudauerunt eam. 2. *Cor*. 5. 12. iterum, ንዌድስ : ርእሰነ : commendamus nos.

ተወደሰ : luadatus,commendatus, celebratus fuit. *ps*. *Heb*. 10. 3. ይትዌደስ : laudatur, peccator.

Nom.

Nom. ውዳሴ : laus blanditio, adulatio, gloria. *in mis*.160.2. tibi ውዳሴ : laus. &c.

ወድቀ : cecidit, procidit, excidit. *ps*.17. 39. ይወድቁ : cadēt subtus &c. 1. *Cor*.10. 12. videat ne, ይድቅ : cadat.

Nom. ድቀት : casus, ruina. *Luc*.6.49. ዓቢይ : ድቀቱ : magna ruina eius. *act*.9.8. Saulus autem surrexit እምድቀቱ :

ወድአ : iam, modo, ipso facto. *Mat*. 3.10. *Luc*. 3.9. quia ወድአ : iam, securis, etc.

እም : ወድአ : olim, iam diu. M*at*.11. 21, እም ወድአ : olim in cilicio etc.

ወደየ : iecit, iniecit, immisit, abiecit, proiecit, misit. *Matt*.7. 6. ወኢትደዩ : neque mittatis, margaritas etc. M*at*.10. 34. & M*at*. 13.41. ያወድይዎሙ : mittent eos. M*ar*.5.23. ደይ : mitte nos.

ተወድየ : immissus, proiectus, abiectus fuit. M*att*. 18.8. et 9. ትትወደይ : mitti, *mittaris*, in ignem æternum I*oan*.3.24. ኢተወደየ : non fuerat missus.

አስተዋደየ : detraxit, obiecit, accusauit, persecutus calumniatus fuit. M*ar*.3.2. vt, ያስተዋድይዎ : accusarent illum. *luc*.23.2. et ceperunt ያስተዋድይዎ : accusare illum. I*oan*.5.16. propterea ያስተዋድዩዎ : persequebantur Iudæi D. Iesum.

መስተዋድይ : accusator. *plur*. መስተዋድያን : accusatores. *act*.23.30. & præcepi ለመስተዋድያን : accusatoribus *vt* veniant ad te. *apoc*.12.10. quia cecidit መስተዋድይ : ዘያስተዋድዮሙ : accusator qui accusabat eos

fratres noſtros &c.

Nom. ውዲት : conſilium, machinatio, cogitatio praua. pſ.10. Heb.2. በውዲት : in conſiliis.

ወገረ : iecit, deiecit, proiecit, lapidauit. Luc. 13.34. &, ትዌግሮሙ : lapidas eos. Ioan.8.59. vt, ይወግርዎ : lapidarent eum. act.15.5. et ይትዋገሩ : lapidarent. act. 27.28. et 29. ወገሩ : ſum miſerunt etc.

ተወግረ : lapidatus fuit. Ioan. 8.8. in lege præcepit Moyſes ከመ : ትትወገር : vt lapidaretur.

Nom. ወግር : collis. plur አውግር : pſ.148.9. montes ወኵሉ : አውግር : et omnes colles.

ወገዐ : punxit, confixit, tranſfixit. Ioan.19.37. videbunt *in* quem ወግእዎ : transfixerunt. apoc.1.7. qui, ወግዕዎ : pupugerunt eum.

ውጉዝ : anathema. 1.Cor.16.22. Gal.1.9. ውጉዝ : ለይኩን : anathema ſit.

ወጠነ : cœpit, cupiit, voluit, quęſiuit, ſtuduit, conatus fuit. pſ. 76. 10. dixi nunc ወጠንኩ : cœpi. Luc. 1.1. quoniam multi ወጠኑ : conati ſunt.

ወጽአ : et ወፅአ : exiuit, tranſiuit, diſceſſit, proceſſit. pſ.18.5. ዘይወፅእ : qui procedit de thalamo ſuo. pſ. 108. 7. ይጽአ : exeat, condemnatus. Luc.11.24. vndè ወፃእኩ : exiui. ጽኡ : exite, *diſcedite. in miſ. fol.* 164. 1. ፃእ : exi. 1. *Tim.* 6.5. ውፁኣን : exeuntes à &c.

አውጽአ : eduxit, deduxit, eiecit, exire fecit, emiſit, pſ.67.7. et ያወፅኦሙ : educit, vinctos etc. Luc. 10. 35. አውፅአ : protulit duos denarios.

አስተወፅአ : expendit, erogauit, insumpsit, prodegit, profudit. *Marc* 5. 27. & አስተዋፅዐተ : erogauerat. *luc*. 10. 35. ኵሎ : ዘአስተወፅእከ : quodcumque super erogaueris. 2. *Cor*. 12. 15. አስተወፅእኩ : super impēdar &c.

ፅአት : & ሙፃእ : egressio. *ps*. 18. 7. à summo Cælo ሙፃኡ : egressio eius.

ወፈረ : exiuit, prodiit, processit, iuit, transiuit, conuenit. *ps*. 103. 23. ይወፍር : exibit homo. Marc. 4. 3. ወፈረ : exiit seminās &c. *Ioan*. 18. 3. quia frequenter ይወፍር : ህየ : conuenerat illuc D. Iesus.

አወፈረ : eduxit, emisit, ire, exire fecit. *Ioan*. 10. 4. & ያወፍሮን : educit eas.

ወፈየ : *inde* አወፈየ : dedit, tradidit, obtulit, tribuit. *Luc*. 7. 15. 9. 42. አወፈዮ : dedit illum. *Ioan*. 5. 35. & 5. 22. dedit illi. *act*. 8. 19. አወፈዮሙ : obtulit eis.





LITERA ዐ A.

ዐለዐለ : exaltauit.*pſ.*88.20.ወዐለዐለኩ : & exaltaui ele ctum. *vide* ለዐለ : excelſus fuit.

ዓለም : ſęculum,æternum,mundus,orbis.*plur.*ዓለማት: ſæcula.*Iudæ.*25.ለኵሉ : ዓለማት : in omnia ſęcula.*pſ.* 135.1. እስመ ; ለዓለም : quoniá in æternũ &c. *in miſ.* ወለዓለም : ዓለም : & in ſæculum ſęculi. I*oan.* 1.10. in ዓለም : mundo.

ዕለት : dies *plur.*መዋዕለ : & መዓልተ : *pſ.*1.2.መዓልተ : die, ac noςte.*pſ.*18. 3.ዕለት : ለዕለት : dies diei &c. *pſ.*22. 6.omnibus,መዋዕለ : diebus.(*radix videtur* ወዐለ :)

ዐለወ : ſubuertit, perdidit, corrupit, ſpreuit,diſsipauit, pręuaricatus fuit,irritum fecit.*pſ.*118.126.ዐለዉ ሕግከ : diſcipauerunt legem tuam.M*ar.*7.9.ተዐልዉ: irritum facitis. L*uc.* 6. 17. ዘዓለዎ : qui perdidit eum.

*Nom.*ዐላዊ : & ዐላዌ : prævaricator,ſubuerſus,peruerſus, infidelis,nequam. *plur.* ዐላዊያን : pręuaricares,ſubuerſi, &c.*pſ.* 118.19.ዐላዊያን : pręuaricantes, reputaui. *Ioannis* 19. 13.ዐላዌ: pręuaricator regis eſt.

ዓልው ; aloes. I*oan.* 19. 39.ferens mixturam myrrhæ

rhæ ወዓልወ : & aloes.

ዕሉዋት : & ዕሉት : praua, peruerſitas, incredulitas. *plur.* ዕሉዋታት : Luc. 9. 40. generatio ዕሉት : peruerſa.

ማዕሌት : ſubuerſio, prçuaricatio. *act.* 24. 5. faciẽtem ማዕሌት : ſubuerſionem, *concitantem ſeditionem*.

ዐመቀ : profundus fuit, fundum habuit. *Mat.* 13. 5. *Mar.* 4. 5. et non ዐመቀ : profunda fuit terra etc. *pſ.* 12. 6. እማዕምቅ : de profundis clamaui.

N*om.* ዐመቅ : et ማዕምቅ : obſcurum, profundum, profunditas, vallis. *pſ.* 68. 1. in ዕመቅ : profundum abyſsi. *ibid.* in ማዕምቅ : ባሕር : altitudinem maris.

ዐመት : et ዓመት : annus. *plur.* ዐመታት : anni. *pſal.* 30. 10. ወዓመትየ : et anni mei *Pſalm.* 76. 6. ዓመት : ዓለም : annos æternos. &c. L*uc.* 12. 19 in multos ዐመታት : annos.

ዐመት : ancilla. *vide* አመት :

ዓማኑኤል : Emmanuel. *nom. prop.* Mat. 1. 23.

ዐምድ : columna, *plur.* አዕማድ : columnç. *pſ.* 74. 4. ego confirmaui አዕማዲሁ : columnas eius. *pſ.* 98. 7. በዐምድ : in columna nubis.

ዐመፀ : inique egit, iniquitatem fecit. *pſ.* 105. 6. ዐመፅነ : iniquitatem fecimus.

N*om.* ዐማፂ : iniquus, iniuſtus. *plur.* ዐማፅያን : iniqui, iniuſti. *pſ.* 118. 113. ዐማፅያነ : iniquos, odio habui.

ዓመፃ : iniquitas.*ps*.7.4.si est ዐመፃ : iniquitas in manibus meis. *ps*.118.29.ፍኖተ : ዐመፃ : viam iniquitatis amoue à me.

ተዐመፀ : nocuit,*act*.7.27.vt quid,ትትዓመፁ : nocetis, alterutrum.

ዓሣ : piscis. *pl.* ዓሣት : pisces. *psal*.8. 9. ወዓሣተ : ባሕር : pisces maris. *Mar*.8.7.ወቦሙ : ዓሣቲ : ሕዳጠ ; & habebāt pisciculos paucos. L*uc*. 9.13.quinque panes ወክልኤቱ : ዓሣት & duos pisces.

ዐሥርቱ : & ዓሥራ : decem. L*uc*. 13. 16. ecce ዓሠርቱ : ወሰማንቱ : ዓመት : decem,& octo annis.

ዐሠራ : viginti *act*.1.15.ferè ምእት : ወዕሥራ : centum, & viginti.

ዓሥራት : decimæ. *Mat*. 23. 23. *Luc*. 11.42.እለ : ታበውኡ : ዓሥራተ : qui offertis decimas, *qui decimatis &c.*

ዐረቀ : nudus, inanis,vacuus fuit. *Mat*.23.36. ዐረቁ : nudus fui. 1.*Cor*.4.11. & ነዐርቀ : nudi sumus.

Nom. ዕራቅ : inanis, nuditas, vacuus. *plur*. ዕራቃት: inanes,nudę, vacuæ.*ps*.7.5.& *psal*.106.9. animam ዕራቃ : inanem. *Mar*. 12, 2. & dimiserunt ዕራቆ : vacuum. 11.*Cor*.5.3.ኢ ከነ : ዕራቃቲነ : ne sit nuditas nostra etc.

ዕሩቅ : nudus. *plur*. ዕሩቃን : nudi. *Iacob*. 2.15. ዕሩቃን : እሙንቱ : nudi sint. *apoc*.3. 17. ወዕሩቅ : et nudus.

ዐርቃን : nuditas, inanitas. R*om*. 8.35. ዕርቃንኑ : an nuditas?

nuditas ?

ዐረቀ : *deindè ſignificat*, paſcificauit, reconſiliauit, concordauit. *act*.7.27. ያዐርቆሙ : reconſiliabat eos. *Act*.12.20.etc.

ዐረበ : occidit. Mar: 1. 32. Luc. 4. 40. cum ይዐርብ : ፀሐይ: occidiſſet ſol.

ዐረብ : occaſus, occidens, paraſceue. 106. 3. et ab ዐረብ : occaſu.

መዐረብ : occaſus. *pſ*. 103.19. ſol cognouit, መዐረ-ቢሁ : occaſum ſuum. *Ioan*. 19. 42. ዓርበሙ : ወእንተ: ለአይሁድ : propter paraſceuen Iudęorum.

ዓራት : lectus, grabbatum. *pſalm*.6.7. omni nocte, ዐራትየ : lectum meum. Marc. 2.9. et 11. tolle ዓራ-ትከ : grabbatum tuum.

ዐርክ : amicus, ſocius, familiaris, ſodalis, collega. *plur*. አዕርክት : amici, ſocij, familiares, ſodales, collegæ. Luc.5.10. አዕርክቲሁ : ſocij Simonis. Luc. 12. 14. ዓርክየ : amice mi. Lnc.15. 9. conuocat, ዓርክቲሃ : amicas ſuas *fem*.

ዐረየ : ſocius, æqualis fuit, participauit. Rom. 8. 18. ſi ዐረይነ : ſocij fuerimus, paſſionis, ንዔሬ : ſocij erimus gloriæ. Luc. 3. 5. ወዓርዩ : ęqualis facite ſemitas eius.

ተዐረየ : aſſociatus fuit, æqualis, ſocius factus eſt. *pſ*.88.7. quis ይትዐረዮ : ለ : æquabitur Deo.

አዕረየ : ęqualem, ſimilem fecit. *Ioan*. 5.19. et ያዔሪ : ርእሶ : æqualem, ſe faciebat.

እስተ

አስተዓረየ : parem, æqualem fecit Mat.20.12. አስተ ዓረይከሙ : ምስሌነ : pares illos nobis fecisti.

Nom. ዕሩይ : equalis, socius. *plur.* ዕሩያን : æquales, socij. *in miss.* ዘዕሩይ : ምስለ : አብ : በመለኮቱ : equalis cum patre, in diuinitate, *consubstantialis patri*.

ዐርገ : ascendit, subiit. *ps.* 22. 3. መኑ : የዐርግ : quis ascendet. *ps.* 138.7. si, ዐረጉ : ascendero. I*oan*.7. 10. አንሰ : ኢየዓርግ : ego autem non ascendam.

አዕረገ : duxit, ascendere fecit. *Mar.* 9. 1. አዕረጎሙ : ducit illos, in montem. *act.* 21. 34. iussit, የዕርግ ዎ : duci eum.

ዐርገት : ascensio. L*uc*.9. 51. dum complerentur dies, ዐርገቱ : ascensionis eius.

መዐርግ : gradus. *act.* 21. 35. cum የዐርግ : ውስተ : መዐ ርግ : ascenderet, gradus.

ዐረፈ : *inde*, አዕረፈ : refecit, quieuit, requieuit, refrigerauit, refocillauit. *ps.* 38.14 remitte mihi ከመአዕርፍ : vt refrigerer. & *psalm.* 54.7. volabo, ወአዐርፍ : & requiescam. L*uc*.10. 6. የዕርፍ : requiescet pax vestra. *in miss.* 164. 2. qui አእረፉ : quieuerunt, in fide &c.

ዕረፍት : quies, requies, refectio, refocillatio. *ps.* 22.2 ad aquam, ዕረፍት : refectionis. *psal.* 131.8. surge Domine in እረፍትከ : requiem tuam.

ምዕራፍ : requies, statio, paragraphus, pausa, periodus, caput, capitulum libri, milliare, stadium. *ps.*

131

131.14. hæc ምዕረፍየ ፡ requies mea. *Ioan.* 14. 24. ወንገብር ፡ ምዕራፈ ፡ & faciemus manſionem.

ዕርፈ ፡ coclear, aratrum. *Luc.* 6. 62. nemo apprehendens ዕርፈ ፡ aratrũ &c. *in miſ.* oratio ſuper ዕርፈ ፡ coclear crucis. *per quod ſignificatur lancea crucis.*

ዐረፋት ፡ murus. *vide,* አረፋት ፡

ዔር ፡ Her. *nom. prop.* Luc. 3. 28.

ዐስብ ፡ & ዓስብ ፡ merces, ſolarium, ſtipendium, prœmium. *Mat.* 5. 12. ዐስብክሙ ፡ merces veſtra. *Mat.* 6. 1. ዓስብ ፡ mercedem, non habetis.

ዐሳብ ፡ mercenarius. *Ioan.* 10. 12. ወዐሳብስ ፡ mercenarius, autem.

ተዐስበ ፡ mercede conduxit. *Mat.* 20. 1. exiit ይትዓስብ ፡ conducere, operarios.

ዔሳው ፡ Eſau. *Nom. prop. Rom.* 9. 13.

ዐስየ ፡ retribuit; rependit, remunerauit. *pſ.* 17. 21. & 25. et የዐስየኒ ፡ retribuet mihi Dominus.

ተዐስየ ፡ remuneratus fuit, mercedem, pręmium recepit. *pſ.* 18. 12. ይትዓሰይ ፡ retribuetur multũ. *Marc.* 10. 30. *Luc.* 18. 30. ዘኢይትዓሰይ ፡ qui non recipiat multa plura.

ዕሴት ፡ & ዕሤት ፡ merces, remuneratio. *pſ.* 126. 3. ዕሤት ፡ merces, fructus ventris. *Mar.* 9. 42. non perdet, ዕሴቶ ፡ mercedem ſuam.

ዐቀለ ፡ *indè* ምዕቃል ፡ & ምእቃል ፡ riuus, riuulus, piſcina. *Cant.* 5. 12. & 13. iuxta ምእቃል ፡ ማይ ፡ riuulos aquarum. *Cant.* 7. 4. ſicut ምዕቃላት ፡ piſcinę, in heſebó.

ዐቀመ : ſtabiliuit, firmauit. *pſal.* 20. 12. non potuerũt
ዐቅሞ : ſtabilire. *vide* ቀወመ

ዐቅሞ : & ዐቅሞት : ordo, diſpoſitio. *act.* 7. 53. በዐቅሞት : in diſpoſitione angelorum. 1. *Cor.* 14. 4. በዐቅሞ : ordine fiant.

ዓቃርብት : ſerpentes. *Luc.* 10. 19. ዲበ : ዓቃርብት : ſupra ſerpentes etc.

ዐቀበ : cuſtodiuit, ſeruauit, conſeruauit, reſeruauit, obſeruauit, retinuit. *pſ.* 120. 5. 7. Dominus ይዕቀብከ : cuſtodit te, ዘየዐቅበከ : qui cuſtodit te &c. *Mat.* 28. 4. እለ : የዐቅቡ : qui cuſtodiebant, cuſtodes.

ተዐቀበ : cuſtoditus fuit, obſeruauit, attendit, proſpexit, ſpeculatus, inſidiatus fuit. *Mar.* 3. 2. ወይትዓቀብዎ : & obſeruabant eum. 1. *Cor.* 10. 12. ለይትዓቀብ : ኢይደቅ : videat, ne cadat. *Gal.* 4. 2. ይትዐቀቡ : cucuſtoditur.

አዕቀበ : vigilauit, conſeruauit, cuſtodiuit. *pſ.* 40. 2. Dominus, የዐቅቦ : conſeruet eum. *Cãt.* 5. 7. እለ : የዐቅቡ : qui cuſtodiunt, ciuitatem.

Nom. ዐቃቢ : cuſtos, peritus artis, ſeu rei alicuius. *plur.* ዐቀብት : periti, exercitati &c. *pſ.* 87. 11. aut, ዐቀብት : ሥራይ : medici ſuſcitabunt &c. *Luc.* 4. 23. ዓቃቢ : ሥራይ : medice, cura te ipſum. *Ioan.* 20. 15. exiſtimans quia ዓቃቢ : ገነት : hortulanus eſſet. *Act.* 24. ወአሐዱ : ዐቃቢ : ነቢብ : et quidam orator nomine Tertullus.

ዓቃቢት : cuſtos. *fem.* *Cant.* 1. 6. poſuerunt me ዓቃቢት :

ቢተ ፡ ዐጸደ ፡ ወይን ፡፡ cuſtodem vineis.

መዐቅብ ፡ &, መዐቅብት ፡ vigiles,cuſtodes. *Cant.* 3.3. inuenerunt me መዐቅብት ፡ vigiles qui circumeunt ciuitatem. & *cap.* 5. *v.* 7. inueneruut me መዐቅብ ፡ cuſtodes qui cuſtodiunt ciuitatem.

ዐቅብ ፡ & ዐቃቢ ፡ *cuſtodia.* *pſ.* 38. 2. poſui ዐቃቢ ፡ cuſtodiam ori meo.

ዕቁባት ፡ concubinæ. *Cant.* 6. 7. & octuaginta ዕቁባት ፡ concubinæ. & *verſ.* 8. reginę ወእቁባት ፡ et concubinæ laudauerunt eam. *Gal.* 4.22. vnum እምዕቁባት ፡ de ancilla, *concubina.*

ዐቀጸ ፡ et አዕቀጸ ፡ ſupplantauit, irretiuit, impediuit. *pſ.* 17.40. አዕቀጽከ ፡ ſupplantaſti, inſurgentes in. *pſ.* 139. 5. qui cogitauerunt, የዐቅጹ ፡ ſupplantare. *pſ.* 77. 31. & አዕቀጾሙ ፡ impediuit electos Iſrael.

ተዐቀጸ ፡ irretitus, illaqueatus, obligatus fuit. *pſ.* 19. 9. ipſi autem ተዐቅጹ ፡ obligati ſunt, *irretiti ſunt,* & ceciderunt.

ዐቀፈ ፡ impediuit, obſtitit. *Gal.* 5. 7. መኑ ፡ ዐቀፈክሙ ፡ quis impediuit vos.

አዕቀፈ ፡ ſcandalizauit, ſcandalum præbuit, impediuit, offendit. *Ioan.* 6.61. ዝኑ ፡ ያዐቅፈክሙ ፡ hoc ſcandalizat vos? *Theſs.* 2.18. አዕቀፈኒ ፡ impediuit me Satan.

ተዐቀፈ ፡ ſcandalizatus, tentatus, offenſus fuit, ſcandalum paſſus eſt. *pſ.* 90.11. vt non ትትዐቀፍ offendas, *offendatur* *Mar.* 6.4. ወይትዐቀፉ ፡ & ſcandalizaban-

tur.*apoc*.2.10. vt,ትትኤቀፉ፡ tentemini.

ዕቅፍት፡ offenſio,ſcandalum,offendiculum. *Rom.* 9. 33. ecce pono in Sion እብነ፡ዕቅፍት፡ lapidem offécionis.

መዕቀፍ፡ ſcandalum offendiculum. *Mat.* 16 23. መዕቀፍየ፡ ኢተ፡ አንተ፡ ſcandalum es mihi.

ዐብራዊ፡ hebræus.*plur.* ዐብራዊያን፡ hæbræi. *Phil.* 3.5. ዕብራዊ፡ ዘእምዕ ብራዊያን፡ hebræus ex hebræis.

ዕብራይስጥ፡ hebraicè. *Ioan.* 5.2.quę dicitur በዕብራይስጥ፡ bebraicè &c. *act.* 26.14.audiui vocem quę loquebatur በነገረ፡ ኦብራይስጢ፡ lingua Hebraica.

ዐበለ፡ *indè*, ማዕበል፡ fluctus, vnda. *pſ.* 106:25.exaltati ſunt ማዕበል፡ fluctus.*act.*27. 30.እማዕበለ፡በሐር፡ à fluctubus maris.

ዐበየ፡ magnus, elatus fuit. *Mar.*4. 31. ተዓቢ፡ maius fit. *Ioan.*1.51.ዘየዓቢ፡ እምዝ፡ maiora his,*quę maiora ſunt quam hæc,* videbis.

ተዐበየ፡ inflatus,ſuperbus,arrogans,præſumptuoſus fuit, ſuperbiuit. *deut.*32.27. ኢይትዐበዩ፡ ne ſuperbirent hoſtes eorum. 1.*Cor.*4.18.ተዐበዩ፡ inflati ſunt.

አዐበየ፡ magnificauit. *pſ.*11. 5.ናዐቢ፡ magnificabimus linguam noſtram. *pſ.*17.51. ዘያዐቢ፡ magnificans ſalutes &c. *pſ.*33. 4. አዕብዩዎ፡ magnificate Dominum.*Luc.*1.46.ታዐቢዮ፡ ነፍስየ magnificat anima mea Dominum.

አስተዐበየ፡ inflauit, arrogantem, superbum effecit. 1.Cor.8.1. scientia, የአተዐብ፡ inflat.

ትዕቢት፡ superbia, arrogantia. *ps.* Heb.10.2. በትዕ ቢቱ፡ ለኃጥእ፡ in superbia impij. *psalm.* 16.10 locu tum est, ትዕቢተ፡ superbiam os eorum. *Marc.* 7, 22. blasphemia ወትዕቢት፡ & superbia.

ዕቡይ፡ superbus, elatus, arrogans. *plur.* ዕቡያን፡ superbi, elati, arrogantes. *ps.* 93. 2. redde retributionem. ለዕቡያን፡ superbis. *ps.* 88. 11. humiliasti, ለዕ ቡይ፡ superbum.

ዐቢይ፡ magnus: *plur.* ዐቢያት፡ *ps.* 94. 3. quoniam አቢይ፡ magnus Dominus, ወንጉሥ፡ ዐቢይ፡ & rex ma gnus. *ps.* 135.17. qui occidit ነገሥተ፡ ዐቢያተ፡ reges magnos. *Marc.* 15. 34. exclamauit D.I. በዓቢይ፡ ቃል፡ magna voce.

ዕበየ፡ magnitudo, magnificentia. *plur.* ዐበያት፡ magnalia. *ps.* 8. 2. eleuata est ዕበየ፡ ስብሐቲከ፡ magnificentia gloriæ tuæ. *ps.* 78. 11. secundum, ዕበየ፡ magnitudinem, brachij tui. *ps.* 105. 21. qui fecit. ዐቢ ያተ፡ magnalia in Aegypto.

ዐበደ፡ *vide*, አበደ፡ insaniuit.

ዐበጠ፡ angariauit. Matt. 5. 41. qui, ዐበጠከ፡ angariauerit te. *Mat.* 27. 32. ወዐበጥዎ፡ & angariauerunt eum. *Marc.* 15. 21. ወዐበጡ፡ አሐደ፡ ኃላፌ፡ & angariauerunt quempiam pretereuntem.

ዐተበ፡ obsignauit, signauit. *Ioan.* 3. 33. ዐተቦ፡ signauit eum Deus. 2. *Cor.* 1. 22. ወዐተበነ፡ & signauit nos.

Ephes.

Ephes. 4.30.ዘበቱ : ዐተበክሙ : in quo ſignati eſtis.

ማዕተብ : armilla, ſignaculum, annulus ſigillaris, *Cant.* 8.6.vt, ማዕተብ : ſignaculum ſuper brachium tuum. *Rom.* 4.11. መዐተበ : ጽድቁ : ſignaculum iuſtitię eius. 1.*Cor.* 9.2. quia ማዕተበ : ለመጽሐፍየ : ſignaculum libri mei,~~*apoſtolatus mei*~~.vos eſtis.

ዕንቍ : ክቡር : lapis precioſus. *apoc.* 21.19. በኵሉ : ዕንቍ : ክቡር : omni lapide precioſo.

ማዕንቅ : turtur.*Cant.* 2.12. ቃለ : ማዕንቅ : vox turturis, audita eſt. *Luc.* 2.24.ዘውገ : ማዕንቅ : pullũ turturis.

ዐንበሪ : cete, cetus. *Matt.* 12. 4.in ventre ዐንበሪ : cete.

ዕንዚራ : tibia, fiſtula, ſymphonia. *Luc.* 15. 25. ሰምዐ : ዕንዚራ : audiuit ſymphoniam. &c. 1.*Cor.* 14.7.quomodo ſcietur id quod dicit cithara, ወዕንዚራሁኒ : vel fiſtula eius.

ዐንዘረ : fiſtula cecinit, tibia luſit. *Matt.* 11. 17. ዐንዘርነ : ለክሙ : cantauimus vobis tibiis.

ዐውሎ : procella, tempeſtas, turbo. *pſ.* 10.7.& *pſ.* 148. 8. መንፈስ : ዐውሎ : ſpiritus procellarum. *pſal.* 49.4. in circuitu eius ዐውሎ : ብዙኅ : tempeſtas valida. *Luc.* 8.23.& venit ነፋስ : ዐውሎ : procella venti.

ዕዋል : pullus aſini. *Matt.* 21.2. ወዕዋለ : & pullum cum ea. *&* *verſ.* 6.ſedens ſuper aſinã & ſuper ዕዋል : ሐዲስ : እድግት : pullum filium ſubiugalis.

ዐውነ : abſcondit, obſcurauit,

Nom.

Nom.ዕውም : absconditum,obscurũ.pl.አዕዋም፡ abscondita, obscura.ps.28. 9. reuelabit, አዕዋም : condensa,obscura .

ዐወረ : cæcus fuit, cæcutiuit. Ioan. 9.39. & qui vident ይዐወሩ : cæci fiant. Ioan.12. 40.ዐወሩ : excęcati sunt, oculi eorum.

ተዐውረ : excæcatus est.Rom. 1.19. ይትዐወሩ :

Nom. ዕውር: cæcus. plur. ዕውራን : cæci. Mar. 10. 46.Bartimeæs ዕውር : cęcus.Ioan.9.2.& 41.ዕውራን: አንትሙ : cęci estis.

ዑረት : cęcitas. Rom. 11. 25. እስመ : ዑረት : quia cęcitas &c.

ዐውቀ : pũxit, signauit, notauit, custodiuit se, cauit sibi, animaduertit, attendit. Luc.17.3. ዑቁ : ርእሰክሙ : attendite vobis. Matt.8.4. ዑቅ : vide nemini dixeris.

ተዐውቀ : signatum, notum, cognitum fuit. ps. 4. 7. ተዐውቀ : signatum est. ps. 75.1. ተዐውቀ : notus Deus in Sion. 1. Cor.14. 11. በዘ : ይትዐወቅ. quo cognoscitur. &c. in miss. ዘኢይትዐወቅ : quod, incognitum est, secretum.

አዕወቀ : manifestauit, notum fecit. Mat. 26. 73. & Marc. 14.70. ቃልከ : ያዐውቀከ : loquela tua manifestum te facit.

ዐደ : አዐደ : አደ : circuiuit, circumdedit. ps. 25.6. & አዐውድ : circumdabo. ps.58.7. ይዑዱ : circuibũt ciuitatem. Luc. 33. ወአደ : & venit circuiuit, reg.

Nom.

Nom. ዐውድ : circuitus,conuentus,consilium,castra.*plur*. አዕዋድ ት : circuitus,conuentus, circuli,cō silia, castra. Mar. 12. 39. & 13. 10.in : አዕዋድ ት : consiliis,sinagogis.*act*.19. 40.dimisit ዐውድ : ecclesiā.*act*.34.iussit duci ad ዐውድ :castra.

ዖፍ : auis,volucris,passer.*plur*. አዕዋፍ : aues, volucres, passeres .*ps*. 8. 9. አዕዋፍ : volucres cęli &c. *ps*. 10. 2. L. transmigra in montem ከመ : ዖፍ : sicut passer.

ዐዚዝ : bonus , optimus. *Luc*. 1. 3. ዐዚዝ : optimè, Theophile, *vide* : አዚዝ : probus &c.

ዐዘቅት : puteus,cisterna,fons.I*oan*.4.6.erat ibi ዐዘቅት : ዘያዕቆብ : fons Iacob. C*ant*. 4.15.ዐዘቅት : ማያ : puteus aquarum viuentium.

አዐየለ : migrauit , transmigrauit.*psalm*.10. 1.አዐይል : transmigra in montem.

ዐየረ : *inde* , ተዐየረ : exprobrauit,improperauit, probris affecit.*ps*.68.10. ለእለ : ይትዔየሩከ : exprobrantium tibi. *ps*. 68. 10. ዘተዐየሩከ : quod exprobrauerunt tibi.

ትዕይርት : improperium,opprobrium.*ps*.68.10. & *ps*.78. 12.*Rom*.15.3.ትዕይርቶሙ : opprobriū, quod exprob.&c. *Act*.4.29. respice ትእይርቶሙ : minas eorum. *Hebr*. 11. 26. ትዕይርቶ : improperium Christi.

ዐይን : oculus.*plur*. አዕይንት : oculi.*ps*. 33.16.አዕይንቲሁ : oculi,Domini. 1.*Cor*.15. 52.vt,ቅጽበት : ዐይን : ictus oculi

oculi. *apoc.*1.7. videbit eum ኵሉ ፡ ዓይን omnis oculus.

ተዐየነ ፡ circumdedit, vallauit, ambiit, obſepiuit. *pſ.*33.8 ይትዓየን፡ vallabit angelus. *Luc.*19.43. ይትዓየኑከ ፡ circumdabant te.

N*om.* ተዐይን ፡ & ትዕይንት ፡ tabernacula, caſtra, habitationes. *pſalm.*86.2. ſuper omnia ተዐይኒሁ ፡ ለያዕቆብ ፡ tabernacula Iacob. *pſ.*105.16. & irrritauerũt Moyſem በትዕይንት ፡ in caſtris.

ሰብአ ፡ ዓይን ፡ exploratores. *Heb.*11.31. quia ſuſcepit ለሰብአ ፡ ዓይን ፡ exploratores.

ዓዲ ፡ *particula.* iterum, deindè, adhuc. *Mar.*12.5. ወበዕደኒሂ ፡ & iterum. ዓዲሁ ፡ adhuc. ዓዲ ፡ እምዝ iterum. ዓዲኢ ፡ nondum, necdum, adhuc non.

ዕዳ ፡ & እዳ ፡ debitum, æs alienum. *Matt.*18.27. ኵሎ፡ ዕዳ ፡ debitum dimiſi &c.

ዕድ ፡ & እድ ፡ pars, alius, alia. *apoc.*8.9. ሣልሲት ፡ tertia ዕዴሁ ፡ pars eius ዕዴሃ ፡ pars eius. *fem.* ዕዴሆሙ ፡ pars eorum. ዕዴሆን ፡ pars earum, &c.

ዕድሜ ፡ tempus ſtatutum, deffininitum, prçfinitum. *Luc.*21. 8. ወበጽሐ ፡ ዕድሜሁ ፡ appropinquauit tempus eius *Gal.* 4. 2. vſque, ይበጽሕ ፡ ዕድሜ ፡ አቡሁ ፡ veniat prçfinitum tempus Pat. &c. *act.* 17. 28. ወሠረዐ ፡ ዕድሜሁ ፡ & definiuit ſtatutum tempus eius.

ዐደወ ፡ tranſiuit, diſceſſit, proceſſit, transfretauit. *Matt.* 4. 21. & ዓዲዎ ፡ እምህየ ፡ procedens indè. *Mar.* 4. 35. ንዕዲ ፡ tranſeamus contra. *Luc.*8. 23. ንዑ ፡

ንዕዱ : agite transfretemus.
ተዐደወ : transgressus fuit. ps. 17. 30. እትዐደዎ : trans grediar, murum. Mat. 15. 2. quare discipuli tui, ይተዐደዉ : transgrediuntur.
ዐደው : viri. act. 8. 3. trahens እደው : ወአንስተ : viros : ac mulieres. & cap. 9. 2. si quos inuenisset huius viç እደ ወ : ወአንስተ : viros ac mulieres.
ዐደው : contra, aduersum. Mat. 12. 30. qui non est mecum, ዐደውየ : ውእቱ : contra me est.
ማዕዶት : cis, trãs, contra. Mar. 4. 35. ንዕዱ : ማዕዶት : transeamus contra.
ዐገለ : ተዓገለ : vide አገለ : auarè, iniquè tractauit, oppressit.
ትዕልት : & ትእግልት : auaritia.
ዐገሠ : indè ተዐገሠ : & ተዐገሰ : expectauit, sustinuit perseuerauit, patiens fuit, tolerauit, supportauit. ps. 68. 8. propter te ተዐገሥኩ : sustinui. ibid. ver. 21 ተዐገሰት sustinuit anima mea. Matt. 17. 16. vsquequo, እትዔገሠክሙ : patiar vos. Iacob. 5. 7. እንዘ : ይትዔገሥ : patienter ferens. Iacob. 1. 12. ዘይትዔገሣ : qui suffert. apoc. 2. 3. ተዓገሥከ : patientiam habes.
አስተዓገሰ : patiens fuit, sustinuit. 1. Cor. 13. 4. & 7. Charitas. ያስተዔግሥ : patiens est. omnia suffert.
መስተዐግስ : patiens. ps. 7. 12. fortis & መስተዐግሥ : patiens.
ትዕግስት : patientia, perseuerantia, tollerantia. ps. 9. 19. ትዕግሥቶሙ : ነደያን : patientia pauperum. Iacob.

; cob. i. 3. &c. *Luc.* 21.19. በትዕግሥትክሙ ፡ in patientia vestra.

ዕጕሰታሪ ፡ absynthium. *apoc.* 8.11. stella dicitur, ዕጕሰ ታሪ ፡ absyntium. & *vers. sequenti.* ወኮነ ፡ ዕጕሰታር ፡ & facta est absynthium.

ዐገተ ፡ & አገተ ፡ circumdedit, vallauit. *ps.* 117. 9. ዐገ ቱኒ ፡ circumdederunt me. *Luc.* 19.43. ይዐግቱኪ ፡ cir cumdabunt te.

Nom. ዐጣን ፡ incensum. *in miss.* 161. 1. ጸሎተ ፡ ዕጣን ፡ oratio incensi.

ዐጠነ ፡ incensauit, incensum obtulit. *in miss.* 161. dum ይእጥን ፡ incensat, altare.

መዕጠንት ፡ thuribulum ፡ *in miss.* tu es መዕጠንት ፡ ዘወርቅ ፡ thuribulum aureum.

ዕጽም ፡ os, ossis. *plur.* አዕጽምት ፡ ossa. *ps.* 33.20. ኵሉ ፡ አዕጽምቲሆሙ ፡ omnia ossa eorum. *Ioan.* 19. 34. ዐጽመ ፡ os non comminuetis ex eo.

ዐጽቅ ፡ palmes, surculus, ramus. *plur.* አዕጹቅ ፡ palmites, rami, surculi, arbusta. *ps.* 79. 12. አዕጹቃቲሁ ፡ arbusta eius vt &c. *Ioannis.* 15. 2. ኵሎ ፡ ዐጽቀ ፡ omnem palmitem, &c.

ዐጸበ ፡ & ዐፀበ ፡ grauis, difficilis, durus fuit, grandis, magis, plus est. *Luc.* 12. 23. anima, ይዐጽብ ፡ plus est, quam esca. *ibid. ver.* 26. ዘይዐጽብ ፡ quod magis est. *act.* 24. 4. ኢያእጽብከ ፡ non grauabo te.

አዕፀበ ፡ indurauit, durum, difficile effecit. *Rom.* 9. 18. quem vult, ያዐፅብ ፡ indurat.

አስተዐፀበ ፡ incredibile, difficile, mirabile existimauit. *act*.26.8. እንተምንትኑ ፡ ታስተአፀቡ ፡ quare incredibile iudicatis?

Nom. ዕጹብ ፡ durum, difficile, graue. *plur*. ዕፁባት ፡ dura, difficilia, grauia. *ps*.16.4. custodiui vias, ዕፁባት ፡ duras. *Mar*.10.23. እፎ ፡ ዕጹብ ፡ quam difficile est. *Luc*.9.39. *act*.14.17. እም ፡ ዕፁብ ፡ vix, egrè, difficile. *act*.27. 17. በዐፁብ ፡ ግብረ ፡ vix difficile, *duro opere*.

ዐጸወ ፡ & አጸወ ፡ clausit, exclusit, inclusit, conclusit, *Mat*.6.6.& ዕጹ ፡ ኆኅትከ ፡ claude ostium tuū. *Mar*. 23 13. quia ተዐጽዉ ፡ clauditis &c. 1. *Ioan*. 3.17. ወየዐፁ ፡ & clauserit. *apo*.3.8. nemo potest, አጺዎታ ፡ claudere illud.

አዕጹ ፡ clausit. *Luc*.13.25. የአጹ ፡ clauserit, ostium. *apoc*.37. ወአልቦ ፡ ዘየአፁ ፡ & nemo claudit.

ተዐጸወ ፡ exclusus fuit. *ps*.67.31. ከመ ፡ ኢይትዐጸዉ ፡ vt non excludantur &c.

Nom. ዕጽው ፡ & እዕው ፡ clausus, conclusus. *Cant*. 4.12. ገነት ፡ እዕው ፡ hortus conclusus.

ዓጻዊ ፡ ostiarius, portarius. *Ioan*.18.17. ወለት ፡ ዓጻዊ ፡ ancilla ostiaria.

ማዕጾ ፡ clausura, ostium. *ps*.140. 3. ማዕጾ ፡ ዘዓቅም ፡ ostium circumstantię labiis meis.

ዐጸድ ፡ atrium, predium, villa, castellum. *plur*. አዕጸዳት ፡ villæ, castella, sinagogæ, atria. *Luc*.8.1. ciuitates, & አዕጸዳት ፡ castella. *Ioan*. 18.14. in ዓጸድ ፡ atrium

trium, pontificis.

ዐጸደ ፡ ወይን ፡ vinea. Cant.1,5. ወጸደ ፡ ወይን ፡ ዘዚኣየ ፡ vineam meam non custodiui.

ዐጸደ ፡ አባግዕ ፡ ouile. Ioan. 10.1. qui intrat per ostiũ in ዐጸደ ፡ አባግዕ ፡ ouile ouium.

ዓጸደ ፡ ኃምል ፡ hortus. *Ioan.* 18. 1. & erat illic ዓጸደ ፡ ኃምል ፡ hortus.

ዕፅ ፡ lignum, arbor. *plur.* ዕፀው ፡ ligna, arbores. *ps.* 1.3. tamquam ዕፅ ፡ lignum. *psal.* 103.16. ዕፀወ ፡ ገዳም ፡ ligna campi. M*at.* 26. 47. M*ar.* 14.43. cum gladiis, & ዕፀው ፡ fustubus, *lignis*, &c.

ዕጻ ፡ sors. *act.* 1.26. et በጽሐ ፡ ዕጻ ፡ venit sors super Mathiam.

ተዓጸወ ፡ sortitus fuit, sortem misit. *Psalm.* 21. 19.

ተዓጸዉ ፡ sortem miserunt. *Matt.* 27.35. እንዘ ፡ ይትዓ ጸዉ ፡ sortem mittentes.

አስተዓፀወ ፡ sortiri fecit. *act.* 1. 26. አስተዓፀዉዎሙ ፡ sortem dederunt eis.

ዕፄ ፡ vermis. *ps.* 21.7. አንሰ ፡ ዕፄ ፡ ego sum vermis. M*ar.* 9.43. vbi ዐፄሁ ፡ vermis eius non dormit.

ዐፀደ . messuit, demessuit. *psal.* 128.7. ለዘ ፡ የዐጽድ ፡ qui metit. *Ioan.* 4.36. ዘይዓጽድኒ ፡ qui metit mercedem accipit. *apoc.* 14.15. quia venit hora ለዓፂድ ፡ metẽdi.

ተዐፅደ ፡ messus, demessus fuit. *apoc.* 14. 16. ወተዐፅ ደት ፡ ምድር ፡ & demessa est terra.

N*om.* ዐፀዲ ፡ messor, M*at.* 13. 30. dicam, ለዐፀዱ ፡ messoribus & *v.er* 39. ወዐፀድኒ ፡ messores autem

ange-

Angeli ſunt.

ማዕፀድ ፡ falx. *apoc*.14.15. mitte, ማዕፀድከ ፡ በሊኅ ፡ falcem tuam acutam.

ዐፀፈ ፡ *inde*, ተዐፀፈ ፡ inuolutus, amictus, coopertus fuit. *Mar*.14.49. ይትዐፀፉ ፡ ሲንዶና ፡ amictus ſindone.

ዕፍረት ፡ vnguentum odoriferum, aromata condita, flores odoriferę. C*ant*. 2. 5. fulſite me በዕፍረት ፡ floribus. L*uc*. 7. 38. ወትቀብኦ ፡ ዕፍረት ፡ & vngebat vnguento.



LIT-



LITERA ዘ Z.

ዘ : *relatiuum*, qui,quę,quod,qnis,idquod,quod eſt. etc. ❡ *præterea* ዘ : *nota eſt genitiui caſus.* *Cant*. 1. 15.oculi tui ዘርግብ : columbarum. *ibid.ver* 17. ዘአርዝ : cedrina. 1.*Cor*.3.22. እመኒ : ዘሀሎ : ወዘይመጽእ : ſiue præſens,ſiue fututum.*ſiue id quod eſt,ſiue quod veniet*.

ዘሀረ : gloriatus fuit, iactauit, ſuperbe dixit,contendit..*pſ*.48.7. et ይዜሀሩ : gloriantur in multitudine diuitiarum. *Rom*. 11. 18 . ኢትዘሀር : ne gloriaris etc.

ተዘሀረ : gloriatus eſt, contentioſus fuit. *pſ*. 73. 4. ተዘሀሩ : gloriati ſunt inimici tui. *Rom*.11. 18. ſi autem. ተዘሀርከ : gloriatus fueris.

N*om*. ዘሁር : glorioſus, iactabundus, vaniloquus, contentioſus. *plur*. ዘሁራን : glorioſi , iactabundi, vaniloqui, contentioſi. *Rom*. 1. 29. ዘሁራን : contentioſi.

ትዝህርት : gloriatio, ſuperbia, iactantia,vana gloria. 1. *Cor*. 5.6. non eſt bona, ትዝህርትክሙ : gloriatio veſtra.

ዘለፈ ፡ arguit,redarguit,corripuit,reprehendit.*ps*.39. 10. ወኢይዘልፍኑ ፡ & non arguet ? *Luc*.11.29. ipsi ይዘ ልፉክሙ ፡ arguent vos. *Ioan*. 8. 46. quis ex vobis, ይዘልፈኒ ፡ qui arguit me.

N*om*. ዘላፊ ፡ ignominiosus, contumeliosus. *plur*. ዘላፍን ፡ ignominiosi, contumeliosi. R*om*. 1. 31. 1. *Tim*. 1. 13.

ዘለፋ ፡ castigatio, reprehensio, ignominia.*ps*.72. 14.& *ዘለፋየ ፡* castigatio mea.

ዘልፈ ፡ semper, assiduè,perpetuò, continuè, iugiter.*ps*.33.2. *ዘልፈ ፡* semper laus eius etc.

አዘለፈ ፡ continuauit, perpetuauit, frequentauit, *Mat*.10.22.& 24.13.*Mar*.13.13.*ዘሰ* ፡ አዘለፈ *፡* ትዕ ግሥቶ ፡ qui autem continuauerir tollerantiam suam &c.*perseuerauerit*.

ዝሕል ፡ erugo, rubigo. *Iac*. 5. 3. ዘሕለ ፡ eruginauit, ወዝሕሎሙ ፡ & erugo eorum &c.

ዝሕን ፡ tranquillitas maris,aut ventorum.M*at*.8.26. M*ar*.4. 36. L*uc*. 8. 24. ወኮነ ፡ ዝሕን ፡ ዓቢይ ፡ facta est tranquilitas magna.

ዘመረ ፡ cecinit, psalluit. *psal*. 20.14.cantabimus ወንዜ ምር ፡ & psallemus. *ps*. 58. 18. ለከ ፡ እዜምር *:* tibi psallam.

መዝሙር ፡ psalmus, psalterium.*ps*.3.1.መዝሙር ፡ ዘዳ ዊት፡ psalmus Dauid.&c.

Item ዘመረ ፡ et ተዘመረ ፡ appellauit,prouocauit, petiit.*Act*.25. 11. Regem, ተዘመርኩ ፡ appello.*ibid ver*. 12.

12.regem, ተዘምር : appellas. *& cap.* 28. 29. ከመ : እዜመር : vt appellarem &c.

ዘመን : *vt apud Heb. Chald. & Arab.* زمان tempus certum, ſtatutum, conſtitutum, præfinitum. *plur.* አዝማን : tempora certa, determinata &c. *apoc.* 12. 14. ዘመን : ወአዝማን : tempus & tempora.

ዘመወ : fornicatus, ſcortatus meritricatus fuit, incon tinens, impudicus fuit, adulterauit, mæchatus eſt. *pſ.* 72. 27. እለ : ይዜምዉ : qui fornicantur. *pſ.* 105. 39. ዘመዉ : fornicati ſunt.

N*om.* ዘማዊ : adulter, mæchus, fornicator. *plur.* ዘማውያን : adulteri, fornicatores, ſcortatores.

ዘማ : meretrix, ſcortum, adultera. *plur.* ዘማት : & ዘማ ውያት : meretrices, ſcorta, adulteræ. *Mat.* 21. 32. et ዘማውያት : meretrices, crediderunt. L*uc.* 15. 30. ምስለ : ዘማት : cum meretricicibus. *apoc.* 17. 1. ዘማ : ዐባይ : meretrix, mſigna.

ዝሙት : fornicatio, ſcortatio, laſciuia, libido, adulterium, impudicitia. I*oan.* 8. 3. በዝሙት : in adulterio. 1. C*or.* 5. 1. inter vos ዝሙት : fornicatio.

ኢዘምዎ : abſtinentia, continentia, caſtitas. G*al.* 5. 23. ኢዘምዎ : continentia, caſtitas. 2. P*et.* 1. 6. in ኢዘምዎ : abſtinentia patientiam.

ዘመድ : genus, natio, familia, progenies. *plur.* አዝማድ : parentes, cognati, *qui ſunt eiuſdem familiæ.* *Mat.* 13. 47. ex omni ዘመድ : genere. *Rom.* 9. 3. & አዝማ ድየ : cognati mei. *Epheſ.* 6. 1. obdedite አዝማድክሙ :

 pa-

ለአማልክት : immolatum eſt idolis.

ዘባን : dorſum, tergum. *plur.* ዘባናት : dorſa, terga. *pſ.* 68.24. incurua, ዘባናቲሆሙ : dorſa eorum. *pſ.* 80. 7. diuertit ዘባኖ : dorſum eius.

ዘበጠ : percuſſit, feriit, leſit, nocuit, vulnerauit. *Cāt.* 5.7. ዘበጡኒ : percuſſerunt me. Luc. 10.30. ዘበጥዎ : percuſſerunt eum, *vulnerauerunt eum. act.* 27.41.

ዝኅር : monumentum. *Ioannis* 19. 41. ዝኅር : ሐዲስ : monumentum nouum.

ዘነመ : pluit. *pſ.* 10.7. ይዘንም : pluet, laqueos. I*acob.* 5. 17. ከመ : ኢይዝንም : vt non plueret.

አዝነመ : pluit, pluere fecit. *pſ.* 77.27. አዝነመ : ሎሙ : መና : pluit illis manna.

Nom. ዝናም : pluuia, imber. *plur.* ዝናማት : pluuiæ, imbres. *pſ.* 104.32. poſuit, ዝናሞሙ : pluuiam eorum. *in miſ.* 164.4. benedic, ዝናማት : pluuias.

ዘንብ : cauda. *plur.* አዝናብ : caudę. *apoc.* 9. 19. ወአዝናቢሆሙ : & caudæ eorum. *apoc.* 12.4. ወዘነቡ : & cauda eius.

ዝንቱ : hic, hoc. ዝንቱ : hæc. *pſ.* 47.15. quoniam ዝንቱ : hic, eſt. Matt. 26. 1. ዝንቱ : ኩሉ : ነገረ : hęc omnia verba.

ዛቲ : hæc. *Matt.* 26. 31. በዛቲ : ሌሊት : in hac nocte.

ዜነወ : nuntiauit, annuntiauit, pronuntiauit, narrauit, *pſ.* 144.4. & ይዜንዉ : pronuntiabant. potentiam tuā. *Mar.* 5.14. ዜነዉ : nuntiauerunt & *ver.* 6. ዜነውዎሙ :

 narra-

narrauerunt illis.*Luc.*2.10·እዜንወክሙ፡ euangelizo vobis.

Nom. ዜና፡ narratio, historia, annuntiatio bona *in miss.*162. 3·ዜናሁ፡ ለእግዚእነ፡ bona annuntiatio Domini nostri·

ዜናዊ፡ præco, annuntiator.2. *Pet.* 2,5. vt esset ዜናዊ፡ preco iustitię.

ዘነግዐ፡ barbarè incompositè locquutus fuit, insipienter dixit sinè intelligentia, balbutiit. *Matt.* 6.7. ኢትዘንግዑ፡ ne loquamini, stultè sine intelligentia. 1·*Cor.*14·11.ዘይዘነግዕ፡ ይመስለኒ፡ barbarè loquens similis erit 11. *Cor.* 11.22.

Nom. ዝንጉዕ፡ incompositus, rediculosus·*plur.* ዝንጉዓን፡ incompositi, rediculosi. *Roman.* 1. 31.

ዝንጋጌ፡ deliramentum, somnium, res fatua, fabula, nugæ.*Luc.*24. 11. ከመ፡ ዝንጋጌ፡ sicut deliramentum.

ዘነጐጐ፡ maledixit, conuicit, contradixit, conuiciatus est, improperauit, probriis affecit. *Marc.* 5. 11. ወይዘነጕጕክሙ፡ & maledixerint vobis.*Matt.*27. 44. ይዘነጕጕዎ፡ improperabant ei.

ዘእንበለ፡ sine, absque, nisi, excepto, præter *Mat.* 26. 44. ዘእንበለ፡ እስትዮ፡ nisi bibam illum.

ዘከረ፡ recordatus est, meminit, memor fuit, mentionem fecit. *ps.* 6. 6. ዘይዜክርከ፡ qui memor sit tui· *ps.*76.12. quia. እዜከር፡ memor ero.

ተዘከረ : in mente habuit, recordatus, memor fuit. *ps*. 76.4. ተዘከርክዎ : memor fui. *ps*. 136.1. dum, ተዘ ከርናሃ : ለጽዮን : recordaremur Syon.

N*om*. ዝክረ : & ተዝካረ : memoria, recordatio. *ps*. 9.7. periit ዝክሮሙ : memoria eorum. *ps*. 110. 3. ተዝ ክረ : memoriam fecit.

አዘከረ : suggessit, recordari fecit. I*oan*. 14. 26. & ያዜክሮሙ : suggeret vobis, omnia.

ዘወዐ : exarcuit, expertus fuit, probauit, inuestigauit. *psalm*. 76. 13. እዘዊዕ : exercebar, in &c.

ተዘዋዐ : expertus, exercitatus fuit. *ps*. 76.4. ተዘዋዕ ኩ : exercitatus sum.

ዐውግ : pullus, iuuencus. *luc*. 2. 24. ዘውግ : ማዕነቅ : pullos turturum &c.

ዘወፈ : murmurauit, susurrauit, tumultuatus est. 2. *Cor*. 10. 28. ወትዜውፉ : & murmuratis.

ዝየ : hic. M*at*. 26. 36. ንበሩ : ዝየ : sedete hic, donec vadam, ከሐ : ዝየ : illuc.

ዘይት : oliua, oleum. *ps*. 51. 11. ከመ : ዕፀ : ዘይት : sicut arbor oliuę. M*att*. 21. 1. ad, ደብረ : ዘይት : montem olíueti. *in miss*. 164.4. circa vinum, ወዘይት : & oleum.

ዘጋሐ : clausit, occlusit, obserauit. conclusit. *ps*. 30. 9. ኢዘጋሕከኒ : nec cōclusisti me. R*om*. 11. 32. quia Deus ዘጋሐ : ለኵሉ : conclusit omnia &c.

N*om*. ዝጉሕ : clausus, conclusus. *act*. 5. 23. inuenimus carcerem clausum. & ዝጉሕ : obseratum.

ዘገበ

ዘገበ : cógregauit,repoſuit,recondidit,theſaurifauit. Luc.12.17.ኀበ : እዘግብ : quo reponam. *ibid. ver.*21. ዘይዘግብ : qui theſaurifat.

መዝገብ : theſaurus.*plur.*መዛግብት : theſauri.*pſ.*32. 7.ውስተ : መዛግብት: in theſauris.Luc.12.34.vbi,መዝገብክሙ : theſaurus veſter &c.

ዘፈረ : fimbria, extremitas. *plur.*አዝፋር : fimbriæ,extremitates. *pſ.* 44. 14. በዘ : አዝፋር ; ወርቅ : in fimbriis aureis. M*at.*6. 20. tetigit. ዘፈረ : ልብሱ : fimbriam veſtimenti eius.

ዘፈነ : ſaltauit,luſit. M*at.*11.17. ወኢዘፈንክሙ : & non ſaltaſtis. M*at.*14.6.ዘፈነት : ſaltauit filia.



LIT-

LITERA ይ I.

ይሁዳ : Iudęa, iudęus. *plur.* አይሁድ : iudęi. *ps.* 75. 2. natus በይሁዳ : in Iudæa. M*att.* 2.2. ንጉሠ : ከይሁዳ : Rex Iudæorum.

አይሁዳዊ : Iudæus. *plur.* አይሁዳውያን :

አይሁዳዊት : Iudæa. *plur.* አይሁዳውያት :

ተያሁደ : Iudęus fuit, iudaiſauit. *Gal.* 2.14. ይትያሁዱ : iudaiſant, iudaicè viuant.

ዩልዮስ : Iulius. *nom. prop. vir. act.* 27. 1.

ዮሐንስ : Iohannes. *nom. prop.*

የማን : dexter, dextera. *pſ.* 109. 1. ſede, በየማንየ ; à dextris meis. *pſalm.* 117. የማን : dextera Domini fecit virtutem.

ዮሪም : Iorim. *nom. prop. vir.* L*uc.* 2. 29.

ኢያሪኮ : Iericho. *nom. prop. ciuit.* L*uc.* 19. 1.

ኢየሩሳሌም : Ieruſalem. *nom. ciuit. Mat.* 2. 1.

ኢዮርብአም : Ioram. *nom. prop. vir. Mat.* 1. 8.

ዮርዳኖስ : Iordanus. *nom. prop. flu.*

ያሬድ : Iared. *nom. prop. vir.* L*uc.* 3. 37.

ይስሐቅ : Iſaac. *nom. prop. vir.* Matt. 1. 1.

ኢያሶን : Iaſon. *nom. prop. vir. act.* 17. 5.

ሆሴዕ : Osee. *nom.prop.Rom.* 9.25.

ኢዮስያን : Iosias.*nom.prop.Mat.*1.10.

ይሳክር : Isachar. *nom.prop. apoc.*7.7.

ኢዮስጦስ : Iustus. *nom.prop.act.*1. 23.

ዮሴፍ : Ioseph. *nom.prop.Mat.* 1. 16.

ኢዮሳፍጥ : Iosaphat. *nom.prop.Mat.* 1.8.

ኢዮብ : Iob. *nom.prop. Iacob.* 5.11.

የብሰ : aruit, exaruit, siccatus, exiciccatus fuit. Ps. 101. 12. sicut fenum የብስኩ : arui. Mar. 3. 1. ዘይብስት : እዴሁ : habens manum aridam.

Nom. ይቡስ : siccus, aridus. *plur.* ይቡሳን : aridi, sicci. *Ioan* 5.4. claudorum. ይቡሳን : aridorum.

የበበ : iubilauit, exultauit. *ps.* 46. 1. ወየበቡ : & iubilate Deo. *ps.* 94. 1. ንየብብ : iubilemus Deo.

Nom. ይበቤ : iubilus, exultatio. *ps.* 46. 6. ascendit Deus በይበቤ : in iubilo.

ዮቤድ : Obed. *nom. prop.* Luc. 3. 32.

ዮና : Ionas. *nom.prop.* Luc. 3. 24. & *ver.* 30. Ianne.

ዮናን : Ioanna. *nom.prop. Luc.* 3. 27.

ኢያኔስ : Ioannes. *nom.prop.* 2. *Tim.* 3. 8.

ይእቲ : illa, ista. *est.fem.*

ይእቲ : ጊዜ : ይእቲ : & ሶበ : tunc, statim, continuo, ይእዜ : iam modo, nunc.

ኢዮኤል : Ioel. *nom.prop. proph. act.* 2. 16.

ያኢሮስ : Iairus. *nom.prop.* Luc. 8. 41.

ኢዮአታም : Ioatham. *nom.prop. Mat.* 1. 9.

የካቲት : *nomen mensis* Februarius.

ያክንት ፡ Hyacintus. *genus lapidis pretiosi. apoc.* 21. vndecimum በያክንት ፡ hyacintus.

የውሀ ፡ & የውሐ ፡ mitis, simplex, lenis, innocens, modestus, timoratus fuit, mansuetus moliuit, blanditus est, leniuit, demulciuit. *act.* 5. 25. እንዘ ፡ ይየውሁ ዎሙ ; blandè tractantes eos. *sine vi.* 2. *Tim.* 4. 2. የው ፀ ፡ obsecra, *blandire.*

Nom. የዋህ ፡ & የዋሀ ፡ simplex, modestus timoratus, innocens, mansuetus, humilis. *plur.* የውሃን ፡ የዋሃን : & የውሃን ፡ simplices, modesti, timorati, mansueti, humiles, mites. *ps.* 24. 21. የውሃን ፡ innocentes, & recti. *Mat.* 5. 4. beati የዋሓን ፡ mites. *Luc.* 2. 25. iustus, & የዋሀ ፡ timoratus,

የውሀት ፡ modestia, innocentia, mansuetudo, lenitas. *ps.* 25. 1. በየዋሃትየ ፡ in innocentia mea.

ተየውሆ ፡ blanditię, adulatio. *Rom.* 16. 18. ወተየውሆ ፡ & blanditiis.

ያዕቆብ ፡ Iacob. Iacobus. *Matt.* 1. 2. *nom prop.*

ዮም ፡ hodie. *psal.* 2. 7. ወአነ ፡ ዮም ፡ & ego hodie genui te. & *ps.* 94. 8. ዮም ፡ hodie si audieritis &c.

ዮጊ ፡ vtiquè, equidem, profectò, modo, nunc. *Luc.* 11. 20. ዮጊኬ ፡ profecto peruenit &c.

የደዐ ፡ *indè* አየደዐ : dixit, prædixit, significauit. annũtiauit. *Matt.* 28. 8. ናሁ : አይደዕኩክሙ ፡ ecce prædixi vobis. *Luc.* 22. 68. si አይደዕክሙ : dixero vobis. *ps.* 50. 17. os meum ያየድዕ ፡ annuntiabit laudẽ tuã.

ኢዮጴ ፡ Ioppe. *nom. prop. ciuit.*



LITERA ድ D.

ደልማጥያ : Dalmatia· *nom.prop.reg.Tim*· 4·10.
ደልሙጥ: Dalmuta· *nom·prop·Mar*.8·10·
ደማስቆ : Damascus· *nom.·ciuit.act*.9·2·
ደማሪስ : Damaris. *nom·prop· act*·17·34.
ዶርቃስ : Dorcas·*nom·prop.Act*.9·36.
ድሩ : ሲላ : Drasilla *nom·prop·act*.24·24.
ድልቅልቅ : terræmotus.*Mat*.28·2·ኮነ : ዶልቅልቅ : factus est terræmotus.

አድለቅለቀ : tremuit, contremuit.*psalm*.17·8 አድለቅለቀት : ምድር : contremuit terra· *ps*.45·4. አድለቀለቁ : conturbati sunt,montes.

ደለወ : rectum,aptum,conueniens, dignum fuit,decuit.*ps*.3·6·7. ዘይደሉ : በሕይወቱ : qui prosperatur in vita sua. *ps*.32. 1.rectos,ይደልዎሙ : decet.*ps*.64. 1.ለከ : ይደሉ : te decet: *Luc*.3·16.ዘኢይደልወኒ : cuius non sum dignus.

N*om*. ድልው : aptus idoneus.*plur*.ድልዋን : apti,idonei· *Rom*.9.22·

አድለወ : placere studuit, simulauit,personam accepit , hypocrita fuit.*act*.5.27.ናድሉ : placeamus,

Deo

Deo, quam አድልዎ : placere hominibus. *Rom.*15.
1.ኢናድሉ : ርእስነ : ns placeamus nobis.

*Nom.*አደልዎ : hypocrisis, simulatio. *Mat.*23.28. pleni & ወአድልዎ : & hypocrisi. *Gal.* 2.13. በአድልዎ ቆሙ : simulatio illorum.

መድልው: hypocrita. *plur.* መደልዋን : hypocritæ. M*at.* 7.5. መድልው: አውፅእ : hypocrita eiicę. M*att.* 23.17. Pharisei መድልዋን : hypocritę.

አስተደለወ : & ደለው: parauit, pręparau:t, aptauit, paratum, præparatum fuit. *ps.*8.2. አስተደሎከ: præparasti, laudem. *ps.*64.10. quoniam ita ታስተዴሉ : aptabas. *Matt.*22.4. prandium meum. አስተደሉኩ: paraui. *ibid.* ኩሉ : ድልው : omnia parata sunt.

ተደሎ : præparatio. *ps.*88.15. & *ps.*96.2. ተደለ : pręparatio, sedis &c.

ደሐየ : fodit, cauauit, excauauit. *ps.* 6.16. ወደሐየ : & effodit.

ደመመ : miratus, admiratus fuit, obstupuit. M*at.* 7.28. ይደመሙ : admirabantur, turbæ.

ተደመ : stupefactus est. M*ar.*6.53. & magis ተደሙ: stupefacti sunt. *act.*8.13. ወተደመ : & stupefactus.

መደምም : mirabilia, stupenda. M*at.*21.15. quæ fecit, መደምም : stupenda. *apoc.*15. 3. ወመድምም: mirabilia opera tua.

ደም : sanguis, cruor. M*at.*26.6. ዝውእቱ : ደምየ : hic est sanguis meus.

ድምድማ : coma, aterior pars capitis, cęsaries, cin-

cinnus. *ps*.7.17.& descēdet iniquitas eius ዲበድማሁ፡ in verticem ipsius. *Cant*.5.2. ደምድማየኒ፡ cinni mei. 1.*Cor*.15.15. si nutriat ድምድማ፡ comam.

ደመረ፡ miscuit, commiscuit, iunxit, coniunxit, copulauit, vniuit, mixtus fuit. *Ioan*.4.9. ወኢይደመሩ፡ neque sese commiscuunt. 1.*Cor*.5.9. ኢትደመሩ፡ ne cō misceamini.

Nom. ድሙር፡ mixtum, commixtum. *Mat*.27.34. vinum & fel ድሙር፡ mixtum.

ተድምሮት፡ vnio, copulatio, mixtio, copula. *in mis*. 166.4. sine. ቶስሐ፡ወኢተድምሮት፡ mixtione aut copula.

ተደመረ፡ commixtus, permixtus fuit. *ps*.105.35. ደተደመሩ፡ commixti sunt.

መሰሰ፡ deleuit, extinxit. *ps*. 68. 29. ይደምሰሱ፡ deleantur, de lib. *act*.3.20. ወይደምሰስ፡ለክሙ፡ & deleantur vobis.

ደመቀ፡ contriuit, comminuit. *Matt*.21.44. super quē ceciderit, ይደምቆ፡ conteret eum.

ደመተ፡ *inde* አደመተ፡ inuitauit. *ps*. 49.21. አደመትከኑ፡ inuitasti ne?

ደመነ፡ obnubilauit, nubem obduxit. *Luc*.12.54. cum videritis ደመና፡ ዘይደምን፡ nubem quæ obnubilat orientem.

Nom. ደመና፡ nubes, nebula. *pl*. ደመናት፡ nubes, nebulę. *ps*. 17.14. በውስተ፡ደመናት፡ *ps*.146.8. operit cælum በደመና፡ nubibus.

ደመዐ፡

ጸመወ : inde አጸምወ, obtinuit, conſecutus eſt. Rom. 11.7. hoc, ኢያጸምዋ : non eſt conſecutus.

ጸመዐ : ſonnit intonuit. *pſ.* 29.6. ad veſperum ይጸምዕ : ſonet fletus. *pſal.* 45.4. ጸምዑ : ſonuerunt & *pſ.* 76. 16. ጸመዑ : ማያቲሆሙ : ſonuerunt aquæ eorum.

Nom. ጸምዕ : ſonus, rumor, ſtrepitus. Luc. 18.36. audiens ጸምዐ : ሰብእ : ſtrepitum, hominum. *act.* 2. 1. factus eſt de cęlo ጸምዕ : ſonus.

ዶርሆ : gallus, gallina. Matt. 23.37. ſicut congregat ዶርሆ : gallina pullos ſuos. Matt. 27.68. & cantauit ዶርሆ : gallus.

ደረረ : cęnauit, cænam ſumpſit. *Ioan.* 13.2. እንዘ : ይደረሩ : dum cęnarent. Luc. 17.8. parate mihi ዘእደርር : quod cænem.

ተደረ : & ተደረረ : cęnatus eſt. Luc. 22. 20. poſtquã ተደረ : cęnati ſunt. 1. Cor. 11. 25. poſtquam ተደረሩ : cęnati ſunt.

Nom. ድራር : cęna. Luc. 14,12. cum facis prandiũ አው : ድራር : aut cænam.

ደረሰ : compoſuit, concinnauit *in miſ.* 170. 1.

ደረሰ : *hinc* ምድራስት : expoſitio, interpretatio. 1. Cor. 14. 26t ዘምድራስት : interpretationem habet.

ደሴት : inſula. *plur.* ደሰያት : inſulę. *pſalm.* 96. 1. lætentur ደሰያት : inſulæ multę. *apoci.* 9. & dum fui ውስተ : ደሴት : in inſula.

ድርጋሕ : aſſumentum veſtis, pannus lacerus. *Mat.* 9. 16. Luc. 5. 33. nemo immittit ገመደ : ድርጋሕ : ሐዲስ :

aſſu

assumentum vestis,comissuram.

ደቀሰ : dormitauit,procliuis ad somnum fuit.*ps.* 120. 4. ኢይደቅስ : non dormitabit. Mat.25. 5. ደቀሱ : dormitauerunt & dormierunt omnes.

Nom. ደቃስ : dormitatio.*ps.*131.4. ኢደቃሰ : neque dormitationem, palpebris meis.

ደቂቅ : filius,natus,paruulus, infans.*plur.* ደቅ : filij nati, paruuli,infantes.*ps.*8.2.ex ore ደቂቅ : infantium. Mat.19.13. oblati sunt ei ደቅ : paruuli.

ድብ : vrsus. *apoc.*13.2.sicut ድብ : vrsi.

ደበበ : *inde* ተድባብ : sumitas, cacumen,eminentia,pinnaculum. Mat.4.4. statuit eum super ተድባብ : pinnaculum.

ደቡብ : aquilo,boreas,septemtrio.*Luc.*13.29. ወእም : ደቡብ : & ab aquilone. *Cant.*4.16. surge ሰሜን : ወነዐ : ደቡብ : surge auster,& veni aquilo.

ደብረ : mons *plur.* አድባር : montes. *ps.*67. 16. ደብረ : mons Dei ደብረ : mons pinguis &c.

ደብር : ecclesia, *plur.* አድባራት : ecclesiȩ, tēpla Christianorum.

ደበተ : circumspectus, honestus, bene compositus fuit.1.*Cor.*14.40. በደበት : honeste.

ደብተራ : tabernaculum. *plur.* ደባትር : tabernacula.*ps.* 26. 6. ወስተ : ደብተራሁ : in tabernaculo eius.*ps.*77. 28.circa ደብተራሆሙ : tabernacula eorum.

ደበየ : tumultuatus est, iniquè scelestè se gessit. *act.* 17. 5. ደበዩ : tumultuati sunt.

Nom.

Nom.ደበዩ : iniquus, tyrannus·

ዳታን : Datan. *nom.prop. ps.*105.17.

ደኀረ : & ደሐረ : misit, dimisit repudiauit, soluit, absoluit, remisit, permisit. *Mat*19.8.ደኃረክሙ : permisit vobis. Mar.10.5.ደ ንድኅሬ : & dimittimus eam. *Rom.*12.14.ደሐርዎሙ : ለኵለ : remitte ijs, qui vos &c.

ደኀር : post, vltimò, nouissimè, postremo. *ps.* 55.9.ድኅሬሆሙ : retrorsum, *post.eos*. Matt. 27.37.ድኅረ : ፈነወ : nouissimè misit. *Ioan.*13.7. ድኅሬሰ : ታእምር : postea autem scies.

ደኀሪ : & ደኃሪ : nouissimus postremus, vltimus. Mat.20.14. ለዝደኃሪ : huic nouissimo. Heb.1.1. በደኃሪ : መዋዕል : nouissimis diebus.

ደኃርት : nouissima, postrema, vltima. Mat.20.8. incipiens እምደኀርት : à nouissimis.

ደኃሬዊ : nouissimus. *apoc.*22.13. ego primus, ወድኅሬዊ : & noissimus.

እመደኀረ : post, postea. Mat. 4.2. እምድኅረዝ : ርኅበ : postea esuriit. *Marc.*1.8. venit fortior me እምድኅሬየ : post me.

አስተደኀረ : reposuit, conseruauit, retinuit, coaceruauit. *Ioan.* 2. 11. ወአስተደኃር : & seruasti vsque adhuc.

ደኀረ : benedixit. *ps.* 61.5. ore suo ይደኀሩ : benedicebant. *psalm.* 71. 15. tota die ይደኀርዎ : benedicerit ei.

መድኀሬ : benedictio. 2.*Cor*.6.8. per maledictionẽ ወመድሐሬ : & benedictionem.

ዳኅነ : liber, liberatus, ſaluatus fuit. *pſ*. 59.7. ወይድኀኑ : & liberentur, dilecti. *pſ*. 17. 30. 1. *Pet*. 4. 18. iuſtus እምዕፁብ : ይድኅን : vix ſaluabitur. *Mar*. 10. 26. quis poteſt ዳኅን : ſaluus fieri.

አዳኅነ: liberauit, ſeruauit, ſaluauit, redemit, eripuit. *psal*. 33.2. ያድኅኖሙ : liberabit eos. *pſ*. 129. 7. ipſe ያድኅኖ : ለ : redemit Iſrael. *Ps*. 29.4. አድኀንከኒ : ſalua ſti me.

አንዳኅኖ : liberauit ſaluauit. *act*. 27. 44. ወአንድኅኑ : & ſeruate, animas veſt.

N*om*. አድኅኖት : ſalus, ſalutare. *pſ*. 19.6. በአድኅኖትከ: in ſalutari tuo. 2.*Cor*. 6. 2. ecce nunc. ዕለት : አድኅኖት. dies ſalutis.

መድኅኒት : redemptio, ſalus, liberatio. L*uc*. 1. 68. fecit መድ ኅኒት : redemptionem.

መዳኅን : redemptor, ſaluator, liberator. *pſ*. 77. 35. መድኅኒሆሙ : redemptor eorum. *Ioan*. 4. 42. መድ ኅኑ : ለዓለም: ſaluator mundi.

ዳኅፅ : glaber, lubricus, lubricitas. *pſ*. 34. 6. via illorum ዳኅፀ : lubricum. *pſ*. 55. 14. pedes meos, እምዳ ኅፅ : à lapſu.

ዳንስ : cogitatio praua. *in miſſ*. 164. 1. munda nos ab omni, ዳንስ : cogitatione mala.

ዲናር : denarius, florenus. M*at*. 22. 16. ዳብሐት : ዲናሬ : tribatum denarij. *Ioan*. 2. 7. quare non veniet &c.

በሠ ለሰቱ : ምእት : ዲናር : trecentis, denarijs.

ደንቀወ : ſurdus. *plur.* ደንቀዋን

ደነነ : inclinauit ſe, inclinatus fuit, procubuit. *Ioan.* 8. 8. iterum ደነነ : ላበ : ምድር : inclinatus ad terram.

እደነነ : procubuit, incurauit, inclinauit ſe. *Marc.* 1.7. non ſum dignus. እደንን: procumbere, & ſolu. *in miſ.* 160: 3. እለ : እደነኑ : አርእስቲሆሙ : qui inclinant capita ſua.

ደንዘዘ : hebes, debilis, flaccidus, compunctus fuit. *Rom.* 11. 8. dedit illis Deus ſpiritũ, ደንዙዝ: cõpũctũ.

ደነፈ : *inde* አስተደናፈ : poſuit, diſpoſuit. 1. *Cor.* 3. 10. አስተደናፍኩ : poſui fundamentum.

ዳንኤል : Daniel. *nom. prop. Dan.* 1. 6.

ድንግል : Virgo. *plur.* ደናግል : virgines. *pſ.* 148. 12. iuuines & ደናግል virgines. *Mat.* 1. 23. ናሁ : ድንግል : ecce virgo concipiet.

ድንግልና : virginitas. *Luc.* 2. 36. እምድንግልናሃ : à vir ginitate ſua.

ድእንግ : littus, ripa. *att* 27. 41. tandebant ad ድንጋግ : ባሕር : littus maris.

ደንገፀ : pauit, expauit, ſtupuit, obſtupuit, formidauit, territus, turbatus, conturbatus fuit. *pſ.* 54. 3. ደንገፅኩ. conturbatus fuit. *pſalm.* 103. 7. & voce contritui tui ይደነግፁ: formidabunt.

Nom. ድንጋጼ : pauor, ſtupor, formido. *pſ.* 51. 4. ድንጋጼ : ሞት : formido mortis.

ጸንጸወ ፡ ſurdus. *plur.* ጸንጹዋን ፡ ſurdi.

ጸኪሙ ፡ & ጸሙ ፡ tantùm, tantummodo, verùm, verumtamen, ſed, aſt. *pſ.* 1.4. ጸኪሙ ፡ ſed, tanquam puluis. *Luc.* 8.50. ጸኪሙ ፡ ተአመን ፡ tantum crede.

ጸከመ : defecit, languit, elanguit, fatigatus, defatigatus fuit, imbecillis, debilitatus fuit. *pſ.* 118.82. ጸከማ ፡ defecerũt oculi mei. 14.40. ወሥጋ ፡ ይጸክም ፡ caro autem infirma. *Luc.* 22.32. vt non ይጸክም ፡ deficiat fides veſtra.

Nom. ጸክም ; tener, imbecillis, languidus, extenuatus, defatigatus. *plur.* ጸኩማን ፡ teneres, imbecilles, languidi &c. *Mar.* 4.40. quid timetis, እጹኩማን ፡ o imbecilles. *Ioan.* 4.7 ጸኩም ፡ defatigatus Ieſus.

ጽክምት ፡ imbecillitas, fragilitas. *Rom.* 15.1. ጽክምቶሙ ፡ ለስኩዓን ፡ imbecillitas infirmorum.

ጸወለ ፡ locus, regio, oppidum. *Mar.* 5.17. vt diſcederet. እምጸወሎሙ ፡ à regione eorum.

ጸወሪ ፡ corda, inſtrumenti muſici. 1. *Cor.* 13.2. velut, ጸወሪ ፡ ዘይነቅ ፡ corda inſtrumenti, quę ſonum edit.

ጸዊት ፡ Dauid. *nom. prop. pſ.* 3.1.

ጸወየ : infirmus fuit, ægrotauit. *pſ.* 106.12. ጸወዩ. infirmati ſunt. *Ioan.* 4.46. ወይጸዊ ፡ & infirmabatur, filius eius.

Nom. ጸዉይ ; infirmus, æger. *pllur.* ጽዉያን ፡ infirmi, ægri. *Luc.* 4.10. እለ ፡ ቦሙ ፡ ጽዉያን ፡ qui habebant infirmos.

ጸቁ፡

ዶዌ፡ infirmitas,egritudo, morbus,dolor.*Mar*.5. 29. esto sana እምዶዌከ፡ à plaga tua, *ab infirmitate.*
ዲበ፡ super,supra.*Matt*.14.29.ዲበ፡ማይ፡ super aquas, & descēdit እምዲበ፡ex naui, &c.ዲቤሆሙ፡ super eos.
ዲያብሎስ፡ diabolus.*Matt*.4.1.
ዲዮኒሲዮስ፡ Dionysius. *nom. prop. act*.17. 34.
ዶይቅ፡ Doeg. *nom. prop. ps*. 1.51.
ዲያቆን፡ Diaconus.*plur*. ዲያቆናት Diaconi.*in mis.*
አድያም፡ vicus,vicinia *ps*.43.14.& *ps*.78.obprobrium አድያሚነ፡ vicinis nostris. *Mar*. 6. 7. castella,አድያም፡ vicina, *in circuitu.*
ደየነ፡ *vt Heb.* condemnauit, iudicauit, ius dixit, sententiam tulit. *Mar*. 16. 17. qui non crediderit, ይደየን፡ condemnabitur.
ድያ፡ & ዳያስ፡ Iupiter.*act*.14.12. & vocabant Barnabam ድያ፡ Iouem.*ibid.ver.sequenti* & venit sacerdos ዳያስ፡ Iouis.

Nom.ደይን፡ iudicium. *Luc*.10.12.ዕለት፡ደይን፡ in die iudicij.

ዶዶ፡ ostium,ianua.*plur*.ዶዶያት፡ portæ. *Luc*.ad ዶዶሁ ianuā eius.*act*.12.13. ኀበ፡ ኆኅት፡ ዶዶ፡ ad ostium ianuę.*apoc*.21.20.ወዶዶያቲሃ፡ & portæ duodecim.
ድድቅ፡ incursus.*ps*.90.6.እምድድቅ፡ ab incursu & demonio meridiano.

ተደደቀ፡ accidit, euenit, contigit. *luc*.10.31. ተደደቀ፡ accidit quidam sacerdos dum transiret.
ዳግም፡ alter,secundus,denuo iterum adhuc.

ጸግሚት : alia,altera,ſecunda.*Mat*.18.16. በጸግም : adhuc, *Mat*.19.28. እመ : ጸግም : ልደት : in regatione.

ጸገመ : addidit, appoſuit.*pſ*.76.8. ኢይጸግምኑ : non apponet? *pſ*.77.17. ጸገሙ : ዓዲ : oppoſuerunt adhuc.

ጸገብያ : bruchus. Pſ.104.34. & venit locuſta ወጸገብያ : & bruchus.

ጸገነ : ſecutus,perſecutus,inſecutus fuit.*pſ*.7.6. ይዴግና : perſequatur inimicus.*pſ*.70.11. ዴግንዎ : perſequimini eum. *Luc*.17.23. ኢትዴግኑ : neque ſectemini.

ጸጐጸ : pupugit,grauauit,aggrauauit.2.*Cor*.12.7. ዘይጸጉጸኒ : qui aggrauat me.

ጸፈነ : occultauit, opperuit, inuoluit, glomerauit, contexit.*pſ*.76.10. ወይጸፍንኑ. & occultabit miſericordiam ſuam in ira ſua. *Luc*.23.30. & collibus ጸፉኒ : operite.

መጸፍን : theſaurus,res occulta.*Mat*.13.44.ſimile eſt reg. cœl. መጸፍን : ዘኅቡ : theſauro abſcondito.



LIT-

LITERA ጘ G.

ገሃነም ፡ ghehenna. Mar. 9. 48. ውስተ ፡ ገሃነም ፡ in ghehennam.

ዶሂዶ ፡ palàm, manifeſtè, publicè. Ioan. 16. 29. nunc, ገሃዶ ፡ pęlam, loqueris. act. 19. 8. loquebatur. ገሃዶ ፡ cum fiducia.

ገለበበ ፡ velauit. Luc. 22. 64. & ደገለብቡ ፡ ገጾ ፡ velauerunt faciem eius.

ተገለበበ ፡ velatus fuit. 1. Cor. 11. 5. ſi ኢተተገለበበ ፡ non velatur mulier.

Nom. ጘልቡብ ፡ velatus. 1. Cor. 11. 4. ſi ዘጘልቡብ ፡ ርእሱ ፡ cuius caput velatum, velato capite.

ጘልባብ ፡ pallium. Cant. 5.

አንደለገ ፡ congregatus, collectus fuit Conuenit. pſ. 2. 1. ለምንት ፡ አንገጉለ ፡ quare conuenerunt, gentes. act. 15. 6. & አንገለጉ ፡ ሐዋርያት ፡ conuenerunt Apoſtoli. 1. Cor. 5. 4. አንገሊገክሙ ; congregatis vobis.

ጘልፎ ፡ ſculptile. pſ. 105. 19. ሰገዱ ፡ ጘልፎ ፡ adorauerunt ſculp. & vers. 36. ſeruierunt. ለጘልፎሙ ፡ ſculptilibus eorum.

ጎሕ ፡ aurora. Cant. 6. 9. ከመ ፡ ጎሕ ፡ quaſi aurora. Act. 20.

20.11. እስከ፡ ጎሕ፡ vſque auroram.
ጐሕለወ፡ dolosè, callidè, aſtutè egit. pſ. 14. 3. ዘኢጐሕለወ፡ qui non dolose egit &c.
Nom: ጕሕሉት፡ dolus, fraus, malignitas. *pſal.* 23. 4. በጕሕሉት፡ ቢጹ፡ in dolo proximi ſui. II. *Cor.* 11. 3. በጕሕሉታ፡ aſtutia ſua.
ጕሕላዌ፡ doloſus aſtutus, ſagax. malignus. *plur.* ጕሕላዊያን፡ doloſi, aſtuti, ſagaces, maligni. *pſal.* 5. 6. ወጕሕላዌ፡ & doloſum. *Rom.* 1. 29. ጕሕላዊያን፡ doloſi &c.
ጕሕልያ፡ latrones. *Ioan.* 10. 6. ሰረቅት፡ ወጕሕልያ፡ fures, & latrones.
ገሐሠ፡ *indè*, ተግሕሠ፡ declinauit, ceſſit, ſeceſſit, receſſit, vertit ſe, diuertit, deflexit, translatus, ablatus fuit. *pſ.* 33. 15. ተገሐሥ፡ diuerte, à malo, *pſal.* 118. 21. እለ፡ ይትግሐሡ፡ qui declinant. *Mat.* 15. 21. ተግሐሠ፡ ſeceſſit.
አግሐሠ፡ remouit, amouit, abſtulit, ſuſtulit, deflectere fecit, excepit. *Mar.* 6. 43. & 8. 8. ወአግሐሡ፡ ዘተረፈ፡ & ſuſtulerunt quod ſuperauerat. *Luc.* 19. 7. ወአግሐሦ፡ & excepit illum, gaudens. *Luc.* 22. 24. ſi vis, አግግሦ፡ transfer, à me &c.
ጕሕቈ፡ gibboſus, incurſus fuit. *Luc.* 13. 11. ወጕሕቈት፡ & erat inclinata.
ጊሜ፡ nebula. *pſ.* 147. 6. ſpargit, ለጊሜ፡ nebulam. 2. 17. ወጊሜ፡ & nebulę &c.
ገመል፡ Camelus. *Mat.* 34. *Mar.* 1. 6. ጸጕረ፡ ገመል፡ pili

li cameli.

ገሙራኢ፡ aliquando, non ſi aliquando, non forſan, non nunquam. *Mar.* 2.25. ገሙራ፡ ኢያንበብክሙ፡ nunquam legiſtis.

ለገሙራ፡ omnino, prorſus, planè. *pſ.* 79.9. aut, ለገሙ ራ፡ ſus abſcindet.

አገመረ፡ cepit, comprehendit, continuit. *Marc.* 2.2. ita vt non, ይገምሮሙ፡ caperet eos. *Ioan.* 2.6. የ ገምራ፡ በበ፡ capientes ſingulæ. *Ioan.* 21.25. ኢየገመሮ፡ ዓለም፡ non caperet eos.

ተገምረ፡ retentus, comprehenſus fuit. *Matt.* 15. 17. in ventre ይትገመር፡ tenetur.

ገመነ፡ inquinatus, coinquinatus, immundus fuit, pol luit, contaminauit. 2. *Cor.* 7.2. ኢንግምን፡ ne coinquinamus, polluamus. *apoc.* 3.4 ኢገመኑ፡ non conta minauerunt.

አገመነ፡ fedauit, inquinauit, coinquinauit. *Cant.* 5. 3. እፎኑ፡ እጌምኖን፡ quomodo inquinabis eas.

ግምኔ፡ immunditia, cõtaminatio, immundũ, abo minatio. *apoc.* 21.77. qui facit, ግምኔ፡ abominationẽ.

ግምዔ፡ vas, *plur.* ገማዕይ፡ vaſa. *Mat.* 25.4. በገማዕይ ሆን፡ in vaſis ſuis. *Ioan*, 19.29. erat ibi ግመዔ፡ vas.

ገመደ፡ ſcidit, concidit, putauit, ãputauit. *Mar.* 5.6.&, ይጌምድ፡ ሥጋሁ፡ cõcidit carnẽ ſuã. *Io.* 15.2. ይገምዶ፡ ãputabit eũ. *Ioau.* 16.24. ኢንግምድ፡ non ſcindamus.

ገሚድ፡ putatio, putare. *Cant.* 2.12. ጊዜ፡ ገሚድ፡ tem pus putationis.

ጉሥዐ፡

ጉሥዐ : ructauit, eructauit. *ps.*18.3.dies, diei.ትጉሥዕ: eructat, verb. *ps.* 144. 7. ወይጉሥዑ : & eructabnnt.

ገሠጸ : coripuit,arguit, castigauit, erudiuit, imperauit,increpauit, exhortatus fuit.*ps.*2.10.ተገሠጹ : erudimini.*ps.* 9.6.ገሠጽኮሙ : ለአሕዛብ : increpasti gentes.M*ar.* 3.12.ይገሥጽዎሙ : comminabantur eos.*heb.* 12. 10. ይጌሥጹነ : erudiebant nos. *apo.* 3.19.quos amo እጌሥጾሙ : arguo.

N*om.*ተግሣጽ: eruditio,disciplina, increpatio, castigatio. 103.7. እምተግሣጽከ : ab increpatione tua *heb.*12.11. omnis, ተግሣጽ : disciplina.

ጌሬ : g^alea, lorica. *Ephes.*6.17.& 1.*Thes.*5.8.ጌሬ : መድኀኒት : galea salutis. *apoc.* 9.9. sicut ጌሬ : ሐጺን : loricas ferreas.

ጎሬ : vicinus, vicini. *plur.* አግዋር : vicini. *ps.* 78. 12. redde ለጎርነ : vicinis nostris. *Luc.*15. 6.ወጎርየ: & vicinaos suos. *ver.* 9. ወጎሬ : et vicinas suas. *Ioan.* 9. 8. ወአግዋሪሁሰ : vicini autem eius.

ገረመ : horribilis, terribilis fuit, terruit. *ps.*75. 13. et ይገርም : terribilis est. 2. C*or.* 10.9.tamquam,እጌርመ ክሙ : terrerem vos.

N*om.* ግሩም : terribilis, horribilis terribile.*ps.*65. 3.ግሩም : ግብርከ : terribile opus tuum.*ps.*75.8.ግሩም አንተ : terribilis es.

ግርማ : horror, terror.*ps.*87.17.ወግርማከ : et terrores tui. *act.*9. 31. አንከረ : ግርማሁ : admiratus est terrorem

rem

rem eius:

ገረረ: domitus, ſubiugatus fuit, manſuefactus, ſubditus fuit. *Iac*. 3. 7. ይገርር: domatur, à natura humana.

Nom. ግሩረ: ſubiectus, ſubditus. *act*. 6. 7. ſto ግሩረ: ለኵ ኔ: ſubiectus iudicio.

አግረረ: ſubiecit, ſubdedit, domauit. *pſ*. 8. 8. omnia, አግረርከ: ſubiecisti &c. Heb. 2. 8. ዘኢይግረረ: ሎቱ: quod non ſubiecit ei.

አንጐርጐረ: murmurauit, oblatrauit, oblocutus fuit. *pſ*. 58. 16. አንጐርጐሩ: murmurabunt. *Iud*æ 15. hi ſũt እለ: ያንጐረጕሩ: qui murmurãt, *murmuratores*.

Nom. ንጐርጓር: murmuratio. *Philip*. 2. 14. ዘእንበለ: ንጐርጓር: ſine murmurationibus.

ገራውሂ: ገራውህ: & ገራህት: ager, agri, campi, ſegetes, ſata. *pſ*. 106. 37. & ſeminauerunt, ገራውሀ: agros M*ar*. 2. 23. L*uc*. 6. 1. per, ገራውህ: ſata. M*at*. 13. 44. ውስተ: ገራህት: in agro.

ጕርዔ: guttur, faux, fauces. *pſalm*. 5. 11. ſepulcrum patens, ጕርዒቶሙ: guttur eorum. *pſ*. 21. 16. & *pſ*. 136. 6. በጕርዔየ: in faucibus meis.

ገሪፍ: ſagena, rete. M*att*. 13. 47. ſimile eſt regnum cælorum ገሪፍ: ſagenę.

ገሰሰ: & ገሠሠ: palpauit, tetigit. *pſ*. 113. 7. ወኢይገሱ: & non palpabunt. *Marc*. 3. 10. vt ይግሰስዎ, tangerent eum.

ጉበ ፡ & ጉበበ ፡ fouea, ſpelunca. pſ. h. 10. 9. quaſi leo in, ጉበ ፡ ſpelunca, Mat. 8. 20. Luc. 9. 58. vulpes ቦሙ ፡ ጉበበ ፡ habent foueas.

ገበረ ፡ fecit, formauit, ordinauit, functus, operatus fuit. pſ. 7. 4. እመሰ ፡ ከመዝ ፡ ገበርኩ ፡ ſi ita feci Mat. 12. 2. ይገብሩ ፡ ዘኢይከውን ፡ ገቢር ፡ faciunt quod non eſt faciendum. Mat. 26. 10. ሠናየ ፡ ግብረ ፡ ገበረት ፡ bonum opus operata eſt.

Nom. ገብር ፡ ſeruus, famulus, puer, operarius. plur. አግብርት ፡ ſerui, famuli pueri, operarij. pſ. 112. 1. laudate አግብርቲሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ pueri dominum. Mat. 25. 21. ገብር ፡ ኄር ፡ ſerue bone.

ግብር ፡ ግቢረ ፡ ገቢርት ፡ ገብርት ፡ opus, res, negotiũ, factum, opera, facta &c. Pſalm. 5. 7. pſ. 13. 4. ገብ ርት ፡ ዐመፃ ፡ opera iniqua, opera iniquitatis. pſ. 100. 1. ግብር ፡ እኩየ ፡ rem malam.

ገባሬ ፡ factor. in miſſ. ገባሬ ፡ ሰማያት ፡ factorem cæli, & terræ.

ተገበረ ፡ negociatus fuit, operatus eſt. Mat. 14. 2 virtutes, ይትገበሩ ፡ ቦቱ ፡ operantur in eo. Mat. 25. 16. ተገበረ ፡ ቦቱ ፡ operatus eſt in eis. Luc. 19. 13. ተገበሩ ፡ negociamini dum venio.

ተግባር ፡ opus, negotium, negotiatio. pſ. 89. 17. ተግባረ ፡ እደዊነ ፡ opera manum noſtrarum. Mat. 2. 2. alius ad ተግባሩ ፡ negotiationem ſuam.

አገበረ ፡ fieri curauit, effecit, vrſit: coegit, impulit. Luc. 24. 29. & አገበርዎ ፡ coegerunt eum

eum. II.*Cor*.12. 11. vos,አገበርክሙኒ : coegistis me.

ምግባረ : opus,studium, operatio,modus, actio. *ps*.13.1. በምግባሪሆሙ : in studiis suis. *Ps*.85,8.secundum, ምግባሪከ : opera tua. *Rom*. 3. 1. በኵሉ : ምግባር : per omnem modum.

አስተገበረ : adegit *ad opus faciendum*, coegit, exegit. *Luc*.19.23. አስተገበርክዎ : exegissem eam cum vsura, *stipendio, lucro*.

ገብርኤል : Gabriel.*nom.prop. Ang.Luc*.1.19.

ገበሰ : nitidus, candidus, limpidus, splendidus fuit. *Mat*. 23.27. sepulchra, ግቡሳን : dealbata. *act*. 23. 3. አረፍት : ግቡስት : paries dealbata.

ግብት : repente, subitò, statim, repentinus. *Mar*. 13. 36. cum venerit, ግብት : repente. *act*. 2.2. venit ግብት : repente.

ገብአ : regressus, reuersus, conuersus fuit. *ps*. 7. 17. ይገብእ : conuertetur, dolor eius &c.*Luc*.10.6. ይገብእ : reuertetur, pax vestra. *Luc*. 11. 25. እገብእ : reuertar in domum meam.

ተገብአ : congregatus, conuenit, collegit, congregauit. *psal*.2.2.principes, ተጋብኡ : conuenerunt. *Mat*.26.3. tunc, ተጋብኡ : congregati sunt. *Luc*. 11. 23. ዘኢያስተጋብእ : qui non colligit mecum.

አግብአ : tradidit, prodidit, auertit, abduxit, reddidit, restituit, retulit. *ps*.15.6. ዘታገብእ : qui restitues. *ps*.43.11. አግባእከነ : auertisti nos *Ioan*. 18.

1. ዘየገብኦ፡ qui tradebat eum. ii.Cor.5.13.charitas Christi የገብአነ፡ vrget nos.

- አግብኦ፡ proditor, traditor. *plur.* አግብኦያነ፡ proditores, traditores. *act.*7.51. & nunc vos አግብኦያነ፡ proditores.

. ምግባእ፡ introitus, ingressio, introductor. *in miss.*158. 3. ምገብኢነ፡ introitus noster.

አስተጋብአ፡ congregauit, collegit, lucrifecit. *ps.* 106. 2. አስተጋብኦሙ፡ congregauit eos. *Cant.*6.1. ወያስተጋብእ፡ & colligat lilia. 1. *Cor.*9.21. ከመ፡ አስተጋብኦሙ፡ vt lucrifacerem eos.

ጉባኤ፡ congregatio. *in miss.* 163. 2. ጉባኤ፡ አንተ፡ ሐዋርያት፡ congregatio apostolica.

ገበ፡ latus, scapula. *plur.* ገበዋት፡ latera, scapulę. *ps.* 47.3. በገበ፡ መስዕ፡ in latere quilonis. *ps.* 90.4. በገበዊሁ፡ scapulis suis.

ግብጽ፡ ægiptus. *ps.*113.1. in exitu Israel እምግብጽ፡ de ęgipto. *Matt.*2.13. fuge in ግብጽ፡ ægiptum.

ግብጻዊ፡ ęgiptius *plur.* ግብጻውያን፡ ęgiptij. *act.* 21. 38. nonne tu es, ዝኩ፡ ግብጻዊ፡ ille ægiptius.

አንጉንስጢስ፡ Accolitus, clericus.

ጌት፡ Geth. *nom.prop.loci.ps.*55.1.

ጌቴሴማን፡ Gethsemani. *nom.prop. loci. Mat.* 26. 36.

ግንቦት፡ *nomen mensis* Maius. *qui incipit* 26. *Aprilis.*

ገነት፡ hortus. *Can.*4.12. ገነት፡ እፁው፡ hortus conclusus.

ſus *Ioan.*20.15.exiſtimans quia ዐቃቤ፡ ገነት፡ cuſtos horti, *hortulanus* eſſet.

ጋኔን፡ dæmon, dæmonium, dæmoniacus, phantaſma. *plur.* አጋንንት፡ dęmones, dęmonia, dęmoniaci, phantaſmata. *pſ.* 90. 6. እምጋኔን፡ ቀትር፡ à dæmonio meridiano. *pſ.* 95.5 Dij gentium, አጋንንት፡ dæmonia. *Mar.* 6. 49. putauerunt ጋኔን፡ phantaſma, &c.

ገነዘ፡ inuoluit, operijt, veſtiit, abſcondit. *Matt.* 27.59. *Mar.*15. 46. *Ioan.*19.40. ወገነዞ፡ inuoluit illud linteis.

Nom. ግኑዝ፡ inuolutus. *Ioan.* 11.44. ግኑዝ፡ ወእሱር፡ inuolutus, & ligatus.

ገነየ፡ ſubditus, ſubiectus, confeſſus fuit. *pſ.* 9. 2. እገኒ፡ ለከ፡ confitebor tibi. *pſ.*61.5. ትግኒ፡ ነፍስየ፡ ſubiecta eſto anima mea. *Luc.*10.2. quia ſpiritus ይገንዩ፡ ለክሙ፡ ſubiiciuntur vobis.

ተጋነየ፡ conuerſus, confeſſus eſt, resipuit. *Luc.* 17. 5. & ſepties, ተጋነየ፡ conuerſus fuerit, &c.

ጉንድ፡ truncus arboris, ſtipes, caudex, radix arboris. *Matt.* 3.10. ecce ſecuris, ውስተ፡ ጉንድ፡ ዕፀው፡ in trunco, *radice* arboris. *Ioan.* 15.4. niſi fuerit in ጉንደ፡ ወይን፡ ſtipite vitis, *in vite.*

ጐንደየ፡ tardauit, moram fecit, moratus, cunctatus fuit. *pſ.* 69.6. ኢትጐንዲ፡ ne moreris. *Mat.* 24. 48. ይጐነዲ፡ አቲው፡ moram facit venire.

Nom.

መድኀሬ : b enedictio. 2.*Cor*.6.8. per maledictionē ወመደሐረ : & benedictionem.

ድኅነ : liber, liberatus, saluatus fuit.*ps*. 59.7. ወይድኅኑ : & liberentur, dilecti. *ps*. 17. 30. 1.*Pet*.4. 18. iustus እምዕፁብ : ይድኅን : vix saluabitur. *Mar*. 10. 26. quis potest ድኂን : saluus fieri.

አድኀነ: liberauit, seruauit, saluauit, redemit, eripuit. *psal*. 33.2. ያድኅኖሙ : liberabit eos. *ps*.129: 7. ipse ያድኅኖ : ለ : redemit Israel. *Ps*. 29.4. አድኀንከኒ : salua sti me.

አንድኀኖ : liberauit saluauit. *act*. 27. 44. ወአንድኅኑ : & seruate, animas vest.

N*om*. አድኅኖት : salus, salutare. *ps*.19.6. በአድኅኖትከ: in salutari tuo. 2.*Cor*. 6. 2. ecce nunc. ዕለት : አድኅኖት. dies salutis.

መድኅኒት : redemptio, salus, liberatio. L*uc*. 1. 68. fecit መድ ኅኒት : redemptionem.

መድኅን : redemptor, saluator, liberator. *ps*.77.35. መድኅኒሆሙ : redemptor eorum. *Ioan*. 4. 42. መድ ኅኑ : ለዓለም: saluator mundi.

ዳኅፅ : glaber, lubricus, lubricitas. *ps*. 34.6. via illo rum ዳኅፀ : lubricum. *ps*. 55.14. pedes meos, እምዳ ኅፅ : à lapsu.

ዳነስ : cogitatio praua. *in miss*.164.1. munda nos ab omni, ዳነስ : cogitatione mala.

ዲናር : denarius, florenus. M*at*. 22.16. ፀብሐት : ዲናሬ : tribatum denarij. *Ioan*. 2. 7. quare non veniet &c.

በሣ ለሰቱ : ምእት : ዲናር : trecentis, denarijs.

ደንቈወ : ſurdus.*plur*. ደንቈዋን

ደነነ : inclinauit ſe, inclinatus fuit, procubuit. *Ioan*. 8. 8. iterum ደነነ : ኀበ : ምድር : inclinatus ad terram.

አድነነ : procubuit, incurauit, inclinauit ſe. *Marc*. 1.7. non ſum dignus. አድንን : procumbere, & ſolu. *in miſ*. 160. 3. እለ : አድነኑ : አርእስቲሆሙ : qui inclinant capita ſua.

ደንዘዘ : hebes, debilis, flaccidus, compunctus fuit. *Rom*. 11. 8. dedit illis Deus ſpiritū, ድንዙዝ : cōpūctū.

ደነፈ : *inde* አሰተዳነፈ : poſuit, diſpoſuit. 1. *Cor*. 3. 10. አሰተ ዳነፍኩ : poſui fundamentum.

ዳንኤል : Daniel. *nom. prop. Dan*. 1. 6.

ድንግል : Virgo. *plur*. ደናግል : virgines. *pſ*. 148. 12. iuuines & ደ ናግል virgines. *Mat*. 1. 23. ናሁ : ድንግል : ecce virgo concipiet.

ድንግልና : virginitas. *Luc*. 2. 36. እምድንግልናሃ : à vir ginitate ſua.

ድእጋግ : littus, ripa. *att* 27. 41. tandebant ad ድንጋግ : ባሕር : littus maris.

ደንገፀ : pauit, expauit, ſtupuit, obſtupuit, formidauit, territus, turbatus, conturbatus fuit. *pſ*. 54. 3. ደንገፅኩ. conturbatus fuit. *pſalm*. 103. 7. & voce contritui tui ይደነግፁ : formidabunt.

Nom. ድንጋጼ : pauor, ſtupor, formido. *pſ*. 51. 4. ድን ጋጼ : ሞት : formido mortis.

ጸንጸወ ፡ ſurdus. *plur.* ጸንጸዋን ፡ ſurdi.

ጸእሙ ፡ & ጸሙ ፡ tantùm, tantummodo, verùm, verumtamen, ſed, aſt. *pſ.* 1.4. ጸእሙ ፡ ſed, tanquam pul uis. Luc. 8. 50. ጸእሙ ፡ ተአመን ፡ tantùm crede.

ጸከመ *:* defecit, languit, elanguit, fatigatus, defatigatus fuit, imbecillis, debilitatus fuit. *pſ.* 118. 82. ጸከማ ፡ defecerũt oculi mei. 14. 40. ወሥጋ ፡ ይጸክም ፡ caro autem infirma. Luc. 22. 32. vt non ይጸክም ፡ deficiat fides veſtra.

Nom. ጸክም ; tener, imbecillis, languidus, extenuatus, defatigatus. *plur.* ጸኩማን ፡ teneres, imbecilles, languidi &c. Mar. 4. 40. quid timetis, እጹኩማን ፡ o imbecilles. Ioan. 4. 7. ጸኩም ፡ defatigatus Ieſus.

ጹከም ፡ imbecillitas, fragilitas. Rom. 15. 1. ጹከሞሙ ፡ ለስኩራን ፡ imbecillitas infirmorum.

ጸወለ ፡ locus, regio, oppidum. *Mar.* 5. 17. vt diſcederet. እምጸወሎሙ ፡ à regione eorum.

ጸወል ፡ corda, inſtrumenti muſici. 1. Cor. 13. 2. velut, ጸወል ፡ ዘይነቅ ፡ corda inſtrumenti, quę ſonum edit.

ጸዊት ፡ Dauid. *nom. prop. pſ.* 3. 1.

ጸወየ *:* infirmus fuit, ægrotauit. *pſ.* 106. 12. ጸወዩ ፡ infirmati ſunt. Ioan. 4. 46. ወይጸዊ ፡ & infirmabatur, filius eius.

Nom. ጸዉይ ፡ infirmus, æger. *pllur.* ጹዉያን ፡ infirmi, ægri. Luc. 4. 10. እለ ፡ በሙ ፡ ጹዉያን ፡ qui habebant infirmos.

ደዌ፡ infirmitas,ęgritudo, morbus,dolor. *Mar.* 5. 29. eſto ſana እምደዌከ፡ à plaga tuâ, *ab infirmitate.*

ዲበ፡ ſuper,ſupra. M*att*.14.29. ዲበ፡ ማይ፡ ſuper aquas, & deſcēdit እምዲበ፡ ex naui, &c. ዲቤሆሙ፡ ſuper eos.

ዲያብሎስ፡ diabolus. M*att*.4.1.

ዲዮኒሲዮስ፡ Dionyſius. *nom. prop. act.*17.34.

ዶዴቅ፡ Doeg. *nom. prop. pſ.* 1.51.

ዲያቆን፡ Diaconus. *plur.* ዲያቆናት፡ Diaconi. *in miſ.*

አድያም፡ vicus,vicinia *pſ.*43.14. & *pſ.*78. obprobrium አድያሚነ፡ vicinis noſtris. *Mar.* 6.7. caſtella, አድያም፡ vicina, *in circuitu.*

ደየነ፡ *vt Heb.* condemnauit, iudicauit, ius dixit, ſententiam tulit. M*ar*.16.17. qui non crediderit, ይደየን፡ condemnabitur.

ዱዩ፡ & ድዮስ፡ Iupiter. *act.*14.12. & vocabant Barna bam ዱዩ፡ Iouem. *ibid. ver. ſequenti* & venit ſacerdos ድዮስ፡ Iouis.

N*om*. ደይን፡ iudicium. L*uc*.10.12. ዕለተ፡ ደይን፡ in die iudicij.

ዶዶ፡ oſtium,ianua. *plur.* ዶዶያት፡ portæ. *Luc.* ad ዶዶሁ፡ ianuā eius. *act.*12.13. ኅበ፡ ኆኅት፡ ዶዶ፡ ad oſtium ianuę. *apoc.*21.20. ወዶዶያቲሃ፡ & portæ duodecim.

ድዱቅ፡ incurſus. *pſ.*90.6. እምድዱቅ፡ ab incurſu & demonio meridiano.

ተደደቀ፡ accidit, euenit, contigit. *luc.*10.31. ተደደቀ፡ accidit quidam ſacerdos dum tranſiret.

ዳግም፡ alter,ſecundus,denuo iterum adhuc.

ዳግሚት : alia,altera,ſecunda.Mat.18.16. በዳግም : adhuc, *Mat*.19.28. እስ : ዳግም : ልደት : in regatione.

ደገመ : addidit, appoſuit.*pſ*.76.8. ኢይደግምኑ : non apponet? *pſ*.77.17. ደገሙ : ዓዲ : oppoſuerunt adhuc.

ደጕብያ : bruchus. Pſ.104.34. & venit locuſta ወደ-ጕብያ : & bruchus.

ደገነ : ſecutus,perſecutus,inſecutus fuit.*pſ*.7.6. ይዴግኖ : perſequatur inimicus.*pſ*.70.11. ዴግንዎ : perſequimini eum. *Luc*.17.23. ኢትዴግኑ : neque ſectemini.

ደጕጸ : pupugit,grauauit,aggrauauit.2.*Cor*.12.7. ዘይዴጕጸኒ : qui aggrauat me.

ደፈነ : occultauit, opperuit, inuoluit, glomerauit, contexit.*pſ*.76.10. ወይደፍኖ. & occultabit miſericordiam ſuam in ira ſua. *Luc*.23.30. & collibus ድፍኑነ : operite.

መድፍን : theſaurus,res occulta.*Mat*.13.44.ſimile eſt reg. cœl. መድፍን : ዘኅቡ : theſauro abſcondito.



LIT-

LITERA ገ G.

ገሃነም : ghehenna. Mar. 9. 48. ውስተ : ገሃነም : in ghehennam.

ገሃደ : palàm, manifestè, publicè. Ioan. 16. 29. nunc, ገሃደ : pęlam, loqueris. *act*. 19. 8. loquebatur. ገሃደ : cum fiducia.

ገለበበ : velauit. Luc. 22. 64. & ይገልብቡ : ገጾ : velauerunt faciem eius.

ተገለበበ : velatus fuit. 1. Cor. 11. 5. si ኢትትገለበብ : non velatur mulier.

Nom. ግልቡብ : velatus. 1. Cor. 11. 4. si ዘግልቡብ : ርእሱ : cuius caput velatum, velato capite.

ግልባብ : pallium. Cant. 5.

አንጋለገ : congregatus, collectus fuit Conuenit. *ps*. 2. 1. ለምንት : አንገጉለ : quare conuenerunt, gentes. *act*. 15. 6. & አንገለጉ : ሐዋርያት : conuenerunt Apostoli. 1. Cor. 5. 4. አንገሊገክሙ ; congregatis vobis.

ግልፎ : sculptile. *ps*. 105. 19. ሰገዱ : ግልፎ : adorauerunt sculp. & vers. 36. seruierunt. ለግልፎሙ : sculptilibus eorum.

ጎሐ : aurora. Cant. 6. 9. ከመ : ጎሐ : quasi aurora. *Act*. 20.

20.11. እስከ፡ ጎሕ፡ vſque auroram.
ጐሕለወ፡ dolosè, callidè, aſtutè egit. pſ. 14. 3. ዘኢጐሕለወ፡ qui non dolose egit &c.
Nom፡ ጕሕሉት፡ dolus, fraus, malignitas. *pſal.* 23. 4. በጕሕሉት፡ ቢጹ፡ in dolo proximi ſui. II. *Cor.* 11. 3. በጕሕሉታ፡ aſtutia ſua.
ጕሕላዌ፡ doloſus aſtutus, ſagax. malignus. *plur.* ጕሕላዊያን፡ doloſi, aſtuti, ſagaces, maligni. *pſal.* 5. 6. ወጕሕላዌ፡ & doloſum. *Rom.* 1. 29. ጕሕላዊያን፡ doloſi &c.
ጕሕልያ፡ latrones. I*oan.* 10. 6. ሰረቅት፡ ወጕሕልያ፡ fures, & latrones.
ገሐሠ፡ *indè*, ተግሕሠ፡ declinauit, ceſſit, ſeceſſit, receſſit, vertit ſe, diuertit, deflexit, translatus, ablatus fuit. pſ. 33. 15. ተገሐሥ፡ diuerte, à malo, *pſal.* 118. 21. እለ፡ ይትግሐሡ፡ qui declinant. M*at.* 15. 21. ተግሕሡ፡ ſeceſſit.
አግሐሠ፡ remouit, amouit, abſtulit, ſuſtulit, deflectere fecit, excepit. *Mar.* 6. 43. & 8. 8. ወአግሐሡ፡ ዘተረፈ፡ & ſuſtulerunt quod ſuperauerat. L*uc.* 19. 7. ወአግሐሦ፡ & excepit illum, gaudens. L*uc.* 22. 24. ſi vis, አግግሥ፡ transfer, à me &c.
ጕሕቈ፡ gibboſus, incurſus fuit. L*uc.* 13. 11. ወጕሕቈት፡ & erat inclinata.
ጊሜ፡ nebula. *pſ.* 147. 6. ſpargit, ለጊሜ፡ nebulam. 2. 17. ወጊሜ፡ & nebulę &c.
ገመል፡ Camelus. M*at.* 3. 4. *Mar.* 1. 6. ጸጉረ፡ ገመል፡ pili

li cameli.

ገመሪኢ : aliquando, non si aliquando, non forsan, non nunquam. *Mar.* 2.25. ገመሪ : ኢያንበብክሙ ; nunquam legistis.

ለገመሪ : omnino, prorsus, planè. *ps.* 79.9. aut, ለገመሪ : sus abscindet.

አገመረ : cepit, comprehendit, continuit. *Marc.* 2.2. ita vt non, ይገምርሙ : caperet eos. *Ioan.* 2.6. የገምራ : በበ : capientes singulæ. *Ioan.* 21.25. ኢየገመሮ : ዓለም : non caperet eos.

ተገመረ : retentus, comprehensus fuit. *Matt.* 15. 17. in ventre ይትገመር : tenetur.

ገመነ : inquinatus, coinquinatus, immundus fuit, pol luit, contaminauit. 2. *Cor.* 7.2. ኢንግምን : ne coinquinamus, polluamus. *apoc.* 3.4 ኢገመኑ : non conta minauerunt.

አገመነ : fedauit, inquinauit, coinquinauit. *Cant.* 5. 3. እፎኑ : አጌምኖን : quomodo inquinabis eas.

ግምኔ : immunditia, cōtaminatio, immundū, abo minatio. *apoc.* 21.77. qui facit, ግምኔ : abominationē.

ግምዔ : vas, *plur.* ገማዕይ : vasa. *Mat.* 25.4. በገማዕይ ሆን : in vasis suis. *Ioan.* 19.29. erat ibi ግመዔ : vas.

ገመደ : scidit, concidit, putauit, āputauit. *Mar.* 5.6. &, ይጌምድ : ሥጋሁ : cōcidit carnē suā. *Io.* 15.2. ይገምዶ : āputabit eū. *Ioau.* 16.24. ኢንግምድ : non scindamus.

ገሚድ : putatio, putare. *Cant.* 2.12. ጊዜ : ገሚድ : tem pus putationis.

ጉሥዐ :

ጉሥዐ : ructauit, eructauit. *ps*.18.3.dies, diei.ትጉሥዕ: eructat, verb. *ps*. 144. 7. ወይጉሥዑ : & eructabnnt.

ገሠጸ : coripuit,arguit, castigauit, erudiuit, imperauit,increpauit, exhortatus fuit.*ps*.2.10.ተገሠጹ : erudimini.*ps*. 9.6. ገሠጽከሙ : ለአሕዛብ : increpasti gentes.*Mar*.3.12.ይገሥጸሙ : comminabantur eos.*heb*. 12. 10. ይጌሥጹነ : erudiebant nos. *apo*. 3.19.quos amo እጌሥጾሙ : arguo.

Nom.ተግሣጽ: eruditio,disciplina, increpatio, castigatio. 103.7. እምተግሣጽከ : ab increpatione tua *heb*.12.11. omnis, ተግሣጽ : disciplina.

ጌሬ : galea, lorica. *Ephes*.6.17.& 1. *Thes*.5.8.ጌሬ : መድኃኒት : galea salutis. *apoc*. 9.9. sicut ጌሬ : ሐጺን : loricas ferreas.

ጎሬ : vicinus, vicini. *plur*. አግዋር : vicini. *ps*. 78. 12. redde ለጎርነ : vicinis nostris. *Luc*.15. 6.ወጎሮ : & vicinaos suos. *ver*. 9. ወጎሬ : et vicinas suas. *Ioan*. 9. 8. ወአግዋሪሁ : vicini autem eius.

ገረመ : horribilis, terribilis fuit, terruit. *ps*.75. 13. et ይገርም : terribilis est. 2. *Cor*. 10.9.tamquam,እጌርመከሙ : terrerem vos.

Nom.ግሩም : terribilis, horribilis terribile.*ps*.65. 3.ግሩም : ግብርከ : terribile opus tuum.*ps*.75.8.ግሩም አንተ : terribilis es.

ግርማ : horror, terror.*ps*.87.17.ወግርማከ : et terrores tui. *act*.9. 31. አንከረ : ግርማሁ : admiratus est terrorem

rem eius.

ገረረ: domitus, ſubiugatus fuit, manſuefactus, ſubditus fuit. *Iac.* 3. 7. ይገረር: domatur, à natura humana.

Nom. ግሩር: ſubiectus, ſubditus. *act.* 6. 7. ſto ግሩር: ለኵነኔ: ſubiectus iudicio.

አግረረ: ſubiecit, ſubdedit, domauit. *pſ.* 8. 8. omnia, አግረርከ: ſubiecisti &c. Heb. 2. 8. ዘኢያግረረ: ሎቱ: quod non ſubiecit ei.

አንጐርጐረ: murmurauit, oblatrauit, oblocutus fuit. *pſ.* 58. 16. አንጐረጕሩ: murmurabunt. *Iudæ* 15. hi ſũt እለ: ያንጐረጕሩ: qui murmurãt, *murmuratores*.

Nom. ንጕርጓር: murmuratio. *Philip.* 2. 14. ዘእንበለ: ንጕርጓር: ſine murmurationibus.

ገራውህ: ገራውሀ: & ገራህት: ager, agri, campi, ſegetes, ſata. *pſ.* 106. 37. & ſeminauerunt, ገራውሀ: agros Mar. 2. 23. Luc. 6. 1. per, ገራውሀ: ſata. *Mat.* 13. 44. ውስተ: ገራህት: in agro.

ጕርዔ: guttur, faux, fauces. *pſalm.* 5. 11. ſepulcrum patens, ጕርዒቶሙ: guttur eorum. *pſ.* 21. 16. & *pſ.* 136. 6. በጕርዒየ: in faucibus meis.

ገረራ: ſagena, rete. *Matt.* 13. 47. ſimile eſt regnum cælorum ገረራ: ſagenę.

ገሰሰ: & ገሠሠ: palpauit, tetigit, *pſ.* 113. 7. ወኢይገሱ: & non palpabunt. *Marc.* 3. 10. vt ይግሥሥዎ, tangerent eum.

ግብ፡ & ግበብ፡ fouea, ſpelunca. pſ. h. 10. 9. quaſi leo in, ግብ፡ ſpelunca, Mat.8.20. Luc.9.58. vulpes ቦሙ፡ ግበብ፡ habent foueas.

ገብረ፡ fecit, formauit, ordinauit, functus, operatus fuit. pſ.7.4. እመሰ፡ ከመዝ፡ ገበርኩ፡ ſi ita feci Mat.12.2. ይገብሩ፡ ዘኢይከውን፡ ገቢረ፡ faciunt quod non eſt faciendum. Mat.26.10. ሠናየ፡ ግብረ፡ ገብረት፡ bonum opus operata eſt.

Nom. ገብር፡ ſeruus, famulus, puer, operarius. plur. አግብርት፡ ſerui, famuli pueri, operarij. pſ. 112.1. laudate አግብርቲሁ፡ ለእግዚአብሔር፡ pueri dominum. Mat. 25.21. ገብር፡ ኄር፡ ſerue bone.

ግብረ፡ ግቢረ፡ ገቢርት፡ ገብርት፡ opus, res, negotiũ, factum, opera, facta &c. Pſalm. 5.7. pſ. 13.4. ገብርት፡ ዐመፃ፡ opera iniqua, *opera iniquitatis*. pſ.100.1. ግብረ፡ እኩየ፡ rem malam.

ገባሬ፡ factor. *in miſſ.* ገባሬ፡ ሰማያት፡ factorem cæli, & terræ.

ተገብረ፡ negociatus fuit, operatus eſt. Mat. 14.2 virtutes, ይትገበሩ፡ ቦቱ፡ operantur in eo. Mat. 25.16. ተገብረ፡ ቦቶ፡ operatus eſt in eis. Luc. 19.13. ተገበሩ፡ negociamini dum venio.

ተግባር፡ opus, negotium, negotiatio. pſ. 89.17. ተግባረ፡ እደዊነ፡ opera manum noſtrarum. Mat. 2.2. alius ad ተግባሩ፡ negotiationem ſuam.

አግበረ፡ fieri curauit, effecit, vrſit: coegit, impulit. Luc. 24.29. & አገበርዎ፡ coegerunt eum

eum. II.*Cor*.12.11. vos,አገበርክሙኒ፡ coegiſtis me.

መገበሪ፡ opus,ſtudium, operatio,modus, actio. *pſ*.13.1. በምግባሪሆሙ፡ in ſtudiis ſuis. *Ps*.85,8.ſecundum, ምግባሪክ፡ opera tua. *Rom.* 3. 1. በኵሉ፡ ምግባር፡ per omnem modum.

አስተገበረ፡ adegit *ad opus faciendum*, coegit, exegit. L*uc*.19.23. አስተገበርክዎ፡ exegiſſem eam cum vſura, *ſtipendio, lucro.*

ገብርኤል፡ Gabriel.*nom.prop. Ang.Luc*.1.19.

ገበሰ፡ nitidus, candidus, limpidus, ſplendidus fuit. *Mat.* 23.27. ſepulchra, ግቡሳን፡ dealbata. *act*. 23. 3. አረፍት፡ ግብስስት፡ paries dealbata.

ግብተ፡ repente, ſubitò, ſtatim, repentinus. M*ar.* 13. 36. cum venerit, ግብተ፡ repente. *act*. 2. 2. venit ግብተ፡ repente.

ገብአ፡ regreſſus, reuerſus,conuerſus fuit. *pſ*. 7. 17. ይገብእ፡ conuertetur, dolor eius &c.L*uc*.10.6. ይገብእ፡ reuertetur, pax veſtra. L*uc*. 11. 25. እገብእ፡ reuertar in domum meam.

ተገብአ፡ congregatus, conuenit, collegit, congregauit. *psal*.2.2.principes, ተጋብኡ፡ conuenerunt. M*at*.26.3. tunc, ተጋብኡ፡ congregati ſunt. L*uc*. 11. 23. ዘኢያስተጋብእ፡ qui non colligit mecum.

አገብአ፡ tradidit, prodidit, auertit, abduxit,reddidit, teſtituit, retulit. *pſ*.15.6. ዘታገብእ፡ qui reſtitues. *pſ*.43.11. አግባእከነ፡ auertiſti nos *Ioan*. 18.

ſus *Ioan.* 20.15. exiſtimans quia ዐቃቤ ፡ ገነት ፡ cuſtos horti, *hortulanus* eſſet.

ጋኔን ፡ dæmon, dæmonium, dæmoniacus, phantaſma. *plur.* አጋንንት ፡ dęmones, dęmonia, dęmoniaci, phantaſmata. *pſ.* 90. 6. እምጋኔነ ፡ ቀትር ፡ à dæmonio meridiano. *pſ.* 95.5. Dij gentium, አጋንንት ፡ dæmonia. *Mar.* 6. 49. putauerunt ጋኔነ ፡ phantaſma, &c.

ገነዘ ፡ inuoluit, operijt, veſtiit, abſcondit. *Matt.* 27.59. *Mar.* 15. 46. *Ioan.* 19.40. ወገነዘም ፡ inuoluit illud linteis.

Nom. ግኑዝ ፡ inuolutus. *Ioan.* 11.44. ግኑዝ ፡ ወእሱር ፡ inuolutus, & ligatus.

ገነየ ፡ ſubditus, ſubiectus, confeſſus fuit *pſ.* 9. 2. እገኒ ፡ ለከ ፡ confitebor tibi. *pſ.* 61. 5. ትገኒ ፡ ነፍስየ ፡ ſubiecta eſto anima mea. *Luc.* 10. 2. quia ſpiritus ይገንዩ ፡ ለክሙ ፡ ſubiiciuntur vobis.

ተጋነየ ፡ conuerſus, confeſſus eſt, reſipuit. *Luc.* 17. 5. & ſepties, ተጋነየ ፡ conuerſus fuerit, &c.

ጉንድ ፡ truncus arboris, ſtipes, caudex, radix arboris. *Matt.* 3.10. ecce ſecuris, ውስተ ፡ ጉንደ ፡ ዕፀው ፡ in trunco, *radice* arboris. *Ioan.* 15.4. niſi fuerit in ጉንደ ፡ ወይን ፡ ſtipite vitis, *in vite.*

ጐንደየ ፡ tardauit, moram fecit, moratus, cunctatus fuit. *pſ.* 69.6. ኢትጐንዲ ፡ ne moreris. *Mat.* 24. 48. ይጐነዲ ፡ አቱወ ፡ moram facit venire.

Nom.

Nom. ጕንዱይ : tardus, longus, prolixus, *plur.* ጕንዱያን : tardi, longi, prolixi. *Luc.* 24.25. ጕንዱያን : ልብ : tardi corde. *Rom.* 15.23. እመ : ጕንዱይ : ዐለት : à longo tempore.

ጕንዴዴን : Gnidus. *nom.prop. act.* 27.7.

ምጕንጽ : pharetra. *plur.* ምጕንጻት : pharetrę. *psalm.* 103. in ምጕንጻቲሆሙ : pharetris suis.

ገአዘ : indignatus, iratus fuit, contempsit, iudicauit, murmurauit, exprobrauit. *Mar.* 16.14. ወገአዘ : ጽንዐ : ልቦሙ : & exprobrauit duritiam cordis eorum. *Ioan.* 7.23. quare igitur ትገአዙኒ : ኪያየ : indignamini mihi. *Rom.* 14. 3. ኢይገአዝ : ለዘ : ይበልዕ : non iudicet eum qui manducat. *ibid. ver.* 13. ኢንገአዝ : ne iudicemus.

ተጋአዘ : litigauit, iudicio contendit, altercatus fuit, contradixit, aduersatus fuit. *Ioan.* 6.53. ተጋአዙ : አይሁድ : litigabant Iudæi. 1. *Tim.* 33. ዘኢይት ጋአዝ : qui non est litigosus

Nom. ጋአዝ : lis, contentio, controuersia. 2. *Ti.* 2.23. እመ : ጋአዝ : ያመጽእ : quia lites gerant.

ገዐረ : clamauit, exclamauit, ingemuit. *Mar.* 15. 39. quia ከመዝ : ገዐረ : ሞተ : sic exclamans, expirasset. *luc.* 18. 7. እለ : ይገዐሩ : ኀቤሁ : clamantium ad se.

Nom. ገዐር : gemitus, clamor, exclamatio. *psal.* 101. 6. à voce ገዐርየ : gemitus mei. *ibid. ver.* 21. ገዐ ሮሙ : ለሙቁሓን : gemitus compenditorum.

ገዐዘ :

ግዕዘ፡ libertas, mens, ratio, conſcientia, voluntas rationalis. mores, ordo, natura, indoles. *pſ.* 115.2. dixi እምግዕዝየ፡ ex mente mea. *act.* 24.10. noſcis, ግዕዞሙ፡ naturam eorum. 1. *Ti.* 1. 5. ወሠናይ፡ ግዕዝ፡ & bona conſcientia.

አግዐዘ፡ liberauit, libertate donauit, priuilegiauit. *Ioan.* 8. 32. veritas, ታግዕዘክሙ፡ liberabit vos. *ibid. ver.* 36. ſi filius አግዐዘክሙ፡ liberauerit vos.

Nom. አግዓዚ፡ liber, liberfactus, *plur.* አግዓዝያን፡ liberi. *Ioan.* 8.36. verè, አግዓዝያን፡ እንትሙ፡ liberi eritis. 1. *Cor.* 9.1. non ſum አግዓዚ፡ liber.

አግዓዚት፡ libera,, libertas. *Gal.* 4. 22. & vnum እምአግዓዚት፡ de libera.

ግዕዛን፡ libertas. 2. *Cor.* 3.17. ህየ፡ ሀሎ፡ ግዕዛን፡ illic eſt libertas. *Gal.* 2.4. vt explorarent, ለግዕዛንነ፡ libertatem noſtram.

ጊዜ፡ tempus, hora, momentum, vices. *pſ.* 33.1. በኵሉ፡ ጊዜ፡ in omni tempore, *Mat.* 20. 34. ወበጊዜሃ፡ & confeſtim, illo momento. &c. *Matt.* 21.2. ይእተጊዜ፡ ſtatim. *in miſ.* 159. 4. ሠለስቱ፡ ጊዜ፡ tribus vicibus, *ter. act.* 9.3. ጊዜ፡ ቀትር፡ hora meridiei.

ጋዛ፡ Gaza. *Perſicè, theſaurus. act.* 8.26.

ገዘመ፡ excidit, ſuccidit. *Luc.* 13.7. ግዝማ፡ ſuccide eam. *ibid. ver.* 9. ንገዝማ፡ ſuccidemus eam.

ተገዝመ፡ ſucciſus, exciſus fuit. *Mat.* 3. 10. ይትገዘም፡ excidetur &c. *Luc.* 3. 9. *idem.*

ገዘረ ፡ circumcidit. *luc.* 1. 59. ከመ ፡ ይገዝርዎ ፡ vt circumciderent eum. Ioan. 7. 22. in sabbato ትገዝርዎ ፡ ለሰብእ ፡ circumciditis hominem.

ተገዝረ ፡ circumcisus fuit. *Gal.* 5. 2. si ትትገዘሩ ፡ circumcidamini. *col.* 2. 11. in quo, ተገዘርክሙ ፡ circumcisi estis.

N*om.* ግዙር ፡ circumcisus. *plur.* ግዙራን ፡ circumcisi. *Gal.* 4. 3. omni ብእሲ ፡ ግዙር ፡ homini circumciso. *Rom.* 4. 12. non, ለግዙራን ፡ circumcisorum tantum.

ግዝረት ፡ circumcisio. I*oan.* 7. 22. Moyses dedit vobis ግዝረተ ፡ circumcisionem.

ገዝአ ፡ ministrauit, administrauit, seruiuit. *Ioan.* 2. 4. dixit ለእለ ፡ ይገዝኡ ፡ iis qui ministrabant *ministris.*

ገዛእት ፡ ministri. M*att.* 22. 13. dixit Rex, ለገዛእት ፡ ministris. *Ioan.* 2. 9. vocat ሊቀ ፡ ገዛእት ፡ architriclinus, caput seu magister ministrorum.

መገዝእ ፡ altile, saginatum, *animal pingue domi saginatum.* *plur.* መጋዝእት ፡ altilia, saginata. *Mat.* 22. 4. mactaui መጋዝእትየ ፡ altilia mea. L*uc.* 15. 23. adducite መገዝእ ፡ ላህመ ፡ saginatum vitulum.

እግዚእ ፡ Dominus. *plur.* አጋእዝት ፡ Domini. *ps.* 109. dixit እግዚእ ፡ ለእግዚእየ ፡ Dominus Domino meo. *ps.* 122. 2. in manibus, አጋእዝቲሆሙ ፡ dominorum suo-

suorum.

እግዝእት ፡ Domina. *ps.* 122. 3. in manibus, እግዝእታ ፡ dominæ suæ. *in miss.* 160. 4. per os, ለ እግዝእትነ ፡ ማርያም ፡ Dominæ nostræ Mariæ.

ገዘፈ ፡ ferbuit, efferbuit, intumuit. *act.* 7. 54. እገዝፉ ፡ intumuerunt corda eorum.

ገዘፈ ፡ incrassatus, induratus, cōdensatus fuit. *Mat.* 13. 15. *act.* 28. 27. ወገዘፈ ፡ ልቡ ፡ ለዝሕዝብ ፡ incrassatum est enim cor populi huius.

ገይለ ፡ amouit, remouit, reuoluit. *Ioan.* 15. 6. ይገይልዎ ፡ amouebunt eum. *tollent eum.*

ገይሠ ፡ manicauit, mane surrexit, aut venit, egit &c. *Luc.* 21. 38. ይገይሡ ፡ ኀቤሁ ፡ manicabant ad eum. *Luc.* 24. 22. እለ ፡ ገይሣ ፡ quæ manicarunt ad &c. *Cant* 7. 12. ንገይሥ ፡ mane surgamus.

ገይሶት ፡ manicatio *ps.* 126. 3. vana est ገይሶትክሙ ፡ manicatio vestra.

ግዩር ፡ vilis, pauper, mescin, *in miss.* 170. 2.

ጐየ ፡ & ጐየየ ፡ fugit, aufugit. *ps.* 30. 13. ጐዩ ፡ እምኔየ ፡ fugerunt à me. *ps.* 113. 3. mare vidit & ጐየት ፡ fugit. *ibid. ver.* 5. ዘጐየይከ ፡ quod fugisti. 2. *Pet.* 1. 4. እንዘ ፡ ትጐይዩ ፡ fugientes, &c.

Nom ጕይይ ፡ fuga. *Mat.* 24. 20. ne fiat ጕይይክሙ ፡ fuga vestra.

ጋይዮስ ፡ Gaius. *nom. prop. vir. act.* 19. 29.

ጋድ ፡ Gad. *nom. prop. Tribus.*

ጐድጐደ ፡ pulsauit. *Mat.* 7. 7. ጐድጕዱ ፡ pulsate *ibid.*

ወለዘይጐድጕድ ፡ & pulſanti, aperietur. *Act.* 12. 16. & perſeuerabat Petrus እንዘ ፡ ይጐድጕድ ፡ pulſans:

ነጐድጓድ ፡ tonitru, tonitrua. *pſalm.* 76. 19. ቃለ ፡ ነጐድጓድከ ፡ vox tonitrui tui. *Marc.* 3. 17. boanerges ደቂቀ ፡ ነጐድጓድ ፡ filii tonitrui.

አንጐድጐደ ፡ impetum, tumultum fecit, tumultuatus fuit. *act.* 7. 57. አንጐድጐዱ ፡ ኅቡረ ፡ impetum, fecerunt vnanimiter.

ተጋደለ ፡ certauit, pugnauit, militauit, contendit, conatus fuit, ſtuduit. 1. *Cor.* 9. 25. ኵሉ ፡ ዘይትጋደል ፡ omnis qui (in agone) contendit. 1. *Tim.* 1. 18. ከመ ፡ ትትጋደል ፡ ሠናየ ፡ ገድለ ፡ vt milites bonum certamen. 2. *Tim.* 4. 7. ሠናየ ፡ ገድለ ፡ ተጋደልኩ ፡ bonum certamen certaui.

ገድል ፡ certamen, militia, conatus, ſtudium. *Mat.* 24. 28. *Luc.* 17. 36. vbi fuerit ገድል ፡ certamen, illic &c.

ገዳም ፡ campus, deſertum, ſilua, eremus. *pſ.* 8. 8. pecora ዘገዳም ፡ campi. *pſ.* 105. 9. በገዳም ፡ in deſerto.

ገዳማዊ ፡ eremita, anachoreta.

ጕድብ ፡ ſecuris, aſcia, dolabra. *pſ.* 73. 5. በጕድብ ፡ in ſecuri. *Luc.* 3. 9. iam poſita eſt, ጕድብ ፡ ſecuris ad &c.

ጐድአ ፡ pectus percuſsit, ſcidit, ferijt, cecidit. *Luc.* 18. 13. ወይጐድእ ፡ እንግድዓሁ ፡ percutiebat pectus ſuum.

suum.

እንግድዕ : pectus. *plur.* እንግድዓት : pectora. *Luc.* 23.48. ጐድኡ : እንግድዓቲሆሙ : percutiebant pectora sua.

ጌዴዎን : Gedeon. *Nom. prop. vir.* *Heb.* 11. 32.

ገደፈ : reiecit, repulit, abiecit, proiecit, perdidit. *ps.* 43. 10. ገደፍከነ : repulisti nos. *ps.* 76. 8. ይገድፍ : proijciet, Deus. *Luc.* 9. 24. ይገድፋ : perdet eam. *Rom.* 13. 12. ወንገድፍ : abijciamus ergo &c.

ተገደፈ : proiectus, abiectus fuit. *ps.* 21. 11. in te, ተገደፍኩ : proiectus sum &c. *ps.* 83. 11. elegi, እትገደፍ : abiectus esse.

Nom. ግዱፍ : abiectus, reiectus. *plur.* ግዱፋን : abiecti, reiecti. *psalm.* 87. 6. ወግዱፋን : & proiecti.

ጕጕአ : festinatio, solicitudo. *ps.* 77. 33. በጕጕአ : cum festinatione. 2. *Pet.* 1. 5. በኵሉ : ጕጕአ : omni solicitudine.

ጐጕአ : festinauit, accelerauit, solicitus fuit. *Mar.* 6. 25. እንዘ : ትጔጕእ : festinans. 2. *Pet.* 1. 10. fratres ጐጕኡ : satagite, *soliciti estote.*

ጕጋ nycticorax. *ps.* 101. 6. & fui sicut ጕጋ : nicticorax &c.

ጌጋይ iniquitas, malitia, nequitia, culpa, error. *Psal.* 50. 3. cognosco, ጌጋይየ : iniquitatem meam. *Marc.* 12. 27. multum ትጔግዩ : erratis. *Mar.* 15.

27. scriptura, ጌጋዩ : culpæ eius, *causæ eius.*

ጉሕሉ : iniquus, nequam, seductor. Mat. 27. 63. ዝኩ ፡ ጉሕሉ ፡ seductor ille.

ጎግ : Gog. *nom. prop. reg. apoc.* 20. 7.

ገጽ : facies, vultus, persona. *ps.* 1. 4. እምገጸ ፡ ምድር ፡ à facie terræ. *ps.* 4. 7. lumen ገጽከ ፡ vultus tui. *Mar.* 6. 49. quia ventus እምገጾሙ ፡ à facie eorum erat, *contrarius illis.* ¶ *si sit sermo de personis diuinis, pro* ገጽ ፡ *dic* አካል ፡ persona, *plur.* አካላት ፡ personæ. vt በሠለስቱ ፡ አካላት ፡ ወበአሐዱ ፡ ኀልዌ ፡ in tribus personis & vna substantia *non* በሠለስቱ ፡ ገጽ ፡ &c.

ጉጠት : forceps. *in mis.* 158. 4.

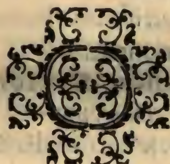
ገፍዐ : oppressit, vim, iniuriam fecit. Mat. 20. 13. amice ኢይገፍዐከ ፡ non facio tibi iniuriam.

ተገፍዐ : oppressus fuit, iniuriam sustinuit, vim passus est, oppressit, compressit. *Mar.* 3. 9. vt ኢይትጋፍዕዎ ፡ non comprimerent eum, *act.* 7. 24. 2. *Pet.* 2. 7. ዘተገፍዐ ፡ qui oppressus erat. *iniuriam sustinebat.*

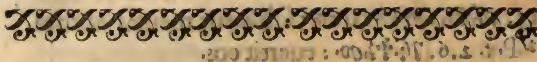
N*om.* ግፉዕ ; oppressus, iniuriatus. *plur.* ግፉዓን ፡ oppressi, iniuriati. *psal. ps.* 102. 6. ለኵሎሙ ፡ ግፉዓን ፡ omnibus iniuriam patientibus. M*att.* 11. 12. &, ግፉዓን ፡ violenti multi &c.

ገፋኢ : vindex, vltor. *ps.* 8. 3. vt destruas inimicum & ገፋኢ : vltorem.

ገፍትአ : euertit, ſubuertit. *Matt.* 21.12. *Mar.* 11. 15. ገፍትአ : ማእዳቲሆሙ : ſubuertit menſas eorum. 2. *Pet.* 2.6. ገፍትኦሙ : euertit eos.



LIT-



LITERA ጠ T.

ጠሀረ፡ mundus, purus fuit, *vt apud Heb. Chald. & Arab.*

አጠሀረ፡ mundauit, purificauit· *Ioan.* 2. 6. በዘ፡ ያጥሕሩ፡ quibus purificabant se·

N*om*.አጥሀሪ፡ purificatio· I*oan.* 3. 25. propter, አጥሀሮ፡ purificationem.

ጠለ፡ ros.*ps*.132. 3· sicut, ጠለ፡ ros hermon· C*ant*. 5.2.plenum est, ጠሉ፡ rore·

ጠሊ፡ hœdus·*plur*.አጣሊ፡ hœdi. C*ant*. 5. 7. pasce አጣሊክ፡ hœdus tuos·M*at*·25·32·oues, እምአጣሊ፡ ab hœdis.

ጠለለ፡ pinguis fuit, pinguefactus est, delitiis affectus est.*ps*·91·10. & ይጠሉሉ፡ በቅብእ፡ pingue fiet in oleo·

N*om*. ጥሉል፡ pinguis.*ps*. 67.16. ደብር፡ ጥሉል፡ mons pinguis.

አጥለለ፡ pinguefecit·*psal*.19. 4.ወያጥሉል፡ & pin guefiat &c·

ጠለ፡ & ጣለት፡ vbertas, abundantia, fertilitas. *ps*. 37.9.እምጣለ፡ ቤትከ፡ ab vbertate domus tuæ.

psal·64.

*ps.*64.12. replebuntur ጠላት : vbertate campi.

ጠለሰ : Thalassa. *nom.prop.ciuit.act.*27.8.

ጥልቀት : pollutio. *in miss.* 158.2. ab omni macula & ጥልቀት : polutione.

ጠለዐ : *inde* አንጠልዐ : expandit, extendit. *ps.* 104. 39. አንጠልዐ : ደመና : expandit nubem.

መንጠላዕት : velum, cortina. *Matt.*27. 51. *Mar.* 15. 38. scissum est, መንጠላዕት : velum templi.

ጠሐረ : rugiuit, clamauit. *ps.*103. 21. catuli leonum የጥሕሩ : rugierunt. 1.*Pet.* 5.8. diabolus ይጥህር : rugit, vt leo.

ጠመቀ : baptizatus fuit. *Mat.*3.13. ከመ : ይጠመቅ : vt baptizaretur. *Mar.*10. 39. baptisma quo ego እጠመቅ : ትጠመቁ : baptizor baptizabimini.

ተጠምቀ : baptizatus est. *Mat.*3. 16. ወተጠሚቆ : ኢየሱስ : pabtizatus autem Iesus. *Mar.*16.16. ዘአምነ : ወተጠምቀ : qui crediderit & baptizatus fuerit.

አጥመቀ : baptizauit. *Mat.*3.11 በማይ፡አጠምቀክሙ : in qua baptizo vos. ipse ያጠምቀክሙ : baptizabit vos &c.

መጥምቅ : baptista. *Mat.* 3.1. venit, ዮሐንስ : መጥምቅ : Ioannes baptista.

ጥምቀት : baptisma, baptismus. *Mar.*1.4. prædicans ጥምቀተ : baptismum &c. *act.*1. 12. እምጥምቀተ : à baptismate, Ioannis.

ምጥማቃት : baptismata, natatoria, piscina. *Ioan.* 5.4.

5.4. ውስተ ፡ ምጥማቃት ፡ in piscinam. *Ioan.* 9. 7. በምጥማቃተ ፡ ሰሊሆም ፡ in natatoria siloe.

ጢሞቴዎስ ; Timotheus. *nom.prop. vir. act.* 16.1.

ጢሞና ፡ Timon.*nom.prop.vir.act.*6. 5.

ጠመዐ ፡ intinxit, immersit. *vt apud Chald.*Luc. 16. 24. ከመ ፡ ይጥማዕ ፡ vt intingat &c.

ጥር ፡ *nomen mensis* Ianuarius. *incipit* 27. *Decembris.*

ጥረስ ፡ molares, dentes maiores. *psal.* 57.7. ጥረሲሆሙ ፡ ለአናብስት ፡ molas leonum.

ጢሮስ ፡ Tirus.*nom.prop.ciuit.act.* 21.3.

ጠርሴስ ፡ Tarsus. *nom.ciu.act.*9.3.

ጢሮአዳ ፡ Troas. *nom.ciu.act.* 16.8.

ጥራኮኒዳስ ፡ Trachonitis. *nom.prop.Reg.*

ጠረየ ፡ *inde* አጥረየ ፡ possedit, potitus fuit, acquisiuit. *Mat.* 16.22. & ትጠሪ ፡ habebis thesauros &c *luc.* 18.13. ለኵሉ ፡ ዘአጥረይኩ ፡ omnium quæ possideo. *Luc.* 21. 18. ታጠርዩ ፡ ለነፍስክሙ ፡ possidebitis animas vestras *act.* 20. 28. እንተ ፡ አጥረያ ፡ ቢደሙ ፡ quam acquisiuit sanguine suo.

N*om.* ጥሪት ፡ possessio, hereditas, res possessa. *Mat.* 19. 23. እስመ ፡ ብዙኅ ፡ ጥሪት ፡ erat enim habens multas possessiones.

ጥሮፊሞስ ፡ Trophimus. *nom. prop. act.* 30. 4.

ጥሪፎሳ ፡ Tryphosa. *nom. prop. Rom.* 16. 12.

ጥሪፌና ፡ Tryphena. *nom. prop. Rom.* 16. 12.

ጥቀ ፡ valde, quomodo, quam, propè, secus. M*at.*

20. 30. ጥቃ : መንገድ : secus viam. *psalm.* 118. 97. ጥቀ : quomodo dilexi legem tuam. *ps.* 83. 1. quam dilecta tabernacula tua.

ጠቀመ : sepiuit, muniuit, aptauit, instruxit.

ጥቅም : sepes, septa, maceriç, mœnia. *ps.* 58. 11. ሀገር : : ጥቅም : ad ciuitatem munitam, *Luc.* 14. 23. & ad, ጥቅመ : ሃገር : mœnia ciuitatis.

ጥቅምት : *nom. mensis* Octob. *incipit.* 28. *Sept.*

ጠቀበ : suit, consuit, assuit, connexit. *Mar.* 2. 21. nemo. ዘይጠቅበ : qui assuit &c. *Luc.* 5. 33.

ጠበበ : prudens, sapiens fuit, intellexit. *ps.* 118. 99. super omnes docentes me ጠበብኩ : intellexi. *luc.* 16. 8. quia filii huius sæculi, ይጠብቡ : prudentiores sunt &c. 1. *Cor.* 1. 25.

አጥበበ : intelligere fecit, prudentem, sapientem effecit. *psal.* 118. 98. አጥበበኒ : prudentem me fecit. & *ver.* 130. ወይጠብብ : & intellectum dat paruulis.

Nom. ጠቢብ : prudens, sapiens intelligens. *plur.* ጠቢባን : prudentes, sapientes, intelligentes. *Mat.* 10. 16. ኩኑ : ጠቢባን : estote igitur prudentes. *Luc.* 12. 42. fidelis & ጠቢብ : prudens. *Mat.* 45. 3. ወጠባባት : prudentes vero. *fem. act.* 18 2. 4. ብእሲ : ጠቢብ : vir prudens, sapiens.

ጥበብ : disciplina, eruditio, prudentia, sapientia, scientia. *ps.* 2. 12. apprehendite, ለጥበብ : disciplinam. *Ps.* 48. 4. loquetur, ጥበብ : sapientiam. *ps.* 118.

66.ወጥበበ፡ መሀረኒ፡ & ſcientiam doce me.1.Cor. 1.5.ወበኵሉ፡ ጥበብ፡ & in omni ſcientia. *ibid. v.* 30.in quo, *ſeu* per quem inueniſtis ጥበበ፡ ſapientiam Dei.

ጠበጠበ፡ *inde* አንጠብጠበ፡ ſtillauit, diſtillauit, fluxit, redundauit. *pſ.* 67.9. ወሰማያት፡ አንጠብጠበ፡ etenim cæli diſtillauerunt. *pſ.* 71.9. ዘያንጠበጥብ፡ ſtillantia, *quæ ſtillant* ſuper terram.

ንጠብጠብ፡ ſtilicidium, riuus. *plur.* ንጠብጣብ፡ ſtilicidia, riui. *Pſalm.* 71.6. ከመ፡ ንጠብጣብ፡ ſicut ſtilicidia.

ጢባርዮስ፡ Tiberius. *nom. prop. vir.* Luc. 3.1.

ጥበርያዶስ፡ Tiberias. *nom. prop. ciu.* Ioan. 6.1.

ጠበቀ፡ ſuffocauit, compreſſit. Mat. 13. 7. Luc. 8. 7. ſpinæ ጠበቆ፡ ſuffocauerunt illud.

አጥባት፡ vbera, mammę. Cant. 11. meliora አጥባትኪ፡ እምወይን፡ vbera tua vino. Luc. 11. 27. ወአጥባት፡ & vbera quę lactauerunt te.

ጣቢታ፡ Tabita. *nom. prop.. act.* 9. 36.

ጠበሐ፡ *heb. Chald. Arab.* mactauit, occidit, iugulauit. *pſ.* 43. 23. ſicut ouis, ዘይጠብሑ፡ occiſionis *quam mactant Ioan.* 10. 10. vt furetur &, ይጥባሕስ፡ mactet.

መጠብሕ፡ *plur.* gladij. *ſing.* መጥባሕት፡ gladius. Luc. 22. 36. emat ſibi, መጥባሕተ፡ gladium. *ver.* 38. ነዮ፡ ክልኤ፡ መጠብሕ፡ ecce duo gladij. Ioan. 18. 11. mitte, ለመጥባሕትከ፡ mitte gladium tuum.

ጠበዐ፡

ጠብዐ : promptus,expeditus,ſtrenuus, paratus fuit, accelerauit ', celeriter aripuit. *Mat.* 16. 24. *Luc.* 9. 23. ወይጥባዕ : & acceleret ſumere &c.

Nom. ጥቡዕ : paratus, prumptus, expeditus. *plur.* ጥቡዓን : parati,prumpti expediti. *pſ.* 107. 1. ጥቡዕ : ልብየ : paratum cor meum. *act.* 4. 13. videntes Petrum, & Ioannem ጥቡዓነ : prumptos.

አጥብዐ : voluit,parauit, auſus fuit, propoſuit. *Mat.* 22. 44. አልቦ : ዘአጥብዐ : nemo qui auſus fuit. *act.* 20. 15. ወአጥብዐ : & propoſuerat Paulus. 1. *Cor.* 7. አጥብዐ : በልቡ : ſtatuit in corde ſuo.

ጥንት : principium initium. *mıſ.* 161. 1.

አጥብዖት : prumptitudo,ſeueritas. *Rom.* 11. 22. videte, bonitatem ወአጥብዖቶ : ለእግዚአብሔር : & ſeueritatem Dei.

ጢኪቆስ : Tichicus. Nom. prop. *act.* 20. 4.

ጠውየ : prauus,peruerſus fuit. *pſ.* 17. 27. cum peruer ſo, ተጠዊ : peruerteris.

Nom. ጠዋይ : prauus, peruerſus. *pſ.* 17. 27. ምስለ : ጠዋይ : cum peruerſo. *pſ.* 100. 4. ልብ : ጠዋይ : cor prauum.

ጠወቀ : preſſit, compreſſit,vrſit, afflixit. *Luc.* 8. 45. turbæ, ይጠውቁ : comprimunt. *Cor.* 9. 26. እጠውቃ : ለነፍስየ : affligo animam meam, *corpus meum.*

ጠወየ : parcus, auarus, continens fuit. 2. *Cor.* 9. 5.

ወዘስ፡ ጠዊዩ፡ qui parce seminat, etiam ይጠውዮ፡ ቆተሪ፡ ዓእረር፡ parca erit ei messis.

አጠወዐ፡ auaritiam sectatus est, parcus, tenax fuit ወዘያግው ዑ፡ & qui auari *tenaces* sunt &c.

ጠዐመ፡ *vt Heb.Syr.Cald.Arab.*gustauit, degustauit, libauit, probauit, expertus fuit. *ps.* 33.9. ጠዐሙ፡ gustate, & videte. *Luc.* 9.27. እለ፡ ኢይጥዕምዋ፡ ለሞት፡ qui non gustabunt, mortem.

Nom. ጥዑም፡ dulcis, gustũ suaue. *Cant.* 2.3. ፍሬሁ፡ ጥዑም፡ fructus eius dulcis.

ጠዐወ፡ idolum. *plur.* ግዕት፡ idola. 105.39. በግዕቶሙ፡ in idolis suis. *Rom.* 2.22. qui abominaris, ግዕተ፡ idola. 1. *Cor.* 5.10 aut qui seruiunt ግዕት፡ idolis.

አግዐወ፡ idola coluit. 1. *Cor.* 5. 11. ወእለ፡ ያግዕው፡ & qui colunt idola.

Nom. አግዕዎ፡ idololatria, idolorũ cultura. *Gal.* 5.20. luxuria, አግዕዎ፡ idolorum seruitus &c.

ጠዐየ፡ sanus, intiger, perfectus fuit. *Ioan.* 11.12. si dormit, ይጥዒ፡ saluus erit.

አጥዐየ፡ integrauit, reintegrauit, sanauit, perfecit 1. *Thes.* 5.23. ወያጥዒክሙ፡ & perficiat vos.

Nom. ጥዑዩ፡ intiger, sanus, perfectus. *plur.* ጥዑያን፡ sani &c. *Mar.* 2.17. & *Luc.* 5.29. infirmi egẽt medico ወአኮ፡ ጥዑያን፡ non autem sani.

ጠየሰ፡ fumigauit, euaporauit, vaporem emisit. *ps.* 103. 32. *ps.* 143.5. tange montes ወይጠይሱ፡ & fumigabunt.

Nom.

Nom. ጢስ : fumus, vapor. ps.17.9. ascendit ጢስ፤ fumus.

ጠየቀ : diligenter, & accurate inspexit, scrutatus, perscrutatus fuit, intuitus est, vidit, aspexit, cognouit, considerauit. Mat.16.6. ጠይቁ : intuemini, & cauete. Mar.14.67. ኢየጤይቅ : ዘትብሊ : non percipio, nescio quid dicis. ወጠየቀቶ : & intuita esset eum. Ioan.4.42. ወጠየቅነ : & scimus. Ioan.10.38. ወትጠይቁ : & cognoscatis

አጠየቀ : notum fecit, significauit, perspicuè ostendit, respondit, affirmauit. Ioan.1.22. vt, ናጤይቆሙ : ለእለ : responsum demus his qui, &c. act.9.22. እንዘ : ያጤይቆሙ :: affirmans eis. Cor.12.3. አጤይቀክሙ : notum vobis facio.

ጠገአ : & ጠገዐ : adhesit, iunctus, coniunctus, infixus, compactus, conglutinatus fuit. ps. 43. 25. ወጠግዐት : conglutinata est in terra &c. ps.68.3. ጠጋእኩ : infixus sum etc. ps. 118. 25. ጠግአት : ነፍስየ : adhesit anima mea.

ጠፈልሐት : annulus. plur. ጠፋልሖት : annuli.

ጠፈሐ : complosit, plausit manibus. ps.46.2. omnes gentes. ጥፍሑ : እደ ዊክሙ : plaudite manibus. ps. 97.8. flumina, ይጠፍሑ : እደ : plaudent manu.

ጠፈረ : texit domum, tecto operuit. ps.103.3. ዘይጠፍር : በማይ፡ qui tegis aquis superiora eius.

Nom. ጠፈር : tectum, tegula. Mat.8. 8. ታሕተ : ጠፈርየ : sub tectum meum. Luc.5.19. ወነሠቱ : ጠ

ፈረ :

ፈረ፣ depoſuerunt regulas.

ጠፍአ ፡ periit, interiit, euanuit, vaſtatus, deſtructus, extinctus fuit. *pſ.* 1.6. iter impiorum. ትጠፍእ ፡ peribit. *Marc.* 9.43. & ignis ኢይጠፍእ፡ non extinguetur *luc.* 24.31. ወጠፍአ፡ እምኔሆሙ ፡ & euanuit ab eis.

አጥፍአ ፡ extinxit, deleuit, deuaſtauit, deſtruxit, conſumauit, perdidit. *Cant.* 8.7. non potuerunt, አጥፍኦታ ፡ ለፍቅር ፡ extinguere charitatem. *luc.* 9. 54. ወያጥፍኦሙ ፡ & conſumat illos. *luc.* 17. 27. ወአጥፍአ ፡ & perdidit, omnes.

Nom. ጥፍአት ፡ et ጥፍት ፡ damnum, perditio, interitus. *act.* 27.11. non ſolum, ጥፍት ፡ damno oneris &c. ſed etiam, ጥፍአት ፡ ነፍሳቲነ ፡ damno, ipſarum animarum noſtrarum.



LIT-

LITERA ጰ P.

ጲላጦስ : Pilatus.*nom.prop.*Matt.27.2.
ጰርቴ : Parthi..*nom.prop.gen.act.* 2.9.
ጰርሰፎሬ : ſacrificium *in miſ.*165.5.ſana nos በዝንቱ : ጰርሰፎሬ : per hoc ſacrificium.
ጰራቅሊጦስ :paraclitus,paracletus.*grecè* aduocatus. *Ioan.* 15.26.cum venerit, ጰራቅሊጦስ : paraclitus.
ጲርጋሞን : Pergamus.*nom.prop.apo.*1.11.
ጴርጌን : Perge. *nom.prop.act.*13.13.
ጰርጰጦቄ : probatica. *Ioan.* 5.2.piſcina, ዘጰርጰጦቄ : probatica.
ጰስክ : Paſcha.*luc.*22.1.dies feſtis azym. qui dicitur ጰስክ : paſcha.
ጲሰድያ : Piſidia. *nom.prop.reg.act.*13.
ጰንጠቈስጤ : Pentecoſte.*act.*2.1.cum complerentur, መዋዕለ : ጰንጠ : ቈስጤ : dies Pentecoſtes.
ጰንጢናዊ : Pontius . *nom.prop.*
ጰንፊልያ : Pamphilia. *nom.prop.Reg.act.* 16.14.
ጰውሎስ : Paulus. *nom.Doctoris Gent.*
ጰዘዮን : topaſion.*pſ.*118. 117. ወእምጰዘዮን : & præ

topa-

topaſion.

ጰጦስ : rubus, ſpina, dumetum. *Mar.* 12. 26. ſuper ዕፀ : ጰጦስ : rubum.

ጴጥሮስ : Petrus. *nom. principis Apoſt.*

ጰጥሮባን : Patroba. *Nom. prop. Rom.* 16. 14.

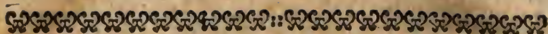
ጰጰስ : Epiſcopus, Pontifex. *plur.* ጰጰሳት : Epiſcopi, Pontifices. *Philip.* 1. 1. cum, ለጰጰሳት : Epiſcopis. 1. *Tim.* 3. 2. oportet ጰጰስ : Epiſcopum &c.

ሊቀ : ጰጰሳት : ſummus Pontifex.

ጳፉ : Paphus: *nom prop. ciuit. act.* 13. 6.



LIT-



LITERA. ጸ Z

ጸሀቀ : ſolicitus fuit. *vide* ጸሐቀ :
ጸለለ : operuit, texit, obtexit, inumbrauit, obumbrauit. *pſ.* 90. 4. ይጸልለከ : obumbrabit tibi ſcapulis ſuis. *Luc.* 1. 35. ኀይል : ልዑል : ይጼልለኪ : virtus altiſſimi obumbrabit tibi.

ተጸለለ : tectus, opertus fuit. *Ioan.* 12. 38. ተጸለለ : ልበሙ : obſcuratum eſt cor eorum. *Rom.* 1. 21. *idem.*

አጸለለ : requieuit, manſionem fecit, tabernaculum fixit moratus fuit, nidificauit. *pſ.* 14. 1. aut quis የጸልል : requieſcet in monte ſancto tuo. *Luc.* 13. 19. volucres cęli አጸለሉ : requieuerunt in ramis eius.

N*om.* ጽሉል : opertus, obcœcatus, obumbratus. *Marc.* 6. 53. ጽሉል : ልበሙ : obcœcatum erat cor eorum.

ምጽላል : nidus. M*at.* 8. 20. & volucres cęli ምጽላል : nidos.

ጸላሎት : tabernaculum, tegumentum, velamentum, vmbra, vmbraculum. *pſ.* 18. 4. in ſole, ሠረሙ :

ጽላሎቶ፡ posuit tabernaculum suum. ps.143.4 ከመ፡ ጽላሎት፡ sicut vmbra prætereunt. ps.62.8. & spe rabo በጽላሎተ፡ in velamento alarum tuarum.

ጽሌ፡ ጸላት፡ tabulę. 2.Cor. 3.3. ጽሌ፡ ዘእብን፡ tabu lę lapidiæ. heb.9.4. ወጽላትኒ፡ እንተ፡ ውስቴታ፡ ኦሪት፡ & tabulæ in quibus erat lex, *tabulæ testamenti.*

ጸልሐወ. dolosè egit, imposuit, fefellit. ps. 13. 3. ወጸልሐው፡ & dolosè agebãt linguis suis. & .ps. 35.3. እስመ፡ ፀልሐወ፡ quoniam dolosè egit lingua sua.

Nom: ጽልሑት፡ dolus, fraus, iniquitas. ps. heb. 10. 7. amaritudine & ጽልሑት፡ dolo psalm. 31.5. & tu remisisti ጽልሑትየ፡ ልብየ፡ iniquitatem cordis mei. Ioan. 1.47. ዘአልቦ፡ ጽልሑት፡ in quo dolus non est.

Nom. ጽልሐው፡ dolosus, impostor, sceleratus. *plur.* ጽልሓዋን፡ dolosi, impostores, scelerati. 1. Tim. 1.9. peccatoribus, ወለጽልሓዋን፡ & scelera- tis.

ጸለመ፡ obscurus, tenebrosus, niger fuit. ps. 68. 24. ይጽለሙ፡ obscurentur oculi eorum. ps. 138. 12. quia tenebræ ኢይጸልም፡ non obscurabuntur à te.

Nom. ጸሊም፡ obscurus, niger. plur. ጽሉማን፡ obscu- ri, nigri. Cant. 1. 4. አነ፡ ጸለም፡ ego nigra. ps. 73. 20. ጽሉማን፡ obscurati sunt.

ጽልመት፡ nigredo, tenebræ, obscurum. ps. 54. 6.

6. ጸፈነኒ ፡ ጽልመት ፡ contexerunt me tenebræ. *pſ.* 142. 3. collocauit me ውስተ ፡ ጽልመት ፡ in obſcuris. 2. *Cor.* 4.6. qui dixit እምጽልመት ; de tenebris lucem ſplendeſcere.

ጸልመ ፡ tenebroſum, obſcurum. *pſal.* 17.12. ጸልሙ ፡ ማያት ፡ tenebroſæ aquæ, &c.

አጽለመ ፡ obſcurauit, denigrauit. *pſ.* 105. 28. ወአጽለሞሙ ፡ & obſcurauit eos.

ጸልአ ፡ odit, inimicus, aduerſatus fuit, odio habuit. *pſal.* 57. ጸልእከ ፡ odiſti Domine. *pſ.* 24. 19. ይጸልኡኒ ፡ oderunt me. *pſ.* 118.128. iniquos ጸላእኩ ፡ odio habui.

Nom. ጽልእ ፡ odium, inimicitiæ, *pſ.* 138. 22. perfecto. ጽልእ ፡ ጸላእክዎሙ ፡ odio oderam illos.

ጸላኢ ፡ inimicus, hoſtis, aduerſarius, osor, *plur.* ጸላእት ፡ inimici, hoſtes, aduerſarij, oſores. *pſ.* 8. 3. vt deſtruas ጸላኢ ፡ inimicum. *pſal.* 17.1. de manu. ጸላእቱ ፡ inimicorum eius. *ibid.* v. 18. እምጸላእትየ ፡ de inimicis meis.

ጸለየ ; orauit, exorauit, obſecrauit. *pſ.* 5. 4. ad te. እጼሊ ፡ orabo, Domine. *pſ.* 31. 6. pro hac ይጼሊ ፡ orabit ad te &c. *Mat.* 6. 5. cum ትጼልዩ ፡ oratis &c.

ጸሎት ፡ oratio. *pſ.* 101. 2. exaudi Domine ጸሎትየ ፡ orationem meam. *apoc.* 5.8. ጸሎቶሙ ፡ ለቅዱሳን ፡ orationes ſanctorum.

ጸሕል ፡ catinus, paropſis, patena. *Mat.* 23. 25 *Luc.* 11.

ii. 3 9.quod de foris est calicis & ጸሕል፡ paropsidis. *in miss.* 158. 4. oratio super ጸሕል፡ patenam.

ጽሕም፡ barba, mentum.*psalm.*132.2. ጽሕሙ፡ ጽሕሙ፡ ለአሮን፡ barbam barbam Aron.

ጸሐቀ፡ & ጸሀቀ፡ solicitus, promptus, cupidus, paratus fuit. R*om*.1.15. ፈድፋደ፡ እጸሀቅ፡ valde cupidus sum, *promptus sum* 2. *Cor*.9.2. scio, ከመ፡ ትጸሀቁ፡ quodprompti sitis. *Rom*.15. 23. እጸሀቅ፡ cupiditatem habeo veniendi ad vos.

N*om*. ጽሕት፡ & ጽሀቅ፡ solicitudo, diligentia, cupiditas, promptitudo.

አጽሀቀ፡ curæ fuit, curauit. L*uc*. 10. 40. Domine ኢያጽሀቅከ፡ non est tibi curæ ?

ጸሕብ፡ lagena, vas. *Mar*. 14. 13. portans, ጸሕበ፡ ማይ፡ legenam aquę.

ጸሕደ፡ & ፀሕደ፡ mollis, delicatus, pinguis fuit. *psal*. 54. 22. ፀሕደ፡ እምቅብዕ፡ mollitum prę olio sermones eius.

አጽሐደ፡ impinguauit.*ps*.22. 5. አጽሐድከ፡ በቅብእ፡ impinguasti in olio.

ጸሐፈ፡ scripit, descripsit. *Ioa*. 29. 21. ኢትጽሐፍ፡ ne scribas rex Iudęorum. *ibid*. ዘጸሐፍኩ፡ ጸሐፍኩ፡ quod scripsi scripsi.

ተጽሕፈ፡ scriptus fuit, conscriptus.*ps*. 39.8. ተጽሕፈ፡ scriptum est de me.*ps*.101.19. ተጽሕፈት፡ ዘቲ፡ scribatur hoc.

ጽሑፍ፡ scriptus, schriptus est, M*ar*.1.1. በከመ፡

ጽሑፍ፡

ጽሑፍ ፡ sicut scriptum est. *apoc.* 13. 8. ኢኮነ ፡ ጽሑፈ ፡ አስማቲሆሙ ፡ non sunt scripta nomina eorum.

ጸሓፊ ፡ scriba. *plur.* ጸሐፍት ፡ scribæ. *ps.* 44. 2. ከመ ፡ ቀለመ ፡ ጸሓፊ ፡ vt calamus scribæ. *Mat.* 23.1. sederunt ጸሐፍት ፡ scribæ &c.

መጽሐፍ ፡ liber, scriptura, epistola. *plur.* መጻሕፍት ፡ libri, scripturæ, epistolæ, scripta. *ps.* 138.16. ውስተ ፡ መጽሐፍከ ፡ in libro tuo. *act.* 19.19. adduxerunt, መጻሕፍቲሆሙ ፡ libros suos.

ጸመመ ፡ *primo significat vt apud Arabes* surdus fuit; *deindè* mutuit, mutorum more tacuit (*surdi nati semper sunt muti*) *psalm.* 27.1. Deus meus ኢትጸመመኒ ፡ ne sileas à me.

Secundo significat vt Arabicè cum puncto contraxit, coarctauit, applicauit, alligauit, *vt ps.* 146. 3. ወየጸምሞሙ ፡ & alligat contritiones eorum.

Nom. ጸሙም ፡ mutus. *plur.* ጽሙማን ፡ muti. *Mat.* 15.30. habentes secum ጽሙማነ ፡ mutos.

ተጸመመ ፡ siluit, tacuit, obmutuit, mutus factus est. *ps.* 38. 3. ተጸመምኩ ፡ obmutui, & humiliatus sum. *ps.* 27.1. nequando ተጸመምከኒ ፡ taceas &c.

ጸምሚተ ፡ occultè, in silentio, clàm, obscurè. *ps.* 10.3. vt sagittent &c. በጸምሚ ፡ in obscuro. *Matt.* 1.19. voluit ጸምሚታ ፡ occultè, dimittere eam. I*oan.* 11. 28. sororem suam. ጸምሚተ ፡ silentio.

ጸምአ ፡ sitiuit. *ps.* 41. 3. ጸምአት ፡ ነፍስየ ፡ sitiuit anima mea. *Matt.* 25. 35. ጸማእኩ ፡ sitiui. I*oan.* 4.13. ይጸምእ ፡

ጸገመ፡

ጸገመ : ſitiet iterum. *ibid.* v. 15. ከመ : ኢይጸማእ : vt non ſitiam.

N*om.* ጽምእ : ſitis. *pſ.* 61. 6. cucurri, በጽምእየ : in ſiti mea.

አጽመአ : intellexit, intendit, percepit, attendit. *pſ.* 48. 1. አጽምኡ : auribus percipite. *Ioan.* 10. 20. ምንተኑ : ታጸምእዎ : quid attenditis eum. L*uc.* 19. 48. በአጽምኦቱ : audiens illum. *Act.* 17. 32. ንጸምአከ : audiemus te.

ጸመወ : laborauit, vexatus, moleſtatus, afflictus fuit, ſolicitus, anxius fuit. *pſ.* 126. 1. ከንቱ : ይጸምዉ : in vanum laborauerunt. *Mat* 6. 28. ኢይጸምዉ : non laborant. M*at.* 9. 36. እስመ : ጸመዉ : quia erant vexati.

አጽመወ : vexauit, afflixit, moleſtus fuit. M*arc.* 5. 35. ኢታጸምዎ : ne vexas eum.

N*om.* ጻማ : labor, ſolicitudo, anxietas, cura. *pſ.* 77. 51. ኵሉ : ጻማሆሙ : omnis laboris eorum. 1. T*heſ.* 2. 2. በብዙኅ : ጻማ : in multa ſolicitudine.

ጽርሕ : & ጽርሕ : templum, thalamus, cęnaculum, cellarium, cubiculum. *plur.* አጽራሕ : templa, thalami, cęnacula &c. *pſ.* 5. 8. adorabo ጽርሕ : መቅደስከ : in templo ſancto tuo. *pſ.* 18. 8. procedens እምጽርሑ : de thalamo ſuo. L*uc.* 12. 3. prędicate በአጽራሕ : in templis. L*uc.* 22. 12. oſtendet vobis, ጽርሕ : ዐቢየ : cœnaculum magnum.

ጸሪቅ : aſſis, diſpondio, minutum. M*ar.* 12. 42. ክልኤቱ :

እተ ፡ ጸሪቀ ፡ ዘይብልዎ ፡ ቆጽሬጢስ ፡ duo minuta, *quæ dicuntur Kodratis*

ጸራቢ ፡ faber. *plur.* ጸረብት ፡ fabri. *Mat.* 13. 55. *Mar.* 6. 5. ወልደ ፡ ጸራቢ ፡ filius fabri. 1. *Cor.* 3. 10. vt prudens ሊቀ ፡ ጸረብት ፡ architectus, *magiſter fabrorum.*

ጸርኀ ፡ clamauit, vociferatus fuit. *pſ.* 4. 4. ሶበ ፡ ጸራኅኩ ፡ ኀቤሁ ፡ cum clamauero ad eum. *pſ.* 64. 14. ይጸርኁ ፡ clamabunt.

Nom. ጽራኅ ፡ clamor, vociferatio. *pſ.* 5. 2. intellige ጽራኅየ ፡ clamorem meum.

ጸረየ ፡ purus, purgatus, expurgatus fuit. *pſ.* 11. 7. ſicut argentum ጽሩይ ፡ purum &c. ዘአጽረይዎ ፡ purgatum ſeptuplum.

ጽርእ ፡ græcè. I*oan.* 19. 21. in latino, & በጽርእ ፡ in gręco. *act.* 21. 37. noſti, ጽርእ ፡ gręcè.

ጸረፈ ፡ blaſphemauit, conuiciatus eſt verbis, probris affecit. M*at.* 9. 3. ዝሰ ፡ ይፀርፍ ፡ hic blaſphemat. *Mat.* 27. 39. ይፀርፉ ፡ ላዕሌሁ ፡ blaſphemabāt eum. M*arc.* 3. 29. ዘሰ ፡ ጸረፈ ፡ ዲበ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ qui blaſphemauerit in ſpiritum ſanctum.

N*om.* ጸራፊ ፡ blaſphemus. *plur.* ጸረፍያን ፡ blaſphemi. *act.* 24. 5. inuenimus ለዝ ፡ ብእሲ ፡ ጸራፊ ፡ hunc hominem blasphemum. II. *Tim.* 3. 2. ſuperbi, ፀራፍያን ፡ blasphemi &c.

ጽርፈት ፡ blaſphemia. I*oan.* 10. 36. propter ፅርፈትከ ፡ blaſphemiam tuam. *act.* 6. 11. ነገረ ፡ ፅርፈት ፡

verba

verba blaſphemiæ.

ጸቃውዕ : fauus. *Cant.* 4.11. ጸቃውዕ : ይውሕዝ : fauus ſtillat à labiis tuis. *Luc.* 24. 42. ወጸቃውዐ : & fauum mellis.

ጸባሕ : manè, diluculum, matutinum, oriens. *pſ.* 5. 4. & *pſ.* 27. 6. በጸባሕ : manè, ad matutinum. *pſ.* 74. 7. እምጸባሕ : neque ab oriente. *pſ.* 109. 3. ante ኮከበ : ጸባሕ : luciferum, ſtellam matutinam.

ጸበሐ : tributum ſoluit, vel exegit, mulctuauit, cenſuit. *Rom.* 13. 6. cui tributum, ጸበሑ : tributum ſol uite.

ጸባሕት : tributum, mulcta. Mar. 12. 15. ጸባሕት : ዲናር : tributum denarii. *Rom.* 13. 6. ለዘዚ : ጸበሕት : cui tributum &c.

መጸብሕ : telonium, vectigal. *Mar.* 2. 14. ſedentem ኀበ : መጸብሕ : ad telonium.

መጸብሔ : publicanus, collector tributorum, exactor. *plur.* መጸብቃን : & መጸብሓን : publicani. *luc.* 5. 30. quare cum, መጸብሓን : publicanis, & peccat. manducatis. *Luc.* 15. 1. & appropinquabant Ieſu መጸብሕያን : publicani. *ibid. cap.* 19. *v.* 2. princeps መጸብሐውያን : publicanorum.

ጸበል : puluis, arena, ſabulum. *Mat.* 10. 14. & *Mar.* 6. 13. excutite ጸበለ : እግሪክሙ : puluerem pedum veſtrorum.

ጸበርት : ramus, rami, *Ioan.* 12. 12. acceperunt ጸበ ርተ : ተመርት : ramos palmarum.

ጸበበ :

ጸበበ፡ angustus,arctus.*Mat*.7.13.& *Luc*.13.24. intrate እንተ፡ጸበበ፡እንቀጸ፡ per angustam portam. *ibid.v*.14. ጥቀ፡ጸበበ፡ valde angusta &c.

ጸበተ፡ natauit,innatauit aquis,remigrauit aquis.*act*.27. 42.qui scirent ጸቢተ፡ጸቢተክሙ፡ natare, enatarent. 2.*Cor*.11. 26. mansi እፀብት፡ወስተ፡ቀላይ፡ natando in profundum.

ጸበነ፡ intinxit,tinxit,mersit immersit.M*at*.26.23. ዘጸበነ፡ qui intingit mecum &c.*Ioan*.13.24. ዘእ በበና፡ሎቱ፡እነ፡ኅብስተ፡ cuius intinxero panem.

መጸብና፡ obsonium, ius,iusculum,pulmentum, brodium. M*at*.26.23.& *Mar*. 14. 21. qui intingit mecum manum in መጸብና፡ catino *obsonio*.

ጸባኦት፡ Sabaoth. R*om*. 9.29.nisi Dominus ጸባኦት፡ Sabaoth.

እጸብዕ፡ digitus.*plur*.አጸባዕት፡ digiti.*ps*. 8.4. opera አጸባቲከ፡ digitorum tuorum.L*uc*.11.46.& ipsi vno አጽባዕትክሙ፡ digito vestro &c. L*uc*.16.24.vt mittat extremum, አጽባዕቱ፡ digiti sui.

ጸነነ፡ & ጸንጸነ፡ inclinatus, extensus, expansus fuit, prostratus.*ps*.61.4.tamquam, አረፍተ፡ጽንዕንተ፡ parietem inclinatum.

አጸነነ፡ inclinauit, declinare fecit *ps*.17.10.አጽነነ፡ ሰማያተ፡ inclinauit cælos. I*oan*. 19.30 ወአጽነነ፡ ርእሶ፡ & inclinauit caput suum.*ps*.143.5. Domine አፅንን፡ inclina cælos tuos.

ጸነሐ፡ & ፀነሐ፡ expectauit sustinuit,perseuerauit, su-

 sten-

ſtentauit, paſſus fuit. M*ar*. 8.1.triduo ይፅንሑኒ፡ ſuſtinent me. *act*.28.6.barbari autem, ይጸንሑ፡ expectabant. 2.*Cor*.11.4. ርቱዐ፡ ትፀንሑ፡ recte pa teremini.

አጸንሐ፡ expectare fecit, portauit, accepit. *Mar*. 3.9. vt ያፅንሑ፡ ሎቱ፡ ሐመረ፡

ጸነዐ፡ firmus, fortis, efficax fuit, confortatus eſt. *pſ*.32.6. verbo Domini ጸንዓ፡ ሰማያት፡ firmati sũt cœli. M*ar*.1.7. veniet ዘይጸንዐኒ፡ fortior me.

N*om*. ጽኑዕ፡ efficax, firmus, fortis, durus. *plur*. ጽኑዓን፡ firmi, efficaces, duri. *act*.26.14. ጽኑዕ፡ ለከ፡ durum eſt tibi. 2. C*or*.10.10.graues & ጽኑዓት፡ for tes. H*eb*. 4.12. ወጽኑዕ፡ & efficax.

ጽንዐ፡ duritia. *Mar*.16.17.& exprobrauit ጽንዐ፡ ልበሙ፡ duritiam cordis eorum.

አጽንዐ፡ firmauit, fulſit, obdurauit, fortis fuit, præ ualuit, fortiter apprehendit & tenuit, obtinuit. *Pſalm*.2.12. ያጽንዕዋ፡ apprehendite, diſcip. *pſ*.72. 12. ያጽንዕዋ፡ ለብዕሎሙ፡ obtinuerunt diuitias. *pſ*. 94.8. ኢታጽንዑ፡ ne obduretis. *apoc*. 2.1. ዘያጽንዕ፡ qui tenet ſeptem ſtellas. C*ant*. 2.5. አጽንኡኒ፡ fulſite me.

ጸነወ፡ *indè* አጸነወ፡ odorauit. *pſ*.113.6. nares habẽt ወኢያጼንዉ፡ & non odorabunt.

ጽንጕኒ፡ lutum. *pſ*.17.43.& conculcabo eos ከመ፡ ጽን ጕኒ፡ መርኅብ፡ vt lutum platearum.

ጸናጽል፡ cymbalum. *pſ*.150.5.laudate eum. በጸናጽል፡ in

in cymbalis.

ጸንፊ : terminus,extremitas,finis fimbria, vltimum extremum. *plur.* አጽናፊ : termini, extremitates,limites. *ps.* 2.8. አጽናፊ : ምድር : terminos terrę. *Mar.* 6.28. & *Luc.* 8.44. ጽንፊ : ልብሱ : fimbriam vestimenti eius.

ጸአጸአ : *indè* ተጸአጸአ : coluit, adorauit, reueritus fuit. *Rom.* 1.25. seruierunt, ወተጸአጸኡ : & coluerunt. 1. *Cor* 12.3. & sacrificastis &, ተጸአጸእክሙ : coluistis.

ጼአ : putruit, fetet, putrefactus fuit. *Ps.* 37. 6. ጼኡ : putruerunt. *Ioan.* 11. 39. Domine iam ጼአ : fetet, *putruit.*

ጸአለ : probro, opprobrio fuit, & affecit, exprobrauit, conuiciatus, criminatus est, maledixit, omnem bonitatem detraxit. *ps.* 43. 17. à voce, ዘዮጸ እል : exprobrantis. 1. *Tim.* 3.6. ከመ : ኢየጸአል : vt non opprobrio sit. 1. *Pet.* 2. 23. እንዘ : ዩጼእልዎ : ኢጸአለ : maledicenti se non maledixit. *psal.* 73. 10. vsquequo Domine ይጼእል ; ፀሬ : improperabit inimicus.

ተጸአለ : opprobrium factus est. *ps.* 30.12. & *ps.* 108. 25. ተጸአልኩ : factus sum opprobrium.

አጽአለ : probriis afficere curauit, exprobrare fecit. *psalm.* 14. 3. ወዘኢየጽአለ : & qui non quesiuit opprobrium proximi sui.

ጽእለት ; despectio, opprobrium, improperium,

ignominia.*ps.* 38. 6.posuisti me. ፅዕለተ : ለእብዳን : opprobrium insipientibus. *ps.* 68.20.tu scis,ዕእለ ትየ : improperium meum.

መጸእስ : ignominiosum, obscenum, inhonestum. 1. *Cor.* 12. 23. ዝኩ : መፅእስነ : ውእቱ : quæ inhonesta sunt nostra &c.

ጸእቀ : strictus,arctus fuit. *Mat.* 7.14. ወጸዕቅት : ፍኖት : & arcta via.

አጸእቀ : constrictus,coarctus fuit, coarctauit,coegit. *Act.* 28.19. አጸ እቀኒ : coegit me, *cactus sum.*

ጸእነ : equitauit, vectus, superuectus fuit asino,iumento,aut curru insedit equo,aut currui. *ps.* 75. 7.እለ : ይጼእኑ : አፍራስ : qui ascenderũt equos.Mat. 21.5. እንዘ : ይጺዐን : sedens super asinam.

ተጸዕነ : eeuo,iumento, vectus, equum ascendit, iumento incedit. Luc.19. 30. ዘኢተጸዕና : ሰብእ : quem non ascendit homo.*Ioan.* 12. 15. ወተጸዕነ : ላዕሌሃ : & sedit super eum.

አጸአነ : equitare fecit.*ps.* 65.12.አጸእንከ : ሰብአ : equitare fecisti homines &c. Luc. .19. 35. ወአጸን ዕዎ : & imposuerunt Dominum Iesum,*superuehi fecerunt.*

መስተፅዕን : eques, retriculum, currus,vector vehens, equitans. *plur.* መስተፅዕናን : equites vectores, currus, vehicnla.*Exod.* 15.1.equum & መስተ ፅዐን : ascensorem. *ibid.ver.* 4.ወመስተፅዕናን : & equites

tes.

ጼው፡ sal. *Matt.* 5. 13. vos estis ጼው፡ ለምድር ፡ sal terræ.

ጾመ ፡ ieiunauit. *Mat.* 6.16. ሶበ ፡ ትጸውሙ ፡ cum ieiunatis . L*uc.* 18. 12. እጸውም ፡ ieiuno bis in sabbato.

N*om.* ጾም ፡ ieiunium. *ps.* 34.13. & *ps.* 68. 11. በ ጾምየ፡ in ieiunio animam &c.

ጾረ ፡ tulit, portauit , gestauit, sustinuit, oneratus fuit. M*at.* 20.12. ለእለ ፡ ጾርነ ፡ qui portauimus. M*ar.* 2. 3. ይጸውርዎ ፡ portabant eum. L*uc.* 11. 27 እንተ ፡ ጾረተከ ፡ quæ portauit te. *apoc.* 2. 2. non potes, ጸዊሮ ቶሙ ፡ ለእኩያን ፡ sustinere malos.

N*om.* ጾር ፡ onus, sarcina. *ps.* 37. 5. ከመ፡ ጾር ፡ ክቡድ፡ sicut onus graue. M*at* 23. 3. የአስሩ ፡ ጾረ፡ ዓቢየ ፡ alligant onera grauia.

አጾረ ፡ onerauit, onus imposuit. L*uc.* 11. 46. quia ታጸውርዎ ፡ ጾር ፡ oneratis oneribus.

ጸወን ፡ refugium, asylum, robur , munitio , protectio prę sidium. *plur.* አጽዋናት ፡ refugia, asyla, munitiones , præsidia. *ps.* 17. 3. *psal.* 90. 2. ወጸወንየ ፡ & refugium meum es tu. 2 C*or.* 10. 4. ዘይነሥት ፡ አጽ ዋናት ፡ quę destruit munitiones.

ጸውዐ ፡ vocauit, accerciuit, inuitauit, inuocauit. *ps.* 4. 1. ሶበ ፡ ጸዋዕክዎ ፡ ለ : cnm inuocarem Dominum *Luc.* 14. 12. ኢትጸውዕ ፡ ne vocas amicos ከመኢይጸው ዑከ ፡ ne recinuitent te. *Ioan.* 4. 16. ጸውዒ ፡ ምተኪ ፡

voca

voca virum tuum. 1.*Cor*.1.2. እለ፡ ይጼውዑ፡ qui in uocant nomen Domini.

N*om*. ጸውዕ፡ vocatus, inuitatus. *plur*. ጸውዓን፡ vocati, inuitati *heb*.3.1. ወጽዉዓን፡ እምሰማይ፡ & vocati de cælo.

ጸዋዒ፡ vocatio, concionator. *Ephes*.4.1. digni sitis, ጸዋዒክሙ፡ vocationi vestra. *in miss*.16.1.3. vt esset Apostolus, & prędicator regni tui & ዐዋዲ፡ concionator.

ተጸውዐ፡ vocatus fuit. *Ephes*.4.4. ተጸዋዕክሙ፡ sicut vocati estis.

ጸዋዕ፡ calix, phiala. *plur*. ጸዋዐት፡ calices, phialæ. *ps*.15.5. Dominus pars hered. ወጽዋዕየ፡ & calicis mei. M*arc*.7.4. baptisant ጸዋዓት፡ calices. *apoc*.16.1. ጸዋዐተ፡ መዐት፡ phialas iræ Dei.

ጸዐረ፡ *vide* ፀዐረ፡ doluit.

ጸዐደ፡ & ጸዐደወ፡ albus, candidus fuit. *ps*.50.7. super niuem እጸዐድ፡ dealbabor.

N*om*. ጸዓዳ፡ ጸዐዱው፡ albus, candidus. M*at*.17.2. ኮነ፡ ጸዓዳ፡ factum ast album. *luc*. 9. 29. ወጸዐደወ፡ አልባሲሁ፡ & albus vestitus eius; *vestimenta eius candida*.

አጸዐደወ፡ album, candidum reddidit. *Mar*.9.3. quæ fullo non potest ita አጸዐድዎቶ፡ candida facere, &c.

ጸዐሪ፡ recens. L*uc*.5.39.

ጸየሐ፡ planauit, equauit, facile, planum reddidit, præpa-

prçparauit, direxit. *pſ.* 77. 50. ጼሐ፡ ፍኖተ፡ viam fecit. *Mat.*11. 10. Luc.7. 27. ዘይጸይሕ፡ ፍኖተከ፡ qui prçparabit viam tuam.

መጸየሕት፡ ſemitç, iter, viæ. *Mat.* 3.3. rectus facite መጸየሕቶ፡ ſemitas eius.

ጸዐሬ፡ muſtum, vinum nouum, recens. *Luc.*5. 39. ſtatim vult, ጸዐሬ፡ nouum. *act.*2. 13 ጸዐሬ፡ ጸግቡ፡ muſto pleni.

ጸደቀ፡ iuſtus, æquus, verax, fidelis fuit, iuſtificatus eſt. *pſ.* 50. 6. ከመ፡ ትጸደቅ፡ vt iuſtificeris. *apoc.* 22. 12. ወጻድቅ፡ ለይጸደቅ፡ & iuſtus iuſtificetur adhuc. *pſ.* 142. 2. ኢይጸደቅ፡ non iuſtus erit.

አጽደቀ፡ iuſtificauit, iuſtum fecit. *pſ.* 81. 3. አጽድቁ፡ iuſtificate oppreſſos. Rom. 4. 5. ለዘ፡ ያጸድቆ፡ ለኃጥእ፡ qui iuſtificat impium.

Nom. ጻድቅ፡ iuſtus, verax. *plur.* ጻድቃን፡ iuſti, veraces. *pſ.* 1. 6. nouit Dominus ፍኖቶሙ፡ ጻድቃን፡ viam iuſtorum. *pſalm.*10. 8. ጻድቅ፡ iuſtus Dominus.

ጽድቅ፡ iuſtitia çquitas. *pſ.*10. 8. ወጽድቀ፡ አፍቀረ፡ & iuſtitiam dilexit *pſ.* 64. 6. mirabile, በጽድቅ፡ in æquitate. 1 *Tim.*1. 10. ለወፅኣን፡ እምጽድቅ፡ recedentibus à iuſtitia, *iniuſtis.*

ጸደፈ፡ deſcendit ex alto, prçcipitatus fuit, in profundum miſſus, ſuffocatus fuit. *Luc.*8. 33. ወጸደፈ፡ & ſuffocatus eſt.

Nom. ጸድፍ፡ profundum, abyſſus Rom. 8. 39.

ወኢ

ወኢጸድፉ ፡ neque profundum .

አጸደፈ : demiſit , deiecit, pręcipitauit , deduxit, proſtrauit. *pſ.* 54.24. አጸድፎሙ : deduc eos. *Luc.* 4.29. ከመ ፡ ያጸድፍዎ : vt pręcipitarent eum.

ጸጋም : & ፀጋም : leua, ſiniſtra, ſiniſter. *Mat.* 6.3. neſciat ፀጋምከ : ſiniſtra tua. *Mar.* 10.23. ወበፀጋ ምየ : vel in ſiniſtra mea.

ጸጕር : pilus, lana. *Mat.* 3.4. *Marc.* 1.6. veſtitus eius ዘጸጕር ፡ ገመል : pili camelorum.

ጸገበ : repletus, ſatiatus fuit. *pſ.* 16. 15. ወእጸግብ ፡ በር ኢየ : ſatiabor in viſione, glorię tuę. *pſ.* 64. 5. & *pſ.* 89.14 ጸገብነ : replebimur, repleti ſumus.

Nom. ጽጉብ : plenus , repletus, ſatiatus. *plur.* ጽጉ ባን : pleni, repleti, ſatiati. *Rom.* 1.29. ወጽጉባነ : ቅንአት : & plenos inuidia.

አጽገበ : ſatiauit , repleuit, impleuit, adimpleuit. *pſ.* 15.11. አጽገብከኒ : adimplebis me. *Ioan.* 6. 12. ወአጽገቦሙ : & ſatiauit eos

ጸገወ : ጸገወ: douauit, conceſſit, dono dedit. *Mar.* 15.45. ጸገዎ : ለዮሴፍ : donauit Ioſeph. &c. *Luc.* 7. 21. multis ጸገዎሙ : ይርአዩ : donauit viſum, *viderent.* *Rom.* 8.32. quomodo ኢጸገወነ : non donauit nobis ? *in miſ.* 160.3. ጸጉ : ለነ : concede nobis &c.

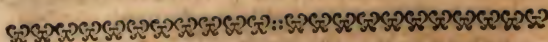
Nom. ጸጋ : donum, dona. *pſ.* 67.19. dediſti, ጸጋከ: dona tua.

ጸገየ ; floruit. *Cant.* 2.13. አውያን : ጸገዩ : vinæ florue-

runt

runt. *ibid*. v. 15. ወይንኒ ፡ ይጽጊ: vinea noſtra floruit.
ጸጌ ፡ ደንግልት ፡ Cant. 2 2. lilium. *flos Virginum*
Nom. ጽጌ ፡ flos, lilium. *plur*. ጽገያት : flores, lilia.
Cant. 2. 1. ego, ጽጌ ፡ ገዳም፡ flos campi. Luc. 2. 27.
ናሁ ፡ ጽገያት ፡ ecce lilia.
ጽጌ ፡ ረዳ ፡ roſa.
ጸፁት ፡ formica, culex. Matt. 23. 24.
ጽፋረ ፡ capillus, coma, cęſaries, vnguis, vngula. pſ.
68. 32. cornua &, ጸፋረ ፡ vngulas. Cant. 7. 5. ወጽ
ፋሮ፡ ርእስኪ ፡ & comę capitis tui.
ጸኂቀ ፡ frequens, frequenter, multitudo. Luc. 5. 19.
ጸኂቀ ፡ ሰብእ ፡ turba, *hominum multitudo*. *ibid*. v. 34.
ጸኂቀ ፡ ይጸውሙ ፡ frequenter ieiunant.
ጽፊንት ፡ pera, ſacculus. *Mat*. 10. 10. Mar. 6. 8. ኢጽፋ
ንተ ፡ neque *non* param.
ጸፈዐ : palma percuſſit, depalmauit, verberauit, alapam dedit. *Mat*. 26. 67. ጸፍዕዎ ፡ palmas ei dederunt. *ibid*. ዘጸፍዐከ ፡ qui te percuſſit. *Ioan*. 19. 3.





LITERA. ዐ Z

ፀሐይ : sol.*ps*.46.1.ab ortu ፀሐይ : solis.

ፀመረ : alligatus,connexus,coniunctus,sociatus fuit adhesit.

ተገመረ : fouit,confouit, vestibus operuit.*Ephes* 5.29.

አስተፀመረ : coniunxit,copulautt, associauit, alligauit M*at*.19.6: *Mar*.10.9.quod Deus አስተፀመረ: coniunxit &c.

N*om*. ፀምር : lana,vellus. *apoc*. 1. 14. ከመ : ፀምር : ጸዓዳ : tamquam lana alba.

ፀመደ : mansit,perseuerauit,solicitus fuit ; operam dedit,adhesit, intentus, occupatus, assiduus fuit in re aliqua.M*att*.13.52.omnis scriba, ዘይፀመድ : doctus, qui operam dat &c. *Mar*.8.34.qui vult, ይፀመደኒ : adherere mihi,me sequi.*act*.1.14.hi omnes, ይፀመዱ : erant perseuerantes.

ተፀምደ : adhesit,sectatus est. L*uc*.15.15.

ዕምድ : iugum,iuga. L*uc*. 14.19. ኀምስተ : ዕምድ : quinque iuga.

ተዐምደት : discipulus,studiosus,adhesor,sectator, assecla

assecla, adherens. *Luc.* 14. 27. & 33. ኢይክል ፡ ተዐ ምደትየ ፡ non potest meus esse discipulus

ፀረረ ፡ afflixit, vexauit, infestauit, anxit, cruciauit, odit. *Luc.* 6. 28. benefacite, ለእለ ፡ ይፃረሩክሙ ፡ his qui oderunt vos.

Nom. ፀር ፡ & ፀሩ ፡ hostis, inimicus, aduersarius. *ps.* 43. 6. & 11. ፀርነ ፡ inimicos nostros. & *v.* 17. እምገጸ ፡ ፀሩ ፡ à facie inimici.

ፀረቀ ፡ pannus.

ፀረዐ ፡ ociosus desidiosus fuit, piger factus est, ocio torpuit.

Nom. ዕሩዐ ፡ ociosus, piger. *plur.* ዕሩያን ፡ ociosi, pigri. *Mat.* 12. 36. ነገረ ፡ ዕሩዐ ፡ verbum ociosum. *Matt.* 20. 3. stantes in foro ዕሩያን ፡ ociosos.

እዕርዕት ፡ ociosæ *plur. fem.* 1. *Tim.* 5. 13. non solum, እዕርዕት ፡ ociosæ &c.

ዕርያት ፡ pigritia, ocium. *in miss.* 163. 4. ወእንበለ ዕርያት ፡ & sine pigritia.

አዕረዐ ፡ ociosum reddidit *Luc.* 13. 8. vt quid, ታጸርዐ ፡ ለነ ፡ ምድረነ ፡ ociosam reddit nobis terram nostram.

ፀረፈ ፡ blasphemauit. *Mat.* 9. 3. ዝኒ ፡ ይፀርፍ ፡ hic blasphemat. *Mat.* 27. 39. ይፀርፉ ፡ ላዕሌሁ ፡ blasphemabant eum.

Nom. ፀራፊ ፡ blasphemus. *plur.* ፀረፍት ፡ blasphemi. *act.* 24. 5. inuenimus, ለዝ ፡ ብእሲ ፡ ጸረፊ ፡ hunc hominem blasphemum.

ዐርፈት ፡ blaſphemia. *Ioan*.10. 33. propter , ዐርፈ ትከ ፡ blaſphemiam tuam.

ፀቈረ ፡ ſepiuit, *Mar*.12.1.

ዐቡር ፡ & ጽቡር ፡ lutum , limus, cœnum. *pſ*. 39. 3. ወእምጽቡር ፡ &c de luto &. Ioan.9. 6. fecit ዐቡር ፡ lutum.

አስተዐበሰ ፡ *luc*.12.32.ኢትስዐበሰዋ ፡nolite timere.

ዐበዐ ፡ bellum geſſit,prȩliatus eſt,militauit,pugnauit, expugnanit, oppugnauit,impugnauit.*pſ*.34. 1.ዐብዮሙ ፡ Domine.ለእለ ፡ ይጸብኡኒ ፡ expugna impugnantes me.2.*Cor*.10.3.ንፀብእ ፡ militamus.*apo*. 13.5. quis poteſt, ፀቢኦቶ ፡ impugnare eam.

ፀብእ ፡ bellum, prælium.*pſ*.45. 10.auferens. ፀብእ ፡ bella. *apoc*. 13. 7.vt faceret ፀብእ ፡ bellum cum ſanctis.

አዐባእት ፡ & ፀባኢት ፡ bella,prȩlia,exercitus. M*ar*.13. 7.አዐባእት ፡ ወድምፀ ፡ ፀባኢት ፡ bella , & opiniones bellorum. R*om*. 9. 29. niſi Domiuus ጸባኦት ፡ Sabbaot *exercituum*.

ፀንሰ ፡ concepit.L*uc*. 1.31.ecce, ትፀንሲ ፡ concipies. & v.36. ipſa, ዐንሰት ፡ concepit.

ተፀንሰ ፡ conceptus fuit.*pſ*.50.7. in peccatis,ተፀነ ስኩ ፡ conceptus ſum.

ዕኑሳት ፡ prægnantes,grauidæ. M*at*. 24. 19.*Luc*. 21.23. vȩ ለዕኑሳት ፡ prȩgnantibus.

ፀነሰ ፡ caruit, eguit,inops fuit. 2. C*or*.11.9. dum እፄንስ ፡ egerem.

ተፀነሰ ፡

ተፀነሰ ፡ destitutus fuit, indiguit, caruit, defuit, imminutus, minutus fuit. ps. 33. 11. ኢተጸነሱ ፡ non minuentur. Luc. 22. 35. ቦኑ ፡ ዘተፀነስከሙ ፡ numquid aliquid defuit vobis.

Nom. ዐኑስ ፡ deficiens, carens, indigens, inops. *plur.* ዐኑሳን ፡ deficientes, carentes, indigentes, inopes. Luc. 14. 21. pauperes ወዐኑሳን ፡ & egentes. *act.* 4. 34. non erat ዐኑስ ፡ egens &c.

ተዐፅስ ፡ defectus. inopia, penuria, necessitas, egestas, imminutio. ps. 33. 10. non est. ተዐፅስ ፡ inopia, timent, &c. Luc. 15. 14. ወተዐፅስ ፡ & penuria.

አስተፀነሰ : priuauit, diripuit.. ps. 83. 13. ኢያስተጸንሶሙ ፡ non priuabit eos.

ፀአባአ ፡ sumptus, expensæ, impensa. Luc. 14. 28. cõputat ፀእባእ ፡ sumptus, *radix est* ወጸአ ፡

ዐዉስ ፡ claudus, mancus, mutilus. *plur.* ዐዉሳን ፡ claudi mutili, debiles. Mat. 18. 8. ወዐዉስከ ፡ vel claudũ mutilum. *Matt.* 15. 30. claudos, ዐዉሳን ፡ debiles, mutilos, &c. *act.* 3. 2. ብእሲ ፡ ዘዐዉስ : vir qui erat claudus.

ፄወወ ፡ captiuauit, captiuum reddidit, duxit, abduxit, bello cepit. ps. 105. 46. እለ ፡ ፄወውዎሙ ፡ qui ceperant eos. ps. 136. 3. እለ ፡ ፄወዉነ ፡ qui captiuos duxerunt nos. II. Cor. 10. 5. ይፄወዉ ፡ ኵሉ ፡ ልበ : in captiuitatem redigunt omnem intellectum. II. Tim. 3. 6. ወይፄውዎን ፡ captiuas ducunt.

Nom. ፂዉው : captiuus *plur.* ፂዉዋን : *luc.* 4.18. prædicare remissionem, ለፂዉዋን : captiuis. *in miss.* 164. 4. ወፂዋዌ : & captiuos &c.

ፄዋ : captiuitas. *ps* 67. 19. ፄወውከ : ፄዋ : cepisti captiuitatem.

ፀወገ : nequam, pessimus fuit.

Nom. ፀዋግ : nequam, malus pessimus. *pl.* ፀዋጋን : mali, pessimi. *psal.* 33. 22. mors peccatorũ, ጸዋግ pessima. *Mat.* 13. 49. separabunt, ፀዋጋነ: malos.

ፁግ : nequitia, malitia. *Rom.* 1. 1. 9. plenos omni malitia, ወጹግ : & nequitia.

ፀዕለ : *vide* ጸአለ : opprobrium.

ፀዐረ : doluit, laborauit, afflictus fuit, pressit, angustiauit, paruipendit, ignominia affecit, humiliauit. *habac.* 3. 10. viderunt te, ወይጼዓሩ : & doluerunt. 11. Cor. 4. 10. ንጼዓር : deijcimur, sed non &c.

አፀዐረ : angustiauit, ignominia, contumelia affecit. *act.* 14. 2. ወአፀዐርዎ : contumelijs affecerunt.

ጻዕር : dolor, angustia, labor. *ps.* 17. 5. ጻዕረ : ሞት : dolores mortis. *Mar.* 13. 8. ቀዳሚሁ : ለጸዕር : initiũ dolorum.

ጹዑር : angustiatus afflictus, laborans. *pl.* ጹዑራን : angustiati, afflicti. *Mat.* 4. 24. ወጹዑራን : & tormẽtis comprehensos.

ፀጕዐ : *inde* መፀጕዕ : solutus membris, paralyticus. *Mar.* 2. 3. & attulerunt ጸዊሮ : መጻጕዐ : infirmum paraliticum.

ዐጕዐ :

paraclitum.

ፀፈረ : plexit, concinnauit, aptauit. *psal.* 57. 2. ይፀ ፍሩ : እደዊክሙ : concinnant manus veſtræ. *Matt.* 25.17. &c. ወፀፈሩ : & plectentes coronam.

ፀፋሪ : concinnator, artifex. *pl.* ፀፋርን ; artifices, concinnatores. II. Tim. 3.6. mulieres, ፀፋራት : በኃ ጢአት : oneratas peccatis.



LIT-

LITERA ፈ F

ፈለፈለ: ſalijt,inſilijt, cum impetu abijt Ioan.4. 14. ነቅዐ: ማይ፡ ዘይፈለፍል፡ fons aquę ſalientis,in vitam ęternam.

ፊልሞን: Philenom.*nom.prop. vir.*

ፈለሰ: iuit de loco ad locum, diſcurrit,abiit,migrauit, vagatus eſt, peregrinatus fuit, tranſiuit.*Luc.* 10.7. ኢትፍልሱ፡ ne tranſeatis,de domo, &c.I*oan.* 13. 1.ከመ፡ ይፍልስ· vt tranſeat ex &c.

ተፈለሰ: eleuatus, ſublimatus fuit. L*uc.* 12. 29 ወኢትትፈለሱ፡ & nolite in ſublime tolli.

አፍለሰ: migrare fecit,tranſtulit, emigrauit, in exilium eiecit.*pſ.*51.7.ወያፈልስከ፡ & emigrabit te.*pſ.*79.9.vineam አፍለስከ፡ tranſtuliſti.

N*om.* ፈላሲ: aduena,peregrinus, hoſpes,proſelytus. *plur.*ፈላስያን፡ aduenę,peregrini, hoſpites,incolæ. 38.13.ፈላሲ፡ አነ፡aduena ſum.*act.*2.11. ወፈላስያን፡ & proſelyti.

ፍልሰት: migratio, transmigratio, peregrinatio. M*at.* 1. 11. in, ፍልሰት፡ ባቢሎን፡ tranſmigratione babilonis.

ፈለቀ:

ፍልስፍና ፡ philosophia.
ፈላስፋ ፡ philosophus.
ፋሌቅ ፡ phaleg. *Nom. prop. vir.* Luc, 3. 35.
ፊላዴልፍያ ፡ philadelphia. *apoc.* 1. 11,
ፈለግ ፡ flumen. *plur.* አፍላግ ፡ flumina. *ps.* 64. 10. ፈለ
ገ ፡ flumen Dei. *psal.* 136. 1. super, አፍላግ ፡ flumina babilonis.
ፍሌጎን ፡ philegon. *nom. prop.* Rom. 16. 14,
ፈለጠ ፡ separauit, diuisit, distinxit. Mat. 13. 49. ወ
ይፈልጥዎሙ ፡ ዐቃ... separabunt malos. *Mar.* 10.
10. homo ኢይፍልጦ ፡ non separet.
ተፈለጠ ፡ separatus, diuisus, segregatus fuit. Rom.
1. 1. ተፈልጦ ፡ ለትምህርተ ፡ segregatus in Doctrinam
Dei. 11. Cor, 6. 17. ተፈለጡ ፡ እምኔሆሙ ፡ separamini
ab eis.
ፈለጠ ፡ & ፍልጠት ፡ distinctio, diuisio, separatio.
Mat. 19. 7. መጽሐፈ ፡ ፍልጣን ፡ scriptura separationis earum: *libellus repudii.* Rom. 10. 12. ወኢፈለጠ ፡
& non est distinctio. *in mis.* 166. 4. sine ፍልጠት ፡
separatione.
ፊልጶስ ፡ Philippus. *nom. prop. vir.* Luc. 3. 1.
ፍሕም ፡ pruna. *plur.* አፍሕም ፡ prunę, carbones. Ioa.
18. 18. accenderunt, አፍሕም ፡ prunas. Ioan. 21, 9.
inuenerunt ፍሕም ፡ በቀ... ፡ prunas accensas. Rom.
12. 20. አፍሕም ፡ እሳት ፡ carbones ignis.
ፈሥሐ ፡ gaudium, lętitia, hilaritas, voluptas, consolatio. *ps.* 125. 2. መልአ ፡ ፍሥሐ ፡ repletum est gau

dio &c. *Luc.* 8. 13. በፍሥሐ፡ ልብ፡ in gaudio cordis.

Nom. ፍሡሕ፡ lætus, amænus, hilaris. *plur.* ፍሡሓን፡ læti, ameni, hilares. *pſ.* 125. 3. ኮነ፡ ፍሡሓነ፡ facti ſumus lętantes.

ተፈሥሐ፡ gauiſus, lætatus, exhilaratus fuit, exultauit, delectatus eſt, gratulatus, exhortatus eſt. *pſ.* 9. 2. እትፌሣሕ፡ lætabor. *pſ.* 67. 4. iuſti, ይትፌሥሑ፡ epulentur. *ibid. v.* 5. ወተፈሥሑ፡ et exultate. *Rom.* 12. 8. ዘሃ፡ ይትፌሥሕ፡ qui exhortatur.

አስተፈሥሐ፡ lętificauit, exhilarauit, delectauit, conſolatus fuit, exhortatus. *pſ.* 58. 17. ወአስተፈሣሕከነ፡ conſolatus es nos. *pſ.* 112. 9. ወያስተፌሥሓ፡ ለእሙ፡ & letificat matrem &c. 2. *Cor.* 1. 4. vt poſſimus, አስተፌሥሖቶሙ፡ conſolari eos.

ተፍሥሕት፡ letitia, conſolatio, exhortatio, delectatio, voluptas, delitiæ. *pſ.* 4. 7. dediſti, ተፍሥሕተ፡ letitiam: *pſal.* 138. 11. in ተፍሥሕትየ፡ delicijs meis. 1. *Epeſ.* 2. 3. እስመ፡ ተፍሥሕትነ፡ exhortatio enim noſtra.

ፈርሀ፡ timuit, metuit, territus fuit, expauit. *pſalm.* 3. 7. ኢይፈርህ፡ non timebo. *pſ.* 21. 14. እለ፡ ትፈርህዎ፡ qui timetis. *Luc.* 12. 4. ኢትፍርህዎሙ፡ ne timeatis eos.

አፍርሀ፡ terruit, perterruit, perterrere fecit, turbauit, conturbauit. *pſ.* 26. 1. quis ያፈርሃኒ፡ terrebit me.

Nom.

Nom. ፈራሂ ፡ timens, timoratus, metuens. plur. ፈራህያን ፡ timentes, timorati, metuentes. act. 10. ፈራሂ ፡ timens Dominum ibid. v. 7. ፈራህያኒ ፡ metuentes Dominum.

ፍርሃት ፡ timor, terror. psal. 2. 11. seruite Dominum በፍርሃት ፡ in timore.

መፍርህ ፡ tremendus, metuendus. in miss. 164. 4

ፈረስ ፡ equus. plur. አፍራስ ፡ equi, ps. 19. 8. hi በአፍራስ ፡ in equis. ps. 31. 9. ከመ ፡ ፈረስ ፡ sicut equus. act. 23. ሰብአ ፡ አፍራስ ፡ equites.

ፋሬስ ፡ Phares. nom. prop. Mat. 1. 3.

ፈሪሳዊ ፡ Phariseus. plur. ፈሪሳውያን ፡ Pharisei. Luc. 11. 37 & 39.

ፈርኅ ፡ pullus. plur. አፍርኅት ፡ pulli, auiculæ. Matt. 23. 37. quemadmodum congregat ዶርሆ ፡ አፍርኅቲሃ ፡ galina pullos suos.

ፈረንጊ ፡ Europei, Franci.

ፈረየ ፡ floruit, effloruit, fructificauit. ps. 91. 13. iustus vt palma, ይፈሪ ፡ florebit. Rom. 7. 4. ከመ ፡ ንፈሪ ፡ vt fructificemus Deo. Ioan. 15. 8. vt ትፈርዩ ፡ fructum afferatis.

ፍሬ ፡ fructus. plur. ፍሬያት ፡ fructus. ps. 4. 8. እም ፡ ፍሬ ፡ ስርናይ ፡ à fructu frumenti. ps. 20. 11. ፍሬሆሙ ፡ fructum eorum. in miss. 164. 4. ወፍሬያት ፡ ምድር ፡ ac fructus terre.

ፈርዖን ፡ Pharao. nom. prop. vir. psal. 134. 8

ፍሪግያ ፡ Phrigia. nom. prop. Reg. act. 2. 10.

ፍርፋራት ፡ micæ, fragmenta. Mat.15.27. Luc.16.21. እምፍርፋራት ፡ de micis.

ፈረጸ ፡ inde እስፈሬጽ ፡ sporta, canistrum. plur. እስፍሬጻት ፡ sportæ, canistra. Mat.15.37. Mar.8.8. ሰብዐተ ፡ እስፍሬጻተ ፡ septem sportas.

ፈሰሰ ፡ hinc, ተፈሰሰ ፡ sortitus fuit. Ioan.19.24. ንትፈሰስ ፡ sortiamur.

ፋሲክ ፡ paschæ. Ioan.13.1. ante, በዓለ ፡ ፋሲክ ፡ festum pascha.

ፈቃሪ ፡ desideratus, amabilis, dilectus. plur. ፍቁራን ፡ desiderati, dilecti, amabiles. Cant.5.16. ፍቁርየ ፡ dilectus meus. Philip.4.1. Iacob.2.5. አኀዊነ ፡ ፍቁራን ፡ fratres dilectissimi. ps.107. vt liberentur, ፍቁራኒከ ፡ dilecti tui.

ፍቅር ፡ charitas, amor, desideriũ. Cãt.2.4. ord. ላዕሌየ ፡ ፍቅረ ፡ super me charitatem. v.5. quia langueo, በፍቅሩ ፡ amore eius. in miss.164.1. pro pace perfecta ወፍቅርት ፡ & amabili. Rom.5.5. ፍቅረ ፡ charitas Dei.

አፍቀረ ፡ amauit, dilexit, charum habuit. ps.36.28. iustitiam, ያፈቅር ፡ amat Dominus. ps.44.8. አፍቀርከ ፡ dilexisti iustitiam. ps.118.167. አፍቀረቶ ፡ ፈድፋደ ፡ dilexit ea vehementer. Luc.11.42. quia ታፈቅሩ diligitis primas Cathedras.

ተፋቀረ ፡ dilexit. Ioan.13.34. ከመ ፡ ትትፋቀሩ ፡ በበይናቲክሙ ፡ vt diligitis inuicem. 1.Ioan.4.7. ኵሉ ፡ ዘያፈቅር ፡ omnis, qui diligit.

ተፋቅር ፡ ተፋቅሮት ፡ አፍቅሮ ፡ charitas, amor, dilectio. 1. Cor. 14. 1. sectamini, ለተፋቅሮ ፡ charitatē. *colos.* 1. 9. manifestauit nobis, ተፋቅሮተክሙ ፡ charitatem vestram. 1. *Thes.* 4. 9. propter አፍቅሮ ፡ ቢጽክሙ ፡ charitatem fraternitatis &c. *apoc.* 2. 4. reliquisti ተፋቅሮተከ ፡ charitatem tuam.

መፍቀሬ ፡ amans, amator, *plur.* መፍቀርያን ፡ amantes, amatores. *Luc.* 16. 14. pharisæi መፍቀርያነ ፡ ንዋይ ፡ amatores facultatum, auari. *in miss.* 159. 4 አመፍቀሬ ፡ ሰብእ ፡ o : amator hominum.

ፈቅአ ፡ inualuit, prçualuit, superauit. *Luc.* 20. 12. ወኪያሁኒ ፡ ፈቅእዎ ፡ illum autem superauerunt &c. *Act.* 19. 16. ወፈቅኦሙ ፡ & inualuit (contra) eos.

ፈቀደ ፡ voluit, cupijt, promptus fuit, desiderauit, indiguit, necesse habuit. *Ps.* 50. 18. si, ፈቀድከ ፡ voluisses *Mat.* 12. 38. ሊቅ ፡ ንፈቅድ ፡ magister volumus. *Mar.* 14. 38. መንፈስ ፡ ይፈቅድ ፡ spiritus promptus est. 1. *Thes.* 4. 9. ኢንፈቅድ ፡ ንጽሐፍ ፡ non necesse habemus scribere. *Iacob.* 2. 4. ትፈቅድኑ ፡ ተአምር ፡ vis ne scire.

ተፈቅደ ፡ desideratus, optatus, necessarius fuit. *Luc.* 11. 41. ዘይትፈቀድሰ ፡ quod autem necessarium est *Heb.* 7. 11. quare ይትፈቀድ ፡ necessarium fuit.

Nom. ፈቃድ ፡ voluntas. *ps.* 53 8. ዘእምፈቃድየ ፡ voluntariè &c. *Mat.* 26. 39. verumtamen ፈቃድ ፡

ዘአከ ፡

Mar. 1. 45. vade, ወእፈትን፡ ርእሰከ፡ proba temetipsum, ostende te Sacerdoti. Luc. 17. 14. ite ad Sa-Sacerdotes, ወእፈትኑ፡ ርእሰክሙ፡ & facite vos scrutari.

Nom. ፈቱን፡ probatus. pl. ፈቱናን፡ probati, approbati. ps. 67. 31. እለ፡ ፈቱናን፡ qui probati sunt vt argentum.

ፈተተ፡ fregit, partitus fuit. Mat. 26. 26. Mar. 14. 22. Luc. 24. 30. accepit panem Dominus Iesus ወባረከ፡ ወፈተተ፡ & benedixit, & fregit. Luc. 24. 36. እንዘ፡ ይፈትት፡ ኅብስተ፡ dum frangeret panem.

Nom. ፍትት፡ pars, frustrum, fragmẽtum, buccella. pl. ፋትታት፡ partes fragmenta, buccellæ. ps. 147. 7. mittit crystallam ከመ፡ ፍትታት፡ sicut buccellas. Matt. 14. 20. & 15. 37. ዘተርፈ፡ ፍትታት፡ quæ su fuerunt fragmenta.

ፈተወ፡ cupijt, desiderauit, concupiuit, affectauit. ps. 118. 20. desiderauit anima mea, ወፈተወት፡ & cupiuit. Matt. 5. 28. ወይፈትዋ፡ & concupissit cã Luc. 16. 21. ወይፈቱ፡ & cupiebat, saturari.

Nom. ፍትወት፡ desiderium, concupiscentia psal. 20. 3. ፍትወተ፡ ነፍሱ፡ desiderium animæ eius. Iac. 1. 14. በፍትወቱ፡ in concupiscentia sua.

ፈነረ፡ desponsauit. Luc. 2. 5. እንተ፡ ፈነረ፡ ሎቱ፡ ብእሲተ፡ quam desponsauerat sibi vxorem.

ተፈነረ፡ desponsatus fuit. Luc. 1. 27. ad virginem. እንተ፡ ተፈነረት፡ ለብእሲ፡ quæ erat desponsata

sanat te. *Luc.* 4. 23. medice, ፈውስ፡ ርእሰከ፡ cura te ipsum. *ibid.v.* ወፈወሶሙ፡ curabat eos.

Nom. ፈውስ፡ sanitas, medela. *ps.* 37. 4. non est ፈውስ፡ sanitas *in miss.* 160.2. ፈውስ፡ medela, & salus. &c.

ፈዋሲ፡ sanator, curator, *in miss.* 161. 4. ፈዋሴ፡ ድውያን፡ sanator infirmorum.

ፈያት፡ latro, latrones. *Mat.* 27. 38. ክልኤቱ፡ ፈያት፡ duo latrones. *Luc.* 10. 30. inuenerunt eum, ፈያት፡ latrones.

ፈድፈደ፡ magis, abundantius fuit, abundauit. 1. *Thess.* 4. 2. & 10. ከመ፡ ትፈድፍዱ፡ vt abundetis magis.

አፈድፈደ፡ abundare fecit. 1. *Thess.* 3. 12. ወያፈድፍድ ክሙ፡ & abundare faciat vobis charitatem.

Nom. ፈድፋደ፡ vehemens, vehementer, valdè, minus, magis, multo magis. *ps.* 46. 10. ፈድፋደ፡ ተለዓሉ፡ vehementer eleuati sunt. *Mat.* 7. 11. እፎ፡ ፈድፋደ፡ quanto magis &c.

ፈደየ፡ tribuit, retribuit, reddidit, rependit, recompensauit. *ps.* 61. 13. አንተ፡ ትፈድዮ፡ ለኵሉ፡ tu reddes omnibus *vnicuique.* *Luc.* 14. 14. አልቦሙ፡ ዘይፈ ድዩከ፡ non habent quod retribuant tibi.

ተፈደየ፡ retribuit, rependit. *deut.* 32. 43. ወይትፈ ደዮሙ፡ ለቀል፡ vt retribuet vltionem. *Luc.* 6. 34. ከመ፡ ይትፈደ ይዎሙ፡ ዐራየ፡ vt retribuāt eis equalia.

Nom. ፍዳ፡ retributio. *ps.* 90. 8. videbis ፍዳሆሙ፡ ለኃጥአን፡ retributionem peccatorum. *Rom.* 11. 9.

ለፍዳሆሙ ፡ in retributionem illis.

ፈገዐ ፡ epulatus, deliciatus fuit, delicatè, voluptuo sè vixit. Luc. 16.19. ወይፈግዕ ፡ & epulabatur quotidie splendide. ibid. v. 25. recordare ዘከመ ፡ ፈገዕከ ፡ quomodo expulabaris.

ፈግዕ ፡ crapula, deliciæ, voluptates. Luc. 8. 15. ወፈግዕ ፡ & votuptates opprimunt eos. Luc. 21. 34. በስታይ ፡ ወፈግዕ ፡ in ebrietate, & crapula.

ፋጥም ፡ mysteriosum, occultum. apoc. 11. 8. quę vocatur ፋጥም ፡ ዘነበት ፡ spiritualiter Sodoma &c.

ፈጠረ ፡ creauit, finxit, formauit, plasmauit. ps. 50. 12. cor mundum ፋጥር ፡ ሊተ ፡ crea in me Deus. ps. 93. 9 ዘፈጠሮሙ ፡ ለዐይን ፡ qui finxit oculum. &c.

ተፈጠረ ፡ creatus, formatus fuit. ps. 101. 19. populus ዘይትፈጠር ፡ qui creabitur. 103. 30. emittes spiritum tuum ወይትፈጠሩ ፡ & creabuntur.

ፋጥረት ፡ creatura, figmentum, creatio, origo, natura. ps. 102. 14. ipse cognouit, ፋጥረትነ ፡ figmentum nostrum. Rom. 1. 20. እምፋጥረት ፡ ዓለም ፡ à creatura mundi. Iac. 3. 7. ኵሉ ፡ ፋጥረት ፡ አራዊት ፡ omnis natura bestiarum.

ፍጡነ ፡ velociter, citò, celeriter. ps. 6. 11. valdè, ወፍጡነ ፡ & velociter. Ioan. 13. 27. quod facis, ፍጡነ ፡ ግበር ፡ citius fac.

አፍጠነ ፡ & አስተፈጠነ ፡ festinauit, properauit, accelerauit. ps. 15. 4. postea, አስተፋጠኑ ፡ accelerarunt. ps. 69. 2. Domine አፍጥን ፡ ፡ festina. Heb. 4. 11. ና

ስተ

ፈጥን፡ festinemus igitur.

ፈጸመ፡ expleuit, cõpleuit, perfecit consummauit, absoluit, executus est, finiuit. *ps*.1.4.omnia quæ facit, ይፌጽም፡ explebit. *Luc*. 13.32.tertia die, እፌጽም፡ consummor. I*oan*.4.34.ከመ፡ እፈጽም፡ ግብሮ፡ vt perficiam opus eius. G*al*.6.2.sic, ትፌጽሙ፡ adimplebitis legem &c. 1.P*et*. 5.10.ወእቱ፡ ይፌጽም ipse perficiet.

ተፈጸመ: consummatus, perfectus, completus: expletus fuit, impletus fuit: *Matt*.12. 17.ወይትፈጸም፡ & adimplereretur, quod dictum est. L*uc*.1. 20.ወይትፌጸም & implebitur in tempore suo.

ፍጹም፡ perfectus. *plur*. ፍጹማን፡ perfecti. M*at*. 5. 48. estote ፍጹማነ፡ perfecti, sicut Pater vester cęlestis ፍጹም: ወእቱ: perfectus est.

ፈጸሜ፡ finis, consummatio, *in tit*. *Psalm*. *ps*. 8.1. ፍጻሜ፡ in finem victori &c. 1.P*et*. 1.9 reportantes, ፍጻሜሃ፡ ለሃይማኖትክሙ፡ finem fidei vestræ.

ተፍጻሜት፡ finis perfectio. *colloss*. 3.14. ማእሰረ፡ ተፍጻሜቱ፡ vinculum perfectionis eius. *in miss*. 161. 1. ወኢተፍጻሜት፡ & sine fine.

ፈፀመ፡ obstruxit, obturauit, silentium imposuit, obmutuit. *Mat*.22.34. ከመ፡ ፈጸሞሙ፡ ለሰዱቃውያን፡ quod silẽtium imposuisset, Saducęus. L*uc*. 4.35. ተፈፀም፡ ወፃእ፡ obmutesce, & exi. H*eb*. 11. 33. ወፈጸሙ፡ አፈ፡ obturauerunt ora leonum.

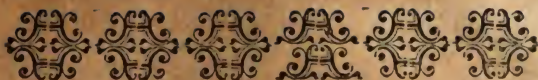
ተፈፀመ. & ተፈጸመ፡ obstructus, obturatus fuit. *ps*.

62.12. quia ይትፌጸም ፡ obſtructum eſt os *Rom*. 3.19. ከመ ፡ ይትፌጸም ፡ ኵሉ ፡ አፍ ፡ vt obſtruatur omue os.

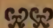
ፈፀነ : febricitauit, febribus laborauit, *Matt*. 8.14. vidit ſocrum eius, እንዘ ፡ ትሰክብ ፡ ወትፈፅን : iacentem, & febricitantem.

Nom. ፋፀንት : febris. *Mat*. 8.15. *Mar*. 1.31. ceſſauit, ፋፀንታ : febris eius *act*. 28.8. &c.





LITERA. ፐ P



ፐ ቲዮሎስ : Puteolus, *nom·prop. loci· act·* 28.13·qui dicitur ፐ ቲዮሎስ : Puteolos·

ፑበልዮ : publius.*nom prop. vir.act.*28· 8. *ዘይሰመይ* : ፑብሊዮ : qui vocabatur publius·

ፐን : fax,*pl.*ፓናት : faces *Ioan.*18·3. venit illuc cum laternis ወበፓናት ; & facibus.

F I N I S.

ሖሩ፡ ውስተ፡ ኵሉ፡ ዓለም፡ ወስበኩ፡



ወንጌለ፡ ለኵሉ፡ ፍጥረት፡

INSTITVTIONES GRAMMATICAE LINGVAE ግዕዝ፡

PARS PRIMA

De recta legendi ratione.

CAP. I.

De literis Aetiopum.

SCRIBVNT Aetiopes, vt nos Europæi, à ſiniſtra dextram versùs, & literas habent Conſonantes, & Vocales, non quidem figura diſtinctas, vt Latini, & Græci, neque punctis, vel virgulis Vocales explicant, vt Hebræi, Syri, & Arabes, ſed ipſis Conſonantibus inſertæ, vnica figura, ſyllabam conſtituunt: Vndè 26. quas habent Conſonantes per ſeptem Vocales multiplicatæ aſcendunt ad numerum 182. quibus ſi addantur adhuc viginti aliæ, quas extra Alphabetum ponere ſolent, erunt in vniuerſum ſyllabarum figuræ 202.

Literarum, seu sillabarum Tabula.

Nomen,	Poteſtas,						
	a,bre.	u,lōg.	i,lon.	a,lon.	e,lon.	e,bre.	o,lon.
Hoi	ha	hu	hi	ha	he	h	ho
ሆይ	ሀ	ሁ	ሂ	ሃ	ሄ	ህ	ሆ
Lau	la	lu	li	la	le	l	lo
ለው	ለ	ሉ	ሊ	ላ	ሌ	ል	ሎ
Haut	ha	hu	hi	ha	he	h	ho
ሐውት	ሐ	ሑ	ሒ	ሓ	ሔ	ሕ	ሖ
Mai	ma	mu	mi	ma	me	m	mo
መይ	መ	ሙ	ሚ	ማ	ሜ	ም	ሞ
Saut	ſa	ſu	ſi	ſa	ſe	ſ	ſo
ሠውት	ሠ	ሡ	ሢ	ሣ	ሤ	ሥ	ሦ
Res	ra	ru	ri	ra	re	r	ro
ረእስ	ረ	ሩ	ሪ	ራ	ሬ	ር	ሮ
Saat	ſa	ſu	ſi	ſa	ſe	ſ	ſo
ሳት	ሰ	ሱ	ሲ	ሳ	ሴ	ስ	ሶ
Kaf	ka	ku	ki	ka	ke	k	ko
ቃፍ	ቀ	ቁ	ቂ	ቃ	ቄ	ቅ	ቆ
Bet	ba	bu	bi	ba	be	b	bo
ቤት	በ	ቡ	ቢ	ባ	ቤ	ብ	ቦ

Tau

Tau	ta	tu	ti	ta	te	t̄	to
ተው	ተ	ቱ	ቲ	ታ	ቴ	ት	ቶ
Hharm	ha	hu	hi	ha	he	h	ho
ኀርም	ኀ	ኁ	ኂ	ኃ	ኄ	ኅ	ኆ
Naas	na	nu	ni	na	ne	n	no
ናኅስ	ነ	ኑ	ኒ	ና	ኔ	ን	ኖ
Alph	a	u	i	a	e	e	o
አልፍ	አ	ኡ	ኢ	ኣ	ኤ	እ	ኦ
Caf	cha	chu	chi	cha	che	ch	cho
ካፍ	ከ	ኩ	ኪ	ካ	ኬ	ክ	ኮ
wawe	va	vu	vi	va	ve	v	vo
ወዌ	ወ	ዉ	ዊ	ዋ	ዌ	ው	ዎ
Ain	a	u	i	a	e	e	o
ዐይን	ዐ	ዑ	ዒ	ዓ	ዔ	ዕ	ዖ
Zai	za	zu	zi	za	ze	z	zo
ዘይ	ዘ	ዙ	ዚ	ዛ	ዜ	ዝ	ዞ
Iaman	ia	iu	ii	ia	ie	i	io
የመን	የ	ዩ	ዪ	ያ	ዬ	ይ	ዮ
Dent	da	du	di	da	de	d	do
ድንት	ደ	ዱ	ዲ	ዳ	ዴ	ድ	ዶ
Geml	ga	gu	gi	ga	ge	g	go
ግምል	ገ	ጉ	ጊ	ጋ	ጌ	ግ	ጎ

Tait	ta	tu	ti	ta	te	t	to
ጠይት	ጠ	ጡ	ጢ	ጣ	ጤ	ጥ	ጦ
Pait	pa	pu	pi	pa	pe	p	po
ጰይት	ጰ	ጱ	ጲ	ጳ	ጴ	ጵ	ጶ
Zadai	za	zu	zi	za	ze	z	zo
ጸጸይ	ጸ	ጹ	ጺ	ጻ	ጼ	ጽ	ጾ
ZZap	za	zu	zi	za	ze	z	zo
ፀጸ	ፀ	ፁ	ፂ	ፃ	ፄ	ፅ	ፆ
Af	fa	fu	fi	fa	fe	f	fo
አፍ	ፈ	ፉ	ፊ	ፋ	ፌ	ፍ	ፎ
Psa	pa	pu	pi	pa	pe	p	po
ፐሳ	ፐ	ፑ	ፒ	ፓ	ፔ	ፕ	ፖ

ALIAE SYLLABAE.

chua	ch	chui	chua	che
ኰ	ኵ	ኲ	ኳ	ኴ
kua	k	kui	kua	kue
ቈ	ቍ	ቊ	ቋ	ቌ
gua	g	gui	gua	gue
ጐ	ጕ	ጒ	ጓ	ጔ
hua	h	hui	hua	hue
ኈ	ኍ	ኊ	ኋ	ኌ

In

In prima Tabula iuxta numerum Vocalium. ſeptem ſtantiæ ſunt, quarum prima vocatur ግእዝ : *Ghes*, ſecunda ካእብ : *Chaab*, tertia ሣልስ : *Sals*, quarta ዕራብዕ : *Èràb*, quinta ኃምስ : *Hams*, ſexta ሳድስ : *Sads*, ſeptima ሳብዕ : *Sab*. Dum igitur alphabetum recitant, primò literæ, deindè ſtantiæ nomen proferunt hoc modo, ሀወይ : ግእዝ : ሀ : *hoi Gheez*, ha. ሀወይ : ካእብ : ሁ : *hoi chaab* hai, ሀወይ : ሣሌስ : ሂ : *hei ſals*, hi, &c. ለው : ግእዝ : ለ : ለው : ካእብ : ሉ : *lau Gheez lau, chab*, & ſic de reliquis:

Literæ ſi extra orationem ſcribantur ſextæ ſtantiæ accipiendæ ſunt.

Vt literæ rectè ſcribantur, ita calamus adaptandus eſt, vt pars indicem reſpiciens paululum breuior ſit altera, modo videlicet contrario, quo literæ hebrææ, & arabicæ conſcribi ſolent.

CAP. II.

De literarum pronunciatione earumque varia diuiſione.

ሀ ሐ ኀ Aſpirationes ſunt, pronunciantúrque, vt hebr. ח, arab. ح, vel potius H germanicum.

ሠ & ሰ Eiuſdem ſoni ſunt, & vt s proferuntur.

አ & ዐ Per a potius, quàm per hebr, ע vel arab. ع

eſſer-

efferre videntur.

ከ vt K pronunciatur.

ወ eſt V conſonans, ſeu w Germanicum.

ጸ & ፀ Z, & hebraico צ aſſimulatur.

ጰ & ፐ P. Vix in vſu ſunt, niſi in lingua vulgari, & nominibus peregrinis.

Prætereà Aetiopes literas diuidunt in quinque ordines, iuxta quinque organa, quibus pronunciantur, nempè in literas gutturis, linguæ, palati, dentium, & labiorum. Gutturales ſunt ሀ ሐ ኀ አ ዐ: linguales ለ ረ ተ ነ ጠ ጸ: palati, ſeu palatinæ ቀ ከ የ ገ: dentales ሠ ሰ ዘ ጸ ፀ ራ: labiales መ በ ወ ጰ ፐ:

Litteræ gutturales ሀ ሐ & ኀ: ſimiliter ኧ & ዐ ſæpè inter ſe permutantur, vt ሔር: & ኄር: *bonus* ኧሰየ: & ዐሰየ: *retribuit*. Idem accidit ex dentalibus ሠ & ሰ: ጸ & ፀ: vt ሥነ: & ሰነ: *decor* ጸነሐ: & ፀነሐ: *expectauit* ጸዐረ: & ፀዐረ: *doluit*, &c.

Vocales literis affixę omnes longæ ſunt, & cum Latinis a e i o u in pronunciatione conueniunt excepto à primæ ſtantię, quod vt hebr. *Cateph patach* raptim pronunciatur. Et e ſextæ claſsis, quod ſono quaſi medio inter e, & o raptiſsimè profertur, ad inſtar hebręorum *ſceua* cuius etiam regulas inter legendum ſeruare videtur.

CAP.

CAP. III.

De Accentu.

AEtiopes nullam accentus habent notam; ſed quæ dictionis ſyllaba attollenda ſit facile cognoſcitur, nam vocalis a quartę ſtantię vbique ſyllabam producit ልሳነ ፡ አማረ ፡ lesàna amà *lingua amara*. reliquæ primam tantùm, & penultimam; etiamſi per e ſextę claſsis efferuntur, vt ተፈሥሐት ፡ tefsèhet *letitia*..

Non tantùm periedos, ſed dictiones omnes, etiam monoſyllabas duobus diſtingunt punctis ፡ maiores verò diſtinctiones eadem puncta duplicata indicant *: :*

PARS II.

De nomine.

IN nomine conſideranda ſunt, qualitas, ſpecies, genus, numerus, caſus, & comparatio.

CAP I.

De qualitate Nominum.

QValitate apud ipſos, ſicuti, & apud nos, aliud eſt ስም ፡ እክል ፡ እወ ፡ ህላዌ ፡ ſubſtantiuum,

idque

idque Propr. vt ጴጥሮስ፡ *Petrus* . ዮሐንስ፡ *Ioannes* . ያዕቆብ፡ *Iacobus* . Vel Appellatiuum, vt ብእሲ፡ *Vir* . ብእሲት፡ *mulier* . መጽሐፍ፡ *liber* . ሀገር፡ *ciuitas* .

Aliud ስመ፡ ረዲ፡ ትኤ፡ Adiectiuum idque propriè dictum, vt ሠናይ፡ *bonus* . ዐቢይ፡ *magnus* . & Adiectiuum, Demonstratiuum, ዝንቱ፡ *hic* . ዛቲ፡ *hæc* . ውእቱ፡ *ille* .

C A P. I I.

De specie Nominum .

SEcundùm speciem apud Aetiopes nomen est primitiuum, aut deriuatiuum.

Primitiuum est, quod non deriuatur aliundè, sed in se radicem habet, seu thema, vt ርእስ፡ *caput*, እዝን፡ *auris* .

Deriuatiuum, quod ab alio deriuatur; estque verbale, vel nominale. Verbale est, quod derivarur à verbo; qualia fetè sunt omnia adtectiua, vt ዐቢይ፡ *magnus* , ab ዐበየ፡ *magnus fuit*, & substantiua significantia actorem, vt ዐቃቢ፡ *custos* . ሠያጢ፡ *mercator* . መስተሣህል፡ *miserator* , vel instrumentum actionis, vt ማዕፀድ፡ *fals* . መርፌእ፡ *acus* . a ረፊእ፡ *suit* aut denique actionem ipsam, vt ስደት፡ & ተሰደደ፡ *persecutio* . በረከት፡ *benedictio* . እስትንፋስ፡ *spiratio* . መስሐት፡ *error* . ትምክህት፡ *gloria* .

Deri-

Deriuatiuum nominale est, quod deriuatur ab alio nomine; qualia sunt omnia illa adiectiua, quę formantur à quouis appellatiuo, adiecto ዊ፡ vt ሰማይ፡ *cęlum*, ሰማያዊ፡ *cælestis*, መንፈስ፡ *spiritus* መንፈሳዊ፡ *spiritualis*, ኢትዮጵያ፡ *Aethiopia*, ኢትዮጵያዊ፡ *Aethiops*. ሮማ፡ *Roma*, ሮማዊ፡ *Romanus*, ቀዳማዊ፡ *primus*.

CAP III.

De genere Nominum.

GEnus duplex est, masculinum, & fęmininum, fęminina sunt ex significatione. Primò nomina mulierum, & muliebrium officiorum, vt ማርያም፡ *Maria*, ኤልሳቤጥ፡ Elisabet, እም፡ *mater*. Secundò nomina Regionum, & Vrbium, vt ግብጽ፡ *Aegyptus*, ቆጵሮስ፡ *Cyprus*, አስክንድርያ፡ *Alexandria*, ኢየሩሳሌም፡ *Ierusalem*. Tertiò nomina membrorum corporis animalis, præsertim, quæ natura sunt gemina, vt እዝን፡ *auris*, እድ፡ *manus*, እግር፡ *pes*.

Fęminina verò ex terminatione sunt. Primò terminata ት፡ seruili sextæ classis, *si non præcedat a quartæ classis*, vt ኅሪት፡ *electa*, እኅት፡ *soror*, ሠናይት፡ *bona*, እስርት፡ *ligata*, ንፉቅት፡ *secta*. Secundò terminata a longa vocali 4. stantiæ, vt ብዝኃ፡ *multitudo*, ስሕታ፡ *præuaricatrix* ጎራ፡ *vicina*.

na. Tertiò affecta penultima ; vocali longa, 4. ſtantiæ, *vltima non gutturali, nec vocali* 5. *ſtantiæ. terminata*, vt መከን፡ *ſterilis* ፀሐይ፡ *ſol*, ዘባኒ፡ *dorſum*, ሠረቀ፡ *ortus oriens*. *Si vltima ſit gutturalis ante penultima hoc modo producitur*, *vt* ኃጥእ፡ *peccatrix* his adde ወይን፡ *vinum*, ነፍስ፡ *anima*, ምድር፡ *terra*, ባሕር፡ *mare*, መንፈስ፡ *ſpiritus*, & nonnulla alia vſu diſcenda.

Maſculina reliqua ſunt, ጴጥሮስ፡ Petrus, ብእሲ፡ *vir*, ዐቃቢ፡ *cuſtos*, ንጉሥ፡ *Rex*, ኤፍራጥስ፡ *Euphrates*, ቀርሜሎስ፡ *Carmelus*, የካቲት፡ *Ianuarius*, ፈለግ፡ *flumen*.

CAP. IV

De numero Nominum.

NVmeri nominum apud Aethiopes duo ſunt ſingularis, & pluralis, *duali carent*. Singularis terminatur varijs modis, vt iam vidimus. Pluralis in maſculinis fit à ſingulari. Primò adiecto ን፡ præcedenti vocali longa a 4. claſsis, & hæc fotma adiectiuis propria eſt, vt ሠናይ፡ *bonus*, *plural.* ሠናያን፡ *boni*, ብፁዕ፡ *beatus*, *plur.* ብፁዓን፡ *beati*, ዐላዊ፡ *præuaricator*, *plur.* ዐላውያን፡ ዝርው፡ *diſperſus*, *plur.* ዝርዋን፡ *diſperſi*. Secundò adiecto ት፡ in fine, & አ in principio, præcedente litera ſextæ claſſis,

quæ

quæ forma fermè ſubſtantiuorum eſt, vt ገብረ፡ *ſeruus*, *plur.* አግብርት፡ *ſerui*, ላህም፡ *bos*, *plur.* አል-ህምት፡ *boues*, ዘርእ፡ *ſemen*, *plur.* አዝርእት፡ *ſemina*. Tertiò adiecto ት፡ in fine tantùm, vt ንጉሥ፡ *Rex*, *plur.* ንገሥት፡ *Reges*. Quartò præpoſito አ፡ tantùm, vt ነግድ፡ *peregrinus*, *plur.* አንግድ፡ *peregrini*.

Plurale fęmininum formatur à ſingulari adiecto ት፡ præcedente litera 4. claſſis, vt ንግሥት፡ *regina*, *plur.* ንግሥታት፡ *reginæ*, ብፀዕ፡ *beata*, *plur.* ብፁዓት፡ *beatæ*, መካን፡ *ſterilis*, *plur.* መካናት፡ *ſteriles*.

Quadrilitera tam maſculina, quàm fœminina dupliciter formant pluralem numerum. Primò ት፡ in fine addito, & ante penultima radicalis in literam quartæ claſſis mutatá, አምላክ፡ *Deus*, *plur.* አማልክት፡ *Dij*, መልአክ፡ *angelus*, *plur.* መላእክት፡፡ *angeli*, ኮከብ፡ *ſtella*, *plur.* ከዋክብት፡ *ſtellę*. *In ſingulari quarta litera primæ radicali eſt annexa, ac ſi ſcriberetur*, ኮውከብ፡ Secundò ſola antepenultima, vt ſupra, mutata, vt ድንግል፡ *Virgo plur.* ደናግል፡ *Virgines*, አንቀጽ፡ *porta plur.* አናቅጽ፡ *portæ*, ደብተራ፡ *tabernaculum*, *plur.* ደባትር፡ *tabernacula*.

Quinque aut plurium literarum nomina, exceptis participijs quartæ coniugationis, vt fœmina, pluralem numerum formant, vt እንግድዕ፡ *pectus*, *plur.* እንግድዓት፡ *pectora*, ትዝህርት፡ *doctrina plur.* ትዝህርታት፡ *doctrinæ*.

Sunt pręterea nonnulla irregularia; quæ aliter quàm dictum est pluralem numerum formant, vt አብ ፡ *pater*, *plur.* አበው ፡ *patres*, እኍ ፡ *frater*, *plural.* አኃው ፡ *fratres*, እኅት ፡ *soror*; *pluraliter* አኃት ፡ *sorores*.

Quędam duplicem formam admittunt, vt ሀገር ፡ *ciuitas*, *plur.* አህጉር ፡ & ሀጉራት ፡ *ciuitates*, ሊቅ ፡ *præceptor*, *princeps*, *plur.* ሊቃን ፡ & ሊቃውንት ፡ *magistri*, &c. ቀሲስ ፡ *senior*, *presbyter*, *plur.* ቀሲሳን ፡ & ቀሳውስት ፡ *seniores*.

እግዚእ ፡ Dominus in plurali est አጋእዝት ፡ literis እ ፡ & ዘ ፡ transpositis.

C A P V.

De casu Nominum.

CAsus nullos habent Aethiopes eos tamen distingunt, vt Hebræi, & Chaldęi, quibusdam articulis nominibus præfixis.

Genitiuus intelligitur plerumque ex constructione, vt አምላክ ፡ አማልክት ፡ *Deus Deorum*, መልአከ ፡ እግዚአብሔር ፡ *angelus Domini*. Interdum verò innuitur per ዘ ፡ vt መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡ *psalm. Dauid* ቂሳርያ ፡ ዘፊልጶስ ፡ *Cęsarea Philippi*. Interdum per ለ ፡ vt አብድንቲሆሙ ፡ ለአግብርቲከ ፡ *cadauera seruorum tuorum* በግዑ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ *agnus Dei*.

Dati-

Datiuus formatur, vt in lingua hebrea, & chaldea præponendo ለ፡ vt ይቤሎ፡ እግዚእ፡ ለእግዚእየ፡ *dixit* Dominus *Domino meo*, ለዳዊት፡ *Dauidi*.

Accusatiuus quoque per ለ፡ formatur, vel ex adiuncto verbo dignoſcitur, ዘይፈርሆ፡ ለእግዚአብሔር፡ *qui timet Dominum*, ርእየ፡ ብእሴ፡ *vidit hominem*.

Nota ለ፡ *ſiue genitiui, ſiue datiui, vel accuſatiui caſus ſit ſemper pleonaſticè ante ſe deſiderare affixum, prout in exemplis allatis apparet.*

Vocatiuus formatur. Primò præponendo እ፡ & vltima litera nominis ſeptimæ claſſis, vt እእግዚእ፡ *ò Domine*, እብእሲት፡ *ò mulier*. Secundò omiſſo እ፡ vltima ſolùm litera in ò ſeptimæ claſſis mutata, vt እግዚእ፡ ርድአኒ፡ *Domine adiuua me*.

Ablatiuum particulæ እም፡ a, ab, ex. በ፡ in, per, &c. deſignant, vt በእዴ፡ ዚአየ፡ *manu mea*, እምግብጽ፡ *de Aegypto*.

CAP. VI.

Paradigma Declinationis.

Nom.	ገብር፡	*ſeruus*.
gen.	ዘገብር፡ & ለገብር፡	*ſerui*.
dat.	ለገብር፡	*ſeruo*.
accuſ.	ለገብረ፡	*ſeruum*.

voc.

voc. ኦገብር : ò *serue*.
ablat. እምገብረ : à *seruo*.

Plural. Num.

Nom. አግብርት : *serui*.
gen. ዘአግብርት : *seruorum* :
dat. ለአግብርት : *seruis*.
accus. ለአግብርት : *seruos*.
vocat. ኦአግብርትየ : ò *serui*.
ablat. እምአግብርት : à *seruis*.

Hoc modo declinantur, non solùm nomina, sed etiam omnia pronomina.

CAP VII.

De Comparatione.

NOmen comparatiuum, quod à positiuo formetur non habent Aethiopes, sed illud per particulas እም : ጥቀ : ለዐለ : positiuis, aut verbis post positas, eo modo, quo Hebræi, & Chaldæi, efformant, vt ይኄይስ : እምሕይወ : ሣህልከ : *bona est præ vita misericordia*, id est *melior*. ኄዳም : አጥባትከ : እምወይን : *meliora vbera tua vino*, &c.

PARS III.

De Pronomine.

Nominis vicem ſubeunt pronomina, quæ ſunt ſeparata, aut coniuncta.

CAP. I.

De Pronominibus ſeparatis.

SEparata ſunt perſonalia, demonſtratiua, relatiua, & interrogatiua.

Perſonalia autem ſunt hęc.

Singularia.			Pluralia.		
Com.	አነ፡	*ego.*	ንሕነ፡	*nos.*	Com.
Maſc.	አንተ፡	*tu.*	አንትሙ፡	*vos.*	Maſc.
Fœm.	አንቲ፡	*tu.*	አንትን፡	*vos.*	Fœm.
Maſc.	ውእቱ፡	*ille.*	ውእቶሙ፡	*illi.*	Maſc.
Fœm.	ይእቲ፡	*illa.*	ውእቶን፡	*illæ.*	Fœm.

Demonſtratiua autem propinqua.

Singul.			Plur.		
Maſc.	ዝንቱ፡	*hic.*	Maſc.	እሉ፡	*hi.*
			Fœm.		

Fœm. ዛቲ፡ *hæc.*		Fœm. እላ፡ *hæ.*
ዝንቱ፡ *hoc, hæc.*		

Demonstratiua remota sunt.

Singul.	Plur.
Masc. ውእቱ፡ *iste.*	እሙንቱ፡ *isti.*
Fœm. ዛቲ፡ *ista.*	እማንቱ፡ & እሙንቆን፡ *istę.*

Ex his ውእቱ፡ & እሙንቱ፡ sæpissimè pro verbo substantiuo vsurpantur, vt አነ፡ ውእቱ፡ *ego sum* ዝውእቱ፡ *hic, vel hoc est,* እሉ፡ እሙንቱ፡ *hi sunt,* ምኑ፡ ይእቲ፡ ዛቲ፡ *quæ est ista,* ሰስ፡ እማንቱ፡ ንግሥታት፡ &c.

Sunt, & quędam alia demonstratiua ዝ፡ ዝሁ፡ *hic ille, ipse,* ዝኩ፡ ዝክቲ፡ *iste,* እንታክቲ, *ista,* እሉንቱ፡ & እልክቱ፡ *isti*, & reliqua vsu discenda.

Relatiuum Pronomen.

Masc. ዘ፡ & እለ፡ *qui.*
Fœm. እንተ፡ *quæ.*

Plurali.

እለ፡ *qui, quæ*

Hæc relatiua non vsurpantur in casu obliquo; nec ante se particulas ውስተ፡ በ፡ &c. patiuntur; vndè

vndè pro በዘ፡ *in quo*, dicitur ዘበቱ፡ pro ውስተ፡ እንተ፡ *in qua*, dicitur እንተ፡ ውስቴታ፡ & sic እለውስቴቶሙ፡ *in quibus*. ዘዘዖሁ፡ *quem*, እንተ፡ ምስሌሃ፡ *cum qua*, እንተ፡በቲ፡ *qua, in qua*.

የ፡ quoque relatiuũ videtur, vt Luc. 13. *vers. vlt.* ቡሩክ፡ የጸመጽእ፡ *benedictus, qui venit*.

Pronomen interrogatiuum.

INterrogatiuum personæ መኑ፡ *quis, quæ*, ዘመኑ፡ *cuius?* ለመኑ፡ *cui*, እምኀበ፡ መኑ፡ *à quo*.

Interrogatiuum rei መንተኑ፡ *quid? quę?* ለምንት፡ quare? ማ፡ *quid*, ሚመ፡ *an*.

ኑ፡ affixum vbique interrogationis nota est, vt ኢያእመርክሙኑ፡ *nesciebatis?* ይረክቡኑ፡ *inueniet ne?* &c.

CAP. II.

De Pronom. coniunctis, siue affixis.

COniuncta Pronomina sunt, quæ vulgò affixa nuncupantur, eo quod alijs vocibus à fine affigantur, innuuntquè significationem possessiuam, oriuntur autem ex Pronominibus integris primæ, secundæ, ac tertiæ personę, & ex ijs significationem suam petunt, suntquè.

	Singul.	Plur.	
1	የ፡	ነ፡	com.gen.
2	ከ፡	ከሙ፡	masc.gen.
	ኪ፡	ክን፡	fœm.gen.
3	ሁ፡	ሆሙ፡	masc.gen.
	ሃ፡	ሆን፡	fœm.gen.

Quomodò autem cum vocibus cohereant, ex ipsa coherentiæ tabula mox patebit.

Sed primò notandum est hæc affixa particulis quibusdam annexa, formare primitiuorum suorum casus.

Primæ personæ.

Singul.		Plur.	
Ego	አነ፡	ንሕነ፡	*nos.*
mei	ዚአየ፡	ዚአነ፡	*nostrum.*
mihi	ሊተ፡	ለነ፡	*nobis.*
me	ኪያየ፡	ኪያነ፡	*nos.*
à me	እምኔየ፡	እምኔነ፡	*à nobis.*

Secundæ personæ.

Masc. አንተ፡		Masc. አንትሙ፡	
Tu	አንተ፡	አንትሙ፡	*vos.*

tui

tui	ዚአከ፡	ዚአክሙ፡	vestrum.
tibi	ለከ፡	ለክሙ፡	vobis.
te	ኪያከ፡	ክያክሙ፡	vos.
à te	እምኔከ፡	እምኔክሙ፡	à vobis.

Fœm. አንቲ፡ Fœm. አንትን፡

Tu	አንቲ፡	አንትን፡	vos.
tui	ዚአኪ፡	ዚአክን፡	vestrum.
tibi	ለኪ፡	ለክን፡	vobis.
te	ኪያኪ፡	ኪያክን፡	vos.
à te	እምኔከ፡	እምኔክን፡	à vobis.

Tertiæ personę.

Masc. ውእቱ፡ Masc. ውእቶሙ፡

ipse	ውእቱ፡	ውእቶሙ፡	ipsi.
ipsius	ዚአሁ፡	ዚአሆሙ፡	ipsorum.
ipsi	ሎቱ፡	ለሆሙ፡	ipsis.
ipsum	ኪያሁ፡	ኪያሆሙ፡	ipsos.
ab ipso	እምኔሁ፡	እምኔሆሙ፡	ab ipsis.

Fœm. ይእቲ፡ Fœm. ውእቶን፡

ipsa	ይእቲ፡	ውእቶን፡	ipsę.
ipsius	ዚአሃ፡	ዚአሆን፡	ipsarum.

ipsi ላቲ ፡		ለኪን ፡	*ipsis*
ipsam ኪያሃ ፡		ኪያኪን ፡	*ipsas* .
ab ipsa እምኔሃ ፡		እምኔሆን ፡	*ab ipsis* .

His Pronominibus prȩponitur aliquando ዘዘ ፡ quod significat *quisquis, quilibet, vnusquisque*, &c. vt ዘዘዚአከሙ ፡ *vnusquisque vestrum*, ዘዘዚአሆሙ ፡ *quilibet eorum* .

Particulæ እንቲ ፡ & እሊ ፡ affixa suscipiunt,& casus patientes formant, vt superiores .

1	እንቲአየ ፡	እንቲአነ ፡	Com.
2	እንቲአከ ፡	እንቲአከሙ ፡	Masc.
	እንቲአኪ ፡	እንቲአክን ፡	Fœm.
3	እንቲአሁ ፡	እንቲአሆሙ ፡	Masc.
	እንቲአሃ ፡	እንቲአሆን ፡	Fœm.

1	እሊአየ ፡	እሊአነ ፡	Com.
2	እሊአከ ፡	እሊአከሙ ፡	Masc.
	እሊአኪ ፡	እሊአክን ፡	Fœm.
3	እሊአሁ ፡	እሊአሆሙ ፡	Masc.
	እሊአሃ ፡	እሊአሆን ፡	Fœm.

Sic quoque ለሊ ፡ *ipsemet, idem, idem ipse, ipse* .

	Singul	Plur.	
1	ለሊየ ፡	ለሊነ ፡	Com.

2 ለሊከ ፡

2	ለሊከ ፡ ለሊኪ ፡	ለሊነ ፡	Masc.
		ለሊክሙ ፡	Fœm.
3	ለሊሁ ፡ ለሊሃ ፡	ለሊክን ፡	Masc.
		ለሊሆን ፡	Fœm.

Ioan. 3. 30. ወእንቲአሁሰ ፡ *illum oportet crescere*, ወእንቲአየሰ ፡ *me autem minui*. Luc. 5. 32. ወአርዳኢ-ከሰ ፡ እሊአከ ፡ discipuli autem tui Ioan. 13. 14. አፍቀ-ሮሙ ፡ ለእሊአሁ ፡ *cum dilexisset suos*, &c. በእንቲ ፡ ለሊሁ ፡ እግዚእነ ፡ *per eundem Dominum nostrum*.

Paradigma Nominum cum affixis.

Sing. numer. cum affix. Sing.

ንጉሥየ ፡	*Rex meus.*
ንጉሥከ ፡	*Rex tuus.*
ንጉሥኪ ፡	*Rex tuus.*
ንጉሡ ፡	*Rex eius.*
ንጉሣ ፡	*Rex eius.*

Singul. numer. cum affixis Plur.

ንጉሥነ ፡	*Rex noster.*
ንጉሥክሙ ፡	*Rex vester.*
ንጉሥክን ፡	*Rex vester.*
ንጉሦሙ ፡	*Rex eorum.*
ንጉሦን ፡	*Rex earum.*

Plur. numer. cum affix. Singul.

ነገሥትየ፡ *Reges mei.*
ነገሥትከ፡ *Reges tui.*
ነገሥትኪ፡ *Reges tui.*
ነገሥትሁ፡ *Reges eius.*
ነገሥትሃ፡ *Reges eius.*

Plur. numer cum affixis Plur.

ነገሥትነ፡ *Reges nostri.*
ነገሥቶሙ፡ *Reges vestri.*
ነገሥትክን፡ *Reges vestri.*
ነገሥቶሙ፡ *Reges eorum.*
ነገሥቶን፡ *Reges earum.*

Aliud.

አቡየ፡ *Pater meus.*
አቡከ፡ *Pater tuus.*
አቡኪ፡ *Pater tuus.*
አቡሁ፡ *Pater eius.*
አቡሃ፡ *Pater eius.*

አቡነ፡ Pater *noster.*
አቡክሙ፡ Pater *vester.*
አቡክን፡ Pater *vester.*

አቡሆሙ፡

አቡሆሙ : *Pater eorum.*
አቡሆን : *Pater earum.*

Plur.

አበዊየ : *Patres mei.*
አበዊከ : *Patres tui.*
አበዊኪ : *Patres tui.*
አበዊሁ : *Patres eius.*
አቡዊሃ ; *Patres eius.*

አበዊነ : *Patres nostri.*
አበዋክሙ : *Patres vestri.*
አበዊክን : *Patres vestri.*
አበዊሆሙ : *Patres eorum.*
አበዊሆን : *Patres earum.*

Affixa simpliciter vocibus adherent, nec vllam mutationem inducunt, nisi quôd sepè vltimam Vocalem in tertiam, vel quintam mutant maximè, si præcedens est quartæ classis, vt አስማቲየ : *nomina mea*, ክቡራኒሆሙ : *nobiles eorum*, in ምስካቢሆሙ : *cubilibus suis*.

ሁ : ሃ : & ሆ : affixa tertiæ personæ sepè excidunt vltima vocis litera, pro ሁ : & ሆ : in secundam, vel septimam mutata, vt ልቡ : *cor eius*; ሕጉ : *lex eius*, ልቦሙ : *cor eorum*, pro ሃ : fœm. in quar-

tam

tam, vt ሣረረ፡ *fundauit eam*.

Actiones reciprocæ, quæ apud Hebręos, & Arabes per nomen نفس, *anima*. Hìc per Nomen ርእስ፡ *caput*, cum affixis, exprimuntur, vt *quem facis* ርእስከ፡ *temet ipſum*. *Si glorifico* ርእስየ፡ *memetipſum*. *Numquid interficiet*, ርእሶ፡ ለሊሁ፡ *ſemetipſum*.

PARS IV.

De verbo in genere.

IN Verbo conſideranda ſunt radix, qualitas, Coniugatio, Tempus, Numerus, Perſona, Genus.

CAP. I.

De Radice.

QVemadmodum in lingua Hebræa, Syra, Chaldęa, & Arabica, verborum radix ſemper inprimis inueſtiganda eſt; ita planè in lingua Aethiopica; radix autem in his linguis, eſt tertia perſona, ſingularis numeri, maſculini generis, præteriti primæ Coniugationis, quę literis nequit conſtare paucioribus, quàm tribus, vt ገብረ፡ *fecit*, ከሠተ፡ *aperuit*, ነበበ፡ *dixit*, ሖረ፡ *abijt*, ቆመ፡ *ſurrexit*, nec pluribus, quàm quatuor, vt

ወረዘወ፡

ወርዘወ: *iuuenis fuit*, ዘእገዐ: *balbutijt*, ዘእረገ: *maledixit*, ገለበበ: *velauit*. Ab hac radice, reliqua deinde tempora, coniugationes, perſonæ, numeri, & genera flectuntur, vt in paradigmate ſuo loco patebit.

CAP. II.

De qualitate.

QValitate Verbum aliud eſt perfectum, aliud imperfectum. Perfectum, quod inter flectendum ſuas vbique retinet literas radicales.

Imperfectum, quod ex literis radicalibus aliquam inter coniugandum amittit, vel in vocalem mutat qualia ſunt omnia verba, quæ ſecundam radicalem tertiæ ſimilem habent, vt ቀለለ: *leuis fuit*, መነነ: *ſpreuit*: Vel aliquam radicalem ወ: vel ዩ: vt መወተ: *obijt*, mortuus eſt, ረሰዩ: *poſuit* ወሀበ: *dedit*, ወደዩ: *iecit* reliqua perfecta ſunt.

CAP III.

De Coniugatione.

VErborum Coniugationes apud Aethiopes quatuor reperiuntur reſpondentes fermè

Hebręorum Kal, Niphal, Hiphil, & Hitphael.

Prima ſimplex eſt, nulloquè caractere aucta, continetque verba partim abſoluta, vt ነበረ: *ſedit*, partim tranſitiua, vt ዐቀበ: *cuſtodiuit* ገበረ: *fecit*,

Secunda ተ: caracteriſtico initio formatur, eſtque paſſiua primæ, vt ተገበረ: *factus eſt*, ተዐቀበ: *cuſtoditus fuit*.

Tertia pro caractere habet አ: initio, & ſignificat actionem duplicem, qua quis efficit, vt alius agat, vt አግበረ: *fieri fecit*.

Quarta caracteris loco habet ſyllabam, አስተ: præfixam, eſtque paſſiua ſuperioris, vt አስተገበረ:

Non ſemper tamen hęc ſignificationum ſeries ſeruatur nam multa verba in formis paſſiuis ſignificationem actiuam habent, & in Coniugationibus deriuatiuis aliud quandoquè ſignificant, quàm in prima, quod vſu, & ex lexico addiſcendum eſt.

CAP. IV.

De Tempore.

Tempora, ſiue diuerſi flectendi modi quinque ſunt, præteritum, futurum, imperatiuus, participium, infinitiuus.

Præteritum propriè valet pręteritum perfectum Indicatiui modi, non raro tamen reliquas tempo-

rum differentias, nempè imperfectum, plusquamperfectum, adiunctis particulis, denotat.

Futurum pro præsenti, & futuro nostro vsurpatur, & pro infinitiuo venit, si aliud futurum eiusdem personæ, ac numeri, immediatè præcedat, vt ይፈቅዱ : ይዕሰሙ : *volunt conuertere*.

Imperatiuus respondet nostro imperatiuo, & solas secundas personas agnoscit, reliquæ per futurum exprimuntur.

Participium pręsens non habent Aethiopes, sed pro eo vtuntur futuro præposito particula እንዘ : *dum*, vel እለ : *qui*, vt እንዘ : ይብል : *dicens*, እንዘ : ይብሉ : *dicentes*.

Participium passiuum, quod Hebræi paul vocant, prima tantùm coniugatio agnoscit, vt ጽሑፍ : *scriptus*, *scriptum est*. ቅኑት : *succinctus*.

Infinitiuus nostro quãdoquè respondet infinitiuo: cum affixis autem participium præsens format, vt ሰሚዖ : *audiens*, ሰሚዖሙ : *audientes*. Format gerundia præfixis literis ለ : በ : vt ለዐቂብ : *ad custodiendum*, በዐቂብ : *in custodiendo*. Nonnunquam verbo suo augendę significationis gratia additur, vt ዐቂብ : ዕቀቦሙ : *custodiendo custodi eos*.

Numeri duo sunt singularis, & pluralis, Personę tres, habet vnaquæque persona duo genera, mascul. & fœmin. præter primam vtriusque numeri, quæ communis est generis.

CAP. V.

Paradigma verbi perfecti primæ coniugationis.

ገብረ፡ *fecit.*

Præteritum.

	Pers.	3	2	1
Masc		ገብረ፡	ገበርከ፡	
Com.	Singul.			ገበርኩ፡
Fœm.		ገብረት፡	ገበርኪ፡	
		3	2	1
Masc.		ገብሩ፡	ገበርክሙ፡	
Com.	Plur.			ገበርነ፡
Fœm.		ገብራ፡	ገበርክን	

Fururum.

		3	2	1
Masc.		ይገብር፡	ትገብር፡	
Com.	Singul.			አገብር፡
Fœm.		ትገብር፡	ትገብሪ፡	

		3	2	1
Masc.		ይገብሩ፡	ትገብሩ፡	
Com.	Plur.			ንገብር፡
Fœm.		ይገብራ፡	ትገብራ፡	

Imperatiuus.

	Sing.	Plur.
Masc.	ግበር፡	ግበሩ፡
Fœm.	ግበሪ፡	ግበራ፡

Infinitiuus.

ገቢር፡

De Præterito.

PRima radicalis aliquando est quartæ classis, vt ናፈቀ፡ hesitauit. Si secunda radicalis gutturalis est, sextę classis erit, vt ስእነ፡ *non potuit*, ርኅበ፡ *esuriuit*. Si tertia radicis fuerit gutturalis, tunc secunda erit quartæ classis, accedentibus literis, formatiuis præteriti, vt ቀናእኩ፡ *zelaui*.

Prętereà, si tertia radicis fuerit palatina in prima persona erit secundę classis &, ኩ፡ formatiuum, euphoniæ gratia, reijcitur, vt ናፈቀ፡ pro ናፈቅኩ፡ *hesitaui*, ኀደጉ፡ pro ኀደግኩ፡ *dereliqui*, ዐረጉ፡ *ascendi*.

De

De Futuro.

FOrmatur Futurum adſcitis literis እይትን ፡ ſeptimæ claſſis in principio, ſi prima radicalis eſt gutturalis literæ ኢይትን ፡ ſepè ſunt primæ claſſis, vt የኀልቅ ፡ *conſumetur*, vel ይኀልቅ ፡ *deſitiet*.

Prima radicalis quatuor modis ſeſe habere poteſt, aut enim eſt primæ claſſis. ይገብር ፡ *facit* : aut quartæ claſſis, vt ይማስን ፡ *deſolabitur*; aut quintę, vt ይሜርድ ፡ *accelerat*, aut deniquè ſextæ claſsis, vt ይግብር ፡ *faciet*. Vbi obſeruandum eſt formā, ይግብር ፡ ſepè ſubiunctiuū, vel modum potentialē denotare.

Litera ለ ፡ futuro præfixa emphaſim quandam, & vehementiam importat, vt ለይግብኡ ፡ *conuertantur*. ለይትፌሥሑ ፡ *lętentur*, ለይኩን ፡ *fiat*.

ኢ ፡ Particula negatiua mutat እ ፡ formatiuum primæ perſonę futuri, & አ ፡ characteriſticum tertiæ coniugationis in የ ፡ vel ይ ፡ vt ኢየእበድ ፡ *non inſanio*, ኢይትኀፈር ፡ *non confundar*, ኢያንበብክሙ ፡ *non legiſtis*, ኢያክበድኩ ፡ *non grauaui*.

De Imperatiuo.

PRrima, & ſecunda radicalis eſt ſextæ claſſis, ſi ſequatur affixum, vt ምክረኒ ፡ *doce me*, ምርሐኒ ፡ *deduc me*.

Nonnulla verba primam radicalem habent primæ claſsis, vt ነጽር ፡ *aſpice*.

Si Futurum pro imperatiuo ponatur, erit formæ ይግበር፡ vt ይንግሩ፡ *annunciate*, ተንሥእ፡ *surge*.

De Infinitiuo.

INfinitiuus est formæ ገቢር፡ *facere*, format, & alia tempora cum affixis, & particulis præpositiuis, vt ፄዌወከ፡ *captiuasti*, ከመ፡ ጠቢብ፡ *cùm essem sapiens*.

CAP VI.

De Coniugationibus deriuatiuis.

REliquæ Coniugationes deriuatiuæ eodem planè modo flectuntur, quo prima, quare hìc sufficiet solas primas voces ob oculos ponere.

	Præterit.	Fut.
2	ተገብረ፡	ይትገበር፡
3	አግበረ፡	ያገብር፡
4	አስተገብረ፡	ያስተገብር፡

	Imperat.	Infinit.
2	ተገበር፡	ተገቢረ፡
3	አግበረ፡	አገቢረ፡
4	አስተገበር፡	አስተገቢረ፡

Pri-

Prima radicalis futuri, secundæ Coniugationis, varia est, prout de futuro primæ Coniugationis, diximus, ይትፈጸም፡ *perficietur*. ይትኃሠሥ፡ *quæretur*, ይትኔሳሕ፡ *pœnitebit*.

Idem dicendum videtur de reliquis, vt ያመክር፡ *tentat*, ያበርሀ፡ *luceat*, ናስተማስል፡ *assimulabimus*, &c.

Tertia, & quarta Coniugatio habet participium præsens idque format à futuro መ. pro እተይን፡ *posito*, መልዕል፡ *exaltans*, መስተሣህል፡ *miserans*, sed potius nomen est.

CAP VII.

De Verbis imperfectis.

VErba Imperfecta dici possunt Quiescentia, vel Defectiua. Defectiua sunt, quæ secundam radicalem habent similem tertiæ, vt ሰደደ፡ *eiecit*, ነበበ፡ *loquutus est*. vel primam radicalem ወ፡ vt ወድቀ፡ *cecidit*. Quiescentia autem, quæ secundam, vel tertiam literam radicalem habent ወ፡ vel ደ፡ & ነወመ፡ *dormiuit*, ሠየመ፡ *posuit* ሰፈወ፡ *sperauit*, ርእየ፡ *vidit*.

Notandum hic est omnia verba tam defectiua, quàm quiescentia perfectè coniugari, nonnunquam tamen verba defectiua aliquam radicalem deperdere, Quiescentia verò in punctum vocale præce-

præcedentis literæ permutare.

Verba Defectiua, quæ secundam radicalem tertiæ similem habent, futurũ formant hoc modo.

ይሰድድ፡ ትሰድድ፡ እሰድድ፡ Plur. ይሰዱ፡ ትሰዱ፡ ንሰድድ፡
ትሰድድ፡ ትሰዲ፡ ትሰዳ፡ ይሰዳ፡

Reliqua tempora perfecta sunt. Nomen autem verbale vltimam radicalem quoque reijcit, vt ሰደት፡ *persecutio*, ነድ፡ *flamma*.

Defectiua prima ወ፡ in solo futuro, & imperatiuo primæ Coniugationis imperfecta sunt, in cęteris perfecta, vt ወደቀ፡ cecidit.

Futurum.

ይደቅ፡ ትደቅ፡ እደቅ፡ Plur. ይደቁ፡ ትደቁ፡ ንደቅ፡
ትደቅ፡ ትደቂ፡ ይደቃ፡ ትደቃ፡

Imperatiuus.

ደቅ፡ Plural. ደቁ፡

Futurum perfectè quoque flectitur ይወድቁ፡ *cadent*, ይወጽእ፡ *procedit*, & ይጻእ፡ *exeat*, ይውሕዝ፡ & ይዝኅ፡ *fluet*.

Verbum ወሀበ፡ *dedit*, in futuro primæ Coniugationis. prima radicali excidente, secundam habet secundæ clasis hoc modo.

ይሁብ፡ ትሁብ፡ እሁብ፡
ትሁብ፡ ትሁቢ፡

Plur.

ይሁቡ፡ ትሁቡ፡

ንሁብ፡

ይሁባ፡ ትሁባ፡

Reliqua tempora regularia sunt.

Sunt prætereà aliqua verba, quæ licèt defectiua non sint, tamen aliquam radicalem, eutoniæ gratia, abijciunt, vt ክህለ፡ *potuit*, quòd per totum futurum ሀ፡ secundam radicalem deperdit, vt ይክል፡ ትክል፡ እክል፡ &c. pro ይክሀል፡ ትክሀል፡ &c. idem accidit ብሀለ፡ dixit, quod coniugatur hoc modo

Futurum.

Sigul. ይበ፡ & ይበል፡ ትበ፡ ትበል፡ እበ፡ & እበል፡
Plural. ይበሉ፡ ትበሉ፡ ንበል፡ &c.

Imperat. በል፡ Plur. በሉ፡

Infinit. ብሂለ፡

Præterito caret, sed pro eo vsurpatur futurum, vt እበ፡ *dixi*, ይበ፡ & ይበል፡ *dixit*.

In secunda verò Coniugatione perfectum est, vt ተብሀለ፡ dictus est.

In ጸ፡ Finita, ob ተ፡ fœmininum tertiæ persone

prę-

præteriti, illud abijciunt, vt Matth. 20. 20. ወሰገት ፡ *& adorauit fœm.* ወሰገደት ፡

ነ ፡ prima radicalis deficit Ioan. 20. 22. ፈኀ ፡ *insufflauit* pro ነፈኀ ፡ sic alibi, ትሣኤ ፡ *resurrectio*, pro ትንሣኤ ፡

CAP. VIII.

De Verbis Quiescentibus.

VErba Quiescentia sunt Quiescentia secunda radicali, vel tertia.

Quiescentia secunda sunt, quorum media radicalis est ወ ፡ vel ደ ፡ vt ሐወረ ፡ *iuit*, ቤደተ ፡ *mansit*.

Horum anomalia in hoc consistit, quòd ወ ፡ & ደ ፡ in præterito, futuro, & imperatiuo primę Coniugationis abijciunt, eorumque absentiam vocali primæ radicalis compensant, quę in pręterito quiescentis ወ ፡ est septimæ classis, in futuro, & imperatiuo, secundę, quiescentis autem ደ ፡ in pręterito est quintæ, in futuro, & imperat. tertiæ classis. Itaque hoc modo coniugantur.

Secunda ወ ፡	Secunda ደ ፡
Præteritum.	Præteritum.
ሖረ ፡ ሖርከ ፡ ሖርኩ ፡	ቤተ ፡ ቤትከ ፡ ቤትኩ ፡
ሖረት ፡ ሖርኪ ፡	ቤተት ፡ ቤትኪ ፡

Plurali.

ሖሩ፡ ሖርክሙ፡ ሖርነ፡ ቤቱ፡ ቤትክሙ፡ ቤትነ፡
ሖራ፡ ሖርክን፡ ቤታ፡ ቤትክን፡

Futurum.

ይሑር፡ ትሑር፡ እሑር፡ ይቢት፡ ትቢት፡ እቢት፡
ትሑር፡ ትሑሪ፡ ትቢት፡ ትቢቲ፡

Plurali.

ይሑሩ፡፡ትሑሩ፡ ንሑር፡ ይቢቱ፡ ትቢቱ፡ ንቢት፡
ይሑራ፡ ትሑራ፡ ይቢታ፡ ትቢታ፡

Imperatiuus.

ሑር፡ Plur. ሑሩ፡ ቢት፡ Plur. ቢቱ፡

Reliqua omnia perfecta sunt.

Quiescentia tertia radicali sunt verba, quorum tertia radicalis est ወ፡ vel የ፡ eorum anomalia in hoc consistit, quòd vltima radicali sæpè reiecta, per punctum vocale, præcedentis literæ compensatur. Itaquè eorum Paradigmata huiusmodi sunt.

Tertia ወ፡ Tertia የ፡

Præteritum. Præteritum.

ሀሎ፡ ሀሎከ፡ ሀሎኩ፡ ርኢ፡ ርኢከ፡ ርኢኩ፡
ሀሎት፡

ሀሎት ፡ ሀሎኪ ፡ ርኢት ፡ ርኢኪ ፡

Plurali.

ሀለዉ ፡ ሀሎክሙ ፡ ሀሎነ ፡ ርእዩ ፡ ርኢክሙ ፡ ርኢነ ፡
ሀለዋ ፡ ሀሎክን ፡ ርእያ ፡ ርኢክን ፡

Futurum.

ይሄሉ ፡ ትሄሉ ፡ እሄሉ ፡ ይሬኢ ፡ ትሬኢ ፡ እሬኢ ፡
ትሄሉ ፡ ትሄለዊ ፡ ትሬኢ ፡ ቴሬኢዩ ፡

Plur.

ይሄለዉ ፡ ትሄልዉ ፡ ንሄሉ ፡ ይሬኢዩ ፡ ትሬኢዩ ፡ ንሬኢ ፡
ይሄለዋ ፡ ቅሄልዋ ፡ ይሬእያ ፡ ትሬኢያ ፡

Imperat.

ሀሉ ፡ Plur, ሀሌዉ ፡ ርኢ ፡ Plur. ርእዩ ፡

In reliquis perfecta ſunt, aſt in ይ ፡ finita etiam in Coniugationibus deriuatiuis, quandoque anomala ſunt.

CAP. IX.

De Affixis cum verbis.

AFfixa, quę cum Nominibus referunt pronomina poſſeſſiua, cum Verbis perſonam patientem

tientem significant: suntque eadem de quibus in nominibus egimus, atque eodem modo, quo nominibus; ita etiam verbis affiguntur. Solùm notandum est, quòd የ፡ primæ personæ cum verbis est ኒ፡ vt ፈጠረኒ፡ *creauit me*, አንበሩኒ፡ *posuerunt me*.

ከ፡ secundæ personę præteriti in ከ፡ vel ክ፡ mutatum, affixa tertiæ personę format hoc modo.
Singul. ገበርከ፡ *fecisti eum*, ገበርካ፡ *fecisti eam*.
Plural. ገበርከሙ፡ *fecisti eos*, ገበርክን፡ *fecisti eas*.

ኩ፡ primæ personæ prętериti, & pluralia masculina, quorum vltima radicalis est secundæ classis, illam cum affixis tertiæ personæ, in sextam classem conuertunt, & pro affixis ሁ፡ ሃ፡ ሆሙ፡ ሆን፡ assumunt ዎ፡ ዋ፡ ዎሙ፡ ዋን፡ vt ገበርኩ፡ *feci*.

ገበርክዎ፡ *feci eum*. ገበርክዋ፡ *feci eam*.
ገበርክዎሙ፡ *feci eos*. ገበርክዎን፡ *feci eas*.

Eodem modo ገበሩ፡ *fecerunt*, & ይገብሩ፡ *facient*, vt ይገብርዎ፡ *facient eum*, ይገብርዋ፡ *facient eam*, ይገብርዎሙ፡ *facient eos*, ይገብርዎን፡ *facient eas*, &c.



CAP.

CAP. X.

De literis Paragogicis.

HAbent Aethiopes quinque literas, quæ paragogicę, ſeu addititię dici poſſunt, propterea quod interdum tum nominibus, tum verbis, merè completiuè ſeperadduntur, ſunt autem ኒ ሃ ሰ ኬ ኢ፡.

ኒ፡ exponitur *verò*, *quidem*, *ſanè*, *profectò*. Ioan. 6. 67. አንትሙኒ፡ ትፈቅዱ፡ ትሑሩ፡ *vos verò vultis ne abire?* Marcus 16. 8. Luc. 3. 14. ወኢለ-ሙኑኒ፡ *& nemini quidem*, &c.

ሃ፡ Declarationem importare videtur, vt Matt. 1. per totum. ወያዕቆብሰ፡ ወለደ፡ ይሁዳሃ፡ *Iacob autem genuit Iudam*, &c. Ioannis 18. 5. ወይቤልዎ፡ ኢየሱስሃ፡ ናዝራዌ፡ *Reſponderunt ei Ieſum Nazarenum*. Ioannis 3. 28. ኢኮንኩ፡ ክርስቶስሃ፡ *non ſum Chriſtus*.

ሰ፡ *autem*, ſępè etiam completiuum eſt. ወእንቲአሁሰ፡ ትብዝኅ፡ ወእንቲአየሰ፡ ተሰዐጠት፡ *illum oportet creſcere me autem minui*.

ኬ፡ *Autem*, vt Matth. 1. per totum. ወይስሐቅኬ፡ *Iſaac autem*, &c. Interdum ſine ſignificatione ſolùm emphaticè additur. vt Luc. 2. 48. ናሁ፡ አቡከ፡ ወአነኬ፡ *ecce Pater tuus, & ego*.

ኢ፡ ſo-

ኣ፡ ſolicitudinem , & admirationem inducit, vt Luc.7. in Diſcurſu Centurionis, vbi ad ſingulas dictiones ኣ፡ additum reperitur. እግዚኦኣ፡ ኢትጻ-ሙኣ፡ እስመኣ፡ ኢይደልወኒኣ፡ ከመኣ፡ ትባእኣ፡ ታሕተኣ፡ ጠፈረኣ፡ ቤትየኣ፡ *Domine noli vexari, non ſum dignus, vt intres ſub tectum domus meæ.*

P A R S V.

De reliquis partibus Orationis.

C A P. I.

De Aduerbijs alijſque particulis.

ADuerbia, & Particulæ tam ſeparatæ, quàm inſeparabiles, ſuis locis in lexico explicantur, quare hic enumerare neceſſarium non eſt.

Solummodo obſeruandum eſt, Nomina apud Aethiopes ſępè aduerbiaſcere, vt ርሑቅ፡ *longè* ቅ-ሩብ፡ *propè.* ጽሚሚት፡ *occultè.* ቀዲሚ፡ *primò, initiò.* ጽርእ፡ *Græcè.* Interdum adiuncto በ፡ vt በ-ዕብራይስጥ፡ *hebraicè.* በጽርእ፡ *gręcè.*

Sępè vna particula coniungitur alteri, & ſimul vnam ſignificationem conſtituunt, vt በከመ፡ *ſecundum.* በእንተ፡ *propter.* በውስተ፡ *in.* እምነበ፡ *a, ab.* እምውስተ; *ex.* እምከመ፡ *dum.* ኵለንተ፡ *totum.*

Pluri-

Plurimæ tam ſeparatæ, quàm inſeparabiles, more nominum ſuſcipiunt affixa, vt ላዕለ፡ *ſuper*.

ላዕሌየ፡ ላዕሌከ፡ ላዕሌሁ፡
ላዕሌነ፡ ላዕሌክሙ፡ ላዕሌሆሙ፡

ኵሎ፡ & ኵሉ፡ *omnis* tantùm affixa pluralia admittit, vt ኵልነ፡ ኵልክሙ፡ ኵልሆሙ፡

በ፡ *In* cum affixis vim habet verbi ſubſtantiui, & verbum *habeo* ſignificat, vt

	Singul.		Plur.	
Com.	ቢየ፡	*habeo*.	ብነ፡	*habemus*.
Maſc.	ብከ፡	*habes*.	ብክሙ፡	*habetis*.
Fœm.	ብኪ፡	*habes*.	ብክን፡	*habetis*.
Maſc.	በ፡	*habet*.	በሙ፡	*habent*.
Fœm.	ባ፡	*habet*.	በን፡	*habent*.

CAP. I.

De literis ſeruilibus.

QVemadmodum apud Hebræos, Syros, Chaldæos, & Arabes, tota grammaticalis ratio dependet à literis ſeruilibus: ita, & hic vndè de ijs nunc breuiter agendum eſt, atque per compendium repetenda, quæ hactenus dicta ſunt.

Sunt autem literæ seruiles ሀ ለ ም ስ በ ተ ነ አ ከ ወ ዘ የ ፡ quarum.

ሀ ፡ Primum est ex formatiuis pronominum. 2. ex literis paragogicis.

ለ ፡ Primum est articulus datiui casus, & interdum genitiui, & accusatiui. 2. in verbis futuro præfigitur, & emphasim, ac vehementiam quandam importat. 3. est vna ex formatricibus gerundiorum. 4. duplicatum distributiuè nominibus præponitur, vt ለለ ፡ አሐዱ ፡ *vnicuique*, &c.

ም ፡ Primum format nomina verbalia tertię, & quartæ coniugationis. 2. est ex formatiuis pronominum.

ስ ፡ Primum est ex caracteristicis quartæ coniugationis. 2. ex literis paragogicis.

በ ፡ Primum est vna ex formatiuis gerundiorũ. 2. seruit loco pręposítionum *in*, *per*, *propter*. 3. pro verbo substantiuo ponitur, & affixa suscipit more nominum, vt supra ostensum est.

ተ ፡ Nominibus additur ad finem, & 1. nota est generis fœminini. 2. format pluralia fœminina, & aliquando masc. In verbis seruit à principio, & 1. est ex formatiuis futuri. 2. caracteristica secundæ, & quartæ coniugationis. 3. ex formatiuis pronominum dum loco ሁ ፡ tertiæ personæ ponitur, vt በቱ ፡ *in eo*. ወስቴታ ፡ *in ea*. ሎቱ ፡ *ipsi*.

ነ ፡ Primum in Nominibus format pluralia masculi-

masculina. 2. est ex formatiuis futuri. 3. ex paragogicis. 4. ex formatiuis pronominum 5. est nota interrogationis.

ኧ: Primum in nomine aliquando format numer. plur. masc. 2. est nota vocatiui casus. 3. ex formatiuis futuri 4. caracteristica tertiæ, & quartæ coniugationisi. 5. ex literis paragogicis.

ከ: Est ex literis formatiuis pronominum.

ወ: Primum in initio est coniunctio copulatiua. 2. in fine si est tertię clasis format nomina gentilitia.

ዘ: Primum est relatiuum qui, quod. 2. Nota genitiui casus.

ይ: Primum est ex formatiuis futuri. 2. ex formatiuis pronominum.



CAP. III.

De Numeris.

አሐዱ፡	፩	1
ክልኤቱ፡	፪	2
ሠለስቱ፡	፫	3
አርባዕቱ፡	፬	4
ኀምስቱ፡	፭	5
ስድስቱ፡	፮	6
ስብዐቱ፡	፯	7
ስመንቱ፡	፰	8
ተስዐቱ፡	፱	9
ዐሠርቱ፡	፲	10
ዐሠርቱ፡ ወአሐዱ፡	፲፩	11
ዐሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡	፲፪	12
ዐሠርቱ፡ ወሠለስቱ፡	፲፫	13
ዐሠርቱ፡ ወአርባዕቱ፡	፲፬	14
ዐሠርቱ፡ ወኀምስቱ፡	፲፭	15

ዓሠርቱ ፡ ወስጸስቱ ፡	፲፮	16
ዓሠርቱ ፡ ወሰብዐቱ ፡	፲፯	17
ዓሠርቱ ፡ ወሰመንቱ ፡	፲፰	18
ዓሠርቱ ፡ ወሰዐቱ ፡	፲፱	19
ዕሥራ ፡	፳	20
ዕሥራ ፡ ወአሐዱ ፡	፳፩	21
ዕሥራ ፡ ወክልኤቱ ፡	፳፪	22
ዕሥራ ፡ ወሠለስቱ ፡	፳፫	23

Et sic de cæteris vsque ad 30.

ሠላሳ ፡	፴	30
አርብዐ .	፵	40
ኀምሳ ፡	፶	50
ስሳ ፡	፷	60
ሰብዓ ፡	፸	70
ሰማንያ ፡	፹	80
ተስዓ ፡	፺	90
ምእተ ፡	፻	100
ክልኤቱ ፡ ምእተ ፡	፪፻	200

ሠለስቱ ፡

ሠለስቱ፡ ምእት፡	፫፻	300
አርበዐቱ፡ ምእት፡	፬፻	400
ኀምስቱ፡ ምእት፡	፭፻	500
ስድስቱ፡ ምእት፡	፮፻	600
ስብዐቱ፡ ምእት፡	፯፻	700
ስመንቱ፡ ምእት፡	፰፻	800
ሰዐቱ፡ ምእት፡	፱፻	900
ዐሠርቱ፡ ምእት፡	፲፻	1000
ዕሥራ፡ ምእት፡	፳፻	2000
ሠለሳ፡ ምእት፡	፴፻	3000
አርብዓ፡ ምእት፡	፵፻	4000
ኃምሳ፡ ምእት፡	፶፻	5000
ስሳ፡ ምእት፡	፷፻	6000
ስብዓ፡ ምእት፡	፸፻	7000
ስማንያ፡ ምእት፡	፹፻	8000
ተስዓ፡ ምእት፡	፺፻	9000
እልፊ፡	፻፻	1,0000
ክልኤ፡ እልፍ፡	፳፻፻	20000

ሠለስት፡

ሠለስተ፡ እልፍ፡	፴፼	30000
አርባዕተ፡ እልፍ፡	፵፼	40000
ሐምስተ፡ እልፍ፡	፶፼	50000
ስድስተ፡ እልፍ፡	፷፼	60000
ሰብዐተ፡ እልፍ፡	፸፼	70000
ሰመንተ፡ እልፍ፡	፹፼	80000
ተሰዐተ፡ እልፍ፡	፺፼	90000
ምእተ፡ እልፍ፡	፻፼	100000

እእላፈ፡ እእላፋት፡

F I N I S.

ዝመጽሐፍ፡ ተገብረ፡ በእዴ፡ ዚእየ፡ አባ፡ ያዕቆብ፡ ዌምሜርስ፡ አሌማንያዊ፡ እምሀገረ፡ አንትዌርጺያ፡ መነኮስ፡ ዘቅድስት፡ ማርያም፡ ደንግል፡ ወለዲት፡ እግዚእ፡ ዘደብረ፡ ቀርሜሎስ፡ ወተሐትመ፡ በሮሜ፡ እስመ፡ ሮማዊያን፡ እለ፡ ይፈቅዱ፡ ይክሀሉ፡ ተመሂረ፡ ልሳነ፡ ግዕዝ፡ ወኢትዮጲያዊያን፡ ልሳነ፡ ሮማይስጥ፡ በመዋዕለ፡ እግዚእነ፡ ሊቀ፡ ጳጳሳት፡ ኡርበኑስ፡ ስምናይ፡ ጥልቅ፡ ዝዕምታትስ፡ ዐሠርቱ፡ ወስድስቱ፡ ምእት፡ ሠላሰ፡ ወሰመንቱ፡ አምተ፡ ምሕረት፡ እምልደት፡ ክርስቶስ፡ እግዚእነ፡ ጸገሁ፡ ምስለ፡ ኵልነ፡ አሜን፡

INDEX
VOCVM LATINARVM
INSERVIENS PRO LEXICO Latino--Æthiopico.

Arctus.

Auro-

Booz.

Cir-

Coniun-

D

De.

Descen-

Dissi-

E

Euan-

Festi.

Hono-

Indo-

Lepro-

Mathu-

Mira-

Obso-

Plora-

præpa-

propi-

Q

Quare.

Reddi-

Sichima

sordi-

ſub

susten-

Venter

Vtique

FINIS.

Errata ſic corriges.

Fol. 8. lin. 8. ቢባርስ፡ lege ሊብኖስ፡ fol. 14. lin. 26. reſurro leg. ſuſurro. fol. 56. l. 7. ኧኣሴ፡ leg. ብኣሴ፡ fol. 60. l. 12. ሰርየተ፡ leg. ርሰየተ፡ fol. 111. l. 6. በየሊ፡ leg. በለዒ፡ fol. 113. l. 6. ኣብሀረ፡ leg. ኦበረሀ፡ ibid. l. vlt. በሬር፡ leg. በሯር፡ fol. 115. l. 22. ወቀበቀል፡ leg. ተበቀል፡ fol. 133. lin. 24. የንብርሞ፡ leg. የኀብርሞ፡ fol. 142. leg. 8. *act*. 25. 5. ኂሏረ፡ leg. ኃጺረ፡ fol. 143. l. 4. ይኀዕቁ፡ leg. ይኀዕቡ፡ fol. 147. l. 23. ሰገ፡ leg. ነሰገ፡ fol. 148. l. 3. ንብሀት፡ leg. ንቅሀት፡ fol. 152. lin. 23. በብንእሳየ፡ leg. ዘብንእሰየ፡ fol. 153. l. 1. ኢኢይንእ፡ ጸክሙ፡ leg. ኢይንእጸ ክሙ፡ fol. 153. l. 24. ነቀ፡ leg. ነዋ፡ fol. 161 l. 20. ንፍቅ፡ ሀካን፡ leg. ንፍቅ፡ ካሀን፡ fol. 170. l. 19. እሜእለ፡ leg. አሜክለ፡ fol. 175. l. 18. በእሬቱ፡ leg. በአብሬቱ፡ fol. 186. l. 17. ክጓለ፡ leg. አጓለ፡ fol. 194. l. 19. አሯን፡ leg. ክረን፡ fol. 220. l. 15. ይትዐትብ፡ leg. ይትዐቅብ፡ fol. 239. l. 13. ዐወገ፡ leg. ዘወገ፡ fol. 245. l. 5. ቆሙ፡ leg. ሆሙ፡ fol. 246. l. 14. ጸተ.ዴመሯ፡ leg. ተጸመሯ፡ ibid. l. 15. መሰስ፡ leg. ጸመሰስ፡ fol. 249. l. 5. ጸንጽ ሐሬ፡ le. ወንጽ ሐሬ፡ fol. 251. l. 15. ጸናግስ፡ le. ጸናግሴ፡ fol. 255. l. 3. ጸሂጸ፡ leg. ገሃ.ዩ፡ ibid. l. 13. ኦንጸለገ፡ leg. ኦንገለገ፡ ibid. l. 14. እንገጉለ፡ leg. ኦንገለጉ፡ fol. 256. l. 2. ጐሴለወ፡ leg. ጐሕለወ፡ ibid. l. 21. ወእግሐም፡ leg. ወአግሐሦ፡ ibid. l. 22. አግግሥ፡ leg. አግሐሦ፡ ibid. l. 23. incurſus. leg. incuruatus. fol. 259. l. 20. ርጕዪ፡ leg. ጕርዪ፡ fol. 267. 15. ኀጊሥ፡ leg. ንጊሥ፡ fol. 286. 10. ጽሕተ፡ & ጸሀቀ፡ leg. ጽሕቀ፡ & ጽሀቀ፡ fol. 287. l. 23. በጽምሚ፡ leg. በጽምሚት፡ fol. 291. 8. በኀፃ፡ leg. ጸበኀ፡ ibid. ኅትስት፡ leg. ኅብስት፡ fol. 294. l. 24. re-

tricu-

triculũ.leg.vehiculũ. fol.298.l.16.እጸ ገቲ፡leg.እጸ ገበ፡ fol.314.l.vlt. ዘጸሬውስከ፡ leg.ዘጸሮውስከ፡ fol.315.15. ፊጸፊጸ፡ leg. ፊደፊደ፡ ibid.16. ፊጸፋጸ፡ leg.ፊደፋደ፡

In Instit. Gram.

fol.5.l.8. hai lege hu.



